Jules Verne

Şcoala robinsonilor.
Raza verde

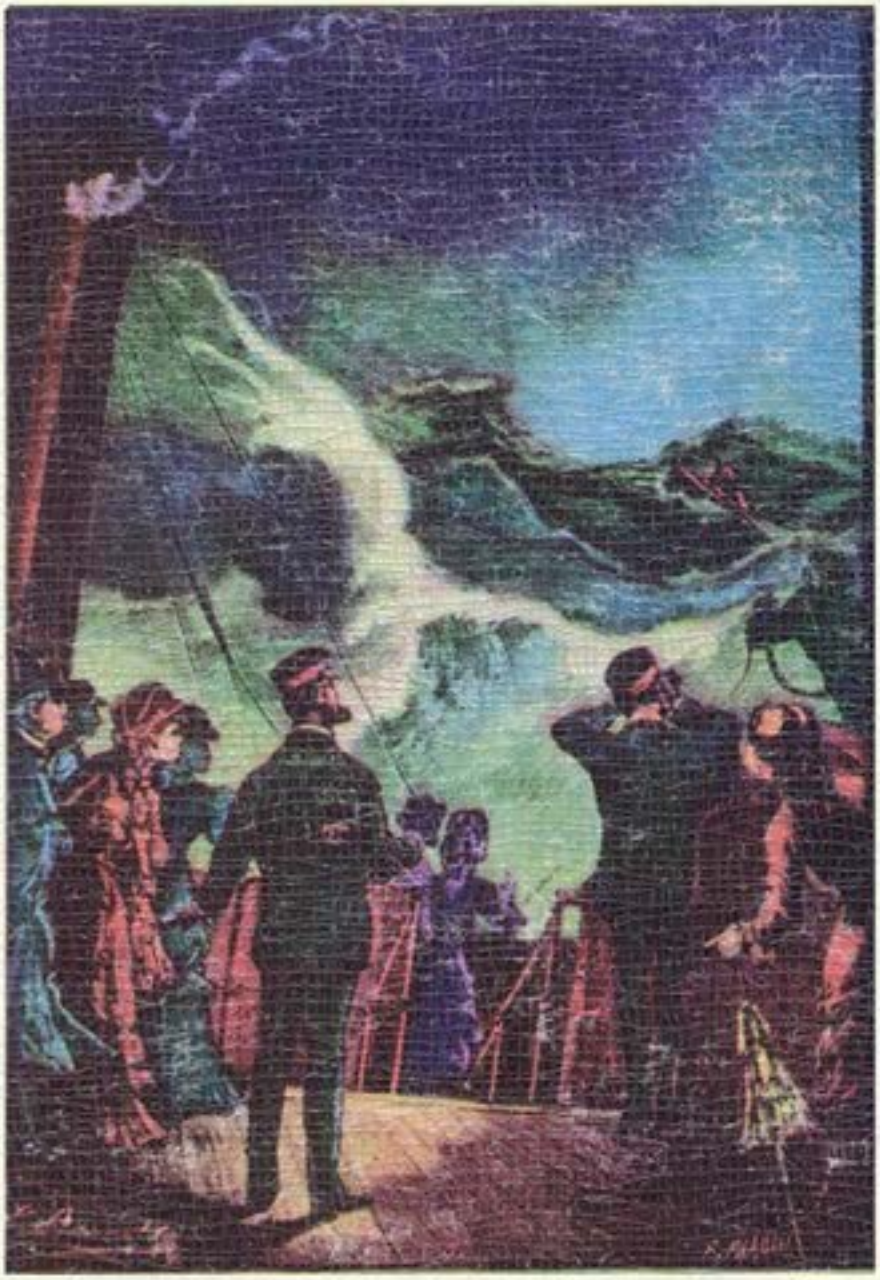

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010

Prezentare grafică:
VAL MUNTEANU

Proiect RI
2010

JULES VERNE

Colecţia Editurii Ion Creangă

JULES VERNE
L'école des Robinsons
Le rayon vert
Edition Hetzel
Paris

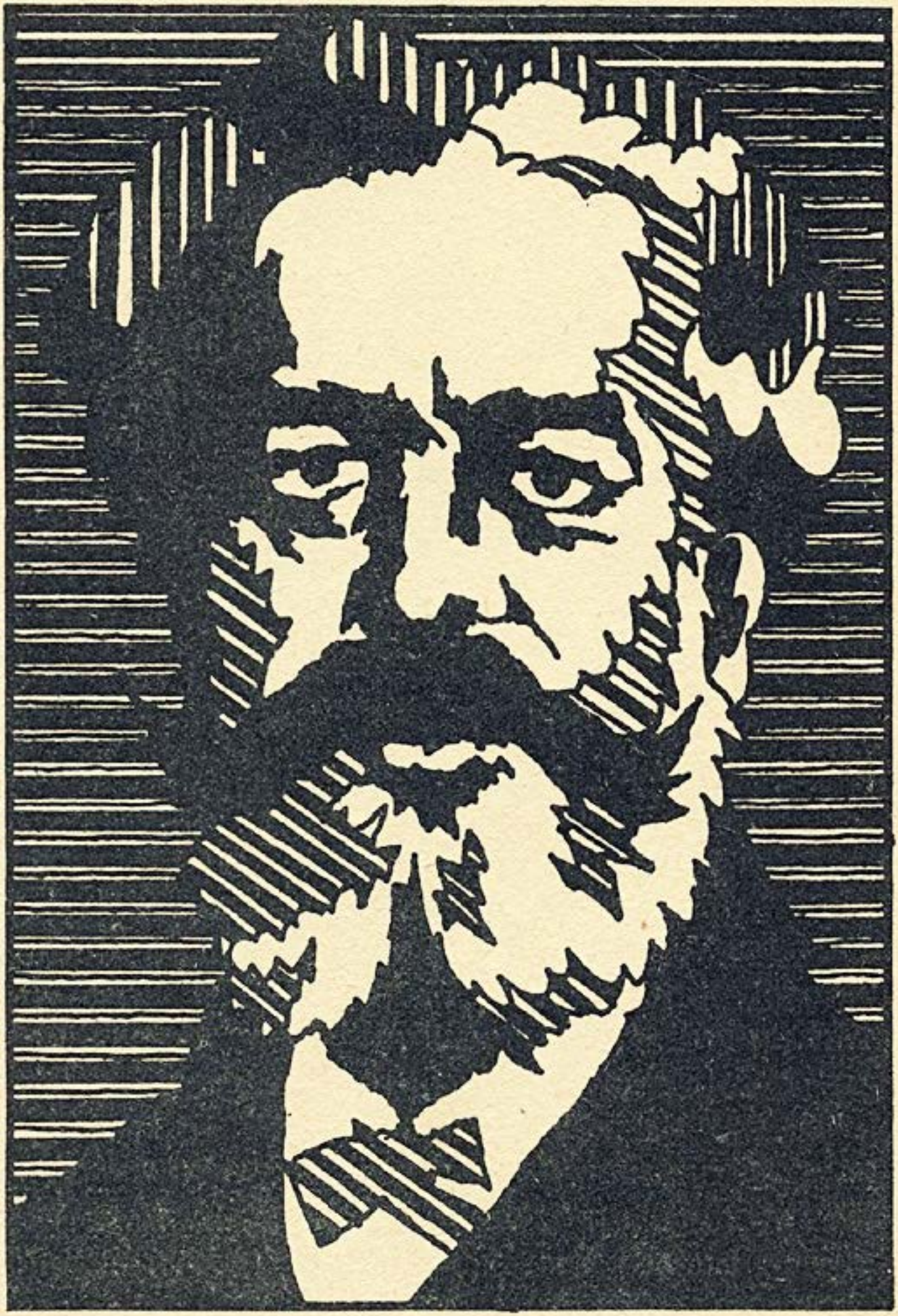

Jules Verne

Şcoala Robinsonilor

•

Raza verde

ÎN ROMÂNEŞTE DE CLINCA FELICIA

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI — 1975

ŞCOALA ROBINSONILOR

Capitolul I

ÎN CARE CITITORUL, DACĂ DOREŞTE, VA AVEA OCAZIA SĂ CUMPERE O INSULĂ ÎN OCEANUL PACIFIC

— Insulă de vînzare cu bani peşin, în afară de cheltuieli, celui care oferă mai mult ! repeta întruna, fără să-şi dea timp nici să respire, Dean Felporg, agentul preţuitor al licitaţiei în care se discutau condiţiile acestei ciudate vînzări.

— Insulă de vînzare ! Insulă de vînzare ! repeta cu o voce din ce în ce mai puternică crainicul Gingrass care se ducea încolo şi încoace în mijlocul unei mulţimi vădit foarte agitată. O mulţime care se înghesuia, în adevăratul înţeles al cuvîntului, în imensa sală a clădirii în care se operau vînzările, la numărul 10 din strada Sacramento. Erau acolo nu numai un anumit număr de americani din California, Oregon, Utah, dar şi cîţiva din francezi, care alcătuiesc pe puţin o şesime a populaţiei, mexicani înfăşuraţi în sarape, chinezi în tunicile lor cu mîneci largi, cu pantofii lor ascuţiţi şi bonetele conice, melanesieni din Oceania, chiar şi cîţiva dintre „picioare-negre", „pîntece-mari", „capete-turtite",[1] veniţi de pe malurile rîului Trinité.

Să nu uităm să adăugăm că această scenă se petrecea în capitala statului California, la San Francisco, dar nu între anii 1849—1852, epocă în care exploatarea unor noi bancuri de nisip îi atrăgea pe căutătorii de aur din cele două lumi.

San Francisco nu mai era ceea ce fusese la început, un caravanserai, un debarcader, un han unde dormeau o noapte zeloşii căutători care se grăbeau către terenurile aurifere de pe versantul occidental al munţilor Sierra Nevada.

Nu, de vreo douăzeci de ani, vechea şi neînsemnata Yerba-Buena făcuse loc unui oraş unic în felul său, cu 100 000 de locuitori, clădit pe coastele a două coline, nemaiavînd loc pe plaja litoralului, dar gata să se întindă pînă la ultimele înălţimi din de-

[1] Numele unor triburi de piei-roşii.

părtare — în sfîrşit, un oraş care a detronat Lima, Santiago, Valparaiso, pe toate rivalele sale din vest, oraş din care americanii au făcut regina Pacificului, „gloria coastei occidentale !"

În acea zi — 15 mai — era încă frig. În această ţară, aflată în calea curenţilor polari, primele săptămîni ale lunii mai amintesc mai degrabă ultimele săptămîni ale lunii martie din Europa de mijloc. Dar de toate acestea, nu-ţi puteai da seama în fundul sălii de licitaţie publică. Clopotul cu neîncetata lui chemare adusese o mare mulţime de oameni şi o atmosferă estivală făcea să apară pe fruntea fiecăruia broboane de sudoare pe care frigul de afară repede le-ar fi îngheţat.

Să nu vă gîndiţi că toţi aceşti oameni grăbiţi veniseră în sala de licitaţii cu intenţia să cumpere. Mai mult chiar, aş spune că acolo nu se aflau decît curioşi. Cine ar fi fost atît de nebun — dacă ar fi fost atît de bogat — încît să cumpere o insulă din Pacific, pe care guvernul avea ciudata idee de a o pune în vînzare ?

Se vorbea deci că suma la care fusese preţuită nu va fi oferită de nimeni, că nici un amator nu se va lăsa tîrît în vîrtejul licitaţiei. Şi asta nu din vina crainicului, care încerca să-i însufleţească pe cumpărătorii obişnuiţi prin exclamaţii, gesturi şi debitul vorbirii sale înzorzonată cu cele mai seducătoare metafore.

Oamenii rîdeau, dar nu se înghesuiau.

— O insulă ! De vînzare o insulă ! repeta Gingrass.

— Dar nu de cumpărat, răspunse un irlandez, al cărui buzunar nu ar fi putut furniza plata nici unei singure pietre de pe malul mării.

— O insulă care, dacă ţinem seama de preţul la care este pusă în vînzare, nu ar reveni decît la şase dolari acrul, [1] strigă agentul licitaţiei, Dean Felporg.

— Şi care nu va aduce venit nici o jumătate de sfert de cent, replică un fermier mătăhălos, bun cunoscător în ale agriculturii.

— O insulă care nu măsoară mai puţin de şaizeci şi patru de mile de jur împrejur şi cu o suprafaţă de două sute douăzeci şi cinci de mii de acri.

— Este cel puţin solidă pe temelia ei ? întrebă un mexican, vechi client al cîrciumilor şi al cărui echilibru părea în acest moment foarte îndoielnic.

— O insulă cu păduri încă virgine, repetă crainicul, cu cîmpii, coline, cursuri de ape...

---

[1] Acru — măsură de suprafaţă, egală cu 0,40 ha.

— Garantate ? strigă un francez care părea puţin dispus să se lase prins în cursă.

— Da ! Garantate ! răspunse agentul Felporg, prea bătrîn în meserie ca să se mai lase impresionat de glumele publicului.

— Doi ani ?

— Pînă la sfîrşitul lumii.

— Şi chiar pe lumea cealaltă ?

— O insulă în proprietate exclusivă ! repetă crainicul. O insulă fără un singur animal sălbatic — nici fiare, nici reptile !...

— Nici păsări ? adăugă un şugubăţ.

— Nici insecte ? strigă un altul.

— O insulă celui care dă mai mult ! reluă din ce în ce mai tare Dean Felporg. Haideţi, cetăţeni ! Mai mult curaj la pungă ! Cine doreşte o insulă în bună stare, care aproape că nu a fost folosită, o insulă din Pacific, acest ocean al oceanelor ! Evaluarea ei este la o nimica toată ! Unsprezece sute de mii de dolari ! La unsprezece sute de mii de dolari, există un amator ? Cine ? Dumneavoastră, domnule ? Sau dumneavoastră, de colo... Dumneavoastră care vă legănaţi capul ca un mandarin de porţelan... Am o insulă !... Iată o insulă !... Cine doreşte o insulă ?

— Să vedem obiectul ! spuse cu glas, ca şi cînd ar fi fost vorba de un tablou sau de un vas de porţelan chinezesc.

Şi toată sala izbucni în rîs, dar fără ca preţul la care fusese evaluată insula să fi fost acoperit măcar cu o jumătate de dolar.

Totuşi, dacă obiectul despre care era vorba nu putea fi trecut din mînă în mînă, planul insulei fusese pus la dispoziţia publicului. Amatorii trebuiau să ştie totul despre această bucată de glob scoasă la licitaţie. Nu aveau a se teme de nici o surpriză, de nici un neajuns. Situarea, orientarea, amplasarea terenurilor, relieful solului, reţeaua apelor, climatul, căile de acces, totul era uşor de verificat dinainte. Nu se cumpăra mîţa în sac, şi aş vrea să fiu crezut dacă afirm că nu putea fi vorba de nici o înşelătorie în ceea ce priveşte calitatea mărfii ce se vindea. De altfel, nenumăratele ziare din Statele Unite ca şi multe altele din California, cotidiene, bi-săptămînale, săptămînale, bi-lunare sau lunare, cît şi reviste, magazine, buletine etc... nu încetau, de cîteva luni, să atragă atenţia publică asupra acestei insule, a cărei scoatere la licitaţie fusese autorizată printr-un vot al Congresului.

Această insulă era insula Spencer, care se află situată la vest-sud-vest de micul golf San Francisco, la aproximativ patruzeci-şasezeci mile de litoralul californian, la 32° latitudine nord şi 142°18′ longitudine la vest de meridianul Greenwich.

De altfel e cu neputinţă de închipuit un loc mai izolat, în afara oricărui traseu maritim sau comercial, cu toate că insula Spencer era la o distanţă relativ mică şi se găsea, ca să spunem aşa, în apele americane. Dar acolo, curenţi regulaţi, cotind spre nord sau spre sud, au format un fel de lac cu apele liniştite care uneori este indicat sub numele de „Cotul Fleurieu".

Exact în mijlocul acestor uriaşe învolburări de ape, fără o direcţie anume, se află insula Spencer. Aşa că puţine vapoare trec pe lîngă ea.

Marile căi ale Pacificului, care leagă noul continent de cel vechi, fie că duc în Japonia, fie în China, se află toate într-o zonă mai meridională.

Vasele cu pînze ar găsi un calm desăvîrşit pe suprafaţa Cotului Fleurieu şi vapoarele cu aburi, care merg pe drumul cel mai scurt, nu ar avea nici un avantaj traversînd-o. Deci nici unele, nici altele nu au cum să ia cunoştinţă de insula Spencer, care se înalţă acolo ca piscul izolat al vreunui munte submarin din Pacific. Pentru un om care vrea să fugă de larma lumii, care caută liniştea în singurătate, într-adevăr, ce ar fi mai potrivit decît această Islandă pierdută, la cîteva sute de leghe de litoral ! Pentru un Robinson de bună voie ar fi fost, în felul său, idealul ! Numai că trebuia să plăteşti preţul.

Şi acum, pentru ce voiau Statele Unite să se debaraseze de această insulă ? Numai dintr-o fantezie ? Nu ! O mare naţiune nu poate să procedeze din capriciu, ca un simplu particular. Iată care era adevărul : În felul în care era situată, insula Spencer părea, de timp îndelungat, inutilă. Să o colonizezi, ar fi fost fără un rezultat practic. Din punct de vedere militar, nu oferea nici un interes fiindcă ea nu străjuia decît o porţiune cu totul pustie a Pacificului. Din punct de vedere comercial, acelaşi neajuns, fiindcă produsele sale nu ar fi acoperit cheltuielile de transport nici la dus, nici la întors. Să stabilească acolo o colonie de deţinuţi, era prea aproape de litoral.

În sfîrşit, să o fi folosit în vreun scop oarecare, treaba era prea costisitoare. Aşa că rămăsese pustie din timpuri imemoriale şi Congresul, format din oameni eminamente practici, hotărîse să scoată această insulă la licitaţie — cu o condiţie totuşi, ca acela care şi-o adjudeca să fie un cetăţean al Americii libere.

Numai că această insulă nu voiau să o dea pe nimic. Aşa că evaluarea fusese fixată la unsprezece sute de mii de dolari. Pentru o societate financiară care ar fi achiziţionat şi exploatat această proprietate, suma nu ar fi fost decît o bagatelă dacă afacerea ar

fi oferit unele avantaje ; dar, aşa cum am mai spus-o, ea nu oferea nici unul ; pe cei competenţi nu-i interesa această bucată desprinsă din Statele Unite, mai mult decît o insuliţă pierdută în gheţurile polare. În acelaşi timp, pentru un particular, suma era totuşi enormă. Trebuia să fii, deci, bogat ca să-ţi permiţi această fantezie care nu ar fi adus venit nici o centimă la sută !

Ar fi trebuit să fii imens de bogat, fiindcă tranzacţia trebuia să fie realizată cu bani peşin, „cash", ca să folosim expresia americană, şi este sigur că pînă şi în Statele Unite cetăţenii care au unsprezece sute de mii dolari bani de buzunar şi sînt dispuşi să-i arunce pe fereastră, fără vreo speranţă de a şi-i mai vedea înapoi, sînt încă destui de puţini.

Şi cu toate acestea, Congresul era foarte hotărît să nu o vîndă sub acest preţ. Unsprezece sute de mii de dolari ! Nici un cent mai puţin, sau insula va continua să rămînă proprietatea Statelor Unite.

Trebuie deci să presupunem că nici un cumpărător nu va fi atît de nebun să plătească un asemenea preţ.

De altfel, era categoric specificat că eventualul cumpărător — în cazul că s-ar fi prezentat vreunul — n-avea să fie regele insulei Spencer, ci preşedinte de republică. Nu avea să aibă, în niciun chip, dreptul de a avea supuşi, ci numai concetăţeni care îl vor numi pentru un timp determinat, chiar dacă îl vor realege la infinit.

Oricum, îi va fi interzis de a institui o dinastie domnitoare. Statele Unite nu vor tolera întemeierea unui regat, oricît de mic ar fi el, în apele americane.

Această clauză avea ca scop, probabil, să îndepărteze cîţiva milionari ambiţioşi, cîţiva nababi decăzuţi care ar fi vrut să rivalizeze cu regii sălbatici din Sandwich, Marchize, Pomotou sau alte arhipelaguri din Oceanul Pacific.

Pe scurt, pentru un motiv sau altul, nu se prezenta nimeni. Timpul trecea, crainicul gîfîia încercînd să pornească licitaţia, Dean Felporg răguşea fără să izbutească să obţină unul din acele semne din cap pe care aceşti respectabili agenţi se pricep atît de bine să le descopere, şi preţul nici măcar nu era pus în discuţie.

Trebuie să spunem, totuşi, că dacă ciocănaşul nu obosea tot izbind în tăblia biroului, mulţimea, nici ea, nu obosea aşteptînd.

Continua să plouă cu glume, zeflemelele făceau înconjurul sălii. Unii ofereau pe insulă doi dolari, cu cheltuieli cu tot. Alţii cereau ei plată ca să o achiziţioneze.

Şi mereu strigătul crainicului :

— Insulă de vînzare ! Insulă de vînzare !

Şi nimeni s-o cumpere.

— Garantaţi dumneavoastră că acolo se găsesc „flats"-uri [1] ? întrebă băcanul Stumpy din Merchant-Street.

— Nu, răspunse agentul licitaţiei, dar nu este imposibil să se găsească şi Statul cedează cumpărătorului toate drepturile asupra acestor terenuri aurifere.

— Se află măcar un vulcan acolo ? întrebă Oakhurst, cîrciumarul din strada Montgomery.

— Nu, nici un vulcan, replică Dean Felporg. Dacă ar avea unul, ar fi mai scump !

Un uriaş hohot de rîs urmă acestui răspuns.

— Insulă de vînzare ! Insulă de vînzare ! urla Gingrass ai cărui plămîni se osteneau zadarnic.

— Doar un dolar, doar o jumătate de dolar, măcar un cent peste preţul la care a fost evaluată, spuse pentru o ultimă dată agentul, şi o adjudec ! O dată !... De două ori !...

Tăcere deplină.

— Dacă nimeni nu spune nimic, adjudecarea va fi retrasă !... Odată !... De două ori !...

— Douăsprezece sute de mii de dolari !

În mijlocul sălii, aceste patru cuvinte răsunară ca patru detunături de pistol.

Amuţită pentru o clipă, întreaga adunare se întoarse către îndrăzneţul care îşi permisese să rostească această cifră.

Era William W. Kolderup, din San Francisco.

Capitolul II

CUM WILLIAM W. KOLDERUP DIN SAN FRANCISCO SE LUPTĂ CU J. R. TASKINAR DIN STOCKTON

A fost odată un om extraordinar de bogat, care îşi număra dolarii cu milioanele cum alţii şi-i numără cu miile. Era William W. Kolderup.

Se spunea despre el că este mai bogat decît ducele de Westminster — al cărui venit se ridică la opt sute de mii de lire şi care poate cheltui cincizeci de mii de franci pe zi, adică treizeci şi şase de franci pe minut — mai bogat decît senatorul Jones din Nevada,

[1] Terenuri aurifere.

care posedă treizeci şi cinci de milioane rentă, mai bogat decît Mr. Mackay chiar, căruia cele două milioane şapte sute cincizeci mii de lire rentă anuală îi asigură şapte mii opt sute franci pe oră sau doi franci şi cîteva centime pe secundă. Nu mai vorbesc de micii milionari de talia unui Rothschild, Van Der Bilt, a ducelui de Northumberland, Stewart, nici de directorii puternicei Bănci a Californiei şi de alte personaje din belşug înzestrate cu rente, din lumea veche şi cea nouă, cu care William W. Kolderup ar fi putut face acte de milostenie.

Ar fi putut dărui, fără să fie stingherit din pricina asta, un milion cum noi am putea da o sută de bănuţi.

Acest onorabil om de afaceri pusese temelia solidă a incalculabilei sale averi în exploatarea primelor terenuri aurifere din California. El a fost principalul asociat al căpitanului elveţian Sutter, pe terenurile căruia se descoperise, în 1848, primul filon. Din această epocă, ajutat de noroc şi de inteligenţă, îl găsim interesat în toate marile exploatări din lume. Se aruncă atunci aprig în fel de fel de speculaţii de comerţ şi industrie.

Fondurile sale inepuizabile alimentară sute de uzine, vapoarele sale exportînd produsele în lumea întreagă. Averea-i crescu deci într-o progresie nu artimetică, ci geometrică. Se spunea despre el ceea ce se spune în general despre aceşti „miliardari", că nici nu-şi cunoştea avuţia. În realitate şi-o cunoştea pînă la ultimul dolar, dar nu se lăuda niciodată.

În clipa cînd îl prezentăm cititorilor noştri, cu tot respectul pe care îl merită un bărbat „de o asemenea suprafaţă", William W. Kolderup poseda două mii de firme răspîndite în toate punctele de pe glob ; optzeci de mii de funcţionari în diversele sale birouri din America, Europa şi Australia ; trei sute de mii de reprezentanţi ; o flotă de cinci sute de corăbii, care cutreierau fără răgaz mările spre profitul său şi nu cheltuia mai puţin de un milion pe an numai cu timbre pentru documentele sale comerciale şi scrisorile de trăsură.

În sfîrşit, era onoarea şi gloria îmbelşugatului Frisco — diminutivul cu care americanii alintau familiar capitala Californiei.

O licitaţie susţinută de William W. Kolderup nu putea deci să fie decît o licitaţie dintre cele mai serioase. Aşadar, atunci cînd spectatorii licitaţiei îl recunoscură pe cel care depăşise cu o sută de mii de dolari preţul la care fusese evaluată insula Spencer, fu o mişcare de nestăpînit, glumele încetară pe loc, zeflemelelor le luară locul unele exclamaţii admirative, în sală izbucniră urale.

Acestei asurzitoare larme îi urmă o tăcere deplină. Ochii se holbară, se ascuţiră urechile. În ce ne priveşte, dacă am fi fost acolo, ne-am fi ţinut respiraţia, numai ca să nu ne scape nimic din impresionanta scenă ce ar fi avut loc dacă alt amator ar fi îndrăznit să intre în competiţie cu William W. Kolderup.

Dar era probabil ? Era măcar cu putinţă ? Nu !

În primul rînd, era suficient să-l priveşti pe William W. Kolderup ca să te convingi că nu va ceda niciodată într-o chestiune în care ar fi în joc posibilităţile lui financiare.

Era un om înalt, puternic, cu un cap mare, umeri laţi, cu mîinile şi picioarele bine legate de trup, o carcasă de fier prinsă zdravăn în încheieturi. Privirea blajină, dar hotărîtă, nu se pleca uşor. Părul său cărunt, tot atît de bogat ca şi în tinereţe, se zburlea în jurul craniului. Liniile drepte ale nasului său formau un triunghi dreptunghic, desenat geometric. Nu avea mustaţă. O barbă potrivită după moda americană, straşnic de deasă la bărbie, ale cărei margini de sus se împreunau la colţurile buzelor şi se înălţau apoi pînă la tîmple în favoriţi sare şi piper. Dinţii albi, simetric aşezaţi într-o gură subţire şi strînsă. Unul dintre acele adevărate capete de comodor, care se înalţă în vijelie şi înfruntă furtuna. Nici un uragan nu i l-ar fi plecat, atît îi era de solid înşurubat pe gîtul puternic care-i servea de pivot. În această bătălie a licitărilor, fiecare înclinare a capului său însemna o sută de mii de dolari în plus.

Nu avea de ce să lupte.

— Douăsprezece sute de mii de dolari, douăsprezece sute de mii de dolari ! strigă agentul licitaţiei, cu acel accent specific pe care-l are un agent care vede în sfîrşit că munca lui nu va fi zadarnică.

— La douăsprezece sute de mii de dolari, ar fi un amator ! repetă crainicul Gingrass.

— Oh, se poate supralicita fără teamă, murmură cîrciumarul Oakhurst, William W. Kolderup nu va ceda !

— Ştie prea bine că nimeni nu se va aventura ! răspunse băcanul din Merchant-Street.

Sîsîituri repetate îi invitară pe cei doi onorabili negustori să păstreze o tăcere deplină. Inimile băteau mai tare. Va îndrăzni oare vreun glas să se ridice şi să răspundă glasului lui William W. Kolderup ?

El, cu o ţinută mîndră, nu se clintea. Rămînea acolo, tot atît de liniştit ca şi cînd afacerea nu l-ar fi interesat. Dar cei ce erau mai

aproape de el puteau să bage de seamă că ochii îi erau ca două pistoale încărcate cu dolari, gata să explodeze.

— Nimeni nu vorbeşte ? întrebă Dean Felporg.

Nimeni nu vorbi.

— O dată, de două ori !...

— O dată ! de două ori !... repetă Gingrass, foarte obişnuit cu acest mic dialog cu agentul licitaţiei.

— Voi adjudeca !

— Vom adjudeca !

— La douăsprezece sute de mii de dolari insula Spencer, aşa precum urmează...

— La douăsprezece sute de mii de dolari !

— Este clar ? S-a înţeles ?

— Nu sînt păreri de rău ?

— La douăsprezece sute de mii de dolari, insula Spencer !...

Respiraţiile gîfîitoare înălţau şi coborau piepturile convulsiv. Se va ivi, în sfîrşit, în ultima secundă o supralicitare ?

Felporg, cu mîna dreaptă întinsă deasupra mesei sale, agită ciocănaşul de fildeş... O lovitură, o singură lovitură şi adjudecarea avea să fie definitivă.

Ciocănaşul se lăsă încet, atinse aproape masa, se ridică iar, şovăi o clipă ca o spadă care se angajează atunci cînd luptătorul fentează ; apoi coborî vertiginos...

Dar înainte ca puternica lovitură să se facă auzită, un glas rosti aceste cuvinte :

— Treisprezece sute de mii de dolari !

Fu mai întîi un „ah" ! general de uimire şi un al doilea „ah" ! nu mai puţin general, de satisfacţie.

Se mai prezentase un concurent. Deci, va avea loc o bătălie.

Dar cine era acest cutezător care îndrăznea să vină să lupte cu lovituri de dolari împotriva lui William W. Kolderup din San Francisco ?

Era J. R. Taskinar, din Stockton.

J. R. Taskinar era bogat, dar nu atît de avut pe cît era de gras. Cîntărea patru sute douăzeci de livre [1]. Dacă nu fusese decît al doilea la ultimul concurs al celor mai graşi oameni din Chicago, aceasta se datora faptului că nu i se dăduse timp să-şi termine cina şi astfel îi lipsiseră zece livre.

Acest colos, căruia îi trebuiau, ca să-şi aşeze uriaşa sa persoană, scaune speciale, locuia pe strada San-Ioachim la Stockton — unul

[1] Livră — veche unitate de măsură, egală cu aproximativ 480 gr.

din orașele cele mai importante din California, unul din centrele de depozitare pentru minele din sud, un rival al orașului Sacramento, unde se concentrează produsele minelor din nord.

Tot acolo, corăbiile încarcă cea mai mare parte din grîul Californiei. Nu numai exploatarea minelor și comerțul cu cereale îi oferise lui J. R. Taskinar prilejul de a cîștiga o imensă avere, dar petrolul, ca un alt Pactole [2], își făcuse drum prin casa lui de bani.

În plus, era un jucător înveterat, jucător norocos, și pocherul — ruleta Americii de Vest — se arătase darnic cu el în ceea ce privește cîștigul. Dar oricît de bogat ar fi fost, era un om de nimic, la numele căruia nu alăturai bucuros epitetul de „onorabil", atît de des folosit în ținut.

Cu toate acestea era un bun cal de povară, cum se spune, și probabil că i se puneau pe seamă mai multe decît s-ar fi cuvenit.

Sigur este însă că, în nenumărate ocazii, nu se sfia să se folosească de „derringer", care nu este altceva decît revolverul californian.

Oricum ar fi fost, J. R. Taskinar îl ura în chip deosebit pe William W. Kolderup. Îl invidia pentru averea lui, pentru situația lui, pentru prestigiul lui. Îl disprețuia așa cum un om gras disprețuiește un om pe care îl consideră slab. Nu era pentru prima dată cînd negustorul din Stockton căuta să-i șterpelească negustorului din San Francisco o afacere bună sau rea. numai și numai din spirit de rivalitate.

William W. Kolderup îl cunoștea foarte bine și îi arăta, oricînd se întîlneau, un dispreț menit să-l exaspereze.

Un ultim succes pe care J. R. Taskinar nu-l putea ierta adversarului său era acela de a-l fi înfrînat în ultimele alegeri de Sfat. Cu toate eforturile, amenințările și defăimările sale, fără să mai vorbim de miile de dolari risipite de agenții săi electorali, William W. Kolderup fusese acela care intrase în locul lui în Consiliul legislativ din Sacramento.

Or, J. R. Taskinar aflase — cum, n-aș putea s-o spun — că William K. Kolderup intenționa să cumpere insula Spencer.

Această insulă i-ar fi fost la fel de inutilă ca și rivalului său. Puțin îl interesa. Se ivise însă o nouă ocazie de a se înfrunta, de a combate, poate chiar de a învinge : și J. R. Taskinar nu putea să o lase să-i scape !

Iată pentru ce J. R. Taskinar venise în sala de licitații, în mijlocul acestei mulțimi curioase care nu putea să-i prevadă inten-

[2] Mic rîu din Sardinia, purtînd aluviuni aurifere.

ţiile ; pentru ce îşi pregătise în orice caz armele ; pentru ce, înainte de a acţiona, aşteptase ca adversarul său să acopere preţul la care fusese evaluată insula, oricît de mare ar fi fost.

În sfîrşit, William W. Kolderup lansase această ofertă :

„Douăsprezece sute de mii de dolari !"

Şi în clipa cînd William W. Kolderup putea să creadă definitiv că i se adjudecase insula, apăruse J. R. Taskinar cu aceste cuvinte aruncate cu glas de stentor :

— Treisprezece sute de mii de dolari !

Toată mulţimea, aşa cum am văzut, se întorsese.

„Taskinar, grasul !"

Şi numele lui trecu din om în om. Da ! Mătăhălosul Taskinar ! Era bine cunoscut ! Corpolenţa sa fusese nu numai o dată subiectul unor articole în ziarele din Statele Unite.

Nu ştiu care matematician demonstrase chiar, cu ajutorul unor calcule superioare, că masa sa era suficient de mare pentru a o influenţa pe aceea a satelitului nostru şi să tulbure într-o proporţie apreciabilă elementele orbitei lunare.

Dar nu aspectul fizic al lui J. R. Taskinar îi interesa în acest moment pe spectatorii din sală.

Ce avea să fie mult mai impresionant, era faptul că Taskinar se ciocnea direct şi public cu William W. Kolderup ; faptul că o luptă eroică, cu lovituri de dolari, ameninţa să se dezlănţuie. Şi n-aş putea să spun pentru care dintre cele două case de bani ar fi arătat mai mult interes cei care pariau.

Enorm de bogaţi amîndoi, aceşti duşmani de moarte ! Nu avea să fie deci decît o chestiune de amor propriu. După prima mişcare de surpriză, repede stăpînită, o nouă tăcere se aşternu în întreaga adunare.

Ai fi putut auzi un păianjen ţesîndu-şi pînza.

Glasul agentului Felporg fu cel care rupse această apăsătoare tăcere.

— La treisprezece sute de mii de dolari, insula Spencer ! strigă el sculîndu-se în picioare, pentru a putea urmări mai bine licitările.

William W. Kolderup se întorsese către J. R. Taskinar.

Cei prezenţi se retraseră ca să facă loc celor doi adversari. Omul din San Francisco şi cel din Stockton erau faţă în faţă, puteau să se privească în ochi după pofta inimii. Adevărul ne obligă să spunem că nici unul nu se lăsa mai prejos. Nici o clipă privirea unuia nu ar fi consimţit să se plece în faţa privirii celuilalt.

— Patrusprezece sute de mii de dolari, spune William W. Kolderup.

— Cincisprezece sute de mii ! răspunse J. R. Taskinar.

— Şasesprezece sute de mii !

— Şaptesprezece sute de mii !

Asta nu vă aminteşte povestea celor doi industriaşi din Glasgow care s-au luat la întrecere care să construiască cele mai înalte coşuri la uzina sa, cu riscul unei catastrofe ? Numai că acolo era vorba de coşuri clădite din lingouri de aur.

Totuşi, după supralicitările lui J. R. Taskinar, William W. Kolderup reflecta un anumit timp, înainte de a se angaja din nou. Taskinar, dimpotrivă, exploda ca o bombă şi părea că nu vrea să-şi acorde nici o clipă de gîndire.

— Şaptesprezece sute de mii de dolari ! repetă agentul licitaţiei. Haideţi, domnilor, este o nimica toată... Este un adevărat chilipir !

Şi s-ar fi putut crede că, în virtutea obişnuinţei, acest demn Felporg avea să adauge : „Numai rama merită mai mult !"

— Şaptesprezece sute de mii de dolari ! urlă crainicul Gingrass.

— Optsprezece sute de mii de dolari ! răspunse William W. Kolderup.

— Nouăsprezece sute de mii ! replică J. R. Taskinar.

— Două milioane ! replică imediat, fără să mai aştepte de data aceasta, William W. Kolderup.

Chipul îi pălise puţin atunci cînd îi scăpară aceste ultime cuvinte, dar întreaga sa atitudine era aceea a unui om care nu vrea să părăsească lupta.

În ce-l priveşte pe J. R. Taskinar, el se aprinsese. Chipul lui enorm semăna cu acele discuri de la căile ferate, a căror faţă, trecînd pe roşu, dă trenului semnalul de oprire.

Dar, foarte probabil, concurentul său nu avea să ţină seamă de acest semnal şi avea să mărească presiunea.

J. R. Taskinar simţea asta. Sîngele i se urca în obrazul congestionat, apoplectic. Cu degetele lui groase, încărcate cu briliante scumpe, îşi tot sucea şi răsucea enormul lanţ de aur cu care îi era prins ceasul. Îşi privea adversarul, închidea o clipă ochii, ca apoi să-i redeschidă mai plini de ură ca oricînd.

— Două milioane cinci sute de mii de dolari ! spuse el în sfîrşit, sperînd ca prin acest salt prodigios să deruteze orice supralicitare.

— Două milioane şapte sute de mii ! răspunse cu glas foarte calm William W. Kolderup.

— Două milioane nouă sute de mii !

— Trei milioane !

Da, William W. Kolderup din San Francisco spusese trei milioane de dolari ! Aplauzele erau pe cale să izbucnească ; cei din sală se abţinură totuşi auzind glasul agentului care repeta strigările şi al cărui ciocănel ridicat ameninţa să coboare datorită unei involuntare tresăriri a muşchilor.

S-ar fi spus că Dean Felporg, oricît ar fi fost de blazat faţă de surprizele unei vînzări publice, era incapabil să se mai stăpînească.

Toate privirile erau îndreptate către J. R. Taskinar.

Voluminosul personaj le simţea greutatea, dar mult mai mult greutatea acestor trei milioane de dolari care păreau că-l strivesc.

Voia să vorbească fără îndoială, ca să supraliciteze, dar nu mai putea. Voia să dea din cap, dar nici atît nu era în stare.

În sfîrşit, slab dar suficient pentru a-l angaja, i se auzi glasul.

— Trei milioane cinci sute de mii, murmură el.

— Patru milioane ! răspunse William W. Kolderup.

A fost ultima lovitură de măciucă. J. R. Taskinar se prăbuşi. Cu o lovitură scurtă, ciocănaşul izbi marmura mesei.

Insula Spencer era adjudecată, pentru patru milioane de dolari, lui William W. Kolderup din San Francisco.

— O să mă răzbun ! murmură J. R. Taskinar.

Şi după ce îi aruncă o privire plină de ură învingătorului său, se întoarse la *Occidental-Hotel.*

În acest timp, uralele şi „hip-hip"-urile răsunară de trei ori în auzul lui William W. Kolderup ; îl însoţiră pînă în Montgomery-Street şi entuziasmul acestor americani fu atît de mare încît uitară chiar să cînte *Yankee Doodle.*

Capitolul III

ÎN CARE DISCUŢIA ÎNTRE PHINA HOLLANEY ŞI GODFREY MORGAN ESTE ACOMPANIATĂ DE PIAN

William Kolderup se întorsese la locuinţa sa, din strada Montgomery. Această stradă este Regent-Street-ul, Brodway-ul, Boulevard des Italiens al San Francisco-ului.

Totul de-a lungul acestei mari artere, care străbate oraşul paralel cu cheiurile, este mişcare, veselie, viaţă : nenumărate tramvaie, trăsuri trase de cai sau catîri, oameni grăbiţi care se înghesuie pe trotuarele de piatră, în faţa magazinelor pline de clienţi şi, mult mai mulţi încă, la uşile barurilor unde se vînd băuturi cum nu se poate mai californiene.

Inutil să descriem locuinţa nababului din Frisco: Avînd prea multe milioane, era prea luxoasă. Mai mult confort decît bun-gust. Mai puţin simţ artistic decît simţ practic. Dar nu se poate avea totul pe această lume.

Cititorul să se mulţumească a şti că se afla acolo un minunat salon de recepţie, şi în acest salon un pian ale cărui acorduri se împrăştiau în calda atmosferă a casei, în clipa în care se întorcea acolo bogatul Kolderup.

„În ordine ! îşi spuse el. Ea şi el sînt acolo ! Numai un cuvînt să-i spun casierului meu, apoi îndată o să stăm de vorbă !"

Şi se îndreptă către biroul său, cu gîndul de a termina această afacere cu insula Spencer, ca apoi să nu se mai gîndească la ea.

Să termine însemna de fapt să transforme cîteva valori în bani lichizi pentru a plăti ceea ce achiziţionase. Nu erau necesare mai mult decît patru rînduri către agentul său de schimb. Apoi William W. Kolderup se va ocupa de o altă „combinaţie" care îi stătea mult mai mult la inimă.

Da ! Ea şi el erau în salon. Ea în faţa pianului, el pe jumătate culcat pe o canapea, ascultînd distrat sunetele perlate ale arpegiilor, care zburau de sub degetele fermecătoarei persoane.

— Mă asculţi ? spuse ea.

— Desigur !

— Da ! Dar mă şi auzi ?

— Dacă te aud, Phina ? Dar niciodată nu ai cîntat atît de bine aceste variaţii din *Auld Robin Gray*.

— Dar nu *Auld Robin Gray* cînt eu, Godfrey... Ci *Happy moment*...

— Ah ! Credeam... răspunse Goldfrey pe un ton de o indiferenţă asupra căreia era greu să te înşeli.

Tînăra fată îşi înălţă amîndouă mîinile, le ţinu aşa, cu degetele răsfirate, deasupra claviaturii, ca şi cînd s-ar fi pregătit să atace un acord.

Apoi, întorcîndu-se pe jumătate cu scaunul de pian pe care stătea, rămase cîteva minute să-l privească pe mult prea liniştitul Godfrey, ale cărui priviri însă încercau să le evite pe ale ei.

Phina Hollaney era fina lui William W. Kolderup. Orfană, crescută sub îngrijirea lui, el îi dăduse dreptul de a se considera fiica lui, avînd datoria de a-l iubi ca pe un părinte.

Şi ea nu uita asta.

Era o tînără persoană, cum se spune, „drăguţă în felul ei", dar sigur fermecătoare, o blondă de şasesprezece ani cu un temperament de brună, lucru care se citea în lumina ochilor ei de un albastru aproape negru. Nu vom uita să o comparăm cu un crin, fiindcă este o comparaţie folosită totdeauna în cea mai bună societate, în descrierea frumuseţilor americane.

Era deci, dacă vreţi, un crin, dar un crin altoit pe un măceş, rezistent şi tare. Era desigur foarte sentimentală această tînără miss, dar avea de asemenea mult spirit practic, un fel de a fi foarte personal şi nu se lăsa antrenată mai mult decît trebuie în iluzii sau visuri care sînt specifice sexului şi vîrstei sale.

Visele sînt bune cînd dormi, nu cînd eşti treaz.

Şi ea în acest moment nu dormea şi nici nu se gîndea să doarmă.

— Godfrey ! exclamă ea.

— Phina ! răspunse tînărul.

— Unde eşti tu acum ?

— Lîngă tine... în acest salon...

— Nu, nu eşti lîngă mine, Godfrey ! Şi nu în acest salon !... Ci departe, foarte departe... peste mări, nu-i aşa ?

Şi automat mîna Phinei, căutînd claviatura, se rătăci într-o serie de septime diminuate de o grăitoare tristeţe, pe care, poate, nepotul lui William W. Kolderup nici nu le pricepu.

Fiindcă aşa era acest tînăr şi aceasta era legătura de rudenie care îl lega de bogatul stăpîn al casei.

Fiu al unei surori al acestui cumpărător de insulă, orfan de mulţi ani, Godfrey Morgan fusese, ca şi Phina, crescut în casa unchiului său, căruia febra afacerilor nu-i lăsase niciodată răgazul de a se gîndi să se căsătorească.

Godfrey număra atunci douăzeci şi doi de ani. Studiile odată terminate, rămăsese cu totul lipsit de ocupaţie. Faptul că absolvise universitatea nu însemna că era mai învăţat. Viaţa nu-i oferea decît drumuri uşoare. Putea s-o ia la stînga sau la dreapta : asta l-ar fi dus totdeauna undeva unde averea nu i-ar fi lipsit.

Altminteri, Godfrey era un tînăr distins, chipeş, elegant, nepurtîndu-şi niciodată cravata trecută printr-un inel, neîmpestriţîndu-şi nici degetele, nici manşetele, nici plastonul cămăşii cu toate acele bijuterii de fantezie, atît de apreciate de concetăţenii săi.

Nu voi surprinde pe nimeni spunînd că Godfrey Morgan urma să se căsătorească cu Phina Hollaney. Ar fi putut să fie, altfel? Totul concura la aceasta. De altfel, William W. Kolderup era de acord cu această căsătorie. Îşi încredinţa astfel averea celor două fiinţe pe care le iubea cel mai mult în această lume, fără să mai spunem că Phina îi plăcea lui Godfrey şi că Godfrey nu-i displăcea Phinei.

Pentru o sănătoasă contabilitate a casei de comerţ, aşa se cădea să fie. De la naşterea celor doi, fusese deschis un cont pentru tînăr, un altul pentru fată; nu rămînea decît să fie reunite şi să se treacă la întocmirea unui nou cont pentru ambii soţi.

Preaonorabilul negustor spera că aceasta avea să se întîmple la sfîrşitul lunii şi că situaţia va fi definitiv rezolvată, sub rezerva unor eventuale greşeli sau omisiuni.

Or, tocmai că exista o omisiune şi poate chiar o greşeală, aşa cum o vom arăta.

Greşeală, fiindcă Godfrey nu se simţea încă foarte pregătit pentru un asemenea mare eveniment: căsătoria; omisiune, fiindcă s-a pierdut din vedere să i se ceară părerea în privinţa acestui subiect.

Şi în adevăr, odată terminate studiile, Godfrey încerca un fel de oboseală prematură faţă de lumea şi viaţa de-a gata, în care nu-i va lipsi nimic, în care nu ar avea să-şi dorească nimic, în care nu ar fi avut nimic de făcut.

Şi atunci îl năpădi dorinţa de a cutreiera lumea; îşi dădu seama că învăţase de toate, numai să călătorească, nu! La drept vorbind, din vechiul şi noul continent nu cunoştea decît un singur punct, San Francisco, unde se născuse şi din care nu plecase niciodată, decît doar în vis.

Dar, vă întreb, ce reprezintă un tînăr care nu a făcut de două sau trei ori înconjurul pămîntului, mai ales dacă este american? La ce mai poate fi el bun? Ştie el dacă s-ar putea descurca în diverse împrejurări în care l-ar arunca o călătorie mai lungă? Dacă nu a avut prilejul să guste dintr-o viaţă plină de aventuri, cum va îndrăzni el să răspundă de sine însuşi?

În sfîrşit, cîteva mii de leghe parcurse pe faţa pămîntului, pentru a vedea, a observa, a se instrui, nu sînt oare o necesară completare a educaţiei unui tînăr?

Iată deci ce se întîmplase: de aproape un an Godfrey se cufundase în cărţi de călătorii, cu care plouă în epoca noastră, şi lectura acestora îl pasionase.

Descoperise, odată cu Marco Polo, China, America prin Columb, Pacificul cu Kook, Polul Sud cu Dumont-d'Urville.

Îi intrase în cap să meargă pe acolo pe unde aceşti vestiţi călători fuseseră fără el. De fapt, el nu ar fi socotit plătită prea scump o explorare de cîţiva ani cu preţul unui oarecare număr de atacuri din partea piraţilor malaiezi, o ciocnire pe mare, naufragii pe o coastă pustie, chiar dacă ar fi trebuit să ducă viaţa unui Selkirk sau a unui Robinson Crusoe !

Un Robinson ! Să devină un Robinson ! Ce tînără imaginaţie n-a visat un pic la asta — aşa cum a făcut-o adesea, prea adesea Godfrey — citind aventurile eroilor imaginari ai lui Daniel Defoe [1] sau Wyss ? [2]

Da ! Aici ajunsese propriul nepot a lui William W. Kolderup în clipa cînd unchiul său se gîndea să-l prindă, cum se spune, în lanţurile căsniciei.

Cît despre a călători cu Phina, devenită doamna Godfrey Morgan, nu, asta nu era cu putinţă !

Călătoriile trebuie să le faci singur, sau să nu le mai faci deloc ! Şi de altfel, odată trecute fanteziile, Godfrey nu ar fi şi mai bine pregătit pentru a-şi semna contractul ? Poţi să faci fericirea unei femei dacă mai întîi nu ai fost nici măcar în Japonia, în China, sau nici chiar în Europa ? Nu ! Hotărît, nu !

Iată de ce Godfrey era lîngă Phina cu gîndul aiurea, indiferent cînd ea îi vorbea, surd cînd îi cînta ariile care altădată îl fermecau. Ca o fată serioasă şi chibzuită, Phina şi-a dat seama de acest lucru.

A spune că nu încerca o oarecare dezamăgire şi un pic de durere, ar însemna să o calomniem pe nedrept. Dar, obişnuită să ia din viaţă numai partea bună a lucrurilor, îşi făcuse următoarea socoteală : „Dacă trebuie numaidecît să plece, mai bine să o facă înainte şi nu după căsătorie". Şi iată deci că Godfrey, deşi se afla lîngă Phina, era acum cu gîndul în altă parte, indiferent cînd ea îi vorbea.

— Nu !... Tu nu eşti în acest moment lîngă mine... ci peste mări !

Godfrey se ridicase. Făcu cîţiva paşi prin salon fără să se uite la Phina şi, fără să-şi dea seama, îşi lăsă degetul arătător să cadă pe o clapă a pianului. Un „re-bemol" de jos, din octava de sub portativ, un sunet într-adevăr jalnic, răspunse în locul lui.

---

[1] Daniel Defoe — scriitor englez (1660—1731).

[2] J. D. Wyss — scriitor elveţian (1743—1818), autorul romanului „Robinson elveţianul".

Phina înţelese, şi, fără vreo altă discuţie, se pregătea tocmai să-şi încolţească logodnicul făcîndu-l să aştepte ca ea să-l ajute să găsească o portiţă prin care el să poată fugi acolo unde îl îmbia închipuirea lui, cînd se deschise uşa salonului.

Apăru, părînd ca întotdeauna puţin grăbit, William W. Kolderup. Era negustorul care abia încheiase o tranzacţie şi se pregătea să înceapă alta.

— Ei bine, spuse el, nu ne mai rămnîe acum decît să fixăm definitiv data.

— Data ? răspunse Godfrey tresărind. Ce dată, dacă nu te superi, unchiule ?

— Data căsătoriei voastre a amîndoura ! replică William W. Kolderup. Presupun că nu este data căsătoriei mele !

— Poate că ar fi mai urgentă ! spuse Phina.

— Cum ! Ce ?... strigă unchiul. Ce vrea să însemne asta ? Era vorba de sfîrşitul lunii, nu ?

— Nu data unei căsătorii este vorba să o fixăm astăzi, naşule Will, ci data unei plecări !

— Unei plecări ?...

— Da, plecarea lui Godfrey, continuă Miss Phina, a lui Godfrey care simte nevoia ca, înainte de căsătorie, să cutreiere puţin lumea !

— Tu vrei să pleci ...tu ? strigă William W. Kolderup apropiindu-se de tînărul pe care îl apucă de braţ ca şi cînd i-ar fi fost teamă ca acest ştrengar de nepot să nu-i scape.

— Da, unchiule Will, răspunse cu curaj Godfrey.

— Şi pentru cît timp ?

— Pentru optsprezece luni sau doi ani cel mult, dacă...

— Dacă ?...

— Dacă dumneata o să-mi dai voie şi Phina va voi să mă aştepte pînă atunci !

— Să te aştepte ? Ia uitaţi-vă la acest pretendent care nu pretinde decît să-şi ia valea ! strigă William W. Kolderup.

— Să-l lăsăm pe Godfrey să facă ce vrea, răspunse tînăra fată. M-am gîndit bine, naşule Will. Eu sînt tînără, dar de fapt Godfrey este încă şi mai tînăr decît mine ! Călătoriile îl vor maturiza şi cred că nu trebuie să-i contrazicem gusturile ! Vrea să călătorească ? Să călătorească ! Va veni apoi şi nevoia de odihnă, şi la întoarcere o să mă regăsească.

— Cum ! strigă William W. Kolderup. Eşti de acord să-l laşi pe acest fluşturatic să-şi ia zborul ?

— Da, pentru cei doi ani pe care îi solicită !

— Şi o să-l aştepţi ?...

— Dacă n-aş fi în stare să-l aştept, ar însemna că nu-l iubesc, naşule Will !

Acestea fiind spuse, Miss Phina se întoarse la pian şi, cu sau fără intenţie, degetele ei cîntau în surdină un cîntec foarte la modă, *Plecarea logodnicului*, care, trebuie să recunoaştem, era foarte potrivit în asemenea împrejurare. Dar Phina, fără să bage de seamă poate, o cînta în „la-minor", cu toate că era scrisă în „la-major". În aşa fel încît melodia, astfel cîntată, devenea mai tristă, exprimînd sentimentele intime ale tinerei fete.

În tot acest timp, Godfrey, încurcat, nu scotea nici un cuvînt. Luîndu-i capul în mîini şi întorcîndu-l în plină lumină, unchiul său îl privea. În acest chip îl întreba, fără să fie nevoie de vorbe, şi el răspundea, fără să aibă nevoie să-i răspundă.

Şi suspinele acelei *Plecări a logodnicului* se făceau auzite din ce în ce mai trist. În sfîrşit, după ce făcu ocolul salonului, William W. Kolderup reveni lîngă Godfrey, care rămăsese locului, ca un vinovat în faţa judecătorului său. Apoi, ridicînd glasul :

— Este foarte serios ? întrebă el.

— Foarte serios, răspunse Miss Phina, fără să se întrerupă, pe cînd Godfrey se mulţumea să facă un semn afirmativ.

— În regulă ! replică William W. Kolderup, fixîndu-l pe nepotul său cu o privire ciudată.

L-ai fi putut apoi auzi murmurînd printre dinţi :

— Aha ! Vrei să guşti din călătorii înainte de a te căsători cu Phina ! Ei bine, o să guşti, nepoate !

Mai făcu doi-trei paşi şi oprindu-se cu braţele încrucişate în faţa lui Godfrey :

— Unde vrei să te duci ? îl întrebă.

— Peste tot.

— Şi cînd ai de gînd să pleci ?

— Cînd o să vrei dumneata, unchiule Will.

— Fie, cît mai curînd posibil !

Auzind aceste ultime cuvinte, Phina se întrerupsese brusc. Degetul cel mic al mîinii sale stîngi atinsese tocmai un „sol-diez" şi al patrulea nu-l rezolvase pe fonica gamei. Rămăsese la „septimă" ca şi Raoul din *Hughenoţii* [1] cînd fuge, după duo-ul său cu Valentina.

Se prea poate ca Miss Phina să fi avut inima grea, dar era hotărîtă să nu spună nimic.

---

[1] Operă de G. Meyerbeer, compozitor german, 1791—1864.

Atunci, William W. Kalderup, fără să se uite la Godfrey, se apropie de pian.

— Phina, spuse el grav, nu trebuie să rămîi niciodată la „septimă".

Şi cu degetul lui gros, care căzu vertical pe una din clape, făcu să răsune un „la" natural.

Capitolul IV

ÎN CARE T. ARTELETT, ZIS TARTELETT, ESTE PREZENTAT CITITORULUI, AŞA CUM SE CUVINE

Dacă T. Artelett ar fi fost franţuz, compatrioţii săi nu s-ar fi sfiit să-l numească în glumă Tartelett. Dar cum acest nume i se potriveşte, nu vom şovăi să-l numim astfel.

De altfel, chiar dacă Tartelett nu era franţuz, ar fi fost demn să fie.

În al său *Itinerar de la Paris la Ierusalim*, Chateaubriand vorbeşte despre un bărbat mic de statură, „pudrat şi coafat, ca în vremurile de demult, cu haina de un verde deschis, vestă de stofă buclată, jabou şi jachetă de caşmir, care scîrţîia dintr-o vioară de buzunar şi-i făcea să danseze în sunetul melodiei *Madelon Friquet* pe indienii irochieni".

Californienii nu sînt indieni, departe de asta, dar Tartelett nu era mai puţin profesor de dans şi de ţinută în capitala Californiei.

Dacă nu-i plăteau lecţiile, ca predecesorului său, în piei de castor sau în şunci de urs, i le plăteau însă în dolari.

Dacă vorbind de elevii săi nu spunea : „Aceşti domni sălbatici şi aceste doamne sălbatice", era fiindcă elevii săi erau foarte civilizaţi şi, dacă i-ai fi dat crezare, nu puţin contribuise şi el la civilizarea lor.

Celibatar, Tartelett pretindea că are, în perioada despre care vorbim, patruzeci şi cinci de ani. Dar acum cîteva zeci de ani fusese pe punctul de a se căsători cu o domnişoară destul de matură.

În acea epocă şi în legătură cu asta i s-au cerut „două-trei rînduri" privind vîrsta, situaţia, persoana sa ; şi iată ce a crezut el de cuviinţă să răspundă.

Asta ne va scuti pe noi să-i facem portretul din două puncte de vedere : fizic şi moral.

S-a născut la 17 iulie 1835, la orele trei și un sfert dimineața. Înălțimea este de cinci picioare,[1] două degete[2] și trei linii. Măsura taliei, deasupra șoldurilor, este exact de două picioare și trei degete.

Greutatea, care în ultimul an a crescut cu șase livre, este de o sută cincizeci și una de livre și două uncii.[3]

Capul îi este lunguieț.

Părul, rar deasupra frunții, este castaniu încărunțit; fruntea înaltă, fața ovală, tenul colorat. Ochii — vederea o are excelentă — sînt cenușiu-căprui, genele și sprîncenele castaniu-deschis, pleoapele puțin adîncite sub arcadă.

Nasul, potrivit, este crestat de o cicatrice către marginea nării stîngi.

Tîmplele și obrajii sînt imberbi.

Urechile mari și lipite de cap.

Gura, de mărime potrivită, nu are absolut nici un dinte stricat. Buzele subțiri și puțin strînse sînt acoperite de o mustață impresionant de deasă; bărbia rotundă este de asemenea acoperită cu o barbă căruntă.

Pe ceafă, o mică aluniță îi împodobește gîtul durduliu; în sfîrșit, cînd este în baie, se poate vedea că are pielea albă și e foarte puțin păros.

Existența îi este liniștită și ordonată. Fără să aibă o sănătate de fier, a știut, datorită sobrietății sale, să și-o păstreze intactă de la naștere și pînă acum.

Bronhiile îi sînt ușor iritabile, acesta este motivul pentru care nu are prostul obicei de a fuma.

De asemenea, nu consumă băuturi alcoolice, cafea, lichior, nici vin curat. Într-un cuvînt, tot ce ar putea acționa asupra sistemului nervos este riguros suprimat din higiena sa. O bere fără mult alcool, apă cu cîteva picături de vin roșu sînt singurele băuturi pe care le poate consuma fără a-i dăuna. Tocmai datorită acestei prudențe ale sale, nu a trebuit, de cînd a venit pe lume, să consulte un medic.

Gestul îi este prompt, mersul sprinten, caracterul sincer și deschis. În afară de aceasta, este de o extremă delicatețe și numai teama de a face nefericită o femeie l-a făcut să șovăie în a se angaja în legăturile căsniciei.

Aceasta a fost nota întocmită de Tartelett; dar, oricît de ademenitoare a putut fi pentru o domnișoară de o oarecare vîrstă, căsătoria proiectată nu s-a făcut.

Profesorul rămase deci burlac și continuă să dea lecții de dans și ținută.

---

[1] Veche unitate de măsură, echivalînd cu 33 cm.

[2] Veche unitate de măsură, echivalînd cu 27,07 mm.

[3] Veche unitate de măsură, egală cu aproximativ 30 gr.

Cam în această epocă, şi cu acest titlu, intră în casa lui William W. Kolderup ; apoi, cu trecerea timpului, elevii părăsindu-l încetul cu încetul, sfîrşi prin a fi socotit ca o rotiţă în plus în personalul îmbelşugatei case.

La urma urmei, cu toate apucăturile lui care îl făceau ridicol, era un om de treabă. Toţi ajunseseră să ţină la el. Tartelett îl iubea pe Godfrey, o iubea pe Phina, care, de altfel, la rîndul lor, îl iubeau şi ei.

Aşa că nu mai avea pe lume decît o singură ambiţie : să-i facă să-şi însuşească toate rafinamentele artei sale, să facă din ei, în ceea ce priveşte bunele maniere, două fiinţe desăvîrşite.

Or, cine ar fi crezut ? Tocmai el, profesorul Tartelett, fu cel pe care William W. Kolderup îl alese să-i fie tovarăş nepotului său în călătoria proiectată. Da ! William W. Kolderup avea unele motive să creadă că Tartelett contribuise — şi nu puţin — la încurajarea lui Godfrey în această manie a hoinărelii, de a se perfecţiona cutreierînd lumea.

William W. Kolderup hotărî deci să-i facă s-o cutreiere împreună. Încă de a doua zi, şasesprezece aprilie, îl anunţă pe profesor că îl aşteaptă în birou.

O rugăminte a nababului era pentru Tartelett un ordin. Înarmat cu mica sa vioară de buzunar, care se mai numeşte şi „pochette", cu gîndul de a fi pregătit pentru orice eveniment, profesorul ieşi din camera sa, mergînd „academic", aşa cum se cuvine din partea unui profesor de dans. Urcă scara, bătu la uşa biroului, intră cu corpul pe jumătate înclinat, cu braţele rotunjite, zîmbind şi aşteptînd în „poziţia a treia", după ce îşi adusese picioarele în unghi drept unul în faţa celuilalt, cu călcîiele alipite şi vîrfurile depărtate.

Oricine altul decît profesorul Tartelett, înşurubat în acest echilibru prea puţin stabil, s-ar fi clătinat, dar el ştiu să rămînă absolut drept.

— Domnule Tartelett, spuse William W. Kolderup, te-am chemat ca să-ţi anunţ o noutate care cred că nu o să te surprindă.

— Să vă fie de bine ! răspunse profesorul, cu toate că William W. Kolderup nu strănutase deloc, aşa cum s-ar fi putut crede.

— Căsătoria nepotului meu s-a amînat cu un an sau optsprezece luni, reluă unchiul, şi Godfrey, la cererea sa, o să plece să viziteze diferitele state din vechea şi noua lume.

— Domnule, răspunse Tartelett, elevul meu Godfrey va face onoare ţării care l-a văzut născîndu-se şi...

— Şi de asemenea profesorului de ţinută care l-a învăţat bunele maniere, răspunse negustorul pe un ton în care naivul Tartelett nu simţi deloc ironia.

Şi în adevăr, crezînd că trebuie să execute un „assemblé“ [1], îşi deplasă picioarele, printr-o alunecare într-o parte ; apoi, îndoindu-şi uşor şi suplu genunchiul, îl salută pe William W. Kolderup.

— M-am gîndit, reluă acesta, că o să-ţi pară fără îndoială rău să te desparţi de elevul dumitale ?

— Despărţirea mă va îndurera, răspunse Tartelett, şi totuşi, dacă trebuie...

— Nu o să trebuiască, spuse William W. Kolderup, a cărui sprînceană groasă se încruntă.

— Ah !... răspunse Tartelett.

Uşor tulburat, făcu o mişcare, pregătindu-se să treacă din „poziţia a treia“, în „a patra“ ; apoi îşi depărtă un picior de celălalt, poate fără să-şi dea cu totul seama de cele ce face.

— Da, adăugă negustorul cu un glas tăios şi pe un ton care nu admitea nici umbra unei replici, m-am gîndit că ar fi într-adevăr crud să despart un profesor de un elev, meniţi să se împace atît de bine.

— Negreşit... Călătoriile... răspunse Tartelett, care părea că nu vrea să înţeleagă.

— Da, negreşit ! reluă William W. Kolderup. Nu numai că voiajurile ar scoate în evidenţă talentele nepotului meu, dar în acelaşi timp şi pe acelea ale profesorului căruia îi datorează o atît de corectă ţinută !

Nu-i trecuse niciodată prin gînd acestui mare copil, care era Tartelett, că într-o zi va trebui să părăsească San Francisco, California şi America pentru a cutreiera mările.

Aceste idei nu ar fi putut intra în capul unui om mai priceput în coregrafie decît la călătorii şi care nu cunoştea — pe o rază de zece mile — nici măcar împrejurimile capitalei. Şi acum i se oferea, nu ! i se dădea a înţelege că vrînd nevrînd avea să se expatrieze, să încerce pe propria lui piele, cu toate greutăţile şi neplăcerile inerente, aceste călătorii recomandate de el elevului său!

Era desigur în toate acestea ceva care putea să tulbure o minte atît de puţin solidă ca a lui, şi nefericitul Tartelett, pentru prima dată în viaţă, simţi ca o înfiorare în muşchii picioarelor sale mlădiate de treizeci şi cinci de ani de exerciţii.

— Poate că, spuse el, încercînd să-şi aducă din nou pe buze acel zîmbet stereotip de dansator, care o clipă se ştersese, poate că... nu sînt făcut pentru...

— O să te deprinzi ! răspunse William W. Kolderup, ca un om care a pus capăt discuţiei.

Să refuze era imposibil.

Lui Tartelett nici nu-i veni un asemenea gînd. Ce era el în casă? Un obiect, un balot, un colet, putînd să fie expediat în toate colţurile lumii ! Dar expedierea care se punea la cale nu putea să nu-l tulbure cît de cît.

— Şi pe cînd este hotărîtă plecarea ? întrebă el, încercînd să reia o poziţie „academică".

— Peste o lună.

— Şi pe ce mări furtunoase a hotărît domnul Kolderup să ne ducă vaporul, pe elevul meu şi pe mine ?

— Mai întîi prin Pacific.

— Şi pe care punct al globului pămîntesc va trebui să pun piciorul pentru prima dată ?

— Pe pămîntul Noii-Zeelande, răspunse William W. Kolderup. Am observat că zeelandezii nu ştiu să-şi ţină coatele cum se cuvine !... Dumneavoastră o să-i învăţaţi !

Iată, aşadar, cum profesorul Tartelett a fost ales să-i fie tovarăş de călătorie lui Godfrey Morgan.

Apoi un semn al negustorului îl făcu să înţeleagă că audienţa a luat sfîrşit. Se retrase deci, destul de emoţionat pentru ca plecarea sa din cameră şi graţiile speciale pe care le desfăşura de obicei în acest act dificil să lase oarecum de dorit.

În adevăr, pentru prima dată în viaţa sa, profesorul Tartelett, uitînd, preocupat cum era, cele mai elementare precepte ale artei sale, pleca cu vîrfurile picioarelor aduse înăuntru.

Capitolul V

ÎN CARE SE FAC PREGĂTIRI DE PLECARE ŞI LA SFÎRŞITUL CĂRUIA SE PLEACĂ DE-A BINELEA

Nu se mai putea răzgîndi.

Înainte de această lungă călătorie în doi, prin viaţă, călătorie care se numeşte căsătorie, Godfrey avea să facă înconjurul lumii, ceea ce uneori este mai periculos.

Dar era convins că va reveni foarte oţelit şi că, tînăr neştiutor la plecare, se va întoarce bărbat. Avea să vadă, să observe, să compare. Curiozitatea lui avea să fie satisfăcută. Nu-i va mai

rămînea decît să stea liniştit, ducînd o viaţă sedentară, să trăiască fericit în căminul conjugal, pe care nici o ispită nu-l va mai face să-l părăsească. Se înşela sau avea dreptate ?

Avea el să primească o bună şi temeinică lecţie care să-i folosească ? Să lăsăm viitorului grija de a răspunde.

Pe scurt, Godfrey era încîntat.

Neliniştită, fără să lase să se vadă acest lucru, Phina se resemna la această ucenicie.

Profesorul Tartelett, atît de sigur de obicei pe picioarele sale, hîrşit în echilibristica dansului, îşi pierduse obişnuitul aplomb şi în zadar căuta să şi-l mai regăsească. Se clătina chiar şi pe parchetul camerei sale, ca şi cînd s-ar fi aflat pe podeaua unei cabine, agitată de ruliu sau de legănarea vaporului.

Cît despre William W. Kolderup, odată hotărîrea luată, devenise mai puţin comunicativ, mai ales cu nepotul său. Buzele strînse, ochii pe jumătate ascunşi pe după pleoape arătau că o idee fixă încolţise în această minte, frămîntată de obicei de complicate speculaţii comerciale.

— Ah, vrei să călătoreşti, murmura el cîteodată, să călătoreşti în loc să te căsătoreşti, în loc să stai acasă, să fii pur şi simplu fericit ! Ei bine, ai să călătoreşti !

Începură numaidecît pregătirile.

Mai întîi trebuia abordată, discutată şi în sfîrşit rezolvată problema itinerariului. Să meargă Godfrey spre sud, est sau vest ? În primul rînd asta trebuia hotărît.

Dacă începea cu drumurile din sud, societatea *Panama to California and British Columbia,* apoi societatea *Packet Shouthampton, Rio-Janeiro* s-ar angaja să-l ducă în Europa.

Dacă o lua prin est, marele drum de fier al Pacificului putea să-l ducă în cîteva zile la New York, şi de acolo liniile Cunard, Inman, White-Star, Hamburg-American sau Transatlanticul francez aveau să-l transporte pe litoralul Lumii Vechi.

Dacă voia să meargă în vest, cu *Steam Transoceanic Golden Age* i-ar fi fost uşor să ajungă la Melbourne, apoi la istmul de Suez, cu vapoarele societăţii *Peninsular Oriental Steam Co.*

Mijloacele de transport nu lipseau şi, datorită concordanţei lor matematice, înconjurul lumii nu mai era decît o simplă plimbare de turist.

Dar nepotul moştenitor al nababului din Frisco nu astfel trebuia să călătorească.

Nu ! Pentru necesităţile comerţului său, William W. Kolderup poseda o întreagă flotă de vase cu pînze şi cu aburi.

Hotărî deci ca unul din vapoarele sale să fie pus la dispoziția tînărului Godfrey Morgan, ca și cum ar fi fost vorba de un prinț de sînge călătorind pentru plăcerea sa, pe cheltuiala supușilor tatălui său.

Din ordinul său, *Dream*, un steamer solid de șase sute de tone și cu o forță de două sute cai putere, începu îndată să se echipeze. Urma să fie comandat de către căpitanul Turcotte, un lup de mare care cutreierase deja toate oceanele, pe toate latitudinile.

Marinar priceput și îndrăzneț, acest obișnuit al furtunilor, taifunelor și cicloanelor număra la activul său patruzeci de ani de navigație la cei cincizeci pe care îi avea.

Să lase corabia în derivă sau să țină piept uraganului, nu era decît un joc pentru acest matelot care nu încercase niciodată decît „rău de pămînt", atunci cînd corabia poposea la țărm. Tot de la această existență, neîncetat zgîlțîită pe o punte de vas, păstrase obișnuința de a se legăna tot timpul de la stînga spre dreapta, înainte, înapoi : avea ticul ruliului și al tangajului.

Un secund, un mecanic, patru fochiști, doisprezece mateloți trebuiau să formeze echipajul steamerului *Dream* care, dacă se mulțumea să facă opt mile pe oră, nu însemna că este mai puțin înzestrat cu excelente calități nautice. Că nu ar fi avut o viteză destul de mare ca să taie valurile, cînd marea era agitată, fie ! Dar, la rîndul lor, valurile nu-i treceau pe deasupra, avantaj care compensează foarte bine mediocritatea vitezei, mai ales atunci cînd nu ești cît de cît grăbit.

De altfel, *Dream* era echipat ca o goeletă, și, pe un vînt favorabil, cu cei cinci sute de yarzi [1] pătrați de pînză, putea ușor să facă să crească puterea aburilor.

Nu trebuie să credem totuși că voiajul întreprins de *Dream* intenționa să fie numai un voiaj de plăcere.

William W. Kolderup era un om mult prea practic pentru a nu căuta să tragă folos dintr-un parcurs de cincisprezece sau șasesprezece mii de leghe, prin toate mările de pe glob.

Este adevărat, corabia sa trebuia să plece fără încărcătură, dar îi era ușor să se păstreze în bune condiții de plutire umplîndu-și „water-balast"-urile [2], care ar fi putut să o scufunde în apă pînă la nivelul punții dacă ar fi fost necesar.

---

[1] Unitate de măsură engleză, echivalentă cu 0,914 m.

[2] Compartimente care pot fi umplute cu apă atunci cînd corabia este neîncărcată

De asemenea, *Dream* avea de gînd de a lua pe drum o încărcătură şi să viziteze diverse reprezentanţe ale bogatului negustor. S-ar duce astfel de la o sucursală la alta. Nu vă fie teamă, căpitanului Turcotte nu avea să-i fie deloc greu să-şi scoată cheltuielile de drum. Fanteziile lui Godfrey Morgan nu aveau să coste nici un dolar finanţele unchiului ! Aşa procedează firmele serioase de comerţ.

Toate acestea au fost hotărîte în lungi convorbiri foarte secrete, pe care William W. Kolderup şi căpitanul Turcotte le-au avut împreună.

Dar se părea că reglementarea acestei afaceri, atît de simple totuşi, nu mergea prea uşor, deoarece căpitanul trebui să facă nenumărate vizite în biroul negustorului.

Cînd ieşea de acolo, unii mai ageri decît obişnuiţii casei ar fi observat că avea o expresie ciudată, că părul îi era ca zburlit de vînt, ca şi cum ar fi fost răscolit de o mînă nervoasă, în sfîrşit, că întreaga sa persoană se legăna mai tare ca de obicei.

Se puteau auzi de asemenea izbucniri ciudate de glasuri care arătau că întrevederile nu se petreceau fără ciocniri.

Căci căpitanul Turcotte, cu felul lui de a vorbi deschis, ştia foarte bine să-l înfrunte pe William W. Kolderup care îl iubea şi stima destul ca să-i permită să îl contrazică.

În sfîrşit, păru că totul se aranjează. Care din ei, William W. Kolderup sau Turcotte, cedase ? N-aş îndrăzni să mă pronunţ, necunoscînd nici măcar obiectul discuţiilor lor. Dar aş fi mai curînd de părere că avusese cîştig de cauză căpitanul.

Orice ar fi fost, după opt zile de discuţii, se păru că negustorul şi marinarul au căzut de acord ; dar Turcotte nu înceta să bombăne printre dinţi : „Să mă ia cinci sute de mii de draci, dacă mă aşteptam ca eu, Turcotte, să fac o asemenea treabă".

În acest timp echiparea steamerului *Dream* înainta rapid şi căpitanul său nu pierdea din vedere nimic pentru a fi gata să plece pe mare în prima jumătate a lunii iunie. Vasul fusese renovat şi carena lui vopsită proaspăt cu miniu contrasta puternic, prin roşul ei aprins, cu părţile negre scufundate în apă.

În portul San Francisco vin un mare număr de vase de toate felurile şi de toate naţionalităţile. Aşa că de mulţi ani cheiurile oraşului, îndeobşte construite pe litoral, nu ar fi fost suficiente pentru încărcarea şi descărcarea mărfurilor, dacă inginerii nu ar fi izbutit să construiască mai multe cheiuri artificiale.

Stîlpi mari de brad roşu fuseseră împlîntaţi în apă, iar cîteva mile pătrate de scînduri îi acoperiseră ca nişte largi platforme. Se lua o parte din golf, dar golful era imens.

Se obţinuseră astfel adevărate cale de descărcare, pline de macarale şi de baloturi, lîngă care steamere de pe cele două oceane, vase mai mici de pe rîurile californiene, clippere [1] din toate ţările, vase de cursă mică navigînd numai pe coasta americană puteau să se rînduiască într-o ordine perfectă, fără să se strivească unele pe altele.

Tocmai de unul din aceste cheiuri artificiale, la extremitatea străzii Warf-Mission, după trecerea prin bazinul de revizuire, fusese legat la ţărm steamerul *Dream*.

Nimic nu fusese pierdut din vedere pentru ca steamerul *Dream*, pregătit pentru călătoria lui Godfrey, să poată naviga în cele mai bune condiţii. Aprovizionare, amenajare, totul fusese studiat minuţios.

Utilarea era în perfectă ordine, cazanul verificat, maşina elicei excelentă. Se luă pe corabie, pentru necesităţile vasului şi pentru a înlesni legătura cu pămîntul, chiar şi o şalupă cu aburi, rapidă, care nu se putea scufunda şi care urma să fie de un mare folos în timpul călătoriei.

În sfîrşit, pe scurt, totul era gata la data de 10 iunie. Nu mai rămăsese decît să plece pe mare. Oamenii îmbarcaţi de căpitanul Turcotte pentru mînuirea pînzelor sau pentru sala maşinilor erau toţi unul şi unul şi greu s-ar fi găsit pe acolo alţii mai buni.

Un adevărat stoc de animale vii : aguti,[2] oi, capre, cocoşi, găini etc... erau parcate în spaţiul dintre cele două punţi ; necesităţile materiale erau printre altele asigurate de un anumit număr de conserve de cele mai bune mărci.

Cît despre itinerariul pe care trebuia să-l urmeze *Dream*, a fost fără îndoială obiectul unei lungi consfătuiri, pe care William W. Kolderup şi căpitanul său au avut-o împreună.

Tot ceea ce s-a ştiut a fost că primul punct de oprire trebuia să fie pe lîngă Auckland, capitala Noii-Zeelande, în afară de cazul că nevoia de cărbuni, ivită din pricina vînturilor puternice şi de durată, i-ar fi obligat să se aprovizioneze din nou, fie într-unul din arhipelagurile Pacificului, fie într-unul din porturile Chinei.

Toate aceste amănunte îl interesau de altfel prea puţin pe Godfrey, de vreme ce pleca pe mare, şi deloc pe Tartelett, a cărui

---

[1] Clipper — corabie mică cu pînze, construită în asemenea fel încît să aibă viteză mare.

[2] Rozător din America de Sud.

tulburare de spirit creştea din zi în zi, la gîndul eventualelor întîmplări ale călătoriei cu vaporul.

Nu mai rămăsese de îndeplinit decît o formalitate : aceea a fotografiilor.

Un logodnic nu poate pleca decent pentru o lungă călătorie în jurul lumii fără să ia cu el chipul celei pe care o iubeşte şi, în acelaşi timp, fără să i-l lase pe al lui.

Deci Godfrey, în costum de turist, se dădu pe mîna fotografului din Montgomery-Street — Stephenson et Co. — şi Phina, în rochie de după-amiază, încredinţa de asemenea soarelui grija de a fixa pe placa pricepuţilor operatori trăsăturile ei fermecătoare, dar puţin cam întristate.

Era şi ăsta un fel de a călători împreună.

Portretul Phinei îşi avea, aşa cum se cuvenea, locul în cabina lui Godfrey ; acela al lui Godfrey, în camera tinerei fete.

Cît despre Tartelett, care nu era logodit şi nici nu se gîndea să fie, crezu totuşi potrivit ca şi imaginea lui să fie încredinţată sensibilităţii hîrtiei fotografice.

Dar oricare ar fi fost talentele fotografilor, ei nu putură să obţină copii satisfăcătoare.

Prea puţin clar, clişeul nu a izbutit să fie cu nici un chip altceva decît o ceaţă confuză în care ar fi fost cu neputinţă să-l recunoşti pe profesorul de dans şi ţinută.

Asta din cauză că, orice ar fi făcut, clientul nu se putea împiedica să nu mişte, în ciuda recomandărilor folosite în toate atelierele consacrate operaţiilor de acest gen.

S-au încercat alte mijloace rapide — fotografii instantanee. Imposibil. Tartelett se clătina anticipat, exact ca şi căpitanul corăbiei *Dream*.

A trebuit să se renunţe la păstrarea trăsăturilor acestui bărbat remarcabil.

O ireparabilă nenorocire pentru posteritate dacă — dar mai bine să nu ne gîndim ! — crezînd că nu pleacă decît în Lumea Nouă, Tartelett ar fi plecat pe lumea cealaltă, din care nu te mai întorci.

La 9 iunie erau gata. *Dream* nu avea decît să pornească. Documentele sale, frahtul, contractul, poliţa de asigurare erau în regulă şi, cu două zile mai înainte, agentul maritim al firmei Kolderup trimisese ultimele semnături.

În acea zi, la locuinţa din Montgomery-Street se dădu o mare masă de adio. Se bău pentru fericita călătorie a lui Godfrey şi pentru grabnica sa întoarcere.

Steamerul se îndepărtă

Godfrey era destul de înduioşat şi nu încerca să ascundă deloc acest lucru. Phina se arătă mai tare decît el. Cît despre Tartelett, el îşi înecă spaimele în cîteva pahare de şampanie, al căror efect se prelungi pînă în clipa plecării. Era cît pe ce să-şi uite vioara de buzunar, care îi fu adusă în momentul cînd se dezlegau odgoanele corăbiei *Dream*.

Ultimul rămas bun se luă pe vas, ultimele strîngeri de mînă se schimbară pe dunetă ; apoi maşina, cu cîteva turaţii de elice, făcu ca steamerul să iasă în larg.

— Adio, Phina !

— Adio, Godfrey !

— Cerul să vă călăuzească ! spuse unchiul.

— Şi mai ales să ne aducă înapoi, murmură profesorul Tartelett.

— Şi nu uita niciodată, Godfrey, adăugă William W. Kolderup, deviza pe care *Dream* o are înscrisă pe panoul din spate :

Confide, recte agens. [1]

— Niciodată, unchiule Will ! Adio, Phina !

— Adio, Godfrey !

Steamerul se îndepărtă, batistele fluturară atît timp cît se mai vedea de pe chei şi chiar puţin după asta.

În curînd *Dream* străbătea golful San Francisco, cel mai mare din lume, apoi depăşea îngustul canal al Golden-Gate-ului şi despica cu etrava sa apele Pacificului : era ca şi cînd această „poartă de aur" s-ar fi închis în urma lui.

Capitolul VI

ÎN CARE CITITORUL ESTE INVITAT SĂ FACĂ CUNOŞTINŢĂ CU UN NOU PERSONAJ

Călătoria începuse. Să recunoaştem cu toţii că nu aceasta era dificultatea. Aşa cum adesea repeta, cu o incontestabilă logică, profesorul Tartelett : „O călătorie începe întotdeauna ! Dar unde şi cum se sfîrşeşte, aceasta este mai important !"

Cabina ocupată de Godfrey se deschidea în fundul dunetei lui *Dream*, spre careul din spate care servea de sală de mese.

[1] Să ai încredere, comportîndu-te corect ! (În limba latină în text.)

Tînărul nostru călător era cît se poate de bine instalat. Alesese pentru fotografia Phinei cel mai bun loc, pe cel mai bine luminat panou din camera sa.

O cuşetă pentru dormit, un lavoar pentru toaletă, cîteva dulapuri pentru hainele şi rufăria sa, o masă de lucru, un fotoliu în care.să se aşeze — ce i-ar fi trebuit mai mult acestui călător de douăzeci şi doi de ani ?

În aceste condiţii ar fi făcut de douăzeci de ori înconjurul lumii. Nu era el la vîrsta acelei filozofii practice pe care o dau sănătatea de fier şi buna dispoziţie ?

Ah, tinerilor... călătoriţi dacă puteţi, şi dacă nu puteţi... călătoriţi totuşi !

În ce-l priveşte, Tartelett nu mai era bine dispus.

Cabina lui, alături de cea a elevului său, îi părea mult prea strîmtă, cuşeta mult prea tare, suprafaţa de şase yarzi pe care o ocupa era mult prea insuficientă pentru ca să-şi poată repeta acolo paşii săi de dans.

Călătorul din el nu-l va anula deci pe profesorul de dans şi de ţinută ? Nu ! Asta îi era în sînge şi cînd lui Tartelett îi va veni ceasul să se culce pentru somnul din urmă, picioarele i se vor afla tot drepte, călcîiele apropiate, în „poziţia întîi."

Mesele urmau să se ia în comun, ceea ce se şi făcu — Godfrey şi Tartelett unul în faţa celuilalt, căpitanul şi secundul ocupînd fiecare cîte un capăt al „mesei de ruliu". Această înspăimîntătoare denumire „masă de ruliu" lăsa deja să se înţeleagă că locul profesorului va fi foarte adesea gol !

La plecare, în această frumoasă dimineaţă de iunie, adia o uşoară briză dinspre nord-est.

Căpitanul Turcotte putuse să potrivească în aşa fel pînzele încît să mărească viteza şi *Dream*, plutind bine sprijinit, aproape cu totul ieşit din apă, nu se legăna prea tare dintr-o parte în alta.

În afară de asta, valul venindu-i din spate, tangajul nu-l solicita peste măsură.

Această plutire nu era dintre acelea care schimbă chipurile călătorilor făcînd nasul mai ascuţit, ochii adînciţi, fruntea lividă, obrajii fără culoare. Era deci suportabilă.

Se îndreptau direct către sud-vest, pe o mare frumoasă, abia încreţită ; litoralul american nu întîrziase să dispară dincolo de orizont.

Timp de două zile nu se produse nici un incident de navigaţie, demn de a fi relatat. *Dream* îşi vedea de drum.

Începutul acestei călătorii era deci favorabil, deşi căpitanul Turcotte lăsa să se vadă uneori o nelinişte pe care zadarnic încerca să o ascundă. În fiecare zi cînd soarele ajungea la meridian, consemna exact locul unde se afla corabia. Dar se putea observa că îndată după asta îşi lua secundul în cabină şi acolo rămîneau amîndoi într-o convorbire secretă, ca şi cînd ar fi avut de discutat în vederea unor grave eventualităţi. Acest amănunt, fără îndoială, trecea neobservat de către Godfrey, care nu pricepea nimic din tainele navigaţiei, dar şeful echipajului şi cîţiva marinari nu putură să nu fie surprinşi.

Aceşti oameni de treabă fură cu atît mai uimiţi cu cît, chiar din prima săptămînă, în timpul nopţii şi fără ca nimic să necesite această manevră, direcţia corăbiei fu simţitor modificată, ca ziua să fie din nou îndreptată. Acest fapt, explicabil cu o corabie cu pînze supusă variaţiilor curenţilor atmosferici, nu putea fi însă justificat la un steamer care poate să urmeze linia marilor cercuri şi strînge pînzele cînd vîntul nu-i este favorabil.

La 12 iunie, dimineaţa, se produse la bord un incident cu totul neaşteptat. Căpitanul Turcotte, secundul său şi Godfrey tocmai voiau să se aşeze la masă, cînd de pe punte se auzi un zgomot neobişnuit. Aproape imediat şeful echipajului, împingînd uşa, apăru în pragul careului.

— Căpitane, spuse el.

— Ce s-a întîmplat ? răspunse repede Turcotte, ca un marinar care este tot timpul în alarmă.

— Este... un pasager ! spuse şeful echipajului.

— Un pasager ? !

— Un chinez pe care l-am descoperit din întîmplare în fundul calei.

— În fundul calei ? ! strigă căpitanul Turcotte. Pe toţi dracii din Sacramento, aruncaţi-l în mare !

— În regulă, răspunse şeful echipajului.

În acest timp, căpitanul Turcotte se ridicase ; apoi, urmat de Godfrey şi de secund, părăsi careul de pe dunetă şi se îndreptă spre capătul punţii din faţă a *Dream*-ului.

Acolo, în adevăr, strîns ţinut, se zbătea în mîinile a doi-trei marinari, care nu-l scuteau de ghionturi, un chinez.

Era un bărbat între treizeci şi cinci — patruzeci de ani, cu un chip inteligent, bine făcut, spîn, dar puţin cam palid ca urmare a şederii de şasezeci de ore în fundul unei cale prost aerisite.

Numai întîmplarea făcuse să fie descoperit în ascunzătoarea lui întunecată.

Turcotte făcu numaidecît semn oamenilor lui să-i dea drumul nefericitului intrus.

— Cine eşti ? îl întrebă.

— Un om !

— Şi cum te cheamă ?

— Seng-Vu, răspunse chinezul, al cărui nume în limba lui natală înseamnă : „Care nu trăieşte".

— Şi ce faci aici, la bord ?

— Navighez... răspunse liniştit Seng-Vu, dar pricinuindu-vă cît mai puţine necazuri.

— Într-adevăr, cît mai puţine necazuri !... Şi te-ai ascuns în cală în clipa plecării ?

— Aşa cum spuneţi, căpitane.

— Cu scopul de a te reîntoarce gratis din America în China, din cealaltă parte a coastei Pacificului ?

— Dacă binevoiţi.

— Şi dacă nu vreau, dacă te-aş ruga să te întorci înot în China ?

— Am să încerc, răspunse chinezul zîmbind, dar probabil o să mă duc la fund !

— Ei bine, blestematule, strigă căpitanul Turcotte, am să te învăţ eu să mai vrei să economiseşti cheltuielile de transport !

Şi căpitanul Turcotte, mult mai înfuriat decît ar fi cerut-o împrejurările, şi-ar fi pus în aplicare ameninţarea dacă nu ar fi intervenit Godfrey.

— Căpitane, spuse el, dacă acest biet om a socotit potrivit să lipsească San Francisco de prezenţa lui, haide ! O să-l lăsăm în trecere pe coasta Shangai-ului şi o să uităm de asta.

Nu avem nici un motiv să o ascundem — Seng-Vu făcea parte dintr-una din acele trupe de teatru care reprezintă piese chinezeşti pe scena teatrului francez din San Francisco, în care el deţinea rolul de prim-comic.

Odată încheiată stagiunea, realizînd poate mai mult succes decît bani, a vrut să se reîntoarcă în patrie. De aceea, cu totul şi cu totul la întîmplare, se strecurase pe furiş în cala *Dream*-ului.

Înarmat cu provizii, spera să facă această călătorie de cîteva săptămîni incognito ; apoi să debarce într-un loc de pe coasta chineză, aşa cum se îmbarcase, fără a fi văzut.

La urma urmei, era posibil. Pentru asta nu trebuia numaidecît să fie executat. Godfrey avea deci dreptate să intervină în favoarea intrusului şi căpitanul Turcotte, care voise să pară mai rău decît era în realitate, renunţă fără prea mare părere de rău să-l arunce pe Seng-Vu peste bord, să se bălăcească în apele Pacificului.

Seng-Vu nu se întoarse deci în ascunzătoarea lui din fundul vaporului, dar prezența sa nu avea să fie supărătoare. Flegmatic, metodic, puțin comunicativ, îi evita cu grijă pe marinari ; se hrănea din proviziile pe care și le luase. De fapt, era destul de slab pentru ca greutatea sa, adăugată încărcăturii steamerului, să nu mărească prea simțitor cheltuielile de navigație ale *Dream*-ului. Dacă Seng-Vu traversa gratuit oceanul, cu siguranță că această călătorie a lui nu avea să coste nici un cent casieria lui William W. Kolderup.

Totuși prezența sa la bord aduse pe buzele căpitanului Turcotte o reflecție al cărei sens special, ciudat, numai secundul, fără îndoială, o înțelese.

— Acest afurisit de intrus o să ne cam stingherească atunci cînd va trebui... În definitiv, cu atît mai rău pentru el !

— De ce s-a îmbarcat fraudulos pe *Dream* ? răspunse secundul.

— Ca să meargă la Shangai, fără doar și poate ! replică Turcotte. Să-l ia dracul !

CAPITOLUL VII

ÎN CARE VOM VEDEA CĂ WILLIAM W. KOLDERUP POATE CĂ NU A FĂCUT RĂU CĂ ȘI-A ASIGURAT CORABIA

În zilele următoare, 13, 14 și 15 iunie, barometrul coborî încet, dar continuu, fără întrerupere, ceea ce indica o tendință a vremii de a se menține sub variabil, între ploaie sau vînt și furtună. Briza se răcori simțitor pe măsură ce înaintau spre sud-vest. *Dream* avea vîntul în față ; trebuia să înfrunte valuri destul de puternice care îl izbeau la prova. Pînzele fură deci strînse în tecile lor și trebui să se meargă cu elicea, dar cu o presiune potrivită pentru a evita vreo neplăcere.

Godfrey suporta foarte bine aceste încercări ale tangajului și ruliului, fără să-și piardă nici un singur minut buna dispoziție. Era evident că acest băiat de treabă iubea marea.

Dar Tartelett nu o iubea și ea îi plătea cu aceeași monedă. Trebuia să-l vezi pe nefericitul profesor de dans și ținută nemaiținîndu-se pe picioare, dansînd împotriva tuturor regulilor artei. Îi era cu neputință să rămînă în cabină, în timpul acelor scuturături care zgîlțîiau steamerul pînă în străfunduri.

— Aer ! Aer ! suspina el.

Așa că nici nu mai părăsea puntea. O zguduire de ruliu, și era aruncat dintr-o parte în alta. Un tangaj, și era proiectat înainte, chit că aproape imediat era din nou proiectat înapoi. Se sprijinea de balustradă, se agăța de frînghii, lua atitudini cu totul condamnate de principiile coregrafiei moderne ! Ah ! De ce nu putea el să se înalțe ca un balon în aer, să scape de denivelările acestei podele mișcătoare ! Un dansator dintre strămoșii săi spunea că dacă ar consimți să mai pună piciorul pe scenă, ar fi numai pentru a nu-și umili camarazii. El, Tartelett, ar fi vrut să nu mai apară niciodată pe această punte pe care părea că tangajul o tîrăște în prăpastie.

Ce idee pe bogătașul William W. Kolderup să-l trimită acolo !

— O să dureze mult timpul ăsta mizerabil ? îl întreba el, de douăzeci de ori pe zi, pe căpitanul Turcotte.

— Hm, barometrul nu-i prea mulțumitor ! răspundea invariabil căpitanul, încruntînd sprîncenele.

— O să ajungem curînd ?

— În curînd, domnule Tartelett !... Hm... în curînd. Mai trebuie încă timp ca să ajungem.

— Și ăsta se numește ocean Pacific ! repeta nefericitul între două sughițuri și două clătinături.

În afară de asta vom spune că profesorul Tartelett suferea nu numai de rău de mare, dar că îl năpădea și frica văzînd acele uriașe valuri înspumate care se spărgeau cu zgomot la înălțimea pavilionului lui *Dream*, auzind supapele, deschise de șocuri violente, lăsînd să țîșnească aburi prin țevile de eșapament, simțind steamerul aruncat de colo-colo ca un dop de plută pe acești munți de apă.

— Nu, este imposibil să nu se răstoarne ! repeta el fixîndu-și elevul cu o privire fără viață.

— Fii calm, Tartelett ! răspundea Godfrey. O corabie este făcută ca să plutească, ce dracu ! Sînt toate motivele pentru asta.

— Eu îți spun că nu sînt !

Și cu această convingere, profesorul își puse colacul de salvare. Îl purta zi și noapte, bine strîns pe piept. Nu ai fi putut să-l faci să-l lase, nici să-i fi dat aur. Ori de cîte ori marea îi dădea o clipă de răgaz, îl umfla din nou suflînd cît putea. De fapt, i se părea că niciodată nu este suficient de umflat !

Cerem îngăduință pentru spaimele lui Tartelett. Pentru cine nu este obișnuit cu marea, dezlănțuirile ei au darul de a pricinui o oarecare spaimă, și se știe că acest călător fără voie nu se aventurase pînă atunci nici chiar pe apele liniștite ale golfului San Francisco. Deci rău de mare la bordul unei corăbii pe timpul unui

vînt puternic, groază la vederea valurilor care izbesc — putem să-i trecem cu vederea acest lucru.

De altfel, timpul devenea din ce în ce mai rău, amenințînd steamerul cu o apropiată furtună pe care semafoarele, dacă *Dream* ar fi fost în apropierea litoralului, i-ar fi semnalizat-o.

Dacă în timpul zilei corabia era zgîlțîită groaznic, dacă nu mergea decît cu o foarte redusă viteză, ca să evite vreo stricăciune la mașini, se întîmpla totuși ca în marile denivelări ale păturilor lichide, rînd pe rînd, elicea să se scufunde sau să se înalțe la suprafață. De aici, formidabilele bătăi ale paletelor sale în apele mai adînci sau învîrtirea lor înnebunită deasupra liniei de plutire, care putea să compromită rezistența sistemului de mașini. Se auzeau atunci niște bubuituri surde care se produceau sub partea din spate a corăbiei și pistoanele se ambalau cu o viteză pe care mecanicul cu mare greutate o putea stăpîni.

La un moment dat, totuși, Godfrey observă un fenomen a cărui cauză nu o putu desluși la început ; adică, în timpul nopții zgîlțîielile steamerului erau infinit mai puțin grozave ca în timpul zilei. Trebuia oare să tragă concluzia că atunci tăria vîntului slăbea, că după apusul soarelui intervenea o oarecare acalmie ?

Acest lucru fu atît de evident, încît în noaptea de 21 spre 22 iunie vru să-și dea seama de cele ce se întîmplau. Hotărît, ziua fusese cu deosebire rea, vîntul devenise rece și nu părea că în timpul nopții marea,atît de capricioasă, biciuită timp de nesfîrșite ceasuri, s-ar potoli.

Godfrey se sculă deci către miezul nopții, se îmbrăcă călduros și urcă pe punte. Marinarul de cart veghea în față. Căpitanul Turcotte era pe pasarelă. Violența vîntului nu scăzuse deloc. Cu toate acestea, izbitura valurilor, care ar fi trebuit să taie etrava *Dream*-ului, slăbise foarte mult. Dar ridicînd ochii către gura coșului învăluit de fum negru, Godfrey observă că acest fum în loc să zboare din față înapoi, se ducea, dimpotrivă, din spate către față și urma aceeași direcție ca și corabia.

„Vîntul s-a schimbat deci ?“ își spuse el.

Și foarte fericit de această schimbare, se urcă pe pasarelă, apoi, apropiindu-se de căpitan :

— Căpitane ! spuse el.

Acesta, înfășurat în mantaua lui cu glugă impermeabilă, nu-l auzise venind și mai întîi nu putu să-și ascundă o tresărire de nemulțumire văzîndu-l lîngă el.

— Dumneavoastră, domnule Godfrey, dumneavoastră... pe pasarelă ?

— Eu, căpitane, şi vreau să te întreb...

— Ce ? răspunse repede căpitanul Turcotte.

— Dacă nu cumva s-a schimbat vîntul ?

— Nu, domnule Godfrey... şi mi-e teamă din nefericire să nu se transforme în furtună !

— Cu toate astea acum mergem cu vîntul în spate.

— Vîntul în spate, în adevăr... vîntul în spate ! repetă căpitanul, evident descumpănit de această observaţie. Dar fără voia mea !

— Ce vreţi să spuneţi ?

— Vreau să spun că, pentru a nu compromite securitatea vasului, a trebuit să fac o întoarcere completă şi să fug din calea furtunii.

— Iată ceva care o să ne pricinuiască întîrzieri regretabile ! spuse Godfrey.

— Foarte regretabile, într-adevăr, spuse căpitanul Turcotte. Îndată ce se va lumina însă, dacă marea se va linişti cît de cît, o să profit ca să-mi reiau drumul spre vest. Vă rog deci, domnule Godfrey, să vă întoarceţi în cabina dumneavoastră, credeţi-mă, încercaţi să dormiţi pe cînd noi o să ne luăm la întrecere cu marea. O să fiţi mai puţin scuturat !

Godfrey făcu un semn afirmativ şi aruncă o ultimă privire neliniştită norilor joşi care alergau cu o viteză foarte mare ; apoi, părăsind pasarela, reintră în cabina sa unde nu întîrzie să-şi reia somnul întrerupt.

A doua zi dimineaţă, la 22 iunie, aşa cum spusese căpitanul Turcotte, cu toate că vîntul nu prea scăzuse, *Dream* revenise la direcţia cea bună.

Această navigare, ziua către vest, noaptea către est, mai dură încă patruzeci şi opt de ore. Dar barometrul parcă ar fi vrut să urce, oscilaţiile sale deveneau mai puţin frecvente ; era de presupus că acest timp rău avea să ia sfîrşit odată cu vîntul care începuse să-şi schimbe direcţia către nord.

Ceea ce în adevăr se şi întîmplă.

Astfel că la 25 iunie, către ora 8 dimineaţa, cînd Godfrey se urcă pe punte, o drăguţă briză din nord-est măturase norii ; razele soarelui, jucînd pe greement, făceau să sclipească toate reliefurile punţii.

Marea, de un verde adînc, lovită în plin de lumina radioasă, strălucea pe o largă întindere.

Vîntul nu mai bătea decît în rafale sprintene, care tiveau crestele valurilor cu o spumă uşoară, şi ca urmare fură întinse pînzele de jos.

La drept vorbind, marea nici nu se mai ridica în valuri adevărate, ci doar în lungi ondulaţii care legănau uşurel steamerul.

Ondulaţii sau valuri, pentru profesorul Tartelett era totuna, căci era la fel de bolnav cînd „valul era prea moale“ ca şi atunci cînd „era prea tare“.

Rămînea deci acolo, pe jumătate culcat pe punte, cu gura întredeschisă ca un crap care îşi dă sufletul pe uscat.

Pe dunetă, secundul, cu telescopul la ochi, privea în direcţia nord-est. Godfrey se apropie de el.

— Ei bine, domnule, îi spuse el vesel, astăzi este puţin mai bine ca ieri !

— Da, domnule Godfrey, răspunse secundul. Acum ne aflăm în apă liniştită.

— Şi *Dream* a revenit pe drumul cel bun ?

— Încă nu.

— Încă nu ? Şi de ce ?

— Fiindcă a fost evident aruncat în timpul acestei ultime furtuni către nord-vest şi trebuie să-i calculăm acum poziţia exactă. Dar iată un soare frumos. Un orizont perfect curat. Cînd se va înălţa, la amiază, o să putem avea o bună vizibilitate şi căpitanul o să ne indice drumul.

— Dar unde este căpitanul ? întrebă Godfrey.

— A părăsit vasul.

— Părăsit vasul ? !

— Da !... Oamenilor noştri de cart li s-a părut că zăresc la est, pe spuma mării, cîteva stînci care nu apar pe harta bordului. Şalupa cu aburi a fost deci echipată şi, urmat de şeful echipajului şi trei marinari, căpitanul Turcotte a plecat în recunoaştere.

— De mult timp ?

— De aproape o oră şi jumătate.

— Ah ! spuse Godfrey. Îmi pare rău că nu am fost prevenit. Mi-ar fi făcut mare plăcere să-l întovărăşesc.

— Dormeaţi, domnule, răspunse secundul, şi căpitanul nu a vrut să vă trezească.

— Îmi pare rău ; dar, spune-mi, în ce direcţie a pornit şalupa ?

— Pe acolo, răspunse secundul, în direcţia suportului ancorei, de la tribord către nord-est.

— Şi cu ocheanul o putem zări ?

— Nu, este încă prea departe.

— Dar nu poate să mai întîrzie mult ?

— Nu poate să întîrzie, răspunse secundul, deoarece căpitanul ţine să calculeze chiar el poziţia vasului şi pentru asta trebuie să se întoarcă înainte de prînz.

După acest răspuns, Godfrey, care ceruse să i se aducă luneta marină, se duse de se aşeză la capătul punţii din faţă. Voia să pîndească întoarcerea şalupei.

Cît despre această recunoaştere în care plecase căpitanul Turcotte, ea nu-l putea mira. Era firesc ca *Dream* să nu se aventureze pe o mare în care fuseseră semnalate stînci.

Trecură două ore. Abia pe la ora zece şi jumătate începu să se desprindă deasupra orizontului, ca o linie, o pală de fum subţire. Era, nu încăpea îndoială, şalupa cu aburi care, după ce îşi terminase recunoaşterea, se întorcea la bord. Lui Godfrey îi plăcu să o urmărească prin lunetă. O văzu conturîndu-se puţin cîte puţin, cu silueta din ce în ce mai clară, înălţîndu-se deasupra mării, zugrăvindu-şi mai precis pe fondul limpede al orizontului fumul amestecat cu cîteva valuri de abur. Era o ambarcaţiune minunată, de mare viteză, şi, cum mergea cu toată presiunea, în curînd putu fi văzută cu ochiul liber : către ora unsprezece se zărea în faţa ei norul de stropi pe care îl ridica etrava, iar în urmă o dîră lungă de spumă, care se lăţea precum coada unei comete.

La orele unsprezece şi un sfert, căpitanul Turcotte acosta şi sărea pe puntea *Dream*-ului.

— Ei bine,căpitane, ce-i nou ? întrebă Godfrey care veni să-i strîngă mîna.

— Ah, bună ziua, domnule Godfrey.

— Ce-i cu stîncile ?

— A fost numai o părere, răspunse căpitanul Turcotte. N-am văzut nimic suspect. Oamenii noştri s-au înşelat. În ce mă priveşte, m-aş fi mirat !

— Atunci pornim ? spuse Godfrey.

— Da, o să pornim ; dar mai înainte de asta trebuie să calculez poziţia corăbiei.

— Daţi ordin să se îmbarce şalupa ? întrebă secundul.

— Nu, răspunse căpitanul, o să ne mai folosească. Remorcaţi-o !

Ordinele căpitanului fură executate şi şalupa, lăsată sub presiune, fu remorcată de vas.

Trei sferturi de oră după asta, căpitanul Turcotte, cu sextantul în mînă, calculă înălţimea soarelui şi, odată acest lucru stabilit, indică drumul pe care trebuiau să-l urmeze. Toate astea fiind rezolvate, după ce aruncă o ultimă privire orizontului, îşi chemă

secundul, îl luă în cabina lui şi acolo amîndoi discutară destul de mult timp.

Ziua fu foarte frumoasă. *Dream* putu să înainteze repede fără ajutorul pînzelor, pe care trebuiră să le strîngă. Vîntul era foarte slab şi, cu viteza dată de maşini, nu ar fi avut destulă putere să le umfle.

Godfrey era deosebit de bucuros. Navigarea aceasta pe o mare calmă, sub un soare minunat, ce putea fi mai plăcut, ce putea să dea mai mult avînt gîndului, mai multă mulţumire sufletului ! Şi cu toate acestea, abia dacă în aceste împrejurări favorabile profesorul Tartelett izbutea să se învioreze puţin. Dacă marea nu-i mai inspira nelinişti imediate, persoana sa fizică nu izbutea să reacţioneze deloc. Încercă să mănînce, dar fără gust, nici poftă. Godfrey caută să-l convingă să-şi scoată acea centură de salvare care-i strîngea pieptul ; refuză categoric. Tot acest ansamblu de lemn şi fier, care se numeşte vas, nu risca oare să se desfacă dintr-o clipă într-alta ?

Veni seara. Pluteau aburi groşi, fără să coboare pînă la nivelul mării.

După timpul frumos de peste zi, noaptea avea să fie mult mai întunecoasă decît s-ar fi bănuit.

De fapt, prin aceste părţi, a căror poziţie exactă căpitanul Turcotte o consemnase în hîrtiile sale, nu era de temut nici o primejdie ; dar oricînd sînt posibile ciocniri şi trebuie să te temi de ele în timpul nopţilor cu ceaţă.

Aşa că, după apusul soarelui, fură aprinse felinarele de bord ; cel alb fu ridicat în vîrful catargului din faţă şi focurile de poziţie, verde la dreapta, roşu la stînga, străluciră pe cabluri.

Dacă cumva *Dream* s-ar fi ciocnit de ceva, cel puţin nu ar fi fost din vina lui, ceea ce, de altfel, este o slabă consolare. A te scufunda — chiar cînd nu ai nici o vină, tot a te scufunda înseamnă. Şi dacă la bord careva ar fi făcut această reflecţie, desigur că Tartelett ar fi fost acela.

În acest timp, onorabilul om, mereu rostogolindu-se, mereu legănîndu-se, se întorsese în cabină ; Godfrey, şi el, într-a lui ; unul cu certitudinea, celălalt numai cu speranţa să petreacă o noapte liniştită, *Dream* abia legănîndu-se pe valurile prelungi.

După ce încredinţase cartul secundului, căpitanul Turcotte intră de asemenea sub dunetă, cu gîndul să se odihnească cîteva ceasuri.

Totul era în regulă. Corabia putea naviga în perfectă siguranţă, fiindcă se părea că ceaţa nu avea de gînd să se îngroaşe.

După douăzeci de minute, Godfrey dormea şi insomnia lui Tartelett, care, aşa cum obişnuia, se culcase îmbrăcat, nu se mai făcea simţită decît prin suspine abia auzite.

Deodată, trebuie să fi fost ora unu dimineaţa, Godfrey fu trezit de strigăte îngrozitoare. Sări din cuşeta lui într-o secundă, îşi trase pe el pantalonii, bluza de pînză groasă, îşi încălţă cizmele impermeabile.

Aproape imediat se auziră de pe punte ţipete de groază :

— Ne scufundăm ! Ne scufundăm !

Într-o clipă Godfrey ieşi din cabină şi alergă în careu. Acolo se izbi de o masă informă, pe care nu o recunoscu. Trebuie că era profesorul Tartelett.

Tot echipajul era pe punte, alergînd, în timp ce secundul şi căpitanul dădeau ordine.

— Ne-am ciocnit ? întrebă Godfrey.

— Nu ştiu... nu ştiu... pe ceaţa asta blestemată, răspunse secundul, dar ne scufundăm !

— Ne scufundăm ?... răspunse Godfrey.

Şi în adevăr, *Dream*, care fără îndoială se ciocnise de o stîncă, se scufunda văzînd cu ochii. Apa ajungea aproape la înălţimea punţii. Nici nu încăpea îndoială că motoarele, în adîncimea sălii maşinilor, fuseseră deja inundate.

— În mare ! În mare, domnule Godfrey ! strigă căpitanul. Nu-i nici o clipă de pierdut ! Corabia se scufundă ! O să ne tîrască în vîrtejul ei !...

— Şi Tartelett ?

— Am eu grijă ! Nu sîntem decît la o sută de metri de coastă !...

— Dar dumneata ?...

— Datoria mă obligă să rămîn ultimul la bord, şi rămîn ! spuse căpitanul. Dar fugiţi... fugiţi !...

Godfrey ezita încă să se arunce în mare ; în acest timp apa ajunsese sub bompres.

Ştiind că înoată ca un peşte, căpitanul Turcotte îl înşfăcă de umeri şi îi făcu serviciul de a-l îmbrînci peste bord.

Era şi timpul ! Dacă nu ar fi fost atît de întuneric, s-ar fi văzut căscîndu-se, în locul unde fusese *Dream*, o prăpastie.

Dar Godfrey, în mijlocul acestei ape calme, din cîteva mişcări putuse să se îndepărteze repede de acea pîlnie care atrăgea ca vîltorile unui Maelström ! [1]

Toate acestea s-au petrecut în mai puţin de un minut.

---

[1] Maelström — vîrtej în marea Norvegiei.

Cîteva clipe mai tîrziu, în mijlocul strigătelor de desperare, luminile de la bord se stinseră una după alta.

Nu mai era nici o îndoială, *Dream* se dusese direct la fund.

În ceea ce îl privește pe Godfrey, el putuse să ajungă la o stîncă lată și înaltă, la adăpost de izbiturile talazurilor. Acolo, chemînd zadarnic în întuneric, neauzind nici un glas răspunzînd glasului său, neștiind dacă se afla pe o stîncă izolată sau la marginea unui șir de stînci, fiind poate singurul supraviețuitor al acestei catastrofe, așteptă ivirea zorilor.

Capitolul VIII

CARE ÎL FACE PE GODFREY SĂ AJUNGĂ LA AMARE REFLECȚII ASUPRA MANIEI CĂLĂTORIILOR

Mai trebuiră să treacă încă trei ceasuri nesfîrșite pînă cînd să reapară soarele deasupra orizontului. Despre asemenea ceasuri se poate spune că durează cît secolele.

Încercarea — pentru un început — era aspră ; dar, la urma urmei, așa cum am mai spus-o, Godfrey nu plecase pentru o simplă plimbare. Își spusese foarte bine că, plecînd pe mare, lăsa în urma lui o întreagă existență de fericire și odihnă pe care nu o va mai găsi în peregrinările lui.

Era deci vorba să fie la înălțimea situației.

Pentru un timp era la adăpost. Marea totuși nu putea să-l smulgă de pe această stîncă udată doar de bura stîrnită de talazuri. Nu trebuia el oare să se teamă de fluxul care-l putea ajunge în curînd ? Nu, fiindcă, tot gîndindu-se, putu să-și dea seama că naufragiul se întîmplase la cea mai înaltă maree a lunii noi. Dar această stîncă era oare izolată ? Domina ea cumva un întreg șir de stînci existente în această parte a mării ? Care era coasta pe care Turcotte credea că o întrezărește în ceață ? Și cărui continent aparținea ? Era mai mult ca sigur că *Dream* fusese abătut din drumul său în timpul furtunii din zilele precedente. Deci nu putuse fi calculată poziția exactă a corăbiei. Cum să se îndoiască, deoarece, numai cu două ore mai înainte, căpitanul afirma că hărțile sale nu indicau nici un fel de stînci prin aceste părți ! Mai mult chiar, se dusese el însuși în recunoaștere, să vadă dacă există aceste pretinse stînci pe care santinelele de pe catarg crezuseră că le văd la est.

Totuși nu era decît prea adevărat, și dacă Turcotte ar fi mers

mai departe cu recunoașterea, ar fi putut, asta este sigur, ar fi putut evita catastrofa. Dar la ce bun să ne gîndim la ce a fost!

Pentru Godfrey cea mai importantă problemă în fața faptului împlinit — o problemă de viață și de moarte — era de a ști dacă se află în apropierea vreunei coaste. În ce parte a Pacificului, o să aibă timp mai tîrziu să se gîndească la acest lucru. Înainte de toate va trebui, cînd se va lumina, să părăsească stînca aceasta, care în partea ei superioară nu măsura decît douăzeci de pași în lungime și lățime. Dar nu părăsești un loc decît pentru a merge în altul; și dacă acest „altul" nu exista, dacă Turcotte s-a lăsat înșelat de toată acea ceață, dacă în jurul acestei stînci se întindea o mare nemărginită, dacă, atît cît vedeai cu ochii, de jur împrejur, cerul și apa se confundau într-o aceeași linie a orizontului!

Gîndurile tînărului naufragiat se concentrau deci asupra acestui punct. Își încorda cît putea privirile ca să străbată, să descopere în mijlocul acestei nopți negre, dacă în apropiere nu s-ar bănui, în partea de est a recifului, vreo masă confuză, o îngrămădire de stînci sau vreo faleză, care să prevestească uscatul.

Godfrey nu zări însă nimic. Nu simți nici un miros reavăn, nu văzu nici o zare de lumină, nu auzi nici un zgomot. Nici o pasăre nu tăia întunericul. Se părea că în jurul lui nu era decît un nesfîrșit pustiu de apă.

Godfrey nu-și ascundea că șansele de a fi pierdut erau de o mie la unu. Acum nu mai era vorba de a face liniștit înconjurul lumii, ci de a înfrunta moartea. Tot ce putea să facă el era să aștepte ziua, să se resemneze dacă salvarea era imposibilă, dar dacă, dimpotrivă, ar fi fost vreo șansă; să se salveze, să încerce totul.

Calmat de însăși gravitatea acestor reflecții, Godfrey se așezase pe stîncă. Își scosese o parte din hainele pătrunse de apa mării — bluza de lînă, cizmele grele de apă — astfel ca să fie pregătit să reînceapă să înoate dacă ar fi fost nevoie.

Era cu putință, totuși, ca nimeni să nu fi supraviețuit naufragiului? Cum? Nici un om de pe *Dream* să nu fi fost adus la țărm? Fuseseră oare toți tîrîți în acel irezistibil vîrtej pe care îl provoacă orice corabie atunci cînd se scufundă? Ultimul cu care Godfrey vorbise fusese căpitanul Turcotte, hotărît să nu-și părăsească vasul atît timp cît vreunul din mateloții săi ar fi fost încă acolo! Căpitanul cu mîna lui îl aruncase în mare în clipa în care puntea *Dream*-ului era pe punctul de a dispare.

Dar ceilalți, și nefericitul de Tartelett, și nenorocitul acela de chinez, surprinși, fără îndoială, de năvala apelor, unul pe dunetă,

celălalt în adîncimile calei, ce deveniseră ? Din cei care erau pe *Dream*, să fi fost singurul care se salvase ? Şi cu toate acestea şalupa rămăsese la remorca steamerului ! Cîţiva marinari, călători şi mateloţi nu au putut oare să se refugieze în ea la timp, pentru a se îndepărta cît mai repede de locul naufragiului ? Da ! Dar nu era cumva de temut ca şalupa să fi fost tîrîtă de corabie la fund şi va fi fiind acum sub apă la aproximativ douăzeci de lungimi de braţe adîncime ?

Godfrey îşi spuse atunci că, dacă nu putea să vadă în această noapte întunecată, putea cel puţin să se facă auzit. Nimic nu-l împiedica să cheme, să strige în mijlocul acestei tăceri adînci. Poate glasului său i-ar răspunde acela al vreunui tovarăş de călătorie. Chemă deci de cîteva ori, printr-un strigăt prelung care putea să fie auzit pe o distanţă destul de mare.

Nici un strigăt nu-i răspunse.

Îşi repetă chemarea de cîteva ori, întorcîndu-se pe rînd către toate zările orizontului.

Tăcere absolută.

— Singur ! singur ! murmură el.

Nu numai că nici o voce nu răspunse chemării sale, dar nici măcar ecoul nu răsfrînse sunetul glasului său. Or, dacă ar fi fost aproape de o faleză, nu departe de vreun grup de stînci, aşa cum au de multe ori ţărmurile, era sigur că strigătele sale, repercutate de obstacol, s-ar fi întors la el. Deci, sau spre răsăritul stîncilor se întindea o coastă, prea puţin înaltă, care nu ar fi avut cum să producă un ecou, sau, ceea ce era mai probabil, prin apropiere nu se afla nici un uscat.

Ţandăra de stîncă pe care naufragiatul îşi găsise refugiul era izolată.

Trecură cu aceste spaime trei ceasuri. Îngheţat, Godfrey, mergînd încolo şi încoace pe vîrful îngust al stîncii, căuta să lupte împotriva frigului. În sfîrşit, cîteva lumini alburii colorară norii la zenit. Era răsfrîngerea primelor culori pe orizont.

Întors în acea direcţie — singura către care putea să fie uscatul — încerca să vadă dacă nu s-ar desluşi în semiîntuneric vreo faleză. Conturînd-o cu primele lui raze, soarele care răsărea ar fi trebuit să-i accentueze şi mai tare marginile.

Dar prin aceşti zori tulburi nu apărea deocamdată nimic. De pe mare se înălţa o ceaţă uşoară care nu lăsa să se vadă nici măcar întinderea stîncilor.

Nu avea deci pentru ce să-şi facă iluzii. Dacă Godfrey ar fi fost aruncat într-adevăr pe o stîncă izolată din Pacific, însemna

moarte într-un timp scurt, moarte prin foame, prin sete sau, dacă ajungea acolo, ca la un ultim refugiu, în adîncul apelor ! Cu toate acestea, el continua să cerceteze şi se părea că intensitatea privirii sale ar fi trebuit să crească peste măsură, într-atît întreaga sa voinţă se concentrase în ea.

În sfîrşit ceaţa matinală începu să se destrame.

Godfrey văzu, rînd pe rînd, lanţul de stînci ieşind în relief din mare, ca o turmă de monştri marini. Era o lungă şi neregulată semănătură de pietre negricioase, ciudat tăiate, de toate dimensiunile şi toate formele, a căror aşezare era cam la vest şi est. Piatra enormă pe vîrful căreia se afla Godfrey ieşea la suprafaţă la marginea din apus a bancului, la mai puţin de treizeci de braţe de locul unde se scufundase *Dream*. În această parte marea trebuie că era foarte adîncă, fiindcă din steamer nu se mai vedea nimic, nici măcar vîrfurile catargelor sale. Poate că, datorită unei alunecări pe un fund de stînci marine, fusese tîrît departe de lanţul lor.

O privire îi fusese deajuns lui Godfrey ca să constate toată această situaţie. Salvarea nu din această parte putea să-i vină. Întreaga sa atenţie se îndreptă deci spre celălalt punct al stîncilor de pe care ceaţa, ridicîndu-se, le făcea să se desluşească. Trebuie să adăugăm că marea, joasă în acest moment, făcea ca stîncile să apară din apă din ce în ce mai mult. Le vedeai lungindu-se, mărindu-şi suprafaţa lor umedă. Le despărţeau, ici intervale mari de apă, colo doar nişte bălţi. Dacă ar fi fost legate de vreun litoral, nu ar fi fost greu să acostezi.

De altfel, nici urmă de coastă. Nimic care să arate apropierea unui ţărm, chiar în această direcţie.

Ceaţa continua să se destrame lărgind cîmpul de vedere de care ochiul lui Godfrey se agăţa cu încăpăţînare. Rotocoalele ceţei alunecară astfel pe un spaţiu de jumătate de milă. Apăruseră deja, între stîncile tapisate cu plante marine vîscoase, cîteva petice de nisip. Acest nisip nu indica el cel puţin prezenţa unui prundiş — şi dacă acest prundiş exista, te puteai îndoi că nu era legat de malul unui uscat mai mare ?

În sfîrşit, prelungul profil al unor dune joase, proptite de mari roci de granit desenîndu-se mai clar, păru că închide orizontul la răsărit. Soarele zvîntase toţi aburii zorilor şi discul său arunca numai foc.

— Pămînt ! Pămînt ! strigă Godfrey.

Şi îngenunchind pe stîncă, îşi întinse mîinile către această suprafaţă solidă.

În adevăr, era uscatul. În această parte stîncile nu alcătuiau decît un punct înaintat, ceva ca vîrful meridional al unui golf care se rotunjea pe un perimetru de cel mult două mile. Fundul acestei despicături apărea ca un prundiş plat care mărginea o succesiune de mici dune, capricios unduite de tufele de iarbă, dar destul de puţin înalte.

Din locul unde se afla, Godfrey putea să cuprindă cu privirea toată această parte.

Mărginită la nord şi la sud de două promontorii inegale, care înaintau în mare, nu era ca întindere mai mare de cinci sau şase mile. Era cu putinţă deci ca ea să fie legată de vreun uscat mai mare. Orice ar fi fost, era, cel puţin pentru moment, o salvare. Din acest punct de vedere Godfrey nu putea să aibă nici o îndoială ; nu fusese aruncat pe vreo stîncă pustie şi voia să creadă că această necunoscută bucată de pămînt nu va refuza să aibă grijă de primele sale nevoi.

„Pămînt ! Pămînt !" îşi spuse el.

Dar înainte de a părăsi stînca, se întoarse pentru o ultimă oară. Ochii săi mari cercetară încă o dată atent marea pînă la orizontul îndepărtat. Aveau să apară cumva, la suprafaţa valurilor, unele resturi din *Dream*, vreun supravieţuitor poate ?

Nimic.

Nici măcar şalupa nu mai era acolo ; trebuie că fusese tîrîtă în aceeaşi prăpastie.

Lui Godfrey îi dădu atunci prin gînd că vreunul din tovarăşii lui ar fi putut găsi adăpost şi, ca şi el, aştepta să se lumineze de ziuă pentru a încerca să ajungă la coastă.

Nimeni, nici pe stînci, nici pe faleză ! Stîncile erau tot atît de pustii ca şi oceanul.

Dar în sfîrşit, dacă nu supravieţuitori, marea să nu fi aruncat măcar mai multe cadavre pe mal ? Nu cumva Godfrey avea să găsească, între stînci, la cea mai depărtată dungă a talazurilor care se sparg de ţărm, corpul neînsufleţit al unora dintre tovarăşii săi ? Nu ! Nimic altceva, pe toată întinderea stîncilor, decît ultimile pînze de spumă ale refluxului, rămase în urma acestuia.

Godfrey era singur ! Nu putea să conteze decît pe el în lupta sa împotriva pericolelor de tot felul care îl ameninţau.

Totuşi, trebuie să o spunem spre lauda lui, Godfrey nu vru să cedeze în faţa acestei realităţi. Dar cum, înainte de toate, ar fi vrut să fie lămurit asupra naturii pămîntului de care îl despărţea o mică distanţă doar, părăsi vîrful stîncii şi începu să se apropie de mal.

Cînd intervalele dintre stînci erau prea mari pentru a fi trecute dintr-un salt, se arunca în apă şi, fie că piciorul atingea fundul, fie că era silit să se ajute înotînd, ajungea uşor la stînca cea mai apropiată. Dimpotrivă, cînd nu avea în faţa lui decît spaţiul unui yard sau doi, sărea din stîncă în stîncă. Drumul pe aceste pietre vîscoase, acoperite cu muşchi alunecos, era lung şi deloc uşor. Avea de parcurs, în aceste condiţii, aproape un sfert de milă.

Totuşi, Godfrey, îndemînatic şi sprinten, puse în sfîrşit piciorul pe acest pămînt, unde îl aştepta, dacă nu sfîrşitul imediat, cel puţin o viaţă mizerabilă, mai rea decît moartea. Foamea, setea, frigul, lipsurile, primejdiile de toate felurile, fără vreo armă cu care să se apere, fără o puşcă cu care să vîneze, fără haine de schimb, toate aceste mizerii avea să le îndure !

Ah, imprudentul ! A vrut să ştie dacă este în stare să se descurce în împrejurări deosebit de grele. Ei bine, o să o dovedească ! Invidiase soarta unui Robinson ! O să vadă dacă soarta aceasta este de invidiat !

Şi atunci îşi reaminti acea existenţă fericită, acea viaţă uşoară de la San Francisco, în mijlocul unei familii bogate şi iubitoare, pe care o părăsise pentru a se arunca în aventură. Şi-l reaminti pe unchiul său Will, pe logodnica sa Phina, prietenii pe care fără îndoială nu avea să-i mai vadă ! La evocarea acestor amintiri i se strînse inima şi, în ciuda hotărîrii sale, îi dădură lacrimile.

Şi măcar dacă nu ar fi fost singur, dacă, la fel cu el, vreun alt supravieţuitor al naufragiului ar fi putut să ajungă la coastă — fie şi, în lipsa căpitanului sau a secundului, măcar unul dintre mateloţi, măcar profesorul Tartelett, oricît de puţin s-ar fi putut bizui pe această fiinţă uşuratică — orice i-ar fi rezervat viitorul i s-ar fi părut mai puţin de temut. De aceea, în această privinţă, voia să mai tragă nădejde. Dacă pe suprafaţa stîncilor nu găsise nici o urmă, nu putea să o întîlnească pe nisipul acestei plaje ? Un altul decît el nu acostase oare pe acest litoral, căutînd un tovarăş, aşa cum şi el, la rîndul lui, căuta ?

Godfrey mai cuprinse o dată într-o lungă privire toată partea de nord şi de sud. Nu zări nici o fiinţă omenească. Era evident că această bucată de pămînt nu era locuită. Nu se vedea nici o colibă, nici un fir de fum înălţîndu-se în aer.

„Haide ! Haide !“ îşi spuse Godfrey.

Şi iată-l înaintînd pe plajă, către nord, înainte de a se aventura să se caţăre pe acele dune de nisip care aveau să-i permită să cunoască ţinutul pe o mai mare întindere.

Tăcerea era absolută. Pe nisip, nici o urmă. Cîteva păsări de mare, pescăruşi sau goelanzi, se zbenguiau la marginea stîncilor, singurele fiinţe vii în această singurătate.

Godfrey merse aşa timp de un sfert de oră. În sfîrşit, tocmai era să urce pe povîrnişul cel mai înalt al acestor dune, pe care creştea ici-colo papură şi mărăcini, cînd se opri brusc.

Un obiect inform, extraordinar de umflat, ceva care aducea cu cadavrul unui monstru marin, aruncat fără îndoială de ultima furtună, zăcea la cincizeci de paşi de el, la marginea stîncilor.

Godfrey se grăbi să alerge în această direcţie. Pe măsură ce se apropia, inima îi bătea din ce în ce mai repede. Într-adevăr, în acel animal căzut i se părea că recunoaşte o formă omenească !

Nu mai era decît la zece paşi cînd se opri deodată, ca şi cînd ar fi fost ţintuit locului, şi strigă :

— Tartelett !

Era profesorul de dans şi de ţinută.

Godfrey se repezi către tovarăşul său care, poate, mai respira încă.

O clipă mai tîrziu îşi dădu seama că ceea ce îl făcea să pară atît de umflat şi-i dădea nefericitului profesor o înfăţişare de monstru marin, era centura de salvare. Dar, cu toate că Tartelett nu dădea nici un semn de viaţă, poate că nu era mort ! Poate că acest aparat de înotat îl menţinuse deasupra apei, în timp ce învolburarea talazurilor îl purtase la mal !

Godfrey se apucă de treabă. Îngenunche lîngă Tartelett, îi scoase centura, cu o mînă puternică îl fricţionă şi simţi în sfîrşit o respiraţie uşoară pe buzele întredeschise !... Îi puse mîna pe inimă ! Inima îi bătea încă...

Godfrey îl strigă.

Tartelett îşi mişcă uşor capul, apoi lăsă să se audă un sunet răguşit, urmat de cuvinte fără şir.

Godfrey îl zgîlţîi violent.

Atunci Tartelett deschise ochii, îşi trecu mîna stîngă peste frunte, îşi ridică mîna dreaptă şi se asigură că mica lui vioară cu arcuşul ei, pe care o ţinea strîns, nu-l părăsise.

— Tartelett, scumpul meu Tartelett ! strigă Godfrey ridicîndu-i încet capul.

Acest cap, cu puţinul păr ciufulit ce-i mai rămăsese, făcu un mic semn afirmativ de sus în jos.

— Sînt eu, Godfrey ! Eu, Godfrey !

— Godfrey ? răspunse profesorul.

Apoi, iată-l că se întoarce pe o parte, se ridică în genunchi, priveşte, surîde, se scoală de jos !... Şi-a dat seama că, în sfîrşit, are

un punct solid de sprijin ! A priceput că nu mai este pe puntea unei corăbii, supus tuturor incertitudinilor ruliului şi tangajului ! Marea a încetat să-l mai arunce de colo-colo ! Se odihneşte pe pămînt ferm !

Şi atunci, profesorul Tartelett îşi regăsi aplombul, acel aplomb pe care şi-l pierduse de la plecarea sa. Picioarele i se rînduiră firesc în poziţie reglementară, cu mîna stîngă îşi luă mica vioară, cea dreaptă agită arcuşul ; apoi, în timp ce corzile atacate puternic scoteau un sunet umed, de o muzicalitate melancolică, de pe buzele sale zîmbitoare zburară aceste cuvinte :

— Luaţi-vă locul, domnişoară !

Bravul om se gîndea la Phina.

Capitolul IX

ÎN CARE SE DEMONSTREAZĂ CĂ NU TOTUL ESTE TRANDAFIRIU ÎN MESERIA DE ROBINSON

După asta profesorul şi elevul se aruncară unul în braţele celuilalt.

— Scumpul meu Godfrey ! strigă Tartelett.

— Bunul meu Tartelett ! răspunse Godfrey.

— În sfîrşit, am ajuns deci în port ! strigă profesorul, pe tonul omului care s-a săturat de navigaţie şi accidentele ei.

El numea cele întîmplate : a fi ajuns în port !

Godfrey schimbă vorba.

— Scoate-ţi centura de salvare, spuse el. Drăcia asta te înăbuşă şi-ţi stinghereşte mişcările.

— Crezi că pot s-o fac fără a avea neplăceri ? întrebă Tartelett.

— Fără nici una, răspunse Godfrey. Acum ia-ţi vioara şi să mergem în recunoaştere.

— Să mergem, replică profesorul. Dar, dacă nu te superi, Godfrey, să ne oprim la primul bar. Mor de foame şi o duzină de sandvişuri, stropite cu cîteva pahare de porto, o să mă pună tocmai bine pe picioare.

— Da ! La primul bar... răspunse Godfrey clătinînd din cap, şi chiar şi la ultimul... dacă primul n-o să ne placă !

— Apoi, reluă Tartelett, o să întrebăm unde se află oficiul telegrafic, să dăm imediat o telegramă unchiului dumitale Kolderup. Îmi închipui că acest minunat om nu va refuza să ne tri-

mită banii trebuincioşi pentru a ne întoarce în locuinţa din Montgomery-Street, fiindcă eu nu am la mine nici un cent.

— Ne-am înţeles, la primul oficiu telegrafic, răspunse Godfrey, sau, dacă un asemenea oficiu nu există în acest ţinut, la primul oficiu poştal. La drum, Tartelett !

Profesorul îşi scoase aparatul său de înot şi-l trecu în bandulieră ca pe un corn de vînătoare, şi iată-i pe amîndoi îndreptîndu-se spre marginea dunelor care tiveau litoralul.

Ceea ce îl interesa mai ales pe Godfrey, căruia întîlnirea cu Tartelett îi dăduse unele speranţe, era să se convingă dacă numai ei doi — singurii — supravieţuiseră naufragiului de pe *Dream*.

Un sfert de oră după ce părăsiseră pragul stîncilor, cei doi exploratori ai noştri urcau o dună înaltă de şasezeci pînă la optzeci de picioare şi ajungeau în vîrful ei.

De acolo puteau să vadă pe o mare întindere şi privirile lor cercetau acest orizont din partea de est, pe care colinele coastelor li-l ascunseseră pînă atunci.

La o distanţă de două sau trei mile în această direcţie, un al doilea rînd de coline forma planul din spate şi, dincolo de ele, nu lăsau să se vadă nimic la orizont.

Către nord, coasta părea că se ascute într-un cap, dar nu s-ar fi putut afirma dacă se lega cumva cu vreo limbă de pămînt.

La sud, un golfuleţ săpa destul de adînc litoralul şi cel puţin din această parte se părea că oceanul se întindea cît vedeai cu ochii. De unde se impunea concluzia că acest uscat din Pacific trebuie că era o peninsulă ; în acest caz, istmul care o lega de un oarecare continent trebuia căutat la nord sau nord-est.

Orice ar fi fost acest ţinut, departe de a fi arid, dispărea sub o foarte îmbietoare pătură de verdeaţă — cîmpii întinse pe care şerpuiau cîteva rîuleţe limpezi, pădurici înalte şi dese ale căror copaci urcau în trepte pînă în spatele colinelor.

Era un peisaj fermecător.

Dar case care să alcătuiască tîrguşoare, sate sau cătune nu se arătau. Nici urmă de construcţii ridicate pentru exploatarea unei aşezări agricole, a vreunei cîşlării, a vreunei ferme ! Nici fir de fum înălţîndu-se în văzduh şi trădînd vreo locuinţă ascunsă sub arbori ! Nici o clopotniţă în desişul copacilor, nici măcar o moară pe vreo înălţime izolată. Nici măcar, în lipsa caselor, o cabană, o colibă, un bordei indian ? Nu, nimic ! Dacă pe acest pămînt necunoscut locuiau fiinţe omeneşti, nu puteau să trăiască decît ca nişte troglodiţi pe sub pămînt, nu pe pămînt. Nici un drum croit, nici măcar o cărare, nici măcar o potecă. Se părea că niciodată

picior de om nu călcase nici pe vreo pietricică de pe plajă, nici pe vreun fir de iarbă de pe aceste cîmpii.

— Nu zăresc oraşul, observă Tartelett care se înălţa, în acest timp, pe vîrfuri.

— Asta probabil din pricină că nu se află prin această parte a ţinutului ! răspunse Godfrey.

— Dar un sat ?...

— Nici atît !

— Dar atunci, unde ne aflăm noi ?

— Nu ştiu deloc.

— Cum ? Nu ştii nimic ? Dar, Godfrey, trebuie să aflăm fără întîrziere !

— Cine poate să ne spună ?

— Şi atunci, noi ce o să devenim ? strigă Tartelett, rotunjindu-şi braţele pe care şi le ridică spre cer.

— Robinsoni, poate !

La acest răspuns, profesorul făcu un asemenea salt cum nici un clovn nu făcuse poate înaintea lui.

Robinsoni — ei ? ! Un Robinson — el ? ! Descendenţi ai acelui Selkirck care a trăit mulţi ani în insula Juan Fernandez ! Imitatori ai acelor eroi închipuiţi ai lui Daniel Defoe şi Wyss, ale căror aventuri le citise atît de des ! Părăsiţi, departe de rudele lor, de prietenii lor, despărţiţi prin mii de mile de semenii lor, meniţi să-şi apere viaţa poate de fiare, poate de sălbatici care puteau să debarce pe acest pămînt, nefericiţi, fără nici un fel de resurse, suferind de foame, suferind de sete, fără arme, fără unelte, aproape fără haine, părăsiţi, singuri în voia soartei ! Nu ! Era imposibil !

— Nu-mi spune asemenea lucruri, Godfrey ! strigă Tartelett. Nu ! Nu face asemenea glume ! Numai singura presupunere ar fi destul ca să mă ucidă ! Ai vrut să glumeşti, nu-i aşa ?

— Da, bunul meu Tartelett, răspunse Godfrey, linişteşte-te ; dar mai întîi să ne ocupăm de ce este mai urgent !

În adevăr, era vorba să găsească o grotă, o groapă oarecare, în care să se poată adăposti peste noapte ; apoi, să caute să adune tot ce puteau găsi, orice fel de scoici comestibile ca să-şi potolească, de bine de rău, cerinţele stomacului.

Godfrey şi Tartelett începură deci să coboare povîrnişul dunelor, în aşa fel încît să se îndrepte către stînci. Godfrey se arătă foarte aprig în căutările sale ; Tartelett, foarte năucit în ameţelile lui de naufragiat. Primul privea înaintea lui, în urma lui, în toate părţile ; al doilea nu era în stare să vadă nici măcar la zece paşi.

Întrebarea pe care şi-o punea Godfrey era următoarea : „Dacă pe acest pămînt nu sînt oameni, s-or fi găsind cel puţin animale ?“

Înţelegea prin asta animale domestice, adică vînat cu blană şi pene, nu animale din acelea sălbatice, care în regiunile tropicale sînt din belşug şi cu care nu avea ce face.

Numai cercetările ulterioare aveau să-i permită să afle.

În orice caz, cîteva cîrduri de păsări însufleţeau litoralul — bîtlani, corle, lişiţe, care fîlfîiau, piuiau, umpleau văzduhul de zborul şi ţipetele lor, un fel, desigur, de a protesta împotriva invadării acestui domeniu.

Godfrey putu, pe bună dreptate, să facă legătura între păsări şi cuib, şi între cuib şi ouă. Dacă aceste zburătoare se adunau în cîrduri numeroase, însemna că stîncile trebuie că le furnizau mii de scobituri pentru obişnuitele lor locuinţe. În depărtare, cîţiva bîtlani şi stoluri de becaţe arătau că prin apropiere se afla o baltă.

Zburătoarele nu lipseau deci ; singura dificultate era de a pune mîna pe ele, fără să ai vreo armă cu care să le omori. Or, în aşteptare, cel mai bine era să le foloseşti sub formă de ouă şi să te hotărăşti să le consumi sub această formă elementară, dar hrănitoare.

Cu toate acestea, chiar dacă cina era acolo, la îndemînă, cum aveau s-o gătească ? Cum aveau să-şi facă rost de foc ? O chestiune importantă, a cărei rezolvare fu amînată pentru mai tîrziu.

Godfrey şi Tartelett se întoarseră direct către stîncile deasupra cărora se învîrteau cîrdurile de păsări de mare.

Aici îi aştepta o surpriză.

În adevăr, printre zburătoarele acelea indigene care alergau pe nisipurile de pe plajă, care ciuguleau în mijlocul varechului [1] şi pe sub tufele de ierburi acvatice, nu cumva zăreau ei o duzină de găini şi doi-trei cocoşi de rasă americană ? Nu, nu era deloc o iluzie, fiindcă, la apropierea lor, răsunară în aer puternice cucuriguuri, ca o chemare de trîmbiţă.

Şi mai departe, ce erau oare acele patrupede care se strecurau printre stînci şi căutau să ajungă la primele povîrnişuri ale dunelor, unde se aflau cîţiva arbuşti cu o bogată verdeaţă ? Godfrey nu putea nici de data aceasta să se înşele. Erau acolo o duzină de aguti, cinci sau şase oi şi tot atîtea capre care păşteau liniştit primele fire de iarbă care le ieşeau în cale, chiar la marginea cîmpiei.

— Ah, Tartelett ! strigă el. Ia te uită !

---

[1] Varech — algă ioduroasă.

Şi profesorul se uită, dar fără să vadă nimic, într-atît sentimentul acestei situaţii neaşteptate îl copleşea.

O reflecţie îi veni în minte lui Godfrey, şi era cea mai justă : aceea că toate aceste animale, găini, aguti, capre, oi trebuie că făcuseră parte din proviziile de animale vii de pe *Dream*. În adevăr, în clipa în care vasul se scufunda, zburătoarele putuseră uşor să ajungă pe stînci, apoi pe plajă. Cît despre patrupede, înotînd, ele se strămutaseră cu uşurinţă pe primele stînci ale litoralului.

— Astfel că, observă Godfrey, ceea ce nici unul dintre nefericiţii noştri tovarăşi nu a făcut, animalele simple, conduse de instinctul lor, au izbutit. Şi din toţi cîţi au fost pe *Dream*, salvarea nu a existat decît pentru animale !...

— Punîndu-ne şi pe noi la număr ! răspunse cu naivitate Tartelett.

În adevăr, în ceea ce îl privea, profesorul se putuse salva ca un biet animal inconştient, la care energia morală nu contribuise cu nimic.

De altfel, nu avea nici o importanţă. Era o împrejurare foarte fericită pentru cei doi naufragiaţi că un anumit număr din aceste animale a ajuns la ţărm. Aveau să le strîngă la un loc, să le îngrădească, şi, cu darul specific neamului lor de a se înmulţi, dacă şederea pe acest pămînt se prelungea, nu ar fi fost imposibil ca în cele din urmă să aibă o întreagă turmă de patrupede şi o adevărată curte de păsări.

Dar în această zi Godfrey vru să se mulţumească cu resursele alimentare pe care putea să i le furnizeze coasta, atît ca scoici, cît şi ca ouă. Profesorul Tartelett şi el începură deci să cerceteze crăpăturile pietrelor pe sub covorul de varech, nu fără succes. Adunară în curînd o apreciabilă.cantitate de midii care, la nevoie, puteau fi mîncate crude. Cîteva duzini de ouă de bernaş fură de asemenea descoperite printre stîncile înalte care închideau golful în partea din nord. Erau acolo destule ca să potolească foamea mult mai multor comeseni. Îndemnaţi de foame, Godfrey şi Tartelett nu se gîndeau să se arate prea dificili la această primă masă.

— Şi foc ? spuse acesta din urmă.

— Da... foc !... răspunse celălalt.

Era cea mai serioasă dintre probleme şi îi sili pe cei doi naufragiaţi să-şi facă inventarul buzunarelor.

Acelea ale profesorului erau goale, sau aproape goale. Nu conţineau decît cîteva corzi de schimb pentru vioara lui şi o bucată de sacîz pentru arcuş. Vă întreb cum ar fi putut să obţină focul cu acestea.

Godfrey nu era mai bogat. Cu toate acestea, avu o mare satisfactie cînd descoperi în buzunarul lui un minunat cuţit, pe care teaca de piele îl ferise de apă. Acest cuţit, cu tăiş, sfredel, cosor, fierăstrău, era un instrument preţios în această împrejurare. Dar, în afară de această unealtă, Godfrey şi tovarăşul lui nu aveau decît mîinile lor. Şi, în plus, mîinile profesorului nu se exersaseră niciodată decît la vioară sau în mişcări de graţie.

Godfrey se gîndi că nu trebuie să se bizuie decît pe ale sale. Cu toate acestea, se gîndi să le folosească pe acelea ale lui Tartelett ca să-şi procure focul cu ajutorul a două bucăţi de lemn, puternic frecate una de alta. Cîteva ouă coapte în cenuşă ar fi fost deosebit de apreciate la prînz.

Deci, pe cînd Godfrey era ocupat cu golirea cuiburilor, în pofida proprietarilor care încercau să-şi apere progenitura din coajă, profesorul se duse să adune cîteva bucăţi de lemn, de care era plin pămîntul de la baza stîncilor. Acest combustibil fu adus la poalele unei stînci, adăpostită de vîntul ce venea dinspre mare. Tartelett alese atunci două bucăţi foarte uscate, cu intenţia de a obţine încetul cu încetul, printr-o frecare continuă şi puternică, focul. Ceea ce fac în mod obişnuit nişte simpli sălbatici polinezieni, de ce profesorul, care după propria sa părere le era mult superior, nu ar putea face el însuşi ?

Iată-l deci frecînd şi frecînd întruna, gata să-şi disloce muşchii braţului şi antebraţului. O făcea bietul om cu un fel de furie ! Dar fie că lemnul nu era cel potrivit, fie că nu era destul de uscat, fie, în sfîrşit, că profesorul nu se pricepu şi nu avu îndemînarea care se cerea la o operaţiune de acest gen, dacă nu reuşi decît să încălzească cele două bucăţi de lemn, mai repede reuşi să degaje o căldură intensă din propria sa persoană. În cele din urmă, numai fruntea sa fu cea care fumegă de aburii propriei sale transpiraţii.

Cînd Godfrey se întoarse cu recolta de ouă, îl găsi pe Tartelett năduşit, într-o stare pe care, fără îndoială, exerciţiile sale coregrafice nu i-o provocaseră niciodată.

— Nu merge ? întrebă el.

— Nu, Godfrey, nu merge, răspunse profesorul, şi încep să cred că aceste invenţii ale sălbaticilor nu sînt decît închipuiri ca să înşele sărmana lume.

— Nu ! răspunse Godfrey. Dar şi cu asta, ca în toate lucrurile, trebuie să ştii cum să procedezi.

— Atunci, aceste ouă ?...

— Ar mai fi încă un mijloc, răspunse Godfrey. Legînd unul din ouă la capătul unei sfori, învîrtindu-l cît se poate de repede, oprind apoi brusc mişcarea de rotaţie, s-ar putea ca această mişcare să se transforme în căldură şi atunci...

— Atunci oul ar fi fiert ?

— Da, dacă rotaţia a fost extraordinar de rapidă şi oprirea bruscă... Dar cum să obţii această oprire fără să zdrobeşti oul ? Aşa că, iată ceea ce este mai simplu, scumpul meu Tartelett.

Şi Godfrey, luînd cu grijă unul din ouăle de bernaş, îi sparse coaja la unul din capete, apoi, fără alte formalităţi, îl înghiţi cu dibăcie.

Tartelett nu se putea hotărî să-l imite şi trebui să se mulţumească cu porţia lui de scoici.

Rămînea acum să caute o grotă, o înfundătură oarecare, pentru a petrece noaptea.

— Nu se pomeneşte nicăieri, remarcă profesorul, ca Robinsonii să nu fi găsit cel puţin o cavernă din care, mai tîrziu, îşi făceau locuinţa.

— Să căutăm, deci, răspunse Godfrey.

Dacă pînă acum nu se pomenea nicăieri despre acest lucru, trebuie să recunoaştem că, de data asta, firul tradiţiei se rupse. În zadar cercetară ei brîul stîncos din partea septentrională a golfului. Nici o grotă, nici o singură scobitură care ar fi putut să le servească de adăpost. Trebuiră să renunţe. În acelaşi timp, Godfrey hotărî să meargă în recunoaştere pînă la primii arbori de dincolo de acel brîu de nisip.

Tartelett şi cu el urcară deci din nou povîrnişul primelor dune şi o luară spre pajiştile înverzite pe care le întrezăriseră cu cîteva minute înainte.

Întîmplare bizară şi fericită în acelaşi timp, ceilalţi supravieţuitori ai naufragiului îi urmau de bună voie. Evident, cocoşii, găinile, oile, caprele, aguti, mînaţi de instinctul lor, ţinuseră să-i întovărăşească. Fără îndoială, se simţeau prea singuri pe acest prundiş care nu le oferea hrană suficientă, nici iarbă ca lumea şi nici viermuşi.

Trei sferturi de oră mai tîrziu, Godfrey şi Tartelett — în timpul acestei explorări nu scoseseră un cuvînt — ajungeau la marginea pădurii. Nici urmă de locuinţă sau de locuitor. O singurătate deplină. Te puteai chiar întreba dacă prin această parte a ţinutului călcase vreodată vreun picior de om !

Creşteau prin acele locuri, în pîlcuri rare, cîţiva arbori frumoşi şi, la un sfert de milă în spatele lor, alţii mai deşi formau o adevărată pădurice de specii diferite.

Godfrey căuta vreun trunchi bătrîn, scobit din pricina anilor, care ar fi putut să le ofere un adăpost între pereţii lui ; dar căutările sale fură zadarnice, cu toate că le continuă pînă la căderea nopţii.

Foamea îi îmboldi atunci cu putere şi amîndoi trebuiră să se mulţumească cu scoici, din care, în prealabil, îşi făcuseră o bogată provizie pe plajă. Apoi, frînţi de oboseală, se culcară la rădăcina unui copac şi adormiră, cum se spune, în paza cerului.

Capitolul X

ÎN CARE GODFREY PROCEDEAZĂ AŞA CUM ORICARE NAUFRAGIAT AR FI PROCEDAT ÎN ASEMENEA ÎMPREJURARE

Noaptea trecu fără vreun incident. Cei doi naufragiaţi, rupţi de oboseală şi emoţii, se odihniseră tot atît de liniştiţi ca şi cînd ar fi dormit în cea mai confortabilă cameră din locuinţa din Montgomery-Street.

A doua zi, 27 iunie, la primele raze ale soarelui care răsărea, îi trezi cîntatul cocoşilor.

Godfrey realiză aproape imediat unde se află, în timp ce Tartelett trebui să se frece mult timp la ochi şi să se întindă înainte de a-şi da seama de realitate.

— Oare micul dejun din dimineaţa asta va semăna cu cina de ieri ? întrebă el în primul rînd.

— Mi-e teamă că da, răspunse Godfrey, dar sper ca deseară să cinăm mai bine !

Profesorul nu-şi putu stăpîni o strîmbătură semnificativă.

Unde erau ceaiul şi sandvişurile care, pînă acum, i se aduceau cînd se trezea ! Cum va putea el să aştepte — fără această masă pregătitoare — ora prînzului... care nu va mai suna, poate, niciodată !

Dar trebuiau să ia o hotărîre. Godfrey îşi dădea bine seama acum de responsabilitatea care apăsa asupra lui, numai asupra lui, fiindcă de la tovarăşul lui nu putea să aştepte nimic. În această cutie goală care-i servea profesorului de craniu, nu putea să se înfiripe nici o idee practică ; Godfrey trebuia să gîndească, să inventeze, să hotărască pentru doi.

Dărui un prim gînd Phinei, logodnica sa, pe care refuzase, ca un zăpăcit, să şi-o facă soţie, un al doilea unchiului său Will, pe care atît de neprevăzător îl părăsise şi, întorcîndu-se către Tartelett, spuse :

— Pentru variaţie, iată încă vreo cîteva scoici şi o jumătate de duzină de ouă !

— Şi nimic ca să le putem pregăti !

— Nimic, spuse Godfrey. Dar, ce-ai spune, Tartelett, dacă şi aceste alimente ne-ar lipsi ?

— Aş spune că „nimic" nu este destul ! răspunse Tartelett pe un ton sec.

Totuşi trebuiră să se mulţumească cu acest prînz mai mult decît sărăcăcios. Ceea ce, de altfel, făcură.

Ideea foarte firească, prima care-i veni atunci lui Godfrey, a fost aceea de a duce mai departe cercetarea începută în ajun. În primul rînd, pe cît posibil, era important de ştiut în ce parte a oceanului Pacific pierise *Dream*, în scopul de a căuta să ajungă la vreun ţinut locuit al acestui litoral, unde s-ar putea fie organiza o modalitate de repatriere, fie să aştepte trecerea vreunei corăbii.

Godfrey se gîndi că, dacă ar putea trece de al doilea rînd de coline, al căror profil pitoresc se desena pe deasupra pădurii, poate că s-ar putea lămuri în această privinţă. Şi nu credea că o să-i trebuiască mai mult de un ceas sau două pentru a ajunge acolo ; acestei urgente explorări se hotărî el să-i consacre primele ore ale dimineţii.

Privi în jurul lui. Cocoşii şi găinile ciuguleau prin ierburile înalte. Caprele, oile mergeau de colo-colo pe lîngă marginea păduricii.

Or, Godfrey nu avea de gînd să tîrască după el tot acest cîrd de zburătoare şi patrupede. Dar, ca să fie mai sigur că au să rămînă prin aceste locuri, trebuia să-l lase pe Tartelett să le păzească.

Acesta consimţi să rămînă singur şi să fie, pentru cîteva ore, ciobanul acestei turme.

Nu avu decît o observaţie :

— Şi dacă o să te rătăceşti, Godfrey ?

— În această privinţă să nu ai nici o teamă, răspunse tînărul. Nu am de străbătut decît crîngul ăsta şi, cum dumneata nu ai să pleci de aici, sînt sigur că te voi regăsi.

— Nu uita telegrama pentru unchiul dumitale, Godfrey, şi cere-i mai multe sute de dolari !

— Telegrama... sau scrisoarea ! Ne-am înțeles ! răspunse Godfrey, care, atît timp cît nu avea să se lămurească asupra locului unde era situat uscatul pe care se aflau, voia să-i lase lui Tartelett toate iluziile.

Apoi, după ce-i strînse mîna profesorului, se înfundă pe sub coroanele acelor arbori, al căror des frunziș abia lăsa să treacă doar cîteva raze de soare. Totuși, prin pădurice era drumul care trebuia să-l ducă pe tînărul nostru explorator către acea ridicată colină, a cărei înălțime ascundea privirilor sale, la est, tot orizontul.

Cărare nu era. Cu toate acestea solul nu era cu totul lipsit de orice urme. Godfrey observă că prin unele locuri trecuseră animale. De două sau de trei ori i se păru că vede fugind cîteva sprintene rumegătoare, elani, căprioare sau cerbi wapitis, dar nu recunoscu nici o urmă de animal feroce ca tigru, jaguar, a căror absență, de altfel, chiar că nu avea nici un motiv să regrete.

Coroanele înalte ale copacilor, adică toată acea porțiune cuprinsă între bifurcarea trunchiului în crengi groase și extremitatea de sus a ramurilor, adăposteau un mare număr de păsări : erau porumbei sălbatici cu sutele, apoi pe sub desiș vulturi de mare, cocoși sălbatici, aracaris cu ciocul ca un clește de homar și mai sus, zburînd deasupra poenilor, doi sau trei din acei vulturi mari, răpitori de miei, ai căror ochi seamănă cu o cocardă. Totuși nici una din aceste zburătoare nu era de o specie atît de deosebită ca să se poată deduce care era latitudinea acestui continent.

La fel era și cu arborii acestei păduri. Aceleași esențe ca în ținutul Statelor Unite care cuprinde California de jos, golful Monterey și Noul Mexic. Acolo creșteau pomișori, corni cu flori mari, glădiș, mesteceni, stejari, patru sau cinci varietăți de magnolia și de pini de mare, așa cum se întîlnesc în Carolina de Sud ; apoi, în mijlocul unor vaste luminișuri, măslini, castani și, ca arbuști, tufe de tamarind, mirt, arbori a căror rășină se mestecă precum sacîzul, toate cîte se găsesc în sudul zonei temperate. În general, printre arbori era destul loc pentru a putea trece fără să fii nevoit să recurgi la secure sau la foc. Prin crengile înalte briza mării adia ușor și, ici-colo, mari pete de lumină jucau pe pămînt.

Godfrey merse deci astfel, traversînd de-a curmezișul, pe dedesubtul acestei mari păduri. Să ia vreo măsură de precauție nici nu-i dădea prin gînd. Dorința de a ajunge pe înălțimile care mărgineau desișul spre est îl absorbea cu totul. Încerca să vadă prin frunziș direcția razelor de soare, cu gîndul de a nu se abate de la ținta lui. Nu lua în seamă nici măcar acele păsări-ghid, numite

astfel fiindcă zboară în faţa paşilor călătorului, oprindu-se, întorcîndu-se, pornind din nou, ca şi cînd ar vrea să-i arate drumul. Nimic nu-i putea distrage atenţia.

Această adîncă preocupare a sa era de înţeles ! În mai puţin de o oră o să ştie dacă era cu putinţă să ajungă la vreo parte locuită din acest continent.

De pe acum Godfrey, judecînd după cele ce aflase, din drumul parcurs şi din cel făcut de *Dream* timp de şaptesprezece zile pe mare, îşi spunea că singurele puncte în care a putut să eşueze corabia nu puteau fi decît litoralul japonez sau coasta chineză. De altfel, poziţia soarelui, tot timpul către sud faţă de el, arăta clar că *Dream* nu depăşise linia emisferei meridionale.

Două ore după plecarea sa, Godfrey aprecie la aproximativ cinci mile drumul parcurs, ţinînd seama de cele cîteva ocoluri la care îl obligase uneori desişul pădurii. Al doilea rînd de coline nu putea fi departe. Deja arborii începeau să se rărească formînd cîteva grupuri izolate şi razele de lumină pătrundeau mai uşor printre ramurile înalte. Pămîntul, de asemenea, era din ce în ce mai povîrnit, devenind în curînd o pantă destul de abruptă.

Cu toate că era oarecum obosit, Godfrey avu destulă voinţă ca să nu-şi încetinească mersul. Bucuros ar fi alergat, fără îndoială, dacă primele pante nu ar fi fost atît de greu de urcat.

În curînd fu destul de sus pentru a domina cu privirea întreaga masă a acestui dom înverzit care se întindea în urma lui şi din care se înălţau ici colo vîrfuri de copaci.

Dar Godfrey nu se gîndea să privească în urmă. El nu-şi mai lua ochii de la acea linie a crestei golaşe care se profila la patrucinci sute de picioare în faţa şi deasupra lui. Era bariera care continua să-i ascundă orizontul spre răsărit.

Un micuţ con, tăiat oblic, depăşea această linie şi se racorda prin pante dulci la creasta sinuoasă pe care o desena ansamblul colinelor.

„Acolo !... Acolo !... îşi propuse Godfrey. Acolo trebuie să ajung ! Vîrful acelui con ! Şi de acolo ce am să văd ?... Un oraş ?... Un sat ?... Pustiul ?“

Foarte surescitat, Godfrey urca mereu, apăsîndu-şi pieptul cu mîinile pentru a-şi stăpîni bătăile inimii. Respira destul de greu, gîfîind aproape de oboseală, dar nu ar fi avut răbdare să se oprească pentru a se odihni, chiar dacă ar fi trebuit să cadă, pe jumătate leşinat, pe vîrful conului care se înălţa la numai o sută de picioare deasupra capului său. Nu voia să piardă nici un minut oprindu-se.

În sfîrşit, cîteva minute încă şi îşi va atinge ţelul. Urcuşul i se părea destul de abrupt pe această parte, într-un unghi mai mic de treizeci şi cinci de grade. Se ajuta cu picioarele şi cu mîinile ; se agăţa de tufele anemice de iarbă, de cei cîţiva copăcei prăpădiţi, de lentisc sau de mirt, care se înălţau din treaptă în treaptă, pînă la vîrf.

Făcu un ultim efort ! Depăşi — în sfîrşit ! — cu capul platforma conului, în timp ce, culcat pe burtă, ochii cercetau cu lăcomie tot orizontul din partea de est...

Marea era cea care-l forma şi se confunda, cam la douăzeci de mile de acolo, cu linia cerului.

Se întoarse...

La vest, la sud, la nord, tot marea !... Marea nesfîrşită, înconjurîndu-l din toate părţile.

— O insulă !

Rostind acest cuvînt, Godfrey încercă o ascuţită strîngere de inimă. Nu-i prea dăduse prin gînd că ar fi putut fi pe o insulă ! Şi cu toate acestea, asta era ! Lanţul de coline, care ar fi putut să-l lege de continent, se rupsese brusc. Avu sentimentul unui om adormit într-o luntre tîrîtă în derivă, care se trezeşte fără să mai aibă nici vîslă, nici pînze ca să se întoarcă la ţărm.

Godfrey îşi reveni însă repede. Se hotărî să accepte situaţia. Cît despre şansele de salvare, fiindcă ele nu puteau veni din afară, el era cel care trebuia să le născocească.

În primul rînd trebuia să cunoască, pe cît se putea de precis, aşezarea acestei insule, pe care privirea sa o cuprindea acum în toată întinderea ei. Aprecie că trebuie să măsoare în jur de şasezeci de mile lungime, de la sud la nord, pe douăsprezece mile lăţime de la est la vest.

În ceea ce priveşte partea din mijloc, ea era ascunsă privirilor de frunzişul acelei păduri dese care se oprea la marginea crestei, dominată de conul al cărui povîrniş se pierdea încetul cu încetul pînă la litoral. Restul nu era decît cîmpie cu grupuri de arbori sau prundiş cu stînci, proiectîndu-şi ultimile temelii în formă de promontorii şi capuri capricios ascuţite. Cîteva golfuleţe scobeau coasta, dar nu ar fi putut adăposti decît două-trei bărci de pescuit. Singur golful în care naufragiase *Dream* avea o întindere de şapte-opt mile. Asemănător unui bazin, el se deschidea cam cît două treimi de compas ; un vas nu ar fi putut găsi acolo un adăpost sigur, în afară de cazul că vîntul ar fi bătut de la răsărit.

Dar ce insulă era asta ? Din care grup geografic făcea parte ? Aparţinea ea vreunui arhipelag, sau nu era decît un accident izolat în această parte a Pacificului ?

În orice caz, nici o altă insulă, mare sau mică, înaltă sau joasă, nu apărea în raza vederii sale.

Godfrey se ridicase şi cerceta orizontul. Nimic pe această linie perfect rotundă în care se confundau marea şi cerul. Dacă exista deci împotriva sau în direcţia vîntului vreo insulă sau coastă a vreunui continent, asta nu putea fi decît la o distanţă considerabilă.

Godfrey făcu apel la toate cunoştinţele sale geografice, cu gîndul de a ghici care era această insulă din Pacific. Chibzuind ajunse la următoarele concluzii : în timpul celor şaptesprezece zile *Dream* urmase, cu o mică abatere, direcţia sud-vest. Or, cu o viteză de o sută cincizeci pînă la o sută optzeci de mile pe oră, trebuie că parcursese aproape cincizeci de grade. Pe de altă parte, era sigur că nu depăşise linia ecuatorială. Deci, poziţia insulei sau a grupului din care poate făcea parte trebuia căutată în porţiunea dintre cel de-al o sută şasezecilea şi al o sută şaptezecilea grad nord.

Pe această bucată a oceanului Pacific i se părea lui Godfrey că o hartă nu ar fi putut să-i ofere un alt arhipelag decît cel al insulelor Sandwich ; dar, în afară de acest arhipelag, nu erau cumva insule izolate, al căror nume îi scăpa şi care erau semănate, pe o mai mare întindere, pînă la un îndepărtat litoral ?

De altfel, puţin interesa acest lucru. Nu exista nici un mijloc de a căuta într-alt punct al oceanului un uscat mai ospitalier.

„Ei bine, îşi spuse Godfrey, fiindcă nu cunosc numele acestei insule, să se numească „insula Phina", în amintirea celei pe care nu ar fi trebuit să o părăsesc ca să cutreer lumea,şi să dea Domnul ca acest nume să ne poarte noroc !"

Godfrey încercă apoi să descopere dacă insula, în partea pe care nu putuse să o cerceteze, era locuită.

Din vîrful conului nu văzu nimic ce ar fi putut să semene cu urmele unor indieni, nici locuinţe pe cîmpie, nici case la marginea pădurii, nici măcar cabana vreunui pescar.

Dar dacă insula era pustie, această mare care-i înconjura nu era mai puţin pustie şi nici o corabie nu se arăta pe cuprinsul acestei întinderi care de la înălţimea conului părea nesfîrşită.

Explorarea odată terminată, lui Godfrey nu-i mai rămînea decît să coboare la poalele colinei şi să-şi reia drumul prin pădure pentru a-l reîntîlni pe Tartelett. Dar, înainte de a părăsi locurile, privirea îi fu atrasă de un fel de pădure cu copaci mari, bătrîni, care se

înălța la marginea cîmpiilor de la nord. Era un pîlc de arbori uriași ; îi întrecea cu un cap pe toți cei pe care Godfrey îi văzuse pînă atunci.

„Poate că, își spuse el, ar fi potrivit să ne instalăm în partea asta, cu atît mai mult cu cît, dacă nu mă înșel, zăresc un rîu care trebuie că se trage din vreun izvor din lanțul munților de mijloc și curge de-a latul cîmpiei. Ar fi de cercetat asta, și chiar de mîine".

Către sud, aspectul insulei era puțin altfel. Păduri și cîmpii făceau repede loc covorului galben al plajei și, în unele părți, litoralul se înălța în stînci pitorești.

Dar care nu fu surpriza lui Godfrey cînd i se păru că zărește o ușoară dîră de fum care se înalță în văzduh, dincolo de această barieră stîncoasă.

— Să fie acolo deci careva din tovarășii noștri ! strigă el. Dar nu ! Nu este cu putință ! De ce să se fi îndepărtat încă de ieri de golf și încă la mai multe mile de stînci ? O fi vreun sat de pescari sau tabăra vreunui trib indigen ?

Godfrey se uită cu cea mai mare atenție. Era într-adevăr un fum, acest abur subțire pe care briza îl purta către est ? Te puteai înșela. În orice caz, se destrămă repede : după cîteva minute nu se mai putea vedea nimic.

Încă o speranță spulberată.

Godfrey privi o ultimă dată în acea direcție ; apoi, nemaizărind nimic, se lăsă să alunece de-a lungul taluzului, coborî pantele colinei și se înfundă din nou sub arbori.

Un ceas mai tîrziu, traversase toată pădurea și ajunsese la marginea ei.

Acolo îl aștepta Tartelett, în mijlocul turmei sale cu două și patru picioare. Și cărei ocupații se deda încăpățînatul profesor ? Mereu aceleiași. Cu o bucată de lemn în mîna dreaptă, cu o alta în mîna stîngă, continua să se ostenească vrînd să le aprindă. Freca, freca, cu o stăruință demnă de o cauză mai bună.

— Ei, ce se aude ? îl întrebă încă de departe, de cum îl zări pe Godfrey. Și oficiul telegrafic ?

— Încă nu s-a deschis ! îi răspunse Godfrey, care nu voia să-i spună nimic despre situația lor.

— Și poșta ?

— Era închisă ! Dar să mîncăm !... Mor de foame ! O să discutăm mai tîrziu.

Şi în această dimineaţă Godfrey şi tovarăşul lui trebuiră să se mulţumească cu acel preasărac prînz, compus din ouă crude şi scoici !

— Este un regim foarte sănătos ! îi repeta Godfrey lui Tartelett, care nu era deloc de aceeaşi părere şi nu mînca decît din vîrful buzelor.

Capitolul XI

ÎN CARE PROBLEMA LOCUINŢEI ESTE REZOLVATĂ ÎN MĂSURA ÎN CARE POATE FI REZOLVATĂ

Se făcuse destul de tîrziu. Astfel că Godfrey se hotărî să lase pe a doua zi grija de a trece la o nouă instalare. Dar tuturor întrebărilor nerăbdătoare pe care i le punea profesorul în legătură cu rezultatul explorării sale, sfîrşi prin a răspunde că se aflau pe o insulă — insula Phina — pe care fuseseră aruncaţi amîndoi, şi că înainte de a se gîndi cum să plece de pe ea trebuie să se gîndească la mijloacele de a trăi acolo.

— O insulă ! exclamă Tartelett.

— Da !... O insulă !

— Înconjurată de mare ?

— Bineînţeles.

— Dar cum se numeşte ?

— Ţi-am spus, insula Phina, şi cred că o să înţelegi pentru ce am vrut să-i dau numele ăsta !

— Nu !... Nu înţeleg, răspunse Tartelett strîmbîndu-se, şi nu văd asemănarea ! Domnişoara Phina este înconjurată de pămînt !

După această tristă cugetare, se pregătiră să petreacă noaptea cît mai puţin rău posibil. Godfrey se mai duse o dată la stînci ca să-şi facă o nouă provizie de ouă şi scoici, cu care n-avură încotro şi trebuiră să se mulţumească. Apoi, fiind şi obosit, se grăbi să se culce la rădăcina unui copac, în timp ce Tartelett, a cărui filozofie nu putea să accepte o asemenea situaţie, se deda la cele mai amare reflecţii.

A doua zi, 28 iunie, amîndoi erau în picioare înainte de a fi treziţi de cîntatul cocoşului.

Mai întîi un mic dejun sărăcăcios — acelaşi, de altfel, ca şi în ajun. Cu singura deosebire că apa rece a rîuleţului fu, cu plăcere, înlocuită cu puţin lapte de la una din capre care se lăsă mulsă.

Ah, domnule Tartelett, unde erau acele „mint-julep", „port-wine sangrie", „sherry-cobbler", „sherry-cocktail" din care nu bea niciodată, dar pe care-l putea cere la orice oră în barurile şi tavernele din San Francisco ? Mai de invidiat erau aceste zburătoare, aceşti aguti, aceste oi, care îşi potoleau setea cu apă limpede fără să pretindă adăugirea vreunui alt element de zahăr sau alcool ! Aceste animale cărora nu le trebuia foc pentru pregătirea mîncării, rădăcini, ierburi, boabe le ajungeau şi prînzul lor era totdeauna servit la timp pe masa verde a pajiştei.

— La drum, spuse Godfrey.

Şi iată-i pe amîndoi porniţi, urmaţi îndeaproape de cortegiul lor de animale domestice, care, hotărît lucru, nu voiau să-i părăsească.

Godfrey avea de gînd să exploreze, la nordul insulei, acea bucată de coastă pe care se înălţa pîlcul de arbori pe care îl zărise de sus, din vîrful conului. Dar ca să ajungă acolo, se hotărî să meargă pe lîngă ţărm. Poate că talazurile aruncaseră pe mal unele epave ale naufragiului ? Poate că o să găsească pe nisipul plajei pe unii din tovarăşii lui de pe *Dream*, zăcînd fără mormînt, şi cărora li s-ar fi cuvenit o îngropăciune ? Cît despre a mai întîlni în viaţă, după ce a fost salvat ca şi el, treizeci şi şase de ore după catastrofă, un singur marinar al echipajului, nu mai avea nici o nădejde.

Trecură deci peste primul rînd de dune. Godfrey şi tovarăşul său ajunseră în curînd la poalele stîncilor şi le văzură din nou, la fel de pustii cum le lăsaseră. Acolo, prudenţi, îşi reînnoiră proviziile de ouă şi scoici, cu gîndul că s-ar putea ca aceste slabe resurse să le lipsească în nordul insulei. Apoi, urmînd dunga varechului adus de ultima maree, urcară din nou, cercetînd cu privirea această parte a coastei.

Nimic ! Mereu nimic !

Hotărît lucru, trebuie să fim de acord că dacă ghinionul făcuse din aceşti doi supravieţuitori de pe *Dream* nişte Robinsoni, se arătase mult mai aspru faţă de ei decît faţă de înaintaşii lor ! Acestora le rămînea totdeauna cîte ceva din vasul naufragiat. După ce se alegeau cu o mulţime de obiecte de primă necesitate, puteau să folosească şi rămăşiţele acestuia.

Alimente pentru cîtva timp, haine, unelte, arme, în sfîrşit tot putea folosi nevoilor celor mai elementare ale vieţii. Dar aici, nimic din toate acestea ! În mijlocul acelei nopţi negre, corabia dispăruse în adîncurile mării fără să lase stîncilor nici cea mai

mică epavă ! Nu fusese cu putinţă să se salveze nimic, nici măcar un chibrit — şi, de fapt, mai ales acest chibrit le lipsea.

Eu ştiu bine că oamenii de treabă, stînd în tihnă în camera lor, în faţa unui straşnic şemineu în care ard cărbuni şi lemne, sînt gata să spună : „Dar nu-i nimic mai uşor decît să-ţi procuri foc ! Pentru asta sînt o mie de mijloace ! Două pietre !... Puţin muşchi uscat !... Puţină cîrpă arsă... (Dar cum să-i dai foc acestei cîrpe ?) Apoi lama unui cuţit servind de amnar... sau două bucăţi de lemn doar frecate foarte tare, aşa cum fac polinezienii !..."

Ei bine, încercaţi !

Acestea erau reflecţiile pe care le făcea Godfrey mergînd şi ceea ce, pe bună dreptate, îl preocupa cel mai mult. Poate că el, de asemenea, scormonind jeraticul pe grătar şi citind povestiri de călătorie, gîndise la fel cu aceşti oameni de treabă ! Dar, pus la încercare, nu mai era de aceeaşi părere şi vedea, nu fără o oarecare nelinişte, că îi lipseşte tocmai acest element pe care nimic nu-l poate înlocui : focul.

Mergea deci pierdut în gîndurile sale înaintea lui Tartelett, a cărui singură grijă era să adune turma de oi, capre şi zburătoare.

Deodată privirea îi fu atrasă de culorile vii ale unor ciorchini de mere mici, care atîrnau pe ramurile unor copăcei, risipiţi cu sutele la poalele dunelor. Recunoscu imediat cîteva din acele „manzanillas", cu care indienii se hrănesc bucuros în anumite regiuni ale Californiei.

— În sfîrşit ! exclamă el. Iată ceva cu care să variem puţin prînzurile noastre de ouă şi scoici.

— Cum ! Asta se mănîncă ? spuse Tartelett, care, conform obiceiului său, începu prin a se strîmba.

— Încearcă mai întîi ! răspunse Godfrey.

Şi începu să culeagă cîteva din aceste manzanillas, din care muşcă cu lăcomie.

Nu erau decît mere pădureţe, dar, aşa acre cum erau, aveau un gust plăcut. Profesorul nu întîrzie să-şi imite tovarăşul şi nu se arătă prea nemulţumit de această descoperire. Godfrey se gîndi, pe bună dreptate, că din aceste fructe s-ar putea extrage o băutură fermentată, care oricum ar fi fost de preferat apei de izvor.

Îşi reluară drumul. Nu peste mult timp extremitatea dunei nisipoase se pierdu într-o cîmpie străbătută de un mic rîu cu apă curgătoare. Era acela pe care Godfrey îl zărise din vîrful conului. Cît despre arborii cei mari, ei se arătau ceva mai departe şi, după o cursă de aproximativ nouă mile, cei doi exploratori, destul de obosiţi de această plimbare de patru ceasuri, ajunseră acolo cîteva

minute după prînz. Locul merita, într-adevăr, osteneala de a fi privit, vizitat, ales şi, fără îndoială, ocupat.

Acolo, în adevăr, la marginea cîmpiei întinse, împestriţată de tufe de manzanillas şi alţi arbuşti, se înălţau cam vreo douăzeci de copaci uriaşi, care ar fi putut suporta comparaţia cu cei de aceeaşi esenţă din pădurile californiene. Crescuseră în semicerc ! Covorul verde care se întindea la picioarele lor, după ce tivea albia rîului alte cîteva sute de paşi, făcea loc unei fîşii lungi de prundiş presărat cu stînci, pietre şi varech, a cărei prelungire se înscria în mare printr-un vîrf ascuţit către nordul insulei. Aceşti arbori uriaşi, aceşti „big-trees" — arborii cei mari — aşa cum sînt numiţi de obicei în America de Vest, făceau parte din specia sequoia, conifer din familia brazilor. Dacă îi întrebaţi pe englezi sub ce nume mai deosebit îl cunosc ei : „Welingtonia", vă vor răspunde ei. Şi dacă pe americani : „Washingtonia", ar fi răspunsul lor.

Se vede numaidecît diferenţa.

Dar, fie că ei amintesc de flegmaticul învingător de la Waterloo sau de memoria ilustrului fondator al Republicii americane, sînt oricum cele mai gigantice produse cunoscute ale florei californiene şi nevadiene.

În adevăr, în unele părţi ale acestor state sînt păduri întregi din aceşti arbori, ca cei din grupurile din Mariposa şi Calavera, dintre care unii măsoară între şasezeci şi optzeci picioare în circumferinţă, pe o înălţime de trei sute. Unul dintre ei, la intrarea văii Yosemite, nu are mai puţin de o sută de picioare în circumferinţă ; pe cînd era în picioare — fiindcă acum este culcat la pămînt — ramurile din vîrf puteau să atingă înălţimea „Münster [1]"-ului din Strasburg, adică mai mult de patru sute de picioare. Se mai cunosc „Mama pădurii", „Zîna pădurii", „Cabana pionierului", „Cele două santinele", „Generalul Grant", „Domnişoara Emma", „Domnişoara Marie", „Brigham Young şi soţia lui", „Cele trei graţii", „Ursul" etc... care sînt adevărate fenomene vegetale. Pe trunchiul retezat de la bază al unuia dintre aceşti copaci s-a construit un chioşc în care poate să se desfăşoare în voie un cadril de 16 persoane. Dar, în realitate, uriaşul acestor uriaşi, în mijlocul unei păduri care este proprietatea statului, cam la cincisprezece mile de Murphi, este „Tatăl pădurii", bătrîn sequoia în vîrstă de patru mii de ani ; el se înalţă la patru sute cincizeci şi două de picioare de la pămînt, mai sus decît crucea Sfîntului Petru din Roma, mai înalt decît marea piramidă din Gizeh, în sfîrşit, mai înalt decît

[1] Münster — Catedrală.

acea mică clopotniţă de fier care se înalţă acum pe unul din turnurile catedralei din Rouen şi trebuie considerat ca cel mai înalt monument al lumii.

Era un pîlc cam de douăzeci din aceşti coloşi, pe care capriciul naturii îi presărase, poate, pe această limbă de pămînt încă de pe vremea cînd regele Solomon construia acel templu din Ierusalim care nu s-a mai refăcut din ruinele sale. Cei mai mari puteau să aibă aproape trei sute de picioare, cei mai mici două sute cincizeci. Unii dintre ei, găunoşi pe dinăuntru din pricina bătrîneţii, aveau la bază o boltă uriaşă pe sub care ar fi putut trece o întreagă trupă călare.

Godfrey fu uluit de admiraţie în prezenţa acestor fenomene naturale, care nu se află în general decît la înălţimi de cinci pînă la şase mii picioare deasupra nivelului mării. Se gîndi că numai singură această priveliişte ar fi meritat călătoria. Într-adevăr, cu nimic nu ar fi putut fi comparate aceste coloane de un brun deschis care se conturau, abia micşorîndu-şi diametrul, de la rădăcină pînă acolo unde începeau crengile.

Aceste trunchiuri cilindrice se ramificau la o înălţime de optzeci—o sută de picioare deasupra solului, cu ramuri groase ca nişte trunchiuri de arbori deja uriaşi, susţinînd astfel în văzduh o adevărată pădure.

Unul din aceşti „sequoias giganteas" — era unul dintre cei mai mari din grup — atrase în special atenţia lui Godfrey. Găunos la bază, avea acolo o deschizătură largă de patru-cinci picioare, înaltă de zece, care permitea să pătrunzi înăuntru.

Măduva uriaşului dispăruse, lemnul se măcinase într-o pulbere moale şi albicioasă ; dar dacă arborele nu se mai rezema pe rădăcinile lui puternice decît prin scoarţa lui solidă, putea însă să trăiască aşa încă secole.

— În lipsa unei grote, exclamă Godfrey, iată locuinţa găsită gata, o casă de lemn, un turn, cum nu se află în ţinuturile locuite. Acolo o să putem fi în siguranţă şi la adăpost ! Hai, Tartelett, vino !

Şi tînărul, îndemnîndu-l pe tovarăşul său, intră în interiorul arborelui de sequoia.

Înăuntru, pămîntul era acoperit cu un strat de praf vegetal şi diametrul încăperii nu era mai mic de douăzeci de picioare englezeşti. Cît despre înălţimea la care se rotunjea bolta, nu-ţi puteai da seama din pricina întunericului. Dar nici o rază de lumină nu se strecura prin pereţii de scoarţă ale acestui soi de pivniţă. Deci, nici o deschizătură, nici o crăpătură, prin care ar fi putut pă-

trunde vîntul. Era sigur că cei doi Robinsoni ai noştri se vor afla acolo în condiţii suportabile pentru a înfrunta, fără neplăceri, intemperiile cerului. O cavernă nu ar fi fost nici mai solidă, nici mai uscată, nici mai închisă. În adevăr, ar fi fost greu să găsească ceva mai bun !

— Ei, Tartelett, ce zici de această locuinţă naturală ? întrebă Godfrey.

— Da, dar şemineul ? spuse Tartelett.

— Înainte de a pretinde un şemineu, răspunse Godfrey, aşteaptă cel puţin să ne fi procurat foc !

Mai logic nici nu putea fi.

Godfrey se duse în recunoaştere prin împrejurimile grupului de arbori. Aşa cum am spus, cîmpia se întindea pînă la acest masiv de sequoia care o mărginea. Micul „rio", care străbătea covoraşul ei verde, păstra pe această întindere de pămînt, puţin cam aspru, o răcoare plăcută. Pe malurile lui creşteau fel de fel de arbuşti, între alţii mirt şi lentisc, o mulţime de manzanillas care aveau să le asigure recolta de mere sălbatice.

Mai departe şi mai sus, cîteva pîlcuri de arbori — stejari, fagi, sicomori, micoculieri — erau risipiţi pe toată această întindere ierboasă, dar, cu toate că erau şi ei mari, ar fi putut fi luaţi drept nişte copăcei obişnuiţi pe lîngă aceşti „mammoth-trees" [1], ale căror frunze răsăritul soarelui le prelungea pînă la mare. Dincolo de pajişti, se conturau, de asemenea, şiruri neregulate de arbuşti, tufe de iarbă, crînguri înverzite pe care Godfrey îşi făgădui să le cerceteze a doua zi. Dacă lui îi plăcuse locul, se părea că nici animalelor domestice nu le displăcea. Aguti, caprele negre, oile luaseră în posesie acest domeniu, care le oferea rădăcini de ros şi iarbă de păscut mai mult decît le-ar fi trebuit.

Cît despre găini, ele ciuguleau cu lăcomie boabe sau viermi pe marginea pîrîului. Viaţa animală se şi manifesta printr-un continuu du-te-vino, salturi, zboruri, behăituri, cloncănituri, care, fără îndoială, nu se mai auziseră niciodată prin aceste locuri.

Godfrey reveni apoi la pîlcul de sequoia şi examină mai atent arborele în care aveau să-şi stabilească locuinţa. I se păru că ar fi fost, dacă nu imposibil, în orice caz foarte greu să se caţăre pînă la primele ramuri, cel puţin pe dinafară, fiindcă acest trunchi nu prezenta nici un relief ; dar s-ar fi putut ca în interior ascensiunea să fie mai uşoară, dacă arborele era cu totul găunos pînă la bifurcarea ramurilor.

---

[1] Copac-mamut.

Ar fi putut fi de folos ca, în caz de primejdie, să afle un refugiu în această deasă coroană pe care o susţinea trunchiul uriaş. Era o problemă de analizat mai tîrziu.

Cînd această explorare se termină, soarele coborîse destul de mult la orizont şi lui Godfrey i se păru mai potrivit să lase pe a doua zi pregătirile unei instalări definitive.

Dar noaptea asta, după o masă al cărei desert se compunea din mere sălbatice, unde o puteau petrece mai bine decît pe pulberea vegetală care acoperea pămîntul în interiorul arborelui ?

Ceea ce se şi făcu, nu fără ca Godfrey — în amintirea unchiului Wiliam W. Kolderup — să nu-i fi dat acestui arbore, ai cărui tizi din pădurile californiene şi ale statelor vecine poartă toţi numele unui mare cetăţean al Republicii americane, numele de Will-Tree.

Capitolul XII

CARE SE ÎNCHEIE EXACT CÎND TREBUIE, PRINTR-UN MINUNAT ŞI FERICIT TRĂSNET

De ce să nu recunoaştem ? În această situaţie, nouă pentru el, Godfrey, atît de uşuratic, atît de nesocotit, atît de frivol atunci cînd avusese o viaţă uşoară, era pe cale de a deveni un om nou. În adevăr, niciodată, grija zilei de mîine nu îi tulburase liniştea. În preaîmbelşugata locuinţă din Montgomery-Street, unde îşi dormea fără întrerupere cele zece ore de somn, nici măcar cuta unei petale de trandafir nu-i tulburase odihna.

Dar nu avea să mai fie aşa. Pe această insulă necunoscută, se vedea — mult şi bine — izolat de restul lumii, rămas numai în nădejdea propriilor sale resurse, obligat să facă faţă necesităţilor vieţii, în condiţii în care un om — chiar mult mai practic — ar fi fost foarte stingherit. Fără îndoială că, văzînd că nu mai apare *Dream*, vor începe să-i caute. Dar ce însemnau ei doi ? De o mie de ori mai puţin decît un ac în carul cu fîn, decît un fir de nisip pe fundul mării ! Incalculabila avere a unchiului Kolderup nu putea rezolva totul !

Aşa că, deşi găsise un adăpost cît de cît acceptabil, Godfrev dormi totuşi un somn agitat. Creierul lui se frămînta aşa cum nu o făcuse niciodată. Fiindcă se amestecau în el tot felul de gînduri : acelea pentru trecutul pe care îl regreta amar, acelea ale prezentului a cărui rezolvare o căuta, acelea pentru viitor care îl neliniştea şi mai mult !

Dar în faţa acestor aspre încercări, în judecata sa şi, ca urmare, în raţionamentele care decurg firesc din aceasta, se luminau încetul cu încetul zone care pînă atunci parcă dormitaseră în el. Godfrey era hotărît să lupte împotriva ghinionului, să încerce tot ce ar fi fost posibil pentru a ieşi din impas. Dacă se va salva, această lecţie nu va fi zadarnică pentru viitor.

Încă din zori fu în picioare, cu intenţia de a proceda la o instalare mai completă. Problema alimentelor, mai ales a focului, de care nu se puteau lipsi, trecea înaintea celorlalte — unelte sau unele arme, haine de schimb pe care trebuiau să şi le procure, altfel riscînd să fie în curînd îmbrăcaţi după moda polineziană.

Tartelett mai dormea încă. În umbră nu se vedea, dar se făcea auzit. Acest nefericit om, scăpat de naufragiu, rămas la patruzeci şi cinci de ani la fel de superficial aşa cum fusese, de altfel, şi elevul său pînă atunci, nu-i putea fi de mare ajutor. Îi va fi, dimpotrivă, o povară în plus, fiindcă va trebui să aibă grijă de toate nevoile lui, oricare ar fi fost ele ; dar, în sfîrşit, era un tovarăş ! La urma urmei, era mai preţios decît cel mai inteligent cîine, cu toate că, fără îndoială, era mai puţin util ! Era o făptură care avea grai, cu toate că vorbea vrute şi nevrute ; cu care puteai sta la taifas, cu toate că niciodată nu spunea decît lucruri prea puţin serioase ; care ştia să se plîngă, ceea ce i se întîmpla de cele mai multe ori ! Orice ar fi, Godfrey avea să audă răsunîndu-i în auz un glas omenesc. Asta era de preferat oricum papagalului lui Robinson Crusoe ! Chiar cu un Tartelett, nu avea să fie singur, şi nimic nu l-ar fi deprimat mai mult decît perspectiva unei complete singurătăţi. „Robinson înainte de a-l avea pe Vineri şi Robinson după ce l-a avut pe Vineri — ce deosebire !“ se gîndea el.

Totuşi, în această dimineaţă — 29 iunie — cu gîndul de a-şi pune în aplicare proiectul de a explora împrejurimile pîlcului de sequoia, lui Godfrey, nu-i displăcu să fie singur. Poate că o să aibă şansa de a descoperi vreun fruct, vreo rădăcină comestibilă pe care să o aducă, spre marea mulţumire a profesorului. Îl lăsă deci pe Tartelett cu visurile sale şi plecă.

O ceaţă uşoară învăluia încă litoralul şi marea ; dar deja această ceaţă, care la căldura razelor de soare avea să se transforme în picături de apă, începea să se ridice la nord şi est. Ziua făgăduia să fie foarte frumoasă.

După ce-şi ciopli un baston solid, Godfrey se întoarse două mile, pînă la acea parte a ţărmului pe care nu o cunoştea, al cărui cot forma capul alungit al insulei Phina.

Ziua făgăduia să fie foarte frumoasă...

Acolo îşi luă o primă masă formată din scoici — midii, clovise şi mai ales stridii mici, minunate, care se găseau aici din belşug.

„La nevoie, îşi spuse el, iată că avem cu ce să nu murim de foame ! Sînt acolo mii de duzini de stridii, şi cu ce alta să faci să tacă strigătele cele mai aprige ale stomacului ! Tartelett face mofturi, fiindcă nu-i plac aceste moluşte !... Ei bine, o să-i placă !..."

Cu siguranţă că dacă stridiile nu pot să înlocuiască cu totul pîinea şi carnea, nu constituie mai puţin un aliment foarte hrănitor, cu condiţia de a fi absorbite în cantităţi mari. Dar cum aceste moluşte sînt foarte uşor de digerat, poţi să iei — fără primejdie — din ele cît vrei, ca să nu spunem să faci abuz.

Acest mic dejun odată terminat, Godfrey îşi reluă bastonul şi o tăie oblic spre nord-est, aşa fel încît să se întoarcă pe malul drept al rîuleţului. Acest drum trebuia să-l ducă, peste cîmpie, pînă la grupurile de copaci zărite în ajun, dincolo de şirurile lungi de tufişuri şi arbuşti pe care voia să-i cerceteze îndeaproape.

Godfrey înaintă deci în această direcţie aproximativ două mile. Urma malul rîuleţului, aşternut cu o iarbă scurtă şi deasă ca o catifea. Cîrduri de păsări de apă îşi luau zgomotos zborul din faţa acestei fiinţe necunoscute pentru ele, care venea să le tulbure împărăţia. În apele repezi ale rîuleţului a cărui lăţime putea fi, în această parte, cam de patru sau cinci yarzi, se zbenguiau peşti de mai multe soiuri.

Evident, nu era greu să pui mîna pe aceşti peşti ; mai trebuie însă să-i şi frigi ; mereu această problemă de nerezolvat.

Din fericire, Godfrey, ajuns la primul rînd de tufişuri, recunoscu două feluri de fructe şi rădăcini, dintre care însă unele ar fi trebuit să fie pregătite la foc înainte de a fi mîncate, dar altele se puteau mînca aşa cum erau, crude. Aceste două plante indienii din America le foloseau tot timpul.

Primul era unul din acei arbuşti numiţi „camas" care cresc chiar pe pămînturi neroditoare. Din rădăcinile lor, care seamănă cu o ceapă, se face un fel de făină foarte bogată în gluten şi foarte hrănitoare, dacă nu vrei să-i consumi ca pe nişte cartofi. Dar în ambele cazuri trebuiesc să fie cît de cît coapte sau fierte.

Celălalt arbust producea un fel de bulb de formă lunguiaţă, care poartă numele indigen de „yamph" ; şi dacă acest yamph posedă mai puţine elemente hrănitoare decît camasul, în aceste împrejurări era de preferat, fiindcă se poate mînca crud.

Godfrey, foarte satisfăcut de această descoperire, fără să întîrzie, îşi potoli foamea cu cîteva din aceste rădăcini şi, neuitînd de prin-

zul lui Tartelett, făcu un mănunchi mare pe care şi-l aruncă pe umeri, apoi îşi reluă drumul către Will-Tree.

Cît de bine a fost primit cu recolta lui de yamph, este inutil să insistăm. Profesorul se ospătă cu lăcomie şi elevul său fu silit să-l sfătuiască să se potolească.

— Ei, răspunse Tartelett, astăzi avem rădăcinile astea, dar cine ştie dacă o să le avem şi mîine ?

— Fără nici o grijă, îi replică Godfrey, mîine, poimîine, mereu ! Nu trebuie decît să ne ostenim să ne ducem să le culegem.

— Bine, Godfrey ; şi acest camas ?

— Din camas, cînd o să avem foc, o să facem făină şi pîine !

— Foc ! exclamă profesorul clătinînd din cap. Foc ! Şi cum o să facem ?

— Încă nu ştiu, răspunse Godfrey, dar, într-un fel sau altul, o să izbutim.

— Să te audă Cerul, scumpul meu Godfrey ! Şi cînd mă gîndesc că sînt unii oameni care nu au decît să-şi frece o bucăţică de lemn de tocul pantofului ca să-l obţină ! Asta mă face să turbez ! Nu ! Niciodată n-aş fi crezut că nenorocul o să mă facă să ajung într-o asemenea mizerie ! În Montgomery-Street n-ai face nici trei paşi fără să întîlneşti un gentleman cu ţigara în gură, pentru care ar fi o plăcere de a-ţi oferi un foc, şi aici...

— Aici nu sîntem la San Francisco, Tartelett, nici în Montgomery-Street şi cred că ar fi mai înţelept din partea noastră să nu ne lăsăm în nădejdea trecătorilor.

— Dar, totuşi, de ce o fi trebuind ca pîinea să se coacă şi carnea să se fiarbă ? De ce natura nu ne-a făcut să trăim cu aer ?

— O să vină şi asta ! îi răspunse Godfrey cu un zîmbet îngăduitor.

— Crezi ?...

— În orice caz, cred că cel puţin savanţii se ocupă cu asta !

— E cu putinţă ? Şi pe ce se întemeiază ei cînd caută acest nou fel de alimentaţie ?

— Pe raţionamentul, răspunse Godfrey, că digestia şi respiraţia sînt nişte funcţii în legătură una cu cealaltă, şi una dintre ele s-ar putea, eventual, substitui celeilalte. Deci, în ziua cînd chimia va reuşi să facă în aşa fel ca alimentele necesare omului să fie asimilate prin respiraţie, problema va fi rezolvată. Nu mai rămîne pentru asta decît ca aerul să fie făcut hrănitor. În loc să fie mîncată, cina va fi respirată, asta-i tot !

— Ah, ce păcat că această descoperire nu s-a făcut încă ! exclamă profesorul. Cît de bucuros aş respira o jumătate de duzină

de sandvişuri şi o conservă de carne de vacă, şi asta numai pentru a-mi deschide pofta de mîncare !

Şi Tartelett, cufundat într-un fel de voluptoasă reverie în care întrevedea gustoase cine atmosferice, deschidea fără să vrea gura respirînd din plin, uitînd că abia avea cu ce să se hrănească în chip obişnuit.

Godfrey îl trezi din meditaţie, aducîndu-l la realitate.

Era vorba să treacă la o instalaţie mai completă a interiorului Will-Tree-ului.

Prima grijă fu aceea de a proceda la curăţirea viitoarei locuinţe. Trebuiră mai întîi să scoată mai multe chintale din acea pulbere vegetală care acoperea solul şi în care te afundai pînă la jumătatea gambei. Două ore de-abia le ajunseră pentru această neplăcută muncă, dar în sfîrşit încăperea fu curăţată de stratul fărîmicios, care la cea mai mică mişcare se înălţa în nori de praf.

Pămîntul era tare, rezistent, cu uriaşele rădăcini de sequoia care se ramificau la suprafaţa lui formînd ca o duşumea de grinzi groase, cam neregulată, dar solidă. Aleseră două colţuri pentru instalarea unor paturi, a căror rufărie aveau să o alcătuiască doar cîteva braţe de iarbă bine uscată la soare. Cît despre alte mobile — bănci, scaune sau mese — nu ar fi fost imposibil să le întocmească pe cele mai necesare, fiindcă Godfrey poseda un minunat cuţit, înzestrat cu un fierăstrău şi un cosor. În adevăr, trebuiau să se organizeze astfel, ca şi pe timp rău să poată să rămînă în interiorul copacului, să mănînce şi să lucreze. Lumina nu lipsea, fiindcă, prin deschizătura care forma intrarea, năvălea în valuri. Mai tîrziu, dacă avea să fie nevoie să o închidă, pentru a-şi asigura o mai mare apărare, Godfrey va încerca să taie în scoarţa copacului una sau două ambrazuri care să servească drept fereastră.

Cît despre a-şi da seama la ce înălţime se oprea golul din interiorul trunchiului, Godfrey nu avea cum să afle fără lumină. Putu doar să constate că o prăjină lungă de zece pînă la douăsprezece picioare, plimbată pe deasupra capului său, nu întîlnea decît vidul. Dar chestiunea nu era dintre cele mai urgente. Aveau să o rezolve mai tîrziu.

Ziua se scurse cu aceste treburi, pe care nu le isprăviră înainte de apusul soarelui. Godfrey şi Tartelett, destul de obosiţi, găsiră destul de bună rufăria lor de pat, confecţionată numai din iarbă uscată din care de altfel îşi făcuseră o provizie serioasă ; locuinţa astfel amenajată trebuiră însă să şi-o dispute cu zburătoarele, care bucuroase şi-ar fi ales domiciliul în interiorul Will-Tree-ului. Godfrey se gîndi deci că ar fi potrivit să le înjghebe şi lor un adă-

post în vreun alt sequoia din grupul respectiv şi nu izbuti să le împiedice de a intra în încăperea comună decît astupînd intrarea cu mărăciniş. Din fericire, nici oile, nici caprele nu fură ispitite să facă la fel. Aceste animale rămaseră liniştite afară şi nu manifestară deloc veleitatea de a trece peste neînsemnata barieră.

Zilele următoare fură folosite pentru alte diverse treburi : de instalare, amenajare şi recoltare ; să adune ouă şi scoici, să culeagă rădăcini de yamph şi fructe de manzanillas, stridii pe care în fiecare dimineaţă se duceau să le smulgă bancului de pe litoral — toate acestea luau timp şi ceasurile treceau repede.

Ustensilele de gospodărie se reduceau doar la cîteva mari cochilii care serveau de pahare sau de farfurii. Este adevărat că, pentru genul de alimentaţie la care erau supuşi musafirii de la Will-Tree, nu trebuia mai mult. Mai era de asemenea spălatul rufelor în apa limpede a pîrîului, care îi ocupa lui Tartelett timpul liber. Lui îi revenea această sarcină ; nu era de altfel vorba decît de două cămăşi, două batiste şi două perechi de ciorapi, care constituiau întreaga garderobă a naufragiaţilor.

Astfel că, în timpul acestei operaţii, Godfrey şi Tartelett erau îmbrăcaţi numai cu pantalonii şi bluzele lor ; dar, cu soarele arzător de la această latitudine, toate acestea se uscau repede.

Petrecură astfel, fără a avea de suferit din pricina ploilor sau a vîntului, pînă la 3 iulie.

Ţinînd seama de condiţiile de sărăcie în care Godfrey şi Tartelett fuseseră aruncaţi pe această insulă, instalarea era aproape acceptabilă.

Cu toate acestea nu trebuiau neglijate şansele de salvare, care nu puteau veni decît din afară. Astfel că, în fiecare zi, Godfrey venea să cerceteze marea pe toată întinderea acestui sector care se desfăşura de la est la nord-vest, dincolo de promontoriu. Această parte a Pacificului era totdeauna pustie. Nici un vas, nici o barcă de pescuit, nici un fum apărînd la orizont, şi nicicînd, în larg, trecerea vreunui steamer. Se părea că insula Phina era situată în afara itinerariilor comerciale sau transporturilor de călători. Era vorba deci de a aştepta cu răbdare, de a se încredinţa hazardului.

Între timp, cînd necesităţile imediate ale existenţei îi lăsau puţin timp liber, Godfrey, împins mai ales de Tartelett, revenea la această importantă şi enervantă problemă a focului.

Încercă mai întîi să înlocuiască iasca, ce din păcate îi lipsea, printr-o materie asemănătoare. S-ar fi putut ca unele varietăţi de ciuperci care creşteau prin scorburile copacilor bătrîni, după ce

ar fi fost uscate vreme îndelungată, să poată fi transformate într-o substanţă combustibilă.

Fură deci culese mai multe din aceste ciuperci şi expuse acţiunii directe a soarelui, pînă ce se prefăcură în pulbere. Apoi, cu cuţitul său, folosit ca amnar, Godfrey făcu să sară dintr-o piatră cîteva scîntei care căzură pe această substanţă... Zadarnic. Materia spongioasă nu luă foc.

Lui Godfrey îi dădu atunci prin gînd să folosească acea fină pulbere vegetală, uscată de secole, pe care o găsise pe pămîntul din interiorul Will-Tree-ului.

Nici aşa nu obţinu nimic.

La capătul resurselor, încercă să provoace cu ajutorul amnarului aprinderea unui fel de burete care creştea pe sub stînci.

Nu avu mai mult noroc. Particula de oţel, aprinsă de izbitura cremenei, cădea pe substanţă, dar se stingea numaidecît.

Godfrey şi Tartelett fură într-adevăr desperaţi. Să se lipsească de foc era imposibil. Începuse să le fie lehamite de aceste fructe, de aceste rădăcini, de aceste moluşte, şi în curînd stomacul avea să respingă cu totul acest fel de hrană.

Priveau — mai ales profesorul — oile, aguti, găinile care se duceau şi veneau în jurul Will-Tree-ului. O foame năprasnică îi cuprindea la vederea lor. Devorau din ochi aceste cărnuri vii !

Nu ! Asta nu mai putea continua aşa !

Dar o împrejurare neaşteptată — să zicem providenţială, dacă vreţi — avea să le vină în ajutor.

În noaptea de 3 spre 4 iulie, timpul, care de cîteva zile înclina spre schimbare, se transformă într-o vijelie, după o căldură copleşitoare, pe care briza mării nu putuse să o potolească.

Către ora 1 noaptea, Godfrey şi Tartelett fură treziţi în mijlocul unui adevărat foc de artificii al fulgerelor şi de bubuitul trăsnetului. Nu ploua încă, dar mult nu mai avea. Ar fi fost atunci adevărate cataracte care s-ar fi precipitat din înaltul norilor, ca urmare a rapidei condensări a vaporilor.

Godfrey se ridică şi ieşi cu gîndul să cerceteze cerul.

Totul nu era decît un foc încins deasupra bolţii arborilor uriaşi. al căror frunziş se proiecta pe un cer în flăcări, ca nişte subţiri contururi ale unor umbre chinezeşti.

Deodată, în mijlocul vacarmului general, un fulger mai puternic brăzdă spaţiul. Tunetul se făcu auzit în aceeaşi clipă şi Will-Tree fu brăzdat de sus în jos de fluidul electric.

Godfrey, pe jumătate răsturnat de şoc, se ridică în mijlocul unei ploi de foc care cădea în jurul lui. Trăsnetul aprinsese ramu-

rile uscate ale crengilor de sus şi pe pămînt erau tot atîţia cărbuni aprinşi care trosneau.

Cu un strigăt, Godfrey îşi chemă tovarăşul.

— Foc ! Foc !

— Foc ! răspunsese Tartelett. Binecuvîntat să fie cerul, care ni-l trimite !

Amîndoi se aruncară numaidecît spre acele rămurele care mai ardeau încă, dintre care unele se consumau fără flacără. Le adunară, în acelaşi timp cu o grămadă de crengi uscate care nu lipseau la rădăcina sequoiei, al cărui trunchi nu fusese decît atins de trăsnet. Intrară apoi în locuinţa lor întunecată, în clipa în care ploaia, revărsîndu-se în valuri, stinse incendiul care ameninţa să mistuie ramurile de sus ale Will-Tree-ului.

Capitolul XIII

UNDE GODFREY VEDE ÎNCĂ O DATĂ ÎNĂLŢÎNDU-SE, DINTR-UN ALT PUNCT AL INSULEI, UN FUM UŞOR

Iată o furtună venită la timp ! Godfrey şi Tartelett nu trebuiseră, precum Prometeu, să se aventureze în spaţiu ca să fure focul ceresc ! Cerul, aşa cum spusese Tartelett, fusese cel care — într-adevăr, atît de îndatoritor — li-l trimisese printr-un fulger. Ei trebuiau acum să aibă grijă să-l păstreze !

— Nu ! Nu o să-l lăsăm să se stingă ! strigă Godfrey.

— Cu atît mai mult, cu cît nu o să ne lipsească lemnele cu care să-l întreţinem ! răspunse Tartelett, a cărui mulţumire se manifesta prin mici strigăte de bucurie.

— Da ! Dar cine îl va întreţine ?

— Eu ! Dacă va trebui, o să veghez zi şi noapte, replică Tartelett învîrtind în mînă un tăciune aprins.

Şi făcu exact acest lucru pînă la răsăritul soarelui.

Precum s-a spus, lemne uscate erau din belşug sub imensa boltă a arborilor de sequoia. Aşa că, din zori, Godfrey şi profesorul, după ce adunară o cantitate serioasă, nu făcură economie la alimentarea focului aprins de trăsnet. Întocmit la rădăcina unuia dintre copaci, într-o crăpătură îngustă între două ramuri ale acelei rădăcini, focul ardea cu un pîrîit vesel şi luminos. Tartelett, gîfîind, îşi cheltuia toată respiraţia suflînd în el, cu toate că era perfect inutil. În această atitudine lua pozele cele mai felurite, urmărind fumul cenuşiu ale cărui volute se pierdeau în frunzişul înalt.

Dar nu pentru a-l admira şi nici pentru a se încălzi fusese atît de dorit acest foc neapărat necesar. Era destinat unei folosiri mai interesante. Trebuia să pună capăt acelor prînzuri de scoici crude şi rădăcini de yamph, din care o apă clocotită sau numai o simplă coacere sub cenuşă nu pusese niciodată în valoare elementele lor hrănitoare. Cu această treabă îşi folosiră Godfrey şi Tartelett o parte a dimineţii.

— O să mîncăm bucuros unul sau doi pui ! strigă Tartelett, ale cărui fălci şi începuseră să clănţăne. S-ar putea să adăugăm la ei şi o pulpă de aguti, o pulpă de oaie, un sfert de capră, cîteva hălci din acest vînat care aleargă pe cîmpie, fără să mai punem la socoteală doi-trei peşti de apă dulce, întovărăşiţi de cîţiva peşti de mare.

— Nu atît de repede, răspunse Godfrey, pe care expunerea acestei prea puţin modeste liste de bucate îl amuzase. Nu trebuie să riscăm o indigestie ca să recuperăm după cît am postit ! Să ne economisim rezervele, Tartelett ! De acord cu doi pui — fiecare cîte unul — şi, dacă pîinea ne lipseşte, sper că rădăcinile de camas, convenabil pregătite, o vor înlocui fără prea mare greutate.

Această hotărîre o plătiră cu viaţa a două inocente zburătoare care, jumulite, curăţate, aşezate şi pregătite de profesor, apoi trase într-o frigare, se rumeniră în curînd deasupra unei flăcări jucăuşe.

În acest timp, Godfrey se ocupa cu pregătirea rădăcinilor de camas pentru primul prînz serios pe care aveau să-l ia pe insula Phina. Ca să le facă comestibile, nu avea decît să folosească metoda indiană pe care americanii trebuiau să o cunoască, deoarece o văzuseră, mai mult decît o dată, folosită în cîmpiile vest-americane.

Iată cum procedă Godfrey :

O anumită cantitate de pietre subţiri şi netede, adunate de pe plajă, fură puse în jeratic ca să se înfierbînte la maximum. S-ar putea ca Tartelett să fi fost de părere că este păcat să foloseşti un foc atît de bun pentru „a coace pietre“, dar cum aceasta nu-l stingherea în nici un fel la pregătirea puilor săi, nu se plînse în chip deosebit.

În timp ce pietrele se înfierbîntau astfel, Godfrey alese un loc de pe care, pe aproximativ spaţiul unui yard pătrat, smulse iarba ; apoi, înarmat cu două cochilii mari, săpă şi scoase pămîntul pînă la o adîncime de zece degete. Odată făcut acest lucru, el aşeză pe fundul acestei gropi o grămăjoară de lemne uscate, pe care o

În acest timp, Godfrey se ocupa cu pregătirea rădăcinilor de camas

aprinse în aşa fel încît să transmită pămîntului, bătătorit în fundul gropii, o căldură destul de mare.

Cînd tot acest lemn se consumă, după ce scoase cenuşa, aşeză rădăcinile de camas, în prealabil curăţate şi spălate, în groapă ; le acoperi cu un strat subţire de iarbă şi pietrele — care dogoreau — aşezate peste acest strat de iarbă, închipuiră o vatră pe care aprinse un alt foc.

— De fapt, ceea ce întocmise Godfrey era un fel de cuptor şi după un timp destul de scurt — cel mult o jumătate de oră — operaţia putea fi socotită ca şi terminată.

În adevăr, sub dublul strat de pietre şi gazon, care fu dat la o parte, regăsi rădăcinile de camas modificate prin această coacere puternică. Strivindu-le, s-ar fi putut obţine o făină foarte potrivită pentru pregătirea unui soi de pîine ; dar lăsîndu-le aşa cum erau, era ca şi cînd ar fi mîncat cartofi de un soi foarte bun.

Aşa au fost consumate de data aceasta rădăcinile, şi vă lăsăm să vă gîndiţi ce masă au avut cei doi prieteni cu aceşti pui fragezi, pe care îi înghiţiră aproape cu oase cu tot, şi aceste minunate camas, de care nu trebuiau să aibă grijă să facă economie. Cîmpul pe care creşteau din belşug nu era departe. Nu aveau decît să se aplece să le culeagă cu sutele.

După ce terminară prînzul, Godfrey se ocupă cu pregătirea unei anumite cantităţi din această făină care se păstrează aproape la nesfîrşit şi din care puteau să-şi coacă pîinea.

Cu aceste diferite treburi, trecu ziua. Focul era tot timpul întreţinut cu cea mai mare grijă. Pentru noapte puseră mai multe lemne — ceea ce nu-l împiedică pe Tartelett să se scoale de mai multe ori să adune cărbunii şi să-i facă astfel să ardă mai bine. Apoi se culca din nou ; dar cum i se părea — în vis — că se stinge focul, sărea imediat, lua de la cap operaţia, şi aşa pînă în zori.

Noaptea se scurse fără nici un incident. Pîrîitul focului la care se adăugă cîntecul cocoşului îl deşteptară pe Godfrey şi tovarăşul său, care, în cele din urmă, adormise.

Mai întîi, Godfrey fu surprins să simtă un fel de curent de aer care venea de sus, din interiorul copacului. Îi trecu prin gînd că sequoia era găunos pînă la despărţirea crengilor mai joase, că acolo se deschidea vreun orificiu pe care ar fi fost potrivit să-l astupe dacă voiau să fie apăraţi şi la adăpost.

„Totuşi, iată ceva ciudat ! îşi spuse Godfrey. Cum de n-am simţit în celelalte nopţi acest curent de aer ? Să fie de vină trăsnetul ?“...

Şi pentru a-şi răspunde la această întrebare, îi veni ideea să examineze pe dinafară trunchiul copacului. Odată terminată cercetarea, Godfrey înţelese cele ce se petrecuseră în timpul furtunii. Urma trăsnetului era vizibilă pe copacul care fusese serios jupuit de coajă, pe acolo pe unde trecuse fluidul electric, de la primele crengi pînă la rădăcină. Dacă scînteia electrică, în loc să urmeze conturul exterior al copacului, ar fi pătruns în interiorul lui, Godfrey şi tovarăşul lui ar fi putut fi trăsniţi. Fără să ştie, trecuseră printr-o primejdie adevărată.

— Se recomandă, spuse Godfrey, să nu te refugiezi sub arbori în timpul furtunii ! Este foarte bine pentru cei care pot să facă astfel ! Dar noi cum am putea evita acest pericol ? În sfîrşit, o să vedem !

Apoi, cercetînd copacul în punctul de unde începea urma prelungă lăsată de fluid, spuse :

— Este evident că, acolo unde l-a lovit trăsnetul, vîrful trunchiului a fost despicat cu violenţă. Dar atunci, fiindcă aerul pătrunde în interior prin acest orificiu, înseamnă că arborele este găunos pe toată înălţimea lui şi că nu trăieşte decît prin scoarţă ? Iată ceva de care ar trebui să ne convingem.

Şi Godfrey începu să caute cîteva ramuri răşinoase din care putu să facă o torţă.

Un pîlc de pini îi furniză torţa de care avea nevoie ; răşina se scurgea din ramura ruptă, care, odată aprinsă, dădea o lumină foarte puternică.

Godfrey intră apoi în cavitatea care-i ţinea loc de locuinţă. Întunericului îi urmă numaidecît lumina şi uşor îşi putu da seama de cum era construit Will-Tree pe dinăuntru.

Un fel de boltă, tăiată neregulat, se închidea cam la cincisprezece picioare deasupra pămîntului. Înălţîndu-şi torţa, Godfrey zări foarte distinct deschizătura unui burlan strîmt a cărui adîncime se pierdea în întuneric. Era evident că arborele era scobit pe toată lungimea lui ; dar poate că mai rămăseseră încă bucăţi intacte de lemn sănătos. În acest caz ar fi fost, dacă nu uşor, cel puţin posibil ca, ajutîndu-se de aceste proeminenţe, să se urce pînă acolo unde trunchiul copacului se bifurca.

Godfrey, care se gîndea la viitor, hotărî să afle fără întîrziere la ce se putea aştepta în această privinţă. Avea un dublu scop : în primul rînd să astupe perfect acest orificiu prin care putea să pătrundă vîntul sau ploaia — lucru ce ar fi făcut Will-Tree de nelocuit ; apoi, de asemenea, să se asigure dacă, în faţa unui pericol — atac din partea unor fiare sălbatice sau a unor băştinaşi —

ramurile de sus ale arborelui de sequoia n-ar putea oferi un refugiu convenabil.

În orice caz, se putea încerca. Dacă în burlanul îngust avea să întîmpine vreo piedică de netrecut, ei bine, Godfrey n-avea decît să coboare.

După ce îşi înfipse torţa în crăpătura dintre două rădăcini care răzbătuseră prin pămînt, iată-l că începe să se caţăre pe primele proeminenţe din interiorul scoarţei.

Era sprinten, puternic, îndemînatic, obişnuit cu gimnastica, aşa cum sînt toţi tinerii americani. Nu fu decît un joc pentru el. În curînd ajunse în acest tub inegal, la o porţiune mai strîmtă, prin care, sprijinindu-se în spate şi în genunchi, putea să se caţăre ca un coşar. Toată teama era ca nu cumva, la un moment dat, îngustimea hornului să nu-l împiedice în ascensiunea sa.

Cu toate acestea continua să urce şi, cînd întîlnea o proeminenţă, se odihnea puţin pentru a-şi potoli respiraţia.

Trei minute după ce părăsise solul, dacă Godfrey nu ajunsese la o înălţime de şaizeci de picioare, trebuie că nu era prea departe şi prin urmare nu mai avea de străbătut decît cam douăzeci de picioare.

În adevăr, simţea de pe acum trecîndu-i pe faţă o adiere mai proaspătă pe care o sorbea cu lăcomie, deoarece în interiorul arborelui de sequoia nu era tocmai răcoare.

După ce se odihni un minut, după ce se scutură de praful mărunt de pe pereţi, Godfrey continuă să urce în coşul hornului care se strîmta din ce în ce.

Dar în acest moment atenţia îi fu atrasă de un anumit zgomot care i se păru — pe bună dreptate — suspect. S-ar fi spus că din interiorul copacului se auzea un rîcîit. Aproape numaidecît se auzi un fel de şuierat. Godfrey se opri.

„Ce să fie asta ? se întrebă el. Vreun animal care s-a refugiat în sequoia ? Dacă este un şarpe ?... Nu !... Încă n-am zărit vreunul pe insulă !... Mai curînd trebuie să fie vreo pasăre care caută să fugă !“

Godfrey nu se înşela şi, cum continua să urce, un fel de croncănit mai puternic, urmat de un zgomotos fîlfîit de aripi, îi arătă că nu era vorba decît de o zburătoare cuibărită în copac şi a cărei odihnă, fără îndoială, o tulburase.

Mai multe „hîş-hîş“-uri, strigate cu toată puterea plămînilor săi, o făcură numaidecît să o ia din loc.

Era, în adevăr, un soi de cioară mai mare, care nu întîrzie să-şi ia zborul prin deschizătură şi dispăru în grabă în înălţimea coroanei lui Will-Tree.

Cîteva minute după asta, capul lui Godfrey trecea prin aceeaşi deschizătură şi în curînd se găsea instalat foarte comod pe furca arborelui, acolo de unde porneau primele ramuri ale trunchiului, pe care le despărţea de sol o distanţă de optzeci de picioare.

Acolo, aşa cum s-a mai spus, uriaşul trunchi de sequoia purta un adevărat codru. Capricioasa învălmăşeală a ramurilor mici arăta ca una din acele păduri bătrîne, foarte deasă, nestrăbătută de nici un drum.

În acest timp, Godfrey izbuti, nu fără oarecare greutate, să se strecoare de pe o ramură pe alta, în aşa fel ca încetul cu încetul să ajungă la ultimul etaj al acestei fenomenale vegetaţii.

Cînd îl simţeau apropiindu-se, nenumărate păsări îşi luau zborul ţipînd şi se refugiau pe alţi copaci din apropiere, pe care Will-Tree îi întrecea cu un cap.

Godfrey continuă să se caţăre şi nu se opri decît în clipa în care crengile cele înalte începură să se îndoaie sub greutatea sa.

Un larg orizont de apă înconjura insula Phina, care se desfăşura la picioarele sale ca o hartă în relief.

Ochii săi cercetară lacomi această parte a mării. Continua să fie pustie. O dată în plus, trebuia să tragă concluzia că insula se afla în afara drumurilor comerciale ale Pacificului.

Godfrey îşi înăbuşi un suspin adînc, apoi privirile sale coborîră către acest îngust domeniu, pe care soarta îl condamna să trăiască un timp îndelungat, poate pentru totdeauna.

Dar care nu-i fu surprinderea cînd, din nou, revăzu, în nord de data aceasta, un fum asemănător cu cel pe care mai crezuse odată că îl zăreşte la sud. Privi deci cu cea mai mare atenţie. Un abur foarte subţire, de un albastru întunecat la vîrf, se înălţa drept în aerul calm şi pur.

— Nu ! Nu mă înşel ! strigă Godfrey. Acolo este un fum, şi, în consecinţă, un foc care îl produce !... Şi acest foc nu a putut fi aprins decît de... De cine ?...

Godfrey calculă atunci cu o foarte mare precizie poziţia locului respectiv. Fumul se înălţa la nord-estul insulei, în mijlocul stîncilor înalte care mărgineau ţărmul. Nu putea fi vorba de o greşeală. Era la mai puţin de cinci mile de Will-Tree. Tăind drept pe la nord-est peste cîmpie, apoi de-a lungul litoralului, nu se putea să nu ajungă la stîncile tivite de acel abur străveziu.

Foarte agitat, Godfrey coborî din creangă în creangă pînă la bifurcarea trunchiului. Acolo se opri un moment ca să smulgă de-a valma muşchi şi frunze ; se strecură apoi prin deschizătura pe care o astupă cît putu mai bine şi se lăsă să alunece repede pînă la pămînt.

Aruncă lui Tartelett un singur cuvînt, ca să-i spună să nu se neliniştească de absenţa lui, şi se avîntă în direcţia nord-est, astfel ca să ajungă la litoral.

Fu o cursă de două ore, mai întîi peste cîmpia înverzită, în mijlocul pîlcurilor rare de arbori sau de-a lungul gardului viu de grozamă spinoasă, apoi de-a lungul lizierei litoralului.

Ajunse în sfîrşit la ultimul lanţ de stînci.

Dar în zadar căuta să vadă din nou, după ce coborîse, fumul pe care îl zărise din înaltul arborelui. Cu toate acestea, deoarece apreciase exact locul din care se văzuse fumul, putu să ajungă acolo fără să se rătăcească. Acolo, Godfrey îşi începu cercetările. Exploră cu grijă toată această parte a litoralului. Strigă...

Nimeni nu răspunse chemării sale. Nici o fiinţă omenească nu se arătă pe prundiş. Nici o stîncă nu-i oferi vreo urmă, nici de foc proaspăt aprins, nici a vreunui foc abia stins, pe care l-ar fi putut alimenta ierburile marine şi algele uscate aduse de valuri.

„Nu se poate, totuşi, să mă fi înşelat ! îşi repeta Godfrey. Ceea ce am zărit era într-adevăr un fum ! Şi totuşi !...“

Cum nu era cu putinţă ca Godfrey să fi fost indus în eroare de o iluzie optică, ajunse la concluzia că exista vreun izvor de apă caldă, un fel de gheizer intermitent, al cărui loc nu-l putea găsi, din care trebuie că ţîşnise acel abur.

Într-adevăr, nimic nu dovedea că nu ar fi fost pe insulă mai multe din aceste izvoare naturale. În acest caz, apariţia unei coloane de abur s-ar fi putut explica prin acest simplu fenomen geologic.

Părăsind litoralul, Godfrey reveni către Will-Tree, cercetînd locurile cu mai multă atenţie la întoarcere, lucru pe care nu-l făcuse la dus. Se arătară cîteva rumegătoare, printre altele wapiti, [1] dar fugeau atît de repede că ar fi fost imposibil să le ajungi.

Către orele patru Godfrey era înapoi. O sută de paşi înainte de a ajunge, auzi scîrţîitul viorii de buzunar şi în curînd se găsi în faţa profesorului Tartelett, care, în atitudinea unei vestale, veghea cu sfinţenie asupra „focului sacru“ ce-i fusese dat în pază.

---

[1] Cerb uriaş din America de Nord şi Asia.

Capitolul XIV

ÎN CARE GODFREY GĂSEŞTE O EPAVĂ, CĂREIA EL ŞI TOVARĂŞUL LUI ÎI FAC O CĂLDUROASĂ PRIMIRE

Să suporţi ceea ce nu poţi să împiedici este un principiu filozofic care, chiar dacă nu duce la realizarea unor lucruri mari, este, cu siguranţă, prin excelenţă practic. Godfrey era deci cu totul hotărît să subordoneze de acum înainte acestui principiu toate acţiunile sale. Fiindcă trebuia să trăiască pe această insulă, cel mai înţelept era să trăiască, şi cît mai bine cu putinţă, pînă în clipa în care s-ar fi ivit un prilej să o părăsească.

Se ocupară deci fără întîrziere de amenajarea interiorului din Will-Tree. În lipsa confortului, problema curăţeniei le domina pe toate celelalte. Aşternuturile de iarbă fură schimbate des. Este adevărat că ustensilele casnice se reduceau la simple cochilii ; dar farfuriile şi castroanele unei bucătării americane nu ar fi arătat mai curate. Trebuie să repetăm, spre lauda sa, că profesorul Tartelett spăla minunat vesela. Ajutîndu-se cu cuţitul, Godfrey făcu dintr-o bucată de scoarţă de copac, întinsă pe patru picioare înfipte în pămînt, o masă pe care izbuti s-o instaleze în mijlocul încăperii. Buturugi grosolane le serviră de scaune. Comesenii, atunci cînd vremea nu le îngăduia să-şi ia masa în aer liber, nu mai fură siliţi să mănînce pe genunchi.

Mai era şi problema hainelor care le dădea destul de multă bătaie de cap. Le menajau deci cît mai mult cu putinţă. La această temperatură şi la această latitudine nu era nici un neajuns să fii pe jumătate gol. Totuşi, în cele din urmă, pantalonii, bluza, cămaşa de lînă vor sfîrşi prin a se uza. Cum ar fi putut să le înlocuiască ? Vor fi siliţi să se îmbrace în pieile acestor oi, acestor capre care, după ce i-au hrănit, aveau şi să-i îmbrace ? Fără îndoială că va trebui. Pînă atunci, Godfrey avu grijă ca puţinele veşminte de care dispuneau să fie spălate des. Şi tot lui Tartelett îi reveni sarcina de a se transforma în spălătoreasă. Se achită, de altfel, destul de bine de ea, spre mulţumirea generală.

În ce-l priveşte pe Godfrey, se ocupa mai ales cu lucrările de aprovizionare şi de amenajare. El era cel care se îngrijea de bucătărie. Recoltarea rădăcinilor comestibile şi a fructelor de manzanillas îi lua în fiecare zi mai multe ceasuri ; de asemenea, pescuitul cu ajutorul plasei de papură împletită, pe care o instala fie în apele repezi ale rîului, fie în cavităţile stîncilor de pe lito-

ral, care, în reflux, secau. Toate aceste mijloace erau foarte rudimentare, fără îndoială, dar, din cînd în cînd, un frumos crustaceu sau un peşte gustos se afla pe masa de la Will-Tree, fără să mai vorbim de moluştele pe care le culegea fără greutate cu mîna.

Dar vom mărturisi — şi va trebui să fiţi de acord — că, din toate ustensilele de bucătărie, cea mai importantă, oala — obişnuita oală de tuci sau de tablă — lipsea, şi lipsa ei se făcea foarte simţită. Godfrey nu ştia ce să mai inventeze ca să înlocuiască binecunoscutul ibric a cărui întrebuinţare este universală. Nici rasol, nici carne sau peşte fiert, nimic decît fripturi sau grătar. Supa grasă nu apărea niciodată la începutul mesei. Cîteodată Tartelett se plîngea amarnic ; dar cum să-l poţi mulţumi pe acest biet om !

De altfel, cu totul alte griji îl preocupau pe Godfrey. Cercetînd diverşi copaci din pîlcul respectiv, găsise un al doilea sequoia mare, a cărui parte inferioară, scobită de vremuri, oferea de asemenea o încăpătoare şi întortocheată cavitate.

Acolo instală el un coteţ, în care zburătoarele îşi stabiliră în curînd domiciliul. Cocoşul şi găinile se obişnuiră cu uşurinţă, ouăle erau clocite acolo, pe iarba uscată, puii începeau să mişune. Erau închişi în fiecare seară, pentru a fi puşi la adăpost de păsările de pradă care din înălţimea ramurilor pîndeau aceste uşoare victime şi, în cele din urmă, ar fi distrus toţi puii.

Cît despre aguti, oi, capre, părea inutil să li se găsească un grajd sau vreun staul. Aveau să se gîndească atunci cînd se va înrăutăţi timpul. În aşteptare, ele prosperau în această bogată păşune din cîmpie, avînd acolo din belşug un soi de trifoi şi o mulţime de rădăcini comestibile, pe care rozătoarele le apreciau cel mai mult. De la sosirea pe insulă, cîteva capre fătaseră, dar li se lăsa aproape tot laptele pentru a-şi putea hrăni puii.

Toate acestea făceau ca Will-Tree şi împrejurimile sale să fie acum foarte însufleţite. Animalele domestice, ghiftuite, veneau aici, în ceasurile cele mai fierbinţi ale zilei, să se adăpostească de tăria soarelui. Nu era de temut că ar fi putut să se rătăcească în depărtare şi de asemenea nimic de temut din partea fiarelor, deoarece pe insula Phina nu părea că ar fi existat un singur animal sălbatic.

Astfel stăteau lucrurile, cu prezentul cît de cît asigurat, dar cu un viitor în permanenţă neliniştitor, cînd pe neaşteptate se produse un incident care avea să îmbunătăţească simţitor situaţia.

Era în 29 iulie.

Godfrey rătăcea în timpul dimineţii pe acea parte a plajei care forma litoralul golfului mare, pe care el îl botezase Dream-Bay. Îl cerceta, cu gîndul să-şi dea seama dacă acesta era şi el tot atît de bogat în moluşte ca şi litoralul din nord. Poate că mai spera să dea peste vreo epavă, atît de ciudat i se părea că talazurile nu aruncaseră pe coastă nici o singură rămăşiţă din corabie.

Or, în această zi, el înaintase pînă la capul septentrional, care se isprăvea cu o plajă nisipoasă, cînd atenţia îi fu atrasă de o stîncă de formă ciudată, care apărea din apă la înălţimea ultimului şir de alge.

O anumită presimţire îl îndemnă să grăbească pasul. Care nu-i fu surpriza — şi în acelaşi timp bucuria — cînd îşi dădu seama că ceea ce el luase drept o stîncă era de fapt un cufăr pe jumătate îngropat în nisip.

Era oare un colet de pe *Dream* ? Se afla el în acest loc de la naufragiu ? Nu era mai curînd tot ce mai rămăsese dintr-o altă catastrofă mai recentă ? Ar fi fost greu de spus. În tot cazul, de unde ar fi venit şi orice ar fi conţinut acest cufăr, avea dreptul să-l ia.

Godfrey îl cercetă pe dinafară. Nu văzu nici urmă de adresă. Nici un nume, nici măcar una din acele iniţiale mari, tăiate dintr-o subţire placă de metal, care împodobesc cuferele americane. Poate că înăuntru se va fi găsind vreo hîrtie care să indice provenienţa, naţionalitatea, numele proprietarului ? În orice caz, era ermetic închis şi se putea spera că ceea ce conţinea nu fusese distrus de şederea în apă de mare. Era, în adevăr, un cufăr de lemn foarte solid, îmbrăcat într-o piele groasă, cu încheieturi de aramă la colţuri şi curele late care-l închingau pe toate părţile.

Oricît de nerăbdător ar fi fost Godfrey de a cerceta conţinutul acestui cufăr, nici nu-i dădu prin gînd să-l spargă, ci să-l deschidă, după ce va fi sfărîmat încuietoarea. Cît despre a-l transporta din fundul golfului Dream la Will-Tree, greutatea lui ar fi făcut acest lucru imposibil şi nici măcar nu putea să se gîndească la aşa ceva.

„Ei bine, îşi spuse Godfrey, o să-l golim aici unde se află şi o să facem atîtea drumuri cîte vor fi necesare pentru a transporta tot ce este în el."

Se puteau număra — de la extremitatea promontoriului pînă la pîlcul de sequoia — aproximativ patru mile. Asta va cere deci

oarecare timp şi va prilejui o oarecare oboseală. Or, de timp nu duceau lipsă. Cît despre oboseală, nu era cazul să se gîndească.

Ce conţinea oare acest cufăr ?... Înainte de a se întoarce la Will-Tree, Godfrey vru cel puţin să încerce să-l deschidă. Începu deci să desfacă curelele şi, odată desfăcute, scoase cu multă grijă învelitoarea de piele care acoperea cufărul. Dar cum să-l deschidă ? Asta era treaba cea mai grea. Godfrey nu avea nici o pîrghie care ar fi putut să-l ajute. Evită riscul de a-şi rupe cuţitul în această operaţie. Căută, aşadar, pe malul mării un pietroi cu care încercă să spargă încuietoarea. Plaja era presărată cu bucăţi de cremene dură, de toate formele, care-i puteau servi ca ciocan.

Alese una, mare cît pumnul, şi dădu o lovitură puternică plăcii de aramă.

Spre marea lui surprindere, zăvorul se desfăcu imediat. Sau încuietoarea se sfărîmase de lovitură, sau broasca nu fusese închisă cu cheia.

În clipa cînd să ridice capacul cufărului, inima lui Godfrey bătea cu putere !

În sfîrşit cufărul era deschis şi, într-adevăr, dacă ar fi trebuit să sfărîme încuietoarea, nu ar fi izbutit prea uşor.

Era o adevărată ladă de fier acest cufăr. Pereţii interiori erau căptuşiţi cu tablă de zinc, în aşa fel încît apa de mare nu putuse pătrunde. Astfel că lucrurile pe care le conţinea, oricît de fragile ar fi fost, se putuseră păstra într-o perfectă stare.

Şi ce lucruri ! Scoţîndu-le, Godfrey nu-şi putea reţine exclamaţiile de bucurie ! Cu siguranţă, acest cufăr trebuie că aparţinuse vreunui călător foarte practic, care avusese de gînd să se aventureze într-un ţinut în care ar fi fost redus numai la propriile sale resurse.

În primul rînd, rufărie : cămăşi, prosoape, cearşafuri, cuverturi ; apoi haine : bluze de lînă, ciorapi de lînă şi de bumbac, pantaloni trainici de pînză şi catifea, toate noi, flanele, veste de stofă groasă şi rezistentă ; apoi două perechi de cizme groase, pantofi de vînătoare, pălării de fetru.

În al doilea rînd, cîteva ustensile de bucătărie şi de toaletă : oală — faimoasa oală atît de dorită ! — ibric mare, ibric pentru cafea, ceainic, cîteva linguri, furculiţe şi cuţite, o oglindă mică, perii pentru diferite întrebuinţări ; în sfîrşit, ceva ce nu era deloc de dispreţuit, aproximativ cincisprezece pinte [1] de rachiu şi de tafia [2] şi mai multe livre de cafea şi ceai.

---

[1] Veche unitate de măsură pentru lichide, egală cu aproximativ 1/2 litru.

[2] Rachiu din melasă.

În al treilea rînd, cîteva unelte : burghiu mare, sfredel, fierăstrău de mînă, un asortiment de cuie şi ţinte, cazma şi lopată, tîrnăcop, topor, teslă etc.

În al patrulea rînd, arme : două cuţite de vînătoare în teaca lor de piele, o carabină şi două puşti, trei revolvere cu şase gloanţe şi o importantă provizie de alice şi gloanţe — toate aceste arme părînd a fi de fabricaţie engleză ; în sfîrşit, o mică farmacie de buzunar, o lunetă, o busolă, un cronometru.

Se găseau acolo de asemenea cîteva volume în engleză, mai multe testele de hîrtie albă, creioane, tocuri de scris şi cerneală, un calendar, o biblie editată la New York şi *Manualul bucătarului perfect*.

Într-adevăr, în aceste împrejurări, toate acestea constituiau un inventar nepreţuit.

Astfel că Godfrey nu mai putea de bucurie. Chiar dacă el personal ar fi comandat special această zestre pentru ajutorarea naufragiaţilor în încurcătură, nu ar fi fost mai completă.

Godfrey îşi oferise plăcerea de a-şi expune pe plajă toată comoara sa. Cercetase fiecare obiect, dar în cufăr nu găsise nici o hîrtie care ar fi putut să-i indice provenienţa, nici pe ce corabie fusese îmbarcat.

În împrejurimi, de altfel, marea nu adusese nici o altă epavă dintr-un naufragiu recent. Nimic pe stînci, nimic pe plajă. Cufărul trebuie că fusese adus în acest loc de flux, după ce plutise mai mult sau mai puţin timp. Într-adevăr, volumul, în raport cu greutatea sa, îi putea asigura menţinerea la suprafaţă.

Pentru un timp oarecare, deci, cei doi oaspeţi ai insulei Phina se găseau într-o mare măsură la adăpost de nevoile vieţii materiale — unelte, arme, ustensile, haine ; o fericită şansă le dăduse toate acestea.

E de la sine înţeles că lui Godfrey nu-i putea trece prin gînd să ia cu el toate aceste obiecte la Will-Tree. Transportul lor avea să necesite mai multe drumuri ; dar ar fi fost bine să se grăbească, de teama unei eventuale înrăutăţiri a timpului.

Puse deci cea mai mare parte din aceste lucruri în cufăr. O puşcă, un revolver, o oarecare cantitate de praf de puşcă şi alice, un cuţit de vînătoare, ocheanul, oala, iată numai cu ce se încărcă.

Cufărul fu apoi închis cu grijă, şi, cu un pas grăbit, Godfrey îşi reluă drumul pe litoral.

Ah, ce primire îi făcu Tartelett după un ceas ! Şi ce mulţumire pe profesor la auzul enumerării noilor lor bogăţii, pe care i-o

făcea elevul său ! Oala, oala mai ales, îl îmbătă de fericire, fericire care se manifestă printr-o serie de „jetés-battus“, încheiate printr-un triumfal pas de „six-huit“ !

Nu era încă amiază. Aşa că Godfrey vru, imediat după masă, să se reîntoarcă la Dream-Bay. Era grăbit ca totul să fie pus în siguranţă în Will-Tree.

Tartelett nu făcu nici o obiecţie şi se declară gata să plece. Nu mai avea de supravegheat nici măcar focul care ardea. Cu praful de puşcă e uşor de procurat focul, oriunde. Dar profesorul voia ca, în lipsa lor, rasolul să poată fierbe încet, la foc mic.

Într-o clipă, oala, umplută cu apă din rîu, primi un sfert de aguti cu o duzină de rădăcini de yamph, care trebuiau să ţină loc de legume, la care se adăugă puţină sare găsită în scorburile stîncilor.

— O să se spumuiască ea şi singură ! strigă Tartelett, care părea foarte satisfăcut de opera sa.

Şi iată-i plecînd cu un pas uşor spre Dream-Bay, tăind pe drumul cel mai scurt.

Cufărul era tot acolo. Godfrey îl descuie cu băgare de seamă. În mijlocul strigătelor de admiraţie ale lui Tartelett, se procedă la o triere a diverselor obiecte.

În acest prim drum, Godfrey şi tovarăşul său, transformaţi în catîri de povară, putură să aducă la Will-Tree armele, muniţiile şi o parte din haine.

Se odihniră apoi amîndoi după efortul făcut, în faţa mesei pe care aburea acea supă de aguti, pe care o declarară excelentă. Cît despre carne, după spusele profesorului, ar fi fost greu de închipuit ceva mai delicios ! O, minunat rezultat al lipsurilor !

A doua zi, în 30 iulie Godfrey şi Tartelett plecară din zori, şi în alte trei drumuri sfîrşiră de golit şi transportat conţinutul cufărului. Înainte de venirea serii, uneltele, ustensilele, totul era adus, rînduit, înmagazinat la Will-Tree.

În sfîrşit, la 1 august, chiar şi cufărul, tîrît nu fără greutate de-a lungul plajei, îşi afla locul în locuinţă, transformîndu-se în ladă de rufe. Tartelett, cu mobilitatea spiritului său, vedea acum viitorul în roz. Nu ar fi de mirare dacă, în această zi, cu micuţa sa vioară în mînă, s-ar fi dus la elevul său şi i-ar fi spus cu toată seriozitatea, ca şi cînd s-ar fi aflat în salonul locuinţei Kolderup :

— Ei bine, dragul meu Godfrey, nu ar fi timpul să ne reluăm lecţiile noastre de dans ?

Capitolul XV

ÎN CARE SE ÎNTÎMPLĂ CEEA CE SE ÎNTÎMPLĂ CEL PUȚIN O DATĂ ÎN VIAȚA ORICĂRUI ROBINSON, AUTENTIC SAU ÎNCHIPUIT

Viitorul se arăta deci într-o lumină mai puțin sumbră. Dacă Tartelett, trăind numai în prezent, nu vedea în posedarea acestor instrumente, a acestor ustensile, decît un mijloc de a-și face această singurătate puțin mai plăcută, Godfrey se și gîndea la posibilitatea de a părăsi insula Phina. Nu ar putea el oare să construiască acum o ambarcațiune suficient de solidă care să le permită să ajungă fie pe un uscat din apropiere, fie pe vreo corabie care ar fi trecut pe lîngă insulă ?

În așteptare, ideile lui Tartelett fură cele a căror realizare le ocupară mai ales săptămînile care urmară.

În adevăr, în curînd își instalară garderoba de la Will-Tree, dar hotărîră, ținînd seama de nesiguranța viitorului, să nu o utilizeze decît cu cea mai mare grijă. Să nu se folosească de aceste haine decît în măsura în care era necesar — aceasta era regula căreia profesorul trebuia să i se supună.

— La ce bun ? spunea el bombănind. Prea multă zgîrcenie, dragul meu Godfrey ! Ce dracu ! Nu sîntem sălbatici ca să umblăm pe jumătate goi !

— Să avem iertare, Tartelett, îi răspundea Godfrey, sîntem sălbatici și nu altceva !

— Cum vrei, dar ai să vezi că o să părăsim insula înainte de a fi purtat aceste haine !

— Nu știu nimic, Tartelett, și mai bine să rămînă decît să nu ajungă !

— Dar, în sfîrșit, duminica cel puțin, o să fie permis să ne gătim puțin ?

— Ei bine, da ! Duminica și chiar în zilele de sărbătoare, răspunse Godfrey, care nu voia să-și necăjească prea mult tovarășul ; dar cum astăzi este exact luni, mai avem o săptămînă întreagă pînă să ne facem frumoși !

Se înțelege de la sine că, din clipa în care ajunsese pe insulă, Godfrey nu uitase să noteze fiecare zi care trecea. Astfel că, cu ajutorul calendarului găsit în cufăr, putuse să constate că acea zi era într-adevăr luni.

În acest timp își împărțeau munca de toate zilele, fiecare după aptitudinile sale. Nu mai era necesar să vegheze zi și noapte asu-

pra unui foc pe care acum aveau posibilităţi să-l aprindă oricînd. Tartelett putu deci să părăsească, nu fără părere de rău, această sarcină ce i se potrivea atît de bine. În schimb i se dădu în seamă de acum înainte aprovizionarea cu rădăcini de yamph şi camas, mai ales cu aceste din urmă care constituiau pîinea lor de fiecare zi. Aşa că profesorul se ducea în fiecare zi pînă la linia arbuştilor care mărgineau cîmpia din spatele Will-Tree-ului. Avea de făcut o milă sau două, dar se obişnui. Apoi, între timp, se ocupa cu culegerea stridiilor sau a altor moluşte, din care consumau o mare cantitate.

În ce-l priveşte pe Godfrey, el îşi rezervase grija animalelor domestice şi a oaspeţilor din cuibar. Meseria de măcelar nu-i făcea nici o plăcere, dar în cele din urmă îşi învinse scîrba. Aşa că, datorită lui, rasolul apărea des pe masa lor, urmat de cîteva bucăţi de friptură, ceea ce forma o hrană de fiecare zi destul de variată. Cît despre vînat, în pădurile din insula Phina era din belşug şi Godfrey îşi propunea să-şi înceapă vînătorile îndată ce alte griji mai urgente i-ar fi dat un răgaz. Socotea să-şi folosească bine armele, praful de puşcă şi gloanţele din arsenalul său ; dar nu înainte ca instalarea gospodăriei lor să fie pusă la punct.

Cu uneltele pe care le aveau putu să înjghebe cîteva bănci în interiorul şi pe lîngă Will-Tree. Scaunele fură cioplite cu barda, masa, mai puţin sgrunţuroasă, deveni mai demnă de farfuriile, castroanele şi tacîmurile cu care o împodobea profesorul Tartelett. Aşternuturile lor de iarbă fură potrivite în nişte rame de lemn şi astfel acele aşternuturi luară un aspect mai plăcut. Dacă mai lipseau încă saltelele, cel puţin de cuverturi nu mai duceau lipsă. Diversele ustensile de bucătărie nu mai zăceau direct la pămînt, ci îşi găsiră locul pe poliţe fixate pe pereţii interiori. Lucrurile — rufărie, haine — fură rînduite cu grijă în fundul unor dulapuri scobite chiar în scoarţa arborelui de sequoia, la adăpost de praf. Armele le atîrnară în perete.

Godfrey se gîndi să închidă locuinţa, deşi se părea că alte fiinţe vii nu existau pe acolo ; totuşi, peste noapte, animalele domestice ar fi putut să le tulbure somnul. Cum nu putea să taie scînduri cu singurul fierăstrău de mînă pe care îl avea, se folosi tot de bucăţi late şi groase de scoarţă de copac, pe care le desprinse uşor. Fabrică astfel o uşă destul de solidă pentru deschizătura din Will-Tree. În acelaşi timp, tăie două ferestre mici, una în faţa celeilalte, în aşa fel încît să lase să pătrundă în interiorul încăperii aerul şi lumina. În timpul nopţii le închideau cu obloane ; dar, cel puţin,

de dimineața pînă seara, nu mai erau siliți să recurgă la lumina torțelor de rășină care afumau locuința.

Ce avea să inventeze Godfrey mai tîrziu, pentru a lumina încăperea în timpul lungilor nopți de iarnă, nu prea știa. Avea să izbutească să fabrice cîteva opaițe cu seu de oaie sau aveau să se mulțumească cu lumînări de rășină, pregătite mai cu grijă ? Rămînea de văzut.

O altă preocupare era aceea de a izbuti să construiască o sobă în interiorul Will-Tree-ului. Atît cît ținea timpul bun, vatra, instalată afară, în scorbura unui sequoia, le ajungea pentru toate nevoile bucătăriei ; dar cînd avea să se strice vremea, cînd avea să toarne cu găleata, atunci cînd aveau să lupte împotriva frigului, de a cărui extremă asprime trebuiau să se teamă pentru o anumită perioadă, vor fi siliți să găsească un mijloc de a face foc în interiorul locuinței și de-a găsi soluția în același timp și pentru hornul necesar. Această importantă chestiune trebuia rezolvată la timpul său.

O muncă foarte utilă întreprinsă de Godfrey fu aceea de a lega cele două maluri ale rîulețului de la liziera grupului de sequoia. Izbuti fără greutate să înfigă țăruși în apele repezi și între ei așeză cîteva trunchiuri groase de copaci în chip de pod. Se putea astfel merge la litoralul din nord fără a trece prin vad, lucru care i-ar fi obligat să facă un ocol de două mile în aval.

Dar dacă Godfrey își lua toate măsurile cu scopul ca existența să le fie cît de cît posibilă pe această insulă pierdută în Pacific, în cazul în care tovarășul lui și el ar fi fost sortiți să locuiască acolo timp îndelungat, să rămînă pentru totdeauna poate, în același timp nu voia să piardă din vedere nimic din cele ce ar fi putut să-i mărească șansele de salvare.

Insula Phina nu era în calea corăbiilor ; acest lucru era mai mult decît evident. Ea nu oferea nici un port de popas, nici o sursă de aprovizionare. Nimic nu atrăgea vasele să vină să o cunoască. Cu toate acestea, nu era cu totul imposibil ca o corabie de război sau de comerț să treacă prin raza ei. Era potrivit deci de a căuta un mijloc să-i atragă atenția și să-i arate că insula era locuită.

În acest scop, crezu că trebuie să înalțe un pavilion la extremitatea capului care se întindea către nord și sacrifică pentru asta o jumătate dintr-unul din cearșafurile găsite în cufăr. În afară de asta, fiindcă se temea ca nu cumva culoarea albă să nu poată fi văzută decît pe o rază destul de restrînsă, încercă să vopsească steagul cu boabele unui soi de arbuști care creșteau la picioarele dunelor. Obținu astfel un roșu aprins pe care, din lipsă de fixativ,

nu-l putu face să nu se decoloreze, cu riscul de a trebui să vopsească din nou pînza atunci cînd vîntul sau ploaia i-ar fi spălăcit culoarea.

Aceste din urmă treburi îi luară timpul pînă la 15 august. De mai multe săptămîni, în afară de două-trei furtuni de o foarte mare violenţă, însoţite de ploi torenţiale a căror apă pămîntul o supsese cu lăcomie, cerul fusese aproape în permanenţă frumos.

Cam în acest timp Godfrey îşi începu meseria de vînător. Dar dacă în mînuirea puştii el era destul de abil, pe Tartelett, care era încă la tragerea primelor focuri, nu putea să conteze.

Godfrey consacră deci mai multe zile pe săptămînă vînătorii prăzilor cu blană sau pene, care, fără să fie din belşug, trebuiau să satisfacă necesităţile celor de la Will-Tree.

Cîteva potîrnichi, cîteva bartavele, un oarecare număr de becaţine veniră din fericire să varieze meniul obişnuit. De asemenea două sau trei căprioare căzură sub gloanţele tînărului vînător şi faptul că nu colaborase la vînarea lor nu-l împiedică pe profesor să le primească cu mare bucurie cînd se înfăţişară sub formă de pulpă sau cotlete.

Dar în acelaşi timp Godfrey, cînd vîna, nu uita să cerceteze cît mai atent insula. Pătrundea în hăţişul acelor dese păduri pe care le cuprindea partea din mijloc a insulei. Urca pe albia rîului pînă la izvorul ale cărui ape, de pe versantul din est al colinei, îi alimentau cursul. Se urca din nou pe vîrful conului şi cobora prin povîrnişurile de pe partea cealaltă, către litoralul din est pe care nu-l vizitase încă.

„Din toate aceste explorări trebuie să trag următoarea concluzie : că în insula Phina nu se găsesc animale dăunătoare, nici fiare, nici şerpi, nici reptile ! N-am zărit nici măcar una ! Este sigur că, dacă ar fi fost, împuşcăturile mele le-ar fi alarmat ! Din fericire ! Dacă ar fi trebuit să punem la adăpost Will-Tree şi de atacurile lor, nu prea ştiu cum am fi izbutit !“

Apoi, trecînd la altă deducţie, firească :

„Trebuie să mai conchid, de asemeni, îşi spunea el, că insula nu este locuită. Deja, de mult timp, indieni sau alţi naufragiaţi ar fi alergat la bubuitul detunăturilor ! Nu mai rămîne decît acest fum de neexplicat, pe care de două ori mi s-a părut că-l zăresc !...“

Fapt era că Godfrey nu găsise niciodată urma vreunui foc oarecare. Cît despre izvoarele calde cărora el credea că le putea atribui originea aburilor întrezăriţi, insula Phina, nicidecum vulcanică, nu părea să le aibă. Trebuie deci că fusese de două ori jucăria aceleiaşi iluzii optice.

De altfel, această apariţie a unui fum sau a unor aburi nu se mai repetase. Cînd Godfrey făcu pentru a doua oară ascensiunea conului din mijloc sau cînd se urcă din nou în rămurişul înalt al Will-Tree-ului, nu văzu nimic de natură să-i atragă atenţia. Sfîrşi deci prin a uita această întîmplare.

Trecură mai multe săptămîni cu aceste lucrări de amenajare şi cu aceste expediţii de vînătoare. Fiecare zi aducea cu ea o îmbunătăţire a vieţii lor.

În fiecare duminică, aşa cum se înţeleseseră, Tartelett îşi îmbrăca hainele cele mai frumoase. În această zi nu făcea altceva decît se plimba pe sub arborii uriaşi cîntînd din vioară. Făcea paşi mari de „glisadă", dîndu-şi singur lecţii, deoarece elevul său refuzase categoric să-şi continue cursul.

— La ce bun ? răspundea Godfrey la insistenţele profesorului. Îţi poţi închipui dumneata un Robinson luînd lecţii de dans şi de ţinută ?

— Şi de ce nu ? reluă foarte serios Tartelett. De ce un Robinson s-ar lipsi de o ţinută aleasă ? Nu pentru alţii, ci pentru el însuşi se cuvine să aibă maniere elegante !

La asta Godfrey nu mai avea ce să răspundă. Totuşi nu cedă şi profesorul fu silit să profeseze în gol.

Ziua de 13 septembrie fu marcată de una din cele mai mari, una din cele mai triste decepţii pe care le pot încerca nefericiţii aruncaţi de un naufragiu pe o insulă pustie.

Dacă Godfrey nu mai văzuse niciodată, în vreun punct oarecare al insulei, fumul inexplicabil şi de negăsit, în această zi, către orele trei după-amiază, atenţia îi fu atrasă de un abur lung asupra originii căruia nu se putea înşela.

Se dusese să se plimbe pînă la extremitatea Flag-Point-ului, nume pe care îl dăduse capului pe care se înălţa pavilionul. Or, iată că, privind prin ochean, zări deasupra orizontului un fum pe care vîntul din vest îl abătea în direcţia insulei.

Inima lui Godfrey bătu violent.

— O corabie ! strigă el.

Dar această corabie, acest steamer avea el să treacă prin apropierea insulei Phina ? Şi, dacă trecea, se va apropia destul de mult pentru ca semnalele să poată fi văzute sau auzite de la bordul său ? Sau, mai curînd, acest fum, abia întrevăzut, avea să dispară odată cu vasul, în nord-vestul sau în sud-estul orizontului ?

În aceste două ore Godfrey fu pradă unor emoţii alternative, care-i dădeau stări mai uşor de numit decît de descris.

Într-adevăr, puţin cîte puţin fumul creştea. Se îngroşa cînd steamerul îşi aţîţa focurile, apoi scădea pînă la dispariţie, cînd lopata de cărbuni era consumată. Totuşi era evident că vaporul se apropie. Către orele patru după-amiază carcasa sa se arăta la nivelul cerului şi al apei.

Era un vapor mare care mergea către nord-est. Godfrey îl recunoscu cu uşurinţă. Dacă nu-şi schimba direcţia, trebuia, inevitabil, să se apropie de insula Phina.

La început Godfrey se gîndise să alerge la Will-Tree, cu scopul să-l prevină pe Tartelett. Dar la ce bun ? Apariţia unui singur om care făcea semne însemna tot atît cît apariţia a doi. Rămase deci pe loc, cu luneta la ochi, nevrînd să piardă nici una din mişcările corăbiei.

Steamerul se apropia mereu de coastă, cu toate că era evident că nu se îndrepta direct către ea. Către orele cinci linia orizontului se ridica deja mai sus decît coca sa, cele trei catarge de goeletă ale sale erau vizibile. Godfrey putu să recunoască pînă şi culorile pavilionului său, care flutura în vîrful catargului.

Erau culorile americane.

„Dar, îşi spuse el, dacă eu zăresc acest pavilion, nu-i posibil ca cei de pe bord să nu-l zărească pe al meu ! Vîntul îl flutură destul de tare ca să poată fi văzut uşor cu luneta ! Dacă aş semnaliza, coborîndu-l şi înălţîndu-l de mai multe ori, ca să-i fac să înţeleagă mai bine că de pe uscat vrem să ne punem în legătură cu corabia ? Da ! Nu-i nici un minut de pierdut !“

Ideea era bună. Alergînd la marginea Flag-Point-ului, Godfrey începu să-şi manevreze pavilionul aşa cum se face pentru salut ; apoi îl coborî la jumătatea catargului, ceea ce, conform uzanţelor marine, înseamnă că se cerea ajutor şi asistenţă.

Steamerul se mai apropie cu cel puţin trei mile de litoral, dar pavilionul său, mereu nemişcat pe arborele artimon, nu răspunse celui de la Flag-Point !

Godfrey simţi strîngîndu-i-se inima. Desigur, nu fusese văzut !... Se făcuse ora şase şi jumătate şi avea să se lase amurgul.

În acest timp, steamerul ajunse la nu mai mult de două mile de vîrful capului, către care mergea repede. În acel moment soarele dispărea sub orizont. Odată cu primele umbre ale nopţii, Godfrey trebuia să renunţe la orice speranţă de a mai fi zărit.

Reîncepu totuşi fără mai mult succes, să înalţe şi să coboare repede pavilionul lui... Nu i se răspunse.

Trase atunci mai multe focuri de puşcă, cu toate că distanţa era încă mare şi vîntul nu bătea în acea direcţie. De pe bord nu răsună nici o detunătură.

În acest răstimp, încetul cu încetul, se lăsa noaptea . În curînd steamerul nu mai putu fi văzut. Fără nici o îndoială că în mai puţin de o oră avea să depăşească insula Phina.

Neştiind ce să facă, lui Godfrey îi veni ideea să dea foc unui pîlc de arbori răşinoşi care creşteau dincolo de Flag-Point. Aprinse un morman de frunze uscate cu ajutorul prafului de puşcă, apoi dădu foc unui grup de pini care arse în curînd ca o uriaşă torţă.

Dar semnalele de la bord nu răspunseră în nici un fel acestui foc de pe pămînt şi Godfrey se întoarse întristat la Will-Tree, simţindu-se parcă şi mai părăsit decît fusese pînă atunci.

Capitolul XVI

ÎN CARE SE PRODUCE UN INCIDENT CE NU VA SURPRINDE PE CITITOR

Această lovitură îl dărîmă pe Godfrey. Această şansă nesperată care îi scăpa de sub mînă se va mai repeta oare vreodată ? Putea el să spere ? Nu ! Indiferenţa acestei corăbii — să treacă pe lîngă insula Phina fără măcar să caute să o recunoască — era evident că avea să fie împărtăşită de toate celelalte vase case s-ar fi aventurat pe această porţiune pustie din Pacific. De ce să se fi oprit mai curînd ele decît acesta, fiindcă oricum insula nu avea nici un port de refugiu.

Godfrey petrecu o noapte tristă. În fiecare clipă, tresărind din somn, ca şi cînd ar fi auzit în larg vreo lovitură de tun, se întreba dacă steamerul nu zărise în cele din urmă, totuşi, acest foc mare care ardea încă pe mal, dacă nu căuta să-şi semnaleze prezenţa printr-o detunătură ?

Godfrey asculta... Toate acestea nu erau decît nişte închipuiri ale creierului său surescitat. Cînd se făcu ziuă îşi spuse că apariţia acestei corăbii nu fusese probabil decît un vis care începuse în ajun, la orele trei după-amiază !

Dar nu ! Dimpotrivă, el era mult prea sigur că în preajma insulei Phina apăruse un vas, la mai puţin de două mile, şi nu mai puţin sigur că nu se oprise !

Despre această decepţie nu-i suflă un cuvînt lui Tartelett. La ce bun să-i spună ? De altfel, acest spirit uşuratic nu vedea niciodată

mai departe de douăzeci şi patru de ore. El nici nu se gîndea măcar la şansele care ar fi putut să se ivească pentru a părăsi insula. Nu-şi închipuia că viitorul ar fi putut să-i pregătească încercări şi mai grave.

San Francisco începea să se şteargă din amintirea lui. Nu-l aştepta o logodnică, nu avea un unchi Will pe care să-l revadă. Dacă pe acest petic de pămînt ar fi putut să deschidă un curs de dans, dorinţele sale ar fi fost realizate din plin, chiar dacă nu ar fi avut decît un singur elev !

Ei bine, dacă profesorul nu se gîndea la vreo primejdie imediată care să fie de natură a-i periclita securitatea în această insulă lipsită de fiare sălbatice şi de băştinaşi, se înşela. Chiar în această zi, optimismul său avea să fie pus la grea încercare.

Către orele patru după-amiază, Tartelett se dusese, aşa cum era obişnuit, să recolteze stridii şi midii în partea ţărmului din spatele Flag-Point-ului, cînd Godfrey îl văzu întorcîndu-se în fugă la Will-Tree. Părul său rar i se zburlea la tîmple. Arăta într-adevăr ca un om care fuge fără să îndrăznească să se uite înapoi.

— Dar ce s-a întîmplat ? strigă Godfrey, nu fără nelinişte, ieşind înaintea tovarăşului său.

— Acolo !... Acolo !... răspunse Tartelett, arătîndu-i cu degetul acea porţiune de mare din care, la nord, printre arborii uriaşi din Will-Tree, se zărea un segment îngust.

— Dar ce este ? întrebă Godfrey, al cărui prim impuls fu acela de a alerga la liziera arborilor de sequoia.

— O barcă !

— O barcă ?

— Da !... Sălbatici !... O flotă întreagă de sălbatici... poate că de canibali !...

Godfrey privi în direcţia arătată...

Nu era deloc o flotă, aşa cum spunea înnebunit de spaimă Tartelett, dar nu se înşela decît asupra numărului.

Într-adevăr, o mică ambarcaţiune, care aluneca pe marea foarte liniştită în acest moment, se îndrepta, la o jumătate de milă de coastă, în aşa fel încît să meargă paralel cu Flag-Point.

— Şi de ce ar fi canibali ? spuse Godfrey întorcîndu-se către profesor.

— Fiindcă în insulele cu Robinsoni, răspunse Tartelett, apar totdeauna, mai devreme sau mai tîrziu, canibalii.

— Nu este mai curînd barca unei corăbii de comerţ ?

— A unei corăbii ?

— Da... a unui steamer care a trecut ieri după-amiază pe lîngă insula noastră.

— Şi nu mi-ai spus nimic ! strigă Tartelett, ridicînd desperat braţele spre cer.

— La ce bun, răspunse Godfrey, fiindcă credeam că acest vas dispăruse definitiv ! Dar s-ar putea ca această barcă să-i aparţină. O să vedem !...

Întorcîndu-se repede la Will-Tree, Godfrey îşi luă luneta şi, revenind, se postă la marginea pădurii.

De acolo, cu atenţia extrem de încordată, putu să observe această ambarcaţiune de pe care trebuia neapărat să se vadă pavilionul de pe Flag-Point, desfăşurat sub o briză uşoară.

Godfrey lăsă să-i cadă luneta.

— Sălbatici !... Da !... Sînt într-adevăr sălbatici ! strigă el.

Tartelett simţi că i se înmoaie picioarele şi se-nfioră de groază din cap pînă în picioare.

Ceea ce zărise Godfrey era în adevăr o ambarcaţiune de sălbatici, care se îndrepta spre insulă. Construită ca o pirogă din insulele polineziene, avea o pînză destul de mare din bambus împletit ; un catarg o menţinea în echilibru împotriva înclinaţiei pe care i-o dădea vîntul.

Godfrey deslușea perfect forma ambarcaţiunii ; era o „prao" — ceea ce părea să indice că insula Phina nu putea fi foarte îndepărtată de ţărmurile Malaeziei. Dar cei din pirogă, din care se putea număra o duzină, nu erau deloc malaezi ; erau negri, pe jumătate goi.

Pericolul de a fi văzuţi era deci mare. Lui Godfrey îi păru acum rău că înălţase acel pavilion pe care corabia nu-l observase şi pe care, desigur, îl vedeau acum indigenii de pe prao. Cît despre a-l da jos în această clipă, era prea tîrziu.

O împrejurare într-adevăr regretabilă. Dacă era evident că aceşti sălbatici aveau ca ţintă — părăsind cine ştie ce insulă din apropiere — să ajungă pe insula Phina, probabil că o credeau pustie, aşa cum şi era, înainte ca *Dream* să naufragieze. Dar pavilionul era acolo, indicînd prezenţa unor fiinţe omeneşti pe această coastă ! Şi atunci, dacă aveau să debarce, cum să te salvezi ?

Godfrey nu ştia ce să facă. În orice caz, să observe dacă băştinaşii coborau sau nu pe uscat era primul lucru pe care îl avea de făcut. Apoi avea să vadă.

Cu luneta la ochi, urmări deci barca ; o văzu ocolind vîrful promontoriului, apoi mergînd paralel cu el, apoi coborînd din nou

de-a lungul litoralului, şi în sfîrşit acostînd chiar la gura rîului, care la două mile în amont trecea pe la Will-Tree.

Deci, dacă acestor indigeni le dădea în gînd să urce în susul apei, aveau să ajungă repede la pîlcul de sequoia, fără ca el să aibă posibilitatea să-i oprească.

Godfrey şi Tartelett se întoarseră repede la locuinţa lor. Înainte de toate trebuiau să ia cîteva măsuri care i-ar fi putut pune la adăpost de o surpriză, dîndu-le timp să-şi pregătească apărarea. La acest lucru se gîndea numai Godfrey. Cît despre profesor, gîndurile lui erau cu totul în altă parte.

„Ah ! Aşa ! îşi spunea el. Este deci o fatalitate ! Este scris deci ! Nu poţi să scapi de asta ! Nu poţi deveni deci un Robinson fără ca o pirogă să acosteze pe insula ta, fără ca într-o zi sau alta să apară canibalii ! Nu sîntem aici decît de trei luni şi au şi venit ! Ah ! Hotărît lucru, nici domnul Defoe, nici domnul Wyss n-au exagerat lucrurile ! Mai fă-te Robinson dacă îţi convine !"

Bravule Tartelett, nu te faci Robinson, ci devii — şi nici nu ştii cît de bine ai nimerit-o comparînd situaţia ta cu aceea a eroilor celor doi romancieri, englez şi elveţian !

Iată ce precauţii fură luate imediat de Godfrey cînd se întoarse la Will-Tree ! Focul din scorbura arborelui de sequoia fu stins şi cenuşa fu împrăştiată ca să nu mai rămînă nici o urmă ; cocoşii, găinile şi puii erau deja la culcare în coteţul lor şi trebuiră să se mulţumească să astupe numai intrarea cu mărăciniş, astfel ca să-l camufleze cît mai bine ; celelalte animale, aguti, oi şi capre, fură gonite în cîmpie, dar era păcat că ele nu puteau să fie închise, de asemenea, într-un staul ; toate instrumentele şi uneltele fiind duse în locuinţă, afară nu fu lăsat nimic ce ar fi putut să trădeze prezenţa sau trecerea oamenilor. Apoi, după ce Godfrey şi Tartelett intrară în Will-Tree, uşa fu închisă ermetic. Această uşă, făcută din scoarţă de sequoia, se confunda cu scoarţa copacului şi ar fi putut — eventual — să scape privirii indigenilor care nu s-ar fi uitat de foarte aproape. Făcură la fel cu cele două ferestre peste care fuseseră lăsate obloanele. Apoi totul fu stins în interiorul locuinţei care rămase într-un întuneric deplin.

Noaptea le păru nesfîrşită ! Godfrey şi Tartelett ascultau cele mai mici zgomote de afară. Trosnetul unei crengi, o adiere de vînt îi făcea să tresară. Li se părea că aud paşi pe sub arbori. Li se părea că se dă tîrcoale în jurul Will-Tree-ului. Atunci Godfrey, căţărîndu-se la una din ferestre, ridica puţin oblonul şi privea neliniştit în întuneric.

Încă nimic.

Cu toate acestea Godfrey auzi în curînd paşi pe pămînt. De data asta urechea nu-l putea înşela. Mai privi încă o dată, dar nu zări decît una din capre care venise să se adăpostească sub copaci.

De altfel, dacă vreunul dintre indigeni izbutea să descopere locuinţa ascunsă în uriaşul sequoia, hotărîrea lui Godfrey era luată : avea să-l tragă după el pe Tartelett prin burlan şi aveau să se refugieze tocmai sus, pe cele mai înalte ramuri, unde ar fi putut să opună mai multă rezistenţă. Dispunînd de puşti şi revolvere, cu muniţii din belşug, poate că ar fi avut o şansă să ţină piept unei duzini de sălbatici lipsiţi de arme de foc. Dacă aceştia, în cazul în care ar fi fost înarmaţi cu arcuri şi săgeţi, atacau de jos, nu era probabil să aibă avantajul împotriva unor puşti ochind bine de la înălţime. Dacă, dimpotrivă, aveau să forţeze uşa locuinţei şi să caute să ajungă la rămurişul înalt prin interior, nu le va fi uşor să ajungă acolo, fiindcă vor trebui să treacă printr-o deschizătură îngustă pe care asediaţii puteau să o apere cu uşurinţă.

Godfrey nu-i spuse lui Tartelett nimic despre această eventualitate. Bietul om era şi aşa destul de îngrozit de sosirea indigenilor. Gîndul că va fi poate obligat să se refugieze în partea superioară a arborelui, ca într-un cuib de vultur, nu ar fi avut darul să-l liniştească prea mult. Dacă totuşi avea să fie necesar, Godfrey avea să-l ia repede, în ultimul moment, fără să-i mai lase timp de gîndire.

Noaptea se scurse în alternative de teamă şi speranţă. Nu se produse nici un atac direct. Sălbaticii nu ajunseseră încă pînă la grupul de sequoia. Poate că aşteptau ziua ca să se aventureze pe insulă.

— Aşa vor face, probabil, spuse Godfrey, fiindcă pavilionul nostru le-a arătat că este locuită ! Dar nu sînt decît o duzină şi vor să-şi ia unele precauţii ! Cum şi-ar putea închipui ei că nu vor avea de-a face decît cu doi naufragiaţi ! Nu, nu vor îndrăzni decît în plină zi... dacă nu se vor instala chiar aici...

— Dacă nu vor pleca îndată ce se va lumina de ziuă, spuse Tartelett.

— Să plece ? Dar atunci ce au venit să facă, pentru o noapte, în insula Phina ?

— Nu ştiu !... răspunse profesorul care, în spaima lui, nu-şi putea explica sosirea acestor indigeni decît prin nevoia lor de a se înfrupta cu carne omenească.

— Orice ar fi, reluă Godfrey, mîine dimineaţă, dacă pînă atunci aceşti indigeni nu au venit la Will-Tree, o să ne ducem în recunoaştere.

— Noi ?...

— Da, noi !... Nimic nu ar fi mai imprudent decît să ne despărţim ! Cine ştie dacă nu va trebui să ne refugiem în pădurile din mijlocul insulei, să ne ascundem acolo pentru cîteva zile... pînă la plecarea bărcii. Nu ! O să rămînem împreună, Tartelett !

— Sst !... făcu profesorul cu un glas tremurător. 'Mi se pare că aud pe afară...

Godfrey se căţără din nou la fereastră şi se dădu jos aproape imediat.

— Nu ! spuse el. Încă nimic suspect ! Sînt animalele noastre care se întorc în pădure.

— Hăituite, poate ! exclamă Tartelett.

— Dimpotrivă, par foarte liniştite, răspunse Godfrey. Aş crede mai degrabă că îşi caută numai un adăpost de roua dimineţii.

— Ah, murmură Tartelett pe un ton atît de jalnic, încît Godfrey bucuros ar fi rîs dacă împrejurările nu ar fi fost atît de grave, iată nişte lucruri ce nu ni s-ar fi putut întîmpla în casa Kolderup din Montgomery-Street !

— În curînd o să se lumineze de ziuă, spuse atunci Godfrey. Pînă într-un ceas, dacă indigenii nu şi-au făcut apariţia, o să ieşim din Will-Tree şi o să mergem în recunoaştere în nordul insulei. Eşti oare în stare să ţii o puşcă, Tartelett ?

— Să o ţin ?... Da !...

— Şi să tragi într-o direcţie precisă.

— Nu ştiu ! Nu am încercat niciodată şi poţi să fii sigur că glonţul meu nu va porni...

— Cine ştie dacă detunătura nu va fi destul ca să-i sperie pe aceşti sălbatici !

După un ceas se luminase atît încît să se poată vedea pînă dincolo de pîlcul de sequoia.

Godfrey ridică atunci pe rînd, dar cu grijă, obloanele celor două ferestre. Prin cea care se deschidea spre sud nu văzu nimic neobişnuit. Animalele domestice umblau paşnic de colo-colo, pe sub arbori, şi nu păreau deloc speriate. După ce cercetă această parte, Godfrey închise din nou, cu grijă, fereastra. Prin cea care se deschidea către nord, pînă la litoral, privirea nu întîlnea de asemenea nici un obstacol. Se zărea chiar, la aproximativ două mile, extremitatea Flag-Point-ului ; dar gura rîului, în partea unde debarcaseră sălbaticii în ajun, nu era vizibilă.

Mai întîi Godfrey privi fără să se folosească de lunetă, ca să cerceteze împrejurimile Will-Tree-ului din această parte a insulei Phina.

Totul era perfect liniştit.

Luîndu-şi atunci luneta, Godfrey parcurse de jur împrejur litoralul pînă la vîrful promontoriului Flag-Point. Probabil, aşa cum spusese şi Tartelett, cu toate că ar fi fost inexplicabil, indigenii, după o noapte petrecută pe uscat, se reîmbarcară fără să mai caute să afle dacă insula este locuită.

Capitolul XVII

ÎN CARE PUŞCA PROFESORULUI TARTELETT FACE ÎNTR-ADEVĂR MINUNI

Dar iată că lui Godfrey îi scăpă o exclamaţie care îl făcu pe profesor să tresară. Nu mai încăpea nici o îndoială : sălbaticii aflaseră că insula era ocupată de oameni, fiindcă luaseră cu ei pavilionul, înălţat pînă atunci la extremitatea capului Flag-Point, şi care nu mai flutura pe catargul lui !

Venise deci momentul să-şi pună în aplicare planul proiectat : să se ducă în recunoaştere, să vadă dacă indigenii mai erau încă pe insulă şi ce făceau acolo.

— Să plecăm, îi spuse el tovarăşului său.

— Să plecăm ! Dar... răspunse Tartelett.

— Preferi să rămîi aici ?

— Cu dumneata, Godfrey... da !

— Nu... singur !

— Singur ?... Niciodată !

Înţelegînd bine că nimic nu-l va face pe Godfrey să revină asupra hotărîrii sale, Tartelett se decise să-l întovărăşească. Să rămînă singur la Will-Tree nu ar fi avut curajul.

Înainte de a pleca, Godfrey se asigură că armele îi erau puse la punct ; cele două puşti fură încărcate cu gloanţe şi una dintre ele trecu în mîna profesorului, care păru tot atît de încurcat de acest instrument cît ar fi fost un băştinaş din Pomotu. În afară de asta trebui să-şi mai agaţe de curea — de care era deja legată cartuşiera — unul din cuţitele de vînătoare. Îi mai veni şi fericitul gînd să-şi ia şi vioara, închipuindu-şi probabil că sălbaticii ar fi sensibili la farmecul acestei dible, din care tot talentul unui virtuos nu ar fi putut să scoată decît un scîrţîit.

Lui Godfrey nu-i fu uşor să-l facă să renunţe la această idee, pe cît de ridicolă pe atît de nepractică.

Putea să fie ora şase dimineaţa. Vîrfurile arborilor de sequoia se luminau de primele raze ale soarelui.

Godfrey întredeschise uşa, făcu un pas afară, cercetă pîlcul de arbori. Totul era pustiu.

Animalele se întorseseră. Se vedeau păscînd liniştite la un sfert de milă de acolo. Nu arătau nici cea mai mică nelinişte.

Godfrey îi făcu semn lui Tartelett să se apropie. Cu totul neîndemînatic sub harnaşamentul lui de luptă, Tartelett, nu fără oarecare ezitare, îl urmă.

Atunci Godfrey închise uşa, după ce mai întîi se asigurase că aceasta se confunda cu totul cu scoarţa copacului. Apoi, după ce aruncă la rădăcina acestuia un mănunchi de mărăcini pe care îl fixă cu cîteva pietre mai mari, se îndreptă către rîu, pe al cărui mal să coboare, dacă ar fi trebuit, pînă la izvorul lui.

Tartelett îl urma, nu fără a arunca la fiecare pas o privire neliniştită de jur împrejur, pînă la dunga orizontului ; dar teama de a rămîne singur îl făcu să ţină pasul alături de Godfrey.

Ajuns la liziera grupului de arbori, Godfrey se opri. Scoţîndu-şi binoclul din toc, parcurse cu o foarte mare atenţie întreaga porţiune a litoralului care se întindea de la promontoriul Flag-Point-ului pînă la unghiul de nord-est al insulei.

Nu se arăta nici o fiinţă vie ; nici un fum de tabără nu se înălţa în văzduh.

Extremitatea capului era de asemenea pustie, dar aveau să găsească fără îndoială numeroase urme de paşi, proaspăt făcute. Cît despre stîlp, Godfrey nu se înşelase. Dacă stîlpul era tot acolo, pe ultima stîncă a capului, pavilionul însă lipsea.

Evident, indigenii, după ce veniseră pînă în acest loc, luaseră pînza roşie care trebuie că le stîrnise pofta ; apoi trebuie că se întorseseră la barca lor, la gura rîului.

Godfrey se întoarse atunci în aşa fel încît să poată cuprinde cu privirea întregul litoral din vest. Nu era decît un nesfîrşit deşert, de la Flag-Point pînă dincolo de perimetrul în care se înscria Dream-Bay. Încolo, pe suprafaţa mării nu apărea nici o ambarcaţiune. Dacă indigenii îşi reluaseră barca, trebuia să tragă concluzia că, acum, aceştia treceau de-a lungul malului, la adăpostul stîncilor şi destul de aproape pentru ca să nu-i mai poată zări.

Cu toate acestea Godfrey nu voia să rămînă în nesiguranţă. Era interesant să ştie dacă, da sau nu, prao părăsise definitiv insula.

Or, pentru a se asigura, era necesar să ajungă pînă la locul unde indigenii debarcaseră în ajun, adică pînă la gura rîului care forma un golfuleţ strîmt.

Ceea ce şi făcură.

Malurile micului curs de apă, umbrite de cîteva pîlcuri de arbori, erau tivite cu arbuşti pe o distanţă de aproximativ două mile. Dincolo de asta, pînă la mare, pe cinci sau şase yarzi, rîul curgea între maluri golaşe. Toate acestea aveau deci să-i permită să se apropie, fără riscul de a fi văzut, de locul în care debarcaseră indigenii. S-ar fi putut însă ca aceştia să se fi aventurat pe cursul rîuleţului, în sus. Aşa că, pentru a preîntîmpina această eventualitate, nu trebuiau să înainteze decît cu o foarte mare prudenţă.

Cu toate acestea, Godfrey se gîndea, şi pe drept cuvînt, că la acest ceas atît de matinal indigenii, obosiţi de o atît de lungă traversare, trebuie că nu se depărtaseră de locul unde acostaseră. Poate că mai dormeau încă, fie în piroga lor, fie pe mal. În acest caz avea să vadă dacă nu ar fi fost mai bine să-i ia prin surprindere.

Fără întîrziere proiectul fu pus deci în aplicare. Important era să nu-i lase să le-o ia înainte. În asemenea situaţii, de cele mai multe ori avantajul este de partea celor care lovesc mai întîi. Pregătiră puştile de tragere, verificară încărcătura, revolverele fură de asemenea controlate ; apoi Godfrey şi Tartelett începură să coboare — ascunzîndu-se — malul stîng al rîului.

În jur totul era calm. Stoluri de păsări se zbenguiau de pe un mal pe celălalt, fugărindu-se prin crengile înalte, fără să dea vreun semn de nelinişte.

Godfrey mergea înainte, dar sîntem convinşi că tovarăşul său îşi dădea osteneala să-l urmeze îndeaproape. Trecînd de la un copac la altul, amîndoi ajunseră astfel la litoral, fără a risca prea mult să fie văzuţi. Aici, boschetele de arbuşti îi fereau de privirile de pe ţărmul opus ; acolo, în mijlocul ierburilor înalte, a căror legănare ar fi vestit mai curînd trecerea unui om decît a unui animal, nu li se vedea nici măcar capul. Dar, oricum, săgeata pornită dintr-un arc sau piatra vreunei praştii putea oricînd să-i ajungă pe neaşteptate.

Era mai bine să se ferească.

În acest timp, Tartelett — cu toate recomandările care i se făcuseră — împiedicîndu-se în mod cu totul nepotrivit de unele rădăcini ieşite din pămînt, căzu de două-trei ori, lucru ce ar fi putut compromite situaţia. Pînă la urmă lui Godfrey îi păru rău că se lăsase însoţit de un asemenea neîndemînatic. În adevăr, bietul om nu putea să-i fie de un prea mare ajutor. Ar fi fost mai bine, fără îndoială, să-l fi lăsat la Will-Tree sau, dacă nu ar fi consimţit, să-l fi ascuns în vreun desiş din pădure ; dar era prea tîrziu.

Un ceas după ce părăsiseră grupul de sequoia, Godfrey şi tovarăşul lui parcurseseră o milă — fiindcă nu era uşor de mers prin acele ierburi înalte şi printre acele hăţişuri de arbuşti. Nici unul, nici celălalt nu văzuseră încă nimic suspect.

În această parte, pe un spaţiu de cel puţin o sută de yarzi, nu erau copaci, rîuleţul curgea între malurile lui golaşe, ţinutul se arăta a fi nepăduros, deschis.

Godfrey se opri. Cercetă cu grijă întreaga cîmpie, la dreapta şi la stînga rîului.

Încă nimic de natură a-i nelinişti, nimic ce ar fi putut arăta apropierea sălbaticilor. Este adevărat că aceştia, ştiind că insula este locuită, nu ar fi înaintat fără precauţii ; s-ar fi aventurat cu aceeaşi prudenţă, urcînd pe cursul micului rîu, cu care Godfrey îl cobora. Trebuie deci să presupunem că, dacă ei dădeau tîrcoale prin apropiere, nu o făceau fără să profite, la rîndul lor, de adăpostul acestor arbori sau de acele tufişuri de lentisc si mirt, foarte potrivit aşezate pentru o capcană.

Un rezultat ciudat, dar, la urma urmelor, destul de natural. Pe măsură ce înainta, Tartelett, nevăzînd nici un duşman, puţin cîte puţin se liniştea şi începu să vorbească cu dispreţ de aceşti „canibali de operetă". Godfrey, dimpotrivă, părea mai îngrijorat. După ce traversă spaţiul fără copaci, luîndu-şi de două ori mai multe precauţii, trecu pe malul stîng, la adăpostul arborilor.

Un ceas de mers îi conduse la locurile unde malurile nu mai erau tivite decît de arbuşti piperniciţi, unde iarba, mai puţin deasă, începea să se resimtă de vecinătatea mării.

În aceste condiţii era greu să se ascundă, doar dacă ar fi înaintat tîrîndu-se pe pămînt.

Asta şi făcu Godfrey şi-l îndemnă şi pe Tartelett să facă la fel.

— Nu mai sînt sălbatici ! Nu mai sînt antropofagi ! Au plecat ! spuse profesorul.

— Sînt ! răspunse enervat Godfrey, cu glas scăzut. Trebuie să fie acolo !... Pe burtă, Tartelett, pe burtă ! Fii gata să tragi, dar să nu o faci fără ordinul meu !

Godfrey rostise aceste cuvinte cu un glas atît de poruncitor încît profesorul, simţind că i se taie picioarele, nu făcu nici un efort ca să se şi trezească în poziţia recomandată.

Şi bine făcu.

În adevăr, Godfrey nu fără temei îi vorbise aşa cum îi vorbise.

De acolo de unde erau amîndoi atunci, nu se putea vedea nici litoralul, nici locul în care rîuleţul se vărsa în mare. Asta din pricină că un cot al malurilor împiedica brusc privirea, la o distanţă

de o sută de paşi ; dar deasupra acestui orizont foarte apropiat, ascuns de neregularităţile malurilor, un fum gros se înălţa drept în aer.

Godfrey, lungit în iarbă, cu degetul pe trăgaciul puştii sale, cerceta litoralul.

„Fumul ăsta, îşi spuse el, nu o fi de aceeaşi natură cu acela pe care l-am mai zărit de două ori pînă acum ? Trebuie să cred că în nordul şi sudul insulei au mai debarcat indigeni, că fumul respectiv venea de la focurile aprinse de ei ? Dar nu ! Nu este cu putinţă, fiindcă niciodată n-am găsit nici cenuşă, nici urmă de vatră, nici cărbuni stinşi ! Ah, de astă dată, o să ştiu despre ce este vorba !"

Şi printr-o îndemînatică mişcare de tîrîre, pe care Tartelett o imita cît mai bine, izbuti, fără ca să i se vadă capul din ierburi, să ajungă pînă la cotul rîului.

De acolo, privirea lui putea să cuprindă nestingherită toată porţiunea malului peste care se revărsa rîuleţul.

Cît pe aici să-i scape un strigăt !... Îşi lăsă mîna să cadă pe umărul profesorului spre a preveni orice mişcare din partea acestuia... Inutil să meargă mai departe ! Godfrey vedea în sfîrşit ceea ce venise să vadă !

În mijlocul stîncilor scunde, un foc mare de lemne, aprins pe prundiş, îşi legăna către cer panaşul lui de fum. În jurul acestui foc, aţîţîndu-l mereu cu alte grămezi de lemne, din care de altfel adunaseră destul de multe, umblau forfota indigenii care debarcaseră în ajun. Barca lor, legată de un pietroi şi săltată de flux, se legăna pe micile valuri ale acestuia.

Fără să folosească luneta, Godfrey putea să deslușească tot ce se petrecea pe plajă. Nu era la mai mult de două sute de paşi de focul ale cărui pîrîituri le şi auzea. Înţelese în acelaşi timp că nu avea de ce să se teamă că ar fi putut fi luat prin surprindere, fiindcă toţi negrii pe care îi numărase în prao erau adunaţi acolo.

În adevăr, zece din doisprezece erau ocupaţi, unii să întreţină focul, alţii să înfigă ţăruşi în pămînt, cu intenţia evidentă de a instala o frigare după obiceiul polinezian. Cel de al unsprezecelea, care părea să le fie şef, se plimba pe plajă, privind mereu către interiorul insulei, ca şi cînd i-ar fi fost teamă de vreun atac.

Pe umerii acestui indigen, Godfrey recunoscu pînza roşie a pavilionului, devenit o podoabă de îmbrăcăminte.

Cît despre cel de al doisprezecelea sălbatic, acesta era întins pe pămînt, strîns legat de un par.

Godfrey nu înţelese decît prea bine ce soartă îi era hărăzită acestui nenorocit. Această frigare pentru el era pregătită ! Şi

acest foc, de asemenea, era pentru a-l face friptură !... Tartelett nu se înşelase deci în ajun cînd, datorită unui presentiment, îi numise pe aceşti oameni canibali !

În acelaşi timp, trebuie să recunoaştem că el nu se înşelase nici cînd spusese că aventurile Robinsonilor, adevărate sau închipuite, erau toate pe acelaşi calapod ! Cert era că Godfrey şi el se aflau acum în aceeaşi situaţie ca şi eroul lui Daniel Defoe, cînd sălbaticii debarcaseră pe insula lui. Amîndoi aveau, fără îndoială, să asiste la aceeaşi scenă de canibalism.

Ei bine, Godfrey era hotărît să procedeze ca şi acest erou ? Nu ! Nu-l va lăsa masacrat pe prizonierul aşteptat de stomacurile antropofagilor ! Era bine înarmat. Cele două puşti ale sale — patru gloanţe — cele două revolvere — douăsprezece gloanţe — puteau uşor să le vină de hac celor unsprezece ticăloşi, pe care detunătura unei arme de foc va fi poate deajuns pentru a-i face să-şi ia picioarele la spinare. Odată hotărîrea luată, aşteptă cu un deplin sînge rece momentul în care să intervină ca o lovitură de trăsnet.

Mult nu trebuia să aştepte.

În adevăr, nu trecuseră bine douăzeci de minute cînd şeful se apropie de foc : apoi, cu un gest, îl arătă pe prizonier indigenilor care aşteptau ordinele sale.

Godfrey se ridică. Fără să ştie de ce, Tartelett îi urmă exemplul şi făcu la fel. Nici măcar nu înţelegea ce avea de gînd să facă tovarăşul lui, care nu-i spusese nimic despre planurile sale.

Evident, Godfrey îşi închipuia că sălbaticii, la apariţia sa, vor face vreo mişcare oarecare, fie să fugă către barca lor, fie să se repeadă la el.

Nu se întîmplă însă nimic din toate acestea. Nici nu păreau că l-au văzut ; dar în acel moment şeful făcu un gest mai grăitor... Trei din tovarăşii lui se repeziră către prizonier, îl dezlegară şi-l siliră să meargă către foc.

Era un bărbat încă tînăr care, simţind că i-a sunat ceasul, vru să opună rezistenţă. Hotărît, pe cît ar fi putut, să-şi vîndă scump viaţa, începu să-i îmbrîncească pe băştinaşii care îl ţineau ; dar fu în curînd doborît şi şeful, apucînd un fel de bardă de piatră, se repezi să-i zdrobească ţeasta.

Godfrey scoase un strigăt care fu urmat de o detunătură. Un glonte şuieră prin aer şi şeful căzu la pămînt, rănit probabil de moarte.

La zgomotul detunăturii, sălbaticii, surprinşi ca şi cînd nu ar fi auzit niciodată o pocnitură de armă, se opriră. La vederea lui Godfrey, cei care îl ţineau pe prizonier îi dădură pentru o clipă drumul.

Într-o secundă nefericitul se ridică de jos şi alergă înspre locul unde zărea pe eliberatorul său neaşteptat.

În acelaşi moment răsună o a două bubuitură.

Era Tartelett care trăsese fără să ochească, închizînd strîns ochii, vrednicul om ! Tocmai trăsese şi patul puştii sale îi plesni peste faţă cea mai grozavă palmă pe care a primit-o vreodată un profesor de dans şi de ţinută.

Dar — ce-ţi este şi cu întîmplarea ! — un al doilea sălbatic căzu aproape de şef.

Atunci se iscă învălmăşeală. Poate că supravieţuitorii s-au gîndit că au de-a face cu un mai mare număr de atacatori, cărora nu ar putea să le reziste ? Poate că au fost pur şi simplu înspăimîntaţi la vederea celor doi albi care păreau să dispună de un fulger de buzunar ! Îi ridicară iute pe cei doi răniţi şi se repeziră în fugă pînă în prao a lor, vîslind cu putere ca să iasă din golfuleţ, desfăşurînd pînza să pornească în larg şi îndreptîndu-se grăbiţi către promontoriul Flag-Point-ului, de care nu întîrziară să treacă.

Godfrey nu se gîndi să-i urmărească. La ce bun să omoare mai mulţi ? Salvase victima, îi pusese pe fugă, asta era important. Toate acestea se întîmplaseră în asemenea condiţii, încît cu siguranţă că aceşti canibali nu vor mai îndrăzni niciodată să se întoarcă în insula Phina. Totul era cum nu se poate mai bine. Nu mai rămînea decît să se bucure de o victorie din care Tartelett nu ezita să-şi atribuie partea cea mai mare.

În acest timp, prizonierul se apropiase de salvatorul său. Se oprise o clipă, cu teama pe care i-o inspirau aceste fiinţe superioare ; dar, aproape numaidecît, îşi reluase drumul. Îndată ce fu aproape de cei doi albi, se aplecă pînă la pămînt şi, luînd piciorul lui Godfrey, i-l aşeză pe capul său, în semn de supunere.

Aproape că îţi venea să crezi că acest indigen din Polinezia îl citise şi el pe Robinson Crusoe !

Capitolul XVIII

CARE TRATEAZĂ DESPRE EDUCAŢIA MORALĂ ŞI FIZICĂ A UNUI SIMPLU INDIGEN DIN PACIFIC

Godfrey îl ridică numaidecît pe bietul om care rămăsese prosternat în faţa lui. Îl privi atent.

Era un bărbat în vîrstă de cel mult treizeci şi cinci de ani, avînd în loc de îmbrăcăminte doar o bucată de cîrpă care-i înfăşura şa-

lele. După trăsăturile precum şi după conformaţia capului său, se putea recunoaşte în el tipul de negru din Africa. Nu ar fi fost cu putinţă să-l confunzi cu cei din insulele polineziene.

Acum, nu s-ar fi putut şti de ce un negru din Sudan sau Abisinia căzuse în mîinile unor indigeni dintr-un arhipelag din Pacific, nu s-ar fi putut şti decît dacă acest negru ar fi vorbit englezeşte sau una din cele două sau trei limbi europene pe care le putea înţelege Godfrey. Dar foarte repede îşi dădură seama că acest nefericit nu folosea decît un idiom cu totul neinteligibil, probabil limbajul acelor indigeni la care ajunsese, desigur, foarte tînăr.

În adevăr, Godfrey îl întrebase mai întîi în engleză : nu obţinuse nici un răspuns. Îl făcu atunci să înţeleagă, prin semne, nu fără greutate, că vrea să ştie cum îl cheamă.

După cîteva încercări nereuşite, acest negru, care de fapt avea o figură foarte inteligentă şi chiar foarte cinstită, răspunse întrebării care îi era pusă, printr-un singur cuvînt :

— Carefinotu.

— Carefinotu ? exclamă Tartelett. Îţi dai seama ce nume ?... În ce mă priveşte, eu propun să-l numim aşa cum se obişnuieşte totdeauna pe insulele Robinsonilor — „Miercuri", fiindcă astăzi este miercuri ! Cum poate cineva să se cheme Carefinotu ?

— Dacă este numele lui, răspunse Godfrey, de ce nu şi l-ar păstra ?

Şi în acel moment, simţi o mînă lăsîndu-se pe pieptul lui, în timp ce, după expresia de pe chipul negrului, acesta părea să-l întrebe cum se numea el însuşi.

— Godfrey ! răspunse tînărul.

Negrul încercă să-i repete numele ; dar, cu toate că Godfrey i-l spuse de mai multe ori, nu izbuti să-l pronunţe într-un mod inteligibil. Atunci se întoarse către profesor, ca şi cînd ar fi vrut să afle cum îl cheamă şi pe el.

— Tartelett, îi răspunse acesta pe un ton amabil.

— Tartelett, repetă Carefinotu.

Şi trebuie că în această împreunare de silabe ele erau potrivit aşezate pentru felul în care erau clădite corzile vocale ale gîtlejului său, fiindcă le pronunţa foarte desluşit.

Profesorul păru deosebit de măgulit. În adevăr, avea de ce să fie ! Atunci Godfrey, vrînd să folosească inteligenţa acestui negru, încercă să-l facă să înţeleagă că dorea să ştie cum se numea insula. Îi arătă deci cu mîna de jur împrejur pădurile, cîmpiile, colinele, apoi litoralul care le încadra, apoi orizontul şi marea şi-l întrebă din privire.

Carefinotu, neînțelegînd imediat despre ce era vorba, imită gestul lui Godfrey, se învîrti pe loc parcurgînd cu privirea întreg spațiul.

— Arneka, spuse el în sfîrșit.

— Arneka ? repetă Godfrey lovind pămîntul cu piciorul, pentru a sublinia și mai bine întrebarea sa.

— Arneka ! repetă negrul.

Aceasta nu-i spunea nimic lui Godfrey nici despre numele geografic pe care trebuie că-l avea insula, nici despre situația ei în Pacific. În amintirile lui nu se trezea nimic în legătură cu acest nume : era probabil o denumire indigenă, necunoscută de cartografi.

În acest timp, Carefinotu nu contenea să-i privească pe cei doi albi, nu fără oarecare uluire, cînd pe unul cînd pe celălalt, ca și cînd ar fi vrut să stabilească în sinea lui deosebirile care-i caracterizau.

Zîmbea descoperind niște dinți albi pe care Tartelett îi examina cu o anumită rezervă.

— Să-mi plesnească vioara în mînă dacă acești dinți nu au mușcat niciodată din carne de om !

— În orice caz, Tartelett, răspunse Godfrey, noul nostru tovarăș nu mai are aerul unui biet om pe cale de a fi fiert și mîncat ! Asta-i principalul !

Ceea ce atrăgea îndeosebi atenția lui Carefinotu erau armele pe care le purtau Godfrey și Tartelett — atît pușca pe care o țineau în mînă cît și revolverul de la brîu.

Lui Godfrey nu-i fu greu să observe această curiozitate. Era evident că sălbaticul nu văzuse niciodată arme de foc. Își spunea el oare că tocmai unul din aceste tuburi de fier, care aruncase trăsnetul, îl eliberase ? Ne putem îndoi.

Atunci Godfrey vru să-i dea — nu fără motiv — o deosebită idee despre puterea albilor. Își încărcă pușca, apoi, arătîndu-i lui Carefinotu o potîrniche care zbura pe cîmpie la cincizeci de pași, duse pușca la ochi și trase ; pasărea căzu.

La zgomotul detunăturii, negrul făcu un salt grozav, pe care Tartelett nu se putu împiedica să-l admire din punct de vedere coregrafic. Învingîndu-și atunci spaima, văzînd pasărea care, cu aripa frîntă, se tîra prin iarbă, își luă avînt și tot atît de repede ca un cîine de vînătoare alergă către ea, apoi, cu nenumărate salturi, pe jumătate fericit, pe jumătate uluit, i-o aduse stăpînului său.

Tartelett se gîndi atunci să-i arate lui Carefinotu că Marele Spirit l-a dăruit şi pe el cu puterea ucigătoare. Aşa că, zărind un pescăruş, cocoţat paşnic pe un trunchi bătrîn, aproape de rîu, îl ochi.

— Nu ! spuse imediat Godfrey. Nu trage, Tartelett !

— Şi pentru ce ?

— Gîndeşte-te doar ! Dacă, din nefericire, nu o să ocheşti pasărea, noi o să scădem în ochii acestui negru.

— Şi de ce nu aş ochi-o ? răspunse Tartelett, nu fără puţină acreală. În timpul luptei, la mai mult de o sută de paşi, mînuind pentru prima dată o puşcă, nu am lovit drept în piept pe unul din acei antropofagi ?

— L-ai atins, desigur, spuse Godfrey, de vreme ce a căzut, dar crede-mă, Tartelett, în interesul nostru, nu pune de două ori norocul la încercare !

Deşi dezamăgit, profesorul se lăsă totuşi convins ; îşi puse din nou, semeţ, puşca pe umăr şi amîndoi, urmaţi de Carefinotu, se întoarseră la Will-Tree.

Acolo, amenajarea atît de potrivită a părţii de jos din arborele de sequoia fu o adevărată surpriză pentru noul musafir al insulei Phina. Trebuiră în primul rînd să-i arate, întrebuinţîndu-le în faţa lui, la ce folosea fiecare dintre unelte şi ustensile. Probabil Carefinotu făcea parte sau trăise printre sălbaticii aflaţi pe ultima treaptă a civilizaţiei, fiindcă pînă şi fierul părea că nu-i este cunoscut. Nu înţelegea că oala nu poate lua foc cînd o puneai pe cărbuni aprinşi ; spre marea supărare a lui Tartelett, care era însărcinat cu supravegherea diferitelor faze ale supei, voi să o tragă de pe foc. În faţa unei oglinzi ce i se arătă, încercă o totală uluire; o sucea, o învîrtea, ca să vadă dacă propria sa persoană nu se afla în spatele ei.

— Dar abia dacă este o maimuţă ! exclamă profesorul cu o strîmbătură de dispreţ.

— Nu, Tartelett, răspunse Godfrey, este mai mult decît o maimuţă, fiindcă priveşte în spatele oglinzii, ceea ce dovedeşte din partea lui un raţionament de care nici un animal nu este capabil !

— În sfîrşit, de acord, să zicem că nu este o maimuţă, spuse Tartelett, clătinînd din cap prea puţin convins ; o să vedem în curînd dacă o asemenea fiinţă ne poate folosi la ceva.

— Sînt sigur ! răspunse Godfrey.

În orice caz, Carefinotu nu făcu mofturi în faţa bucatelor ce i se dădură. Le mirosi mai întîi, le gustă, şi pînă la urmă prînzul la care luă parte — supa de aguti, potîrnichea ucisă de Godfrey, o

spată de oaie, toate întovărășite de camas și yamph — abia izbutiră să-i potolească foamea care-l chinuia.

— Văd că acest biet om are o grozavă poftă de mîncare ! spuse Godfrey.

— Da, răspunse Tartelett, și am face bine să supraveghem instinctele de canibal ale acestui voinic.

— Hai-hai, Tartelett ! O să știm să-l vindecăm de gustul cărnii de om, dacă l-a avut vreodată !

— N-aș pune mîna în foc, răspunse profesorul. Se pare că, dacă ai apucat să guști !...

În timp ce discutau, Carefinotu îi asculta cu deosebită atenție. Ochii îi străluceau de inteligență. Se vedea că ar fi vrut să înțeleagă cele ce se spuneau în prezența sa. Vorbea atunci și el extrem de volubil, dar nu se auzeau decît o serie de onomatopee fără sens, interjecții țipătoare în care cel mai mult se distingeau „a"-urile și „u"-urile, ca în cea mai mare parte a idiomurilor polineziene.

În sfîrșit, oricine ar fi fost, acest negru, atît de providențial salvat, era un tovarăș în plus ; să sperăm că avea să le fie un slujitor devotat,pe care întîmplarea cea mai neașteptată îl trimisese oaspeților de la Will-Tree. Era puternic, îndemînatic, harnic ; ca urmare, nu se dădea în lături de la nici o muncă. Arăta reale aptitudini de a imita tot ce vedea că făceau ceilalți. Și în acest fel procedă Godfrey la educarea lui. Îngrijirea animalelor domestice, recoltarea rădăcinilor și a fructelor, tăierea oilor sau a aguti-ilor, care urmau să constituie hrana zilei, fabricarea unui soi de cidru pe care îl scoteau din merele sălbatice ale manzanillei — se achita conștiincios de toate aceste treburi după ce văzuse cum trebuiesc făcute.

Orice ar fi putut să gîndească Tartelett, Godfrey nu încercă niciodată vreo neîncredere față de acest sălbatic și se părea că nu va avea niciodată prilejul să regrete. Dacă îl neliniștea ceva, era posibila reîntoarcere a canibalilor care cunoșteau acum situația din insula Phina.

Din prima zi în încăperea din Will-Tree se făcu loc pentru un al treilea pat, pentru Carefinotu ; dar de cele mai multe ori — numai dacă nu ploua — acesta prefera să doarmă afară, în scorbura vreunui copac, ca și cînd ar fi vrut să stea într-un loc cît mai potrivit pentru a păzi locuința.

În timpul primelor cincisprezece zile care urmară sosirii sale pe insulă, Carefinotu îl însoți de mai multe ori pe Godfrey la vînătoare.

Surpriza sa cînd vedea vînatul căzînd lovit de la distanţă era de fiecare dată foarte mare ; şi atunci făcea oficiul de cîine cu un asemenea zel şi elan, încît nici un obstacol, mărăciniş, desiş, pîrîu nu-l puteau opri. Puţin cîte puţin, Godfrey se ataşă foarte serios de acest negru. Numai la un singur lucru se arăta Carefinotu cu totul refractar : folosirea limbii engleze. Orice efort ar fi făcut, nu izbutea să pronunţe nici cuvintele cele mai obişnuite pe care Godfrey şi mai ales profesorul Tartelett, încăpăţînîndu-se să-şi facă datoria, încercau să-l înveţe.

Aşa trecea timpul. Dar dacă, datorită unui fericit concurs de împrejurări, prezentul era oarecum suportabil, dacă nici o primejdie imediată nu-i ameninţa, Godfrey nu înceta să se întrebe cum va putea să părăsească odată şi odată această insulă, prin ce mijloace o să izbutească în sfîrşit să se repatrieze ! Nu era zi în care să nu se gîndească la unchiul său Will, la logodnica sa ! Nu fără o ascunsă nelinişte vedea apropiindu-se anotimpul ploilor, care avea să pună între prietenii săi, familia sa şi el o barieră şi mai de netrecut încă.

La 27 septembrie avu loc o întîmplare. Dacă aceasta le dădu mai mult de lucru — lui Godfrey şi celor doi tovarăşi ai săi — le asigură în schimb o bogată rezervă de hrană.

Godfrey şi Carefinotu erau ocupaţi la cel mai îndepărtat capăt al Dream-Bay-ului cu adunatul moluştelor, cînd zăriră, în direcţia opusă vîntului, nenumărate insuliţe mişcătoare pe care fluxul le împingea încetişor către mal. Era un fel de arhipelag plutitor, pe suprafaţa căruia se plimbau sau zburau de colo-colo cîteva din acele păsări de mare cu aripi uriaşe, care sînt uneori denumite vulturi de mare.

Dar ce erau aceste mase care pluteau împreună, înălţîndu-se sau coborînd odată cu unduirea valurilor ?

Godfrey nu ştia ce să creadă cînd îl văzu pe Carefinotu aruncîndu-se pe burtă ; apoi, trăgîndu-şi capul între umeri, îndoindu-şi sub el braţele şi picioarele, începu să imite mişcările unui animal care se tîrăşte încet pe pămînt.

Godfrey îl privea, fără să priceapă nimic din această bizară gimnastică. Apoi, deodată :

— Broaşte ţestoase ! strigă el.

Carefinotu nu se înşelase deloc. Erau acolo, pe o întindere de o milă pătrată, mii şi mii de broaşte ţestoase care pluteau la suprafaţa apei.

Singurul mijloc de a le împiedica să se întoarcă în mare era **să** *le răstoarne pe spate*

La o sută de brasse[1] înainte de a ajunge pe litoral, cele mai multe dispărură dîndu-se la fund şi vulturii de mare, care-şi pierduseră punctele de sprijin, se înălţară în aer descriind cercuri largi. Dar, din fericire, cam o sută din aceste amfibii eşuară în curînd pe mal.

Godfrey şi negrul alergară cît putură de repede pe plajă în întîmpinarea acestui vînat marin care, fiecare în parte, măsura trei sau patru picioare în diametru. Or, singurul mijloc de a le împiedica pe aceste broaşte ţestoase să se întoarcă în mare era să le răstoarne pe spate ; deci, cu această grea muncă se îndeletniciră Godfrey şi Carefinotu, nu fără a se obosi foarte mult.

Zilele următoare fură consacrate adunării acestei prăzi. Carnea de broască ţestoasă, proaspătă sau conservată, este foarte gustoasă. Pentru iarnă Godfrey puse la sare cea mai mare parte, în aşa fel încît să o poată folosi pentru nevoile zilnice. Dar pentru cîtva timp fură prezente pe masă supe de broască ţestoasă din care Tartelett nu a fost singurul care să se ospăteze.

În afară de acest incident, monotonia existenţei lor nu fu tulburată cu nimic. În fiecare zi, aceleaşi ceasuri erau consacrate aceloraşi treburi. Această existenţă nu avea să fie şi mai tristă atunci cînd iarna îi va obliga pe Godfrey şi tovarăşii săi să se închidă în Will-Tree ? Godfrey nu se gîndea la acest lucru fără o oarecare nelinişte. Dar ce era de făcut ?

Pînă atunci, continua să exploreze insula Phina, vîna în tot timpul pe care i-l lăsau treburile care nu erau prea urgente. De cele mai multe ori Carefinotu îl însoţea, în timp ce Tartelett rămînea acasă. Cu toate că primul foc tras fusese o lovitură de maestru, hotărît, Tartelett nu era un vînător !

Or, tocmai într-una din aceste excursii se întîmplă ceva cu totul neaşteptat, de natură să compromită grav — pentru viitor — securitatea oaspeţilor de la Will-Tree.

Godfrey şi Carefinotu se dusese în pădurea cea mare din mijlocul insulei, situată la poalele celei mai înalte coline de pe insula Phina. De dimineaţă nu văzuseră decît două-trei antilope trecînd prin hăţişurile înalte, dar mult prea departe ca să fi fost cu putinţă să tragă cu şanse de a le doborî.

Or, cum Godfrey, care nu era în căutarea unui vînat mărunt, nu urmărea să distrugă de dragul de a distruge, se resemnă să se întoarcă cu mîna goală. Dacă îi părea rău de ceva nu era atît pentru carnea de antilopă, cît pentru pielea acestor rumegătoare, căreia socotea să-i dea o bună întrebuinţare.

---

[1] Veche unitate de măsură echivalînd cu 1,828 m.

Se şi făcuse ora trei după-amiază. Înainte de prînz, ca şi după, deşi bătuseră pădurea în lung şi lat, el şi tovarăşul lui nu avuseseră mai mult noroc. Amîndoi se pregăteau să se întoarcă la Will-Tree pentru cină cînd, în clipa în care să treacă de liziera desişului, Carefinotu făcu un salt ; apoi, repezindu-se la Godfrey, îl apucă de umeri şi-l tîrî cu o atît de mare putere, încît acesta nu mai putu rezista.

Douăzeci de paşi mai departe Godfrey se opri, îşi trase sufletul şi, întorcîndu-se către Carefinotu, îl întrebă din priviri. Foarte înspăimîntat, negrul arătă cu mîna întinsă la mai puţin de cincizeci de paşi un animal oprit locului.

Era un urs cenuşiu, ale cărui labe îmbrăţişau strîns trunchiul unui arbore şi care îşi mişca de sus în jos capul lui mare, ca şi cînd ar fi fost gata să se repeadă asupra celor doi vînători.

Imediat, fără să mai stea pe gînduri, Godfrey apăsă pe trăgaci şi trase înainte ca să-l fi putut opri Carefinotu.

Să-l fi atins glonţul pe uriaşul plantigrad ? S-ar fi putut. Îl ucisese ? Nu puteau să fie siguri. Dar labele i se destinseră şi el se rostogoli la picioarele copacului.

Nu era cazul să mai întîrzie acolo. O luptă corp la corp cu un atît de grozav animal putea să aibă cele mai tragice rezultate. Se ştie că în pădurile din California atacul urşilor cenuşii îi fac chiar şi pe vînătorii de meserie să treacă prin pericole teribile.

Aşa că negrul îl apucă pe Godfrey de braţ, cu scopul de a-l duce cît mai repede către Will-Tree. Înţelegînd că nici o prudenţă nu ar fi destul de mare, acesta îl ascultă.

Capitolul XIX

ÎN CARE SITUAŢIA, ŞI AŞA GRAV COMPROMISĂ, SE COMPLICĂ DIN CE ÎN CE MAI MULT

Prezenţa unei fiare periculoase în insula Phina era, trebuie să fim de acord, ceva care să preocupe în cea mai mare măsură pe cei pe care nefericita soartă îi aruncase acolo.

Godfrey — poate că greşit — nu crezu de cuviinţă să-i ascundă lui Tartelett cele întîmplate.

— Un urs ?! exclamă profesorul privind în jurul lui cu un ochi înspăimîntat, ca şi cînd împrejurimile Will-Tree-ului ar fi fost asaltate de o hoardă din aceste fiare. De ce un urs ? Pînă acum, în insula noastră nu erau urşi ! Dacă este unul, pot fi mai mulţi

şi chiar un mare număr de alte animale sălbatice : jaguari, pantere, tigri, hiene, lei !

Tartelett şi vedea insula Phina căzută pradă unei întregi menajerii scăpate din cuşcă.

Godfrey îi răspunse că nimic nu trebuie exagerat. A văzut un urs, asta era sigur. Pentru ce pînă atunci nici una din aceste fiare nu se arătase pe cînd cutreiera insula, asta nu-şi putea explica şi era într-adevăr de neexplicat. Dar de aici şi pînă la a trage concluzia că în pădure şi cîmpie mişunau acum tot felul de animale sălbatice era prea mult. Totuşi fu de acord să fie prudent şi să nu mai plece decît bine înarmat.

Nefericit Tartelett ! Din această zi începu pentru el o existenţă de nelinişte, de emoţii, de temeri, de spaime fără rost, care îi dădeau în cel mai înalt grad nostalgia ţinutului natal.

— Nu, spunea el mereu, nu ! Dacă aici sînt fiare... m-am săturat şi vreau să plec !

Mai trebuia însă să şi poată.

Godfrey şi tovarăşii lui hotărîră deci ca de acum înainte să fie atenţi. Puteau să fie atacaţi nu numai pe litoral sau cîmpie, dar chiar în grupul arborilor de sequoia. De aceea fură luate serioase măsuri pentru a pune locuinţa la adăpost de vreo agresiune neaşteptată. Uşa fu temeinic întărită, în aşa fel încît să poată rezista ghearelor unor fiare. Cît despre animalele domestice, Godfrey bucuros ar fi vrut să le construiască un staul unde să fi putut să le închidă cel puţin noaptea, dar nu era uşor lucru. Se mărginiră deci să le ţină, pe cît era posibil, în apropierea Will-Tree-ului, într-un fel de ţarc de crengi din care nu puteau ieşi. Dar această împrejmuire nu era nici destul de solidă, nici destul de înaltă pentru a împiedica un urs sau o hienă de a o dărîma sau sări peste ea.

Totuşi, cum Carefinotu continua, cu toate insistenţele lor, să vegheze afară în timpul nopţii, Godfrey spera să fie în stare să prevină un atac direct.

Desigur, Carefinotu, devenind astfel păzitorul locuinţei, se expunea ; dar cu siguranţă că înţelesese că aşa îşi putea el răsplăti binefăcătorii şi stărui, orice ar fi încercat să-i spună Godfrey, să vegheze ca de obicei pentru salvarea tuturor.

Trecu o săptămînă fără ca vreunul din aceşti oaspeţi de temut să apară prin împrejurimi. De altfel, Godfrey nu se mai îndepărta de locuinţă decît dacă era strict necesar. În timp ce oile, caprele şi celelalte animale păşteau pe pajiştea vecină, nu le pierdeau din vedere. De cele mai multe ori Carefinotu o făcea pe ciobanul. Nu-şi lua cu el o puşcă, fiindcă se părea că nu se pricepea

la mînuirea armelor de foc, dar la brîu purta unul din cuţitele de vînătoare şi în mîna dreaptă avea totdeauna o bardă. Astfel înarmat, puternicul negru nu ar fi ezitat să se arunce în faţa unui tigru sau a oricărui animal de cea mai feroce speţă.

Totuşi, cum nici ursul, nici vreun semen al lui nu mai reapăruse de la ultima întîlnire, Godfrey începuse să se liniştească. Îşi reluă puţin cîte puţin explorările şi vînătorile lui, dar fără să mai meargă atît de departe în interiorul insulei. În tot acest timp, dacă era însoţit şi de Carefinotu, Tartelett, bine ferecat în Will-Tree, nu ar fi îndrăznit să iasă din casă nici dacă ar fi fost vorba să dea o lecţie de dans ! Altă dată, Godfrey pleca singur şi profesorul avea atunci un tovarăş, instrucţiei căruia se consacra cu încăpăţînare.

Da ! Tartelett avusese mai întîi de gînd să-l înveţe pe Carefinotu cuvintele cele mai obişnuite ale limbii engleze ; dar trebuise să renunţe, într-atît negrul părea să aibă auzul nepotrivit pentru acest gen de pronunţare.

„Atunci, îşi spuse Tartelett, dacă nu pot să-i fiu profesor, îi voi fi elev !“ Şi el fu acela care se sili să înveţe idiomul pe care-l vorbea Carefinotu.

Degeaba îi spunea Godfrey că asta nu le va fi de un mare folos, Tartelett nu vru să renunţe. Se strădui deci să-l facă pe Carefinotu să înţeleagă că-i cere să-i spună pe limba lui numele obiectelor pe care el, Tartelett, i le arăta cu mîna.

În adevăr, trebuie să credem că elevul Tartelett avea înclinaţii deosebite, fiindcă după cincisprezece zile ştia bine cincisprezece cuvinte ! Ştia că, pentru a arăta focul, Carefinotu spunea „birsi“, „aradu“ cînd arăta cerul, „mervira“ pentru mare, „dura“ pentru arbore etc... Era tot atît de mîndru ca şi cînd ar fi obţinut la marele concurs de polineziană premiul întîi.

Atunci, într-un elan de recunoştinţă, vru să-şi arate mulţumirea pentru ceea ce făcuse profesorul lui pentru el — nu încercînd să-l mai facă să sluţească cuvinte englezeşti, ci învăţîndu-l bunele maniere şi adevăratele principii ale coregrafiei europene.

De data asta Godfrey nu se putu împiedica să nu rîdă din toată inima ! La urma urmei, asta făcea să treacă timpul şi duminica, atunci cînd nu mai avea nimic de făcut; şi asista bucuros la cursurile celebrului Tartelett din San Francisco.

În adevăr, era ceva care merita să fie văzut ! Pe nefericitul Carefinotu îl treceau sudori de sînge supunîndu-se exerciţiilor elementare de dans ! Era ascultător, totuşi, şi plin de bunăvoinţă.

Oricum ar fi fost, profesorul punea tot sufletul. De altfel Carefinotu, cu toate că asta îl chinuia, era plin de zel. Greu de în-

chipuit cît trebui să sufere numai pentru a-şi rîndui picioarele în prima poziţie. Şi cînd trebui să treacă la a doua, şi apoi la a treia, fu şi mai şi !

— Dar uită-te la mine, căpăţînosule ! strigă Tartelett care îşi completa lecţia cu exemple. Vîrfurile în afară ! Încă mai în afară! Vîrful ăstuia la călcîiul ăstuilalt ! Depărtează genunchii, blestematule ! Umerii înapoi, secătură ! Capul sus !... Braţele arcuite!...

— Dar dumneata îi ceri imposibilul ! spunea Godfrey.

— Unui om inteligent nimic nu-i este imposibil ! răspundea invariabil Tartelett.

— Dar conformaţia lui nu se pretează la...

— Ei bine, o să se preteze ! Va trebui să se preteze, şi mai tîrziu acest sălbatic îmi va datora, cel puţin, faptul de a şti să se prezinte onorabil într-un salon !

— Dar niciodată, Tartelett, niciodată nu o să aibă prilejul să se prezinte într-un salon !

— Ei, ce ştii dumneata, Godfrey, riposta profesorul înălţîndu-se pe vîrfuri. Viitorul nu este al păturilor de jos ?

Aşa luau sfîrşit toate discuţiile cu Tartelett. Şi atunci profesorul, luîndu-şi vioara de buzunar şi arcuşul, făcea să se audă mici arii scîrţîitoare care-l umpleau de bucurie pe Carefinotu. Nu mai era nevoie să-l îndemni ! Fără vreo grijă pentru regulile coregrafice, ce salturi, ce contorsiuni, ce zbenguială !

Şi Tartelett, visător, văzînd acest copil al Polineziei dezlănţuindu-se în asemenea chip, se întreba dacă aceşti paşi, poate că puţin prea caracteristici, nu erau mai fireşti fiinţei umane, cu toate că erau cu totul în afara oricărui principiu de artă !

Dar să-l lăsăm pe profesorul de dans şi ţinută la meditaţiile sale filozofice şi să revenim la chestiuni mai practice, şi în acelaşi timp mai oportune.

În timpul ultimelor sale excursii în pădure sau cîmpie, fie că era singur, fie că era însoţit de Carefinotu, Godfrey nu zărise nici o altă fiară sălbatică. Nu găsise nici măcar urme de ale acestor animale. Rîuleţul, la care ar fi venit să-şi potolească setea, nu prezenta nici o amprentă pe malurile lui. În timpul nopţii nu se auzeau urlete, nici răgete suspecte.

În acelaşi timp, animalele domestice continuau să nu dea nici un semn de nelinişte.

„Asta-i ciudat, îşi spunea cîteodată Godfrey, şi totuşi nu m-am înşelat ! Carefinotu, nici pe atît ! Cel pe care mi l-a arătat era într-adevăr un urs ! Şi într-adevăr asupra unui urs am tras !

Admiţînd că l-am ucis, să fi fost acest urs ultimul reprezentant al familiei de plantigrazi de pe insulă ?"

Era absolut inexplicabil ! De altfel, dacă Godfrey ucisese acest urs, ar fi trebuit să-i găsească leşul acolo unde îl ucisese. Or, în zadar îl căutase ! Trebuia să creadă că animalul, rănit de moarte, îşi dăduse duhul departe, în vreo vizuină ? La urma urmei, era posibil ; dar atunci, în acel loc, la rădăcina copacului, ar fi fost urme de sînge — şi nu erau.

„Orice ar fi, se gîndea Godfrey, nu are importanţă şi să continuăm să fim prudenţi."

Cu primele zile din noiembrie, s-ar putea spune că venise vremea proastă, la această latitudine necunoscută. Începuseră să cadă, ceasuri întregi, ploi reci. Mai tîrziu, foarte probabil, vor veni şi acele nesfîrşite averse care nu se opresc săptămîni întregi şi care sînt caracteristica perioadei de iarnă la înălţimea acestei paralele.

Godfrey trebui să se ocupe de instalarea unei vetre în interiorul Will-Tree-ului, care avea să servească tot atît de bine la încălzirea locuinţei în timpul iernii cît şi la pregătirea mesei, la adăpost de averse şi vînt.

Vatra putea fi oricînd instalată într-un colţ al odăii, între pietre mari unele puse pe lat, altele pe cant. Problema care se punea era aceea de a îndrepta fumul afară ; să-l fi lăsat să iasă prin hornul lung care mergea în interiorul arborelui pînă în vîrful trunchiului nu era cu putinţă.

Lui Godfrey îi dădu atunci prin gînd să folosească, pentru a încropi un horn, cîţiva din acei înalţi şi groşi bambuşi care creşteau în unele locuri de pe malurile rîuleţului.

Trebuie spus că în această treabă fu foarte mult ajutat de Carefinotu. Negrul înţelesese, nu fără eforturi, ce voia Godfrey. El fu cel care îl însoţi cînd se duse să aleagă trestii dintre cele mai groase ; de asemenea, el fu cel care-l ajută să clădească vatra. Pietrele fură aşezate pe pămînt, în fund, în faţa uşii, trestiile de bambus, golite de măduvă, găurite la noduri, formară, îmbucîndu-se una în alta, un burlan suficient de lung, care ajungea la o deschizătură făcută în scoarţa copacului. Asta ar fi fost destul, cu condiţia de a veghea ca focul să nu aprindă trestiile de bambus. În curînd Godfrey avu satisfacţia de a vedea arzînd în vatră un foc bun, fără a otrăvi cu fum interiorul Will-Tree-ului.

Avusese dreptate să facă această instalaţie, şi mai multă dreptate că se grăbise să o facă.

În adevăr, de la 3 la 10 noiembrie, ploaia torenţială nu încetă să cadă. Ar fi fost imposibil să poţi ţine focul aprins în aer liber.

În timpul acestor zile posomorîte fură siliţi să rămînă în locuinţă. Nu trebuiră să iasă decît pentru nevoile urgente ale turmei sau păsărilor.

Se întîmplă ca, în aceste condiţii, rezerva de camas să se termine. Era, de fapt, substanţa care ţinea loc de pîine şi a cărei lipsă se făcu în curînd simţită.

Godfrey îl anunţă deci pe Tartelett într-o zi, la 10 noiembrie, că îndată ce timpul se va îmbunătăţi cît de cît, Carefinotu şi cu el se vor duce să culeagă camas. Tartelett, care nu era niciodată grăbit să alerge la două mile depărtare, printr-o cîmpie desfundată, îşi luă sarcina să păzească locuinţa în lipsa lui Godfrey.

Or, către seară, cerul începu să se limpezească de norii cei mari pe care vîntul din apus îi adunase de la începutul lunii, încetul cu încetul ploaia stătu, soarele aruncă cîteva raze palide. Se putea nădăjdui că a doua zi va aduce o oarecare înseninare, de care trebuia profitat fără întîrziere.

— Mîine, spuse Godfrey, am să plec de dimineaţă, şi Carefinotu are să mă întovărăşească.

— De acord, răspunse Tartelett.

Cînd veni noaptea, după ce terminară cina, cerul fiind limpezit de nori şi lăsînd să strălucească cîteva stele, negrul vru să-şi reia, afară, postul său obişnuit pe care trebuise să-l părăsească în timpul nopţilor precedente în care plouase. Godfrey încercă să-l facă să înţeleagă că era mai bine să rămînă în locuinţă, că nimic nu făcea necesar un surplus de supraveghere, fiindcă nu fusese semnalată nici o fiară sălbatică ; dar Carefinotu se încăpăţîna în ideea lui. Trebuiră să-l lase să facă ce vrea.

A doua zi, aşa cum prevăzuse Godfrey, nu mai plouase din ajun. Astfel că, atunci cînd ieşi din Will-Tree, către orele şapte, primele raze de soare aureau uşor creasta deasă a arborilor de sequoia.

Carefinotu era la postul său unde îşi petrecuse noaptea. Aştepta. Numaidecît, amîndoi bine înarmaţi şi avînd cu ei saci mari, îşi luară la revedere de la Tartelett, apoi se îndreptară către rîuleţ, pe al cărui mal stîng socoteau să urce pînă la tufele de camas.

După un ceas ajunseseră, fără să fi avut vreo întîlnire neplăcută. Desgropară repede rădăcinile, şi într-o cantitate destul de mare pentru a umple cei doi saci. Treaba asta le luă trei ceasuri, aşa că atunci cînd Godfrey şi tovarăşul lui o porniră înapoi spre Will-Tree, era aproximativ ora unsprezece dimineaţa.

Mergînd unul lîngă altul, mulțumindu-se să privească în jur, fiindcă de vorbit nu puteau vorbi, ajunseră la un cot al micului rîu, deasupra căruia se plecau arbori uriași, așezați ca un leagăn natural de la un mal la altul, cînd, deodată, Godfrey se opri.

De data asta el fu cel care îi arătă lui Carefinotu un animal nemișcat, oprit la rădăcina unui copac, și ai cărui ochi scăpărau cu o strălucire ciudată.

— Un tigru ! strigă el.

Și nu se înșela. Era într-adevăr un tigru mare, proptit pe picioarele dinapoi, zgîriind cu ghearele trunchiul copacului, în sfîrșit, gata să sară.

Cît ai clipi din ochi, Godfrey își lăsă jos sacul cu rădăcini. Pușca încărcată trecu în mîna dreaptă, o duse la umăr, ochi, trase.

— Uraa ! Uraa ! strigă el.

De data aceasta nu mai era nici o îndoială ; tigrul, lovit de glonț, făcuse un salt înapoi. Dar poate că nu era rănit de moarte, poate că avea să se întoarcă, înfuriat și mai mult de rana lui !...

Godfrey își ținea în continuare pușca îndreptată înspre el, amenințînd animalul cu o a doua împușcătură.

Dar, înainte de a-l putea reține Godfrey, Carefinotu, cu cuțitul lui de vînătoare în mînă, se repezise în partea în care dispăruse tigrul.

Godfrey îi strigă să se oprească, să se întoarcă !... Zadarnic. Negrul, hotărît, chiar cu prețul vieții sale, să dea gata animalul care poate că nu era decît rănit, nu-l auzi sau nu vru să-l audă.

Godfrey se repezi deci pe urmele lui...

Cînd ajunse pe mal, îl văzu pe Carefinotu în luptă cu tigrul, ținîndu-l de gît, opintindu-se într-o încleștare înspăimîntătoare, și în sfîrșit dîndu-i în inimă o puternică lovitură.

Tigrul se rostogoli pînă în rîulețul ale cărui ape, crescute de ploile din zilele trecute, îl duseră la vale cu o viteză de torent. Leșul animalului, care nu plutise decît o clipă la suprafață, fu tîrît cu repeziciune către mare.

Un urs ! Un tigru ! Nu mai era cu putință să te îndoiești că insula găzduia fiare de temut.

În acest timp, Godfrey, apropiindu-se de negru, se încredință că acesta nu primise în lupta dusă cu fiara decît cîteva zgîrieturi prea puțin grave. Apoi, foarte îngrijorat de cele ce-i așteptau în viitor, își reluă drumul spre Will-Tree.

Capitolul XX

ÎN CARE TARTELETT REPETĂ PE TOATE TONURILE CĂ VREA SĂ PLECE

Cînd află Tartelett că în insulă sînt nu numai urşi, dar şi tigri, începu să se văicărească şi mai tare. Acum nu o să mai îndrăznească să iasă ! Aceste fiare vor găsi în cele din urmă drumul care duce la Will-Tree ! Nicăieri nu aveau să mai fie în siguranţă ! Aşa încît profesorul, în spaima lui, cerea, pentru a fi apărat, nici mai mult nici mai puţin decît fortificaţii, da ! ziduri de piatră, forturi şi contra-forturi, întărituri şi bastioane, metereze, în sfîrşit tot ce ar fi putut face un adăpost sigur din grupul de sequoia. Fără de care el voia, sau cel puţin ar fi vrut să plece.

— Şi eu, răspunse simplu Godfrey.

În adevăr, condiţiile în care oaspeţii insulei Phina trăiseră pînă atunci nu mai erau aceleaşi. Reuşiseră, datorită unor fericite împrejurări, să lupte împotriva lipsurilor, să lupte pentru cele trebuincioase vieţii. Împotriva vremii, împotriva iernii şi a ameninţărilor ei, ar fi ştiut să se apere ; dar să trebuiască să se apere de animale sălbatice, al căror atac era posibil în orice clipă, era altceva şi, în realitate, le lipseau mijloacele.

Astfel complicată, situaţia devenea deci foarte gravă şi ameninţa să ajungă de nesuportat.

„Dar, îşi spunea fără încetare Godfrey, cum se face că timp de patru luni noi n-am văzut pe insulă o singură fiară şi de ce numai în ultimele cinsprezece zile am avut de luptat cu un urs şi un tigru ?... Ce vrea să însemne asta ?“

Faptul în sine putea părea inexplicabil, dar, trebuie să recunoaştem, nu era decît prea adevărat.

Godfrey, al cărui sînge rece şi curaj creşteau în faţa încercărilor, nu se lăsa totuşi bătut. Fiindcă animale primejdioase ameninţau acum mica colonie, important era să se pună fără întîrziere la adăpost de atacurile lor.

Dar ce măsuri să ia ?

În primul rînd, hotărîră ca plimbările în pădure să fie mai rare, că nu vor umbla pe afară neînarmaţi şi numai atunci cînd va fi absolut necesar pentru nevoile vieţii de toate zilele.

— Am avut destul noroc în aceste două întîlniri, spunea adesea Godfrey, dar altă dată nu vom mai scăpa poate atît de uşor ! Deci, nu trebuie să ne expunem dacă nu este absolut necesar !

Cu toate acestea, nu era de ajuns să rărească excursiile, trebuiau numaidecît să apere Will-Tree, atît locuinţa cît şi anexele sale, coteţul de păsări, staulul animalelor etc., unde fiarele ar fi putut pricinui pagube de neînlocuit.

Godfrey se gîndi, deci, dacă nu să fortifice Will-Tree — conform faimoaselor planuri ale lui Tartelett — să lege cel puţin între ei cei patru sau cinci sequoia care-i înconjurau. Dacă izbutea să ridice o palisadă înaltă şi solidă de la un trunchi la altul, ar fi putut fi acolo, relativ, în siguranţă sau măcar la adăpost de vreo surpriză.

Asta se putea face — Godfrey îşi dădu seama după ce cercetă bine locurile — dar era într-adevăr o muncă uriaşă. Cît de mică ar fi făcut-o, şi tot era vorba să înalţe această palisadă pe un perimetru de trei sute de picioare, cel puţin. Pornind de la aceste date, vă închipuiţi ce cantitate de copaci ar fi trebuit aleşi, tăiaţi, căraţi, înfipţi în pămînt, în aşa fel încît îngrăditura să fie completă.

Godfrey nu dădu înapoi în faţa acestei munci. Îi împărtăşi lui Tartelett proiectele sale, care îl aprobă promiţîndu-i în acelaşi timp un ajutor efectiv, dar, ceea ce era mai important, izbuti să-l facă pe Carefinotu — care era totdeauna gata să-i vină în ajutor — să-i înţeleagă planul.

Începură imediat lucrarea.

Se afla, aproape de un cot al rîuleţului, la mai puţin de o milă în amont de Will-Tree, o pădurice de pini marini, mijlocii ca grosime, al căror trunchi, în lipsa unor stîlpi sau scînduri, ar fi putut, prin felul în care erau rînduiţi unul lîngă altul, să formeze o solidă împrejmuire înaltă.

La această pădure se duseră dis-de-dimineaţă, Godfrey şi cei doi tovarăşi ai săi, a doua zi, 12 noiembrie. Bine înarmaţi, ei nu înaintau decît cu deosebit de mare prudenţă.

— Aceste expediţii nu-mi prea plac ! murmură Tartelett, pe care orice noi dificultăţi îl acreau din ce în ce mai mult. Tare aş vrea să plec !

Dar Godfrey nu-şi mai da osteneala să-i răspundă. În treaba asta nimeni nu ţinea seamă de gusturile lui, nu se făcea apel la inteligenţa lui. Interesul comun solicita numai munca bratelor sale. N-avea încotro, trebuia să facă această muncă de animal de povară.

De altfel, pe acest parcurs de o milă, care despărţea Will-Tree de pădurice, nu se ivi nici o întîlnire neplăcută. În zadar cercetaseră cu grijă desişul şi cîmpia de la un cap la altul al zării. Ani-

malele domestice pe care le lăsaseră să pască acolo nu dădeau nici un semn de neliniște. Păsările își vedeau ca de obicei de zbenguiala lor, fără vreo altă grijă.

Lucrările porniră imediat. Godfrey, pe bună dreptate, voia să nu înceapă căratul decît după ce toți copacii de care aveau nevoie aveau să fie doborîți. Ar fi putut să-i potrivească în mai multă siguranță, avîndu-i la fața locului.

În timpul acestei munci grele, Carefinotu fu de foarte mare folos. Devenise deosebit de îndemînatic în mînuirea fierăstrăului și toporului. Puterea lui îi îngăduia să-și continue munca, și atunci cînd Godfrey era silit să se oprească pentru a-și lua cîteva clipe de răgaz, și cînd Tartelett, cu mîinile și picioarele moi, nu ar mai fi avut putere nici măcar să-și ridice vioara.

Totuși, Godfrey îi repartizase nefericitului profesor de dans și ținută, transformat în tăietor de lemne, partea cea mai ușoară a muncii, adică curățirea copacilor de ramurile mai mici. Cu toate acestea, chiar dacă Tartelett ar fi fost plătit numai cu o jumătate de dolar pe zi, patru cincimi din salariul său tot ar fi fost ca și cînd le-ar fi furat.

Timp de șase zile, de la 12 la 17 noiembrie, lucrară fără întrerupere. Veneau de dimineață, din zori, își aduceau cu ei prînzul și nu se întorceau la Will-Tree decît pentru masa de seară. Cerul nu era prea senin. Uneori se adunau nori mari. Era un timp nehotărît, cînd cu ploaie, cînd cu soare. Așa că, în timpul averselor, tăietorii de lemne se adăposteau cum puteau sub arbori, apoi își reluau munca întreruptă o clipă.

La 18 noiembrie toți arborii, retezați și curățați de crengi, erau la pămînt, gata să fie tîrîți pînă la Will-Tree.

În tot acest timp, nici o fiară sălbatică nu-și făcuse apariția prin apropierea rîulețului. Se punea întrebarea dacă mai rămăsese vreuna pe insulă ; dacă ursul și tigrul, răniți de moarte, nu erau, ceea ce ar fi fost greu de crezut, ultimii din neamul lor.

Oricum ar fi fost, Godfrey nu vru să renunțe deloc la proiectul său de a înălța o palisadă solidă, pentru a fi în același timp la adăpost de o lovitură din partea sălbaticilor cît și din aceea a urșilor sau tigrilor. De altfel, ce fusese mai greu se făcuse, fiindcă acum nu mai aveau decît să transporte acest lemn la locul unde urma să fie clădită palisada.

Spunem „ce fusese mai greu se făcuse", cu toate că se părea că tîrîtul acestor copaci ar fi putut fi deosebit de neplăcut. Dacă nu a fost așa, s-a datorat numai lui Godfrey care avu o idee foarte practică și care avea să le ușureze foarte mult sarcina : să folo-

seească pentru transportul acestui lemn curentul rîului, pe care creşterea apelor, prilejuită de ultimele ploi, îl făcuse destul de iute. Aveau să înjghebe mici plute care vor aluneca liniştit pînă în dreptul pîlcului de sequoia, pe care rîuleţul îl străbătea oblic. Acolo, barajul format de micul pod, foarte firesc, le va opri. Din acest punct, pînă la Will-Tree mai rămîneau de străbătut doar douăzeci şi cinci de paşi.

Dacă unul din ei se arătă cu deosebire satisfăcut de acest procedeu care-i îngăduia să-şi recapete calitatea de om, atît de nefericit compromisă, acela a fost desigur Tartelett.

Din ziua de 18 fură întocmite primele plute. Alunecară fără dificultate pînă la baraj. În mai puţin de trei zile, în 20 noiembrie, seara, toate aceste grămezi de material ajunseseră la destinaţie.

A doua zi, primii trunchi, înfipţi la o adîncime de două picioare în pămînt, începeau să se rînduiască în aşa fel încît să lege între ei cei mai mari arbori de sequoia care înconjurau Will-Tree. O armătură de ramuri, elastice şi tari în acelaşi timp, legînd între ele vîrfurile acestor trunchiuri ascuţite cu barda, asigurau soliditate întregului sistem.

Godfrey vedea cu o foarte mare mulţumire înaintînd lucrul şi era nerăbdător să-l vadă terminat.

— Odată terminată palisada, îi spunea el lui Tartelett, vom fi într-adevăr la noi acasă.

— Nu o să fim cu adevărat la noi acasă, răspundea Tartelett pe un ton sec, decît cînd vom fi în Montgomery-Street, în camerele noastre din locuinţa Kolderup !

Asupra acestei păreri nu mai era nimic de discutat.

La 26 noiembrie, palisada era pe trei sferturi înălţată. Printre arborii de sequoia, legaţi unul de altul, se afla şi acela în care fusese instalat coteţul păsărilor, şi intenţia lui Godfrey era să construiască şi un grajd.

Încă trei sau patru zile şi împrejmuirea avea să fie terminată. Nu mai rămînea decît să potrivească o uşă solidă care să asigure în totul închiderea Will-Tree-ului.

Dar a doua zi, 27 noiembrie, datorită unei împrejurări pe care se cuvine să o menţionăm mai amănunţit, fiindcă face parte din întîmplările inexplicabile specifice insulei Phina, această muncă fu întreruptă.

Către ora 8 dimineaţa, Carefinotu se căţărase prin burlanul interior pînă la bifurcarea arborelui de sequoia, cu scopul de a închide cît mai bine deschizătura prin care puteau să pătrundă frigul şi ploaia, cînd lăsă să-i scape un strigăt ciudat.

Godfrey, care lucra la palisadă, ridicînd capul, îl zări pe Carefinotu făcînd unele gesturi prin care voia parcă să-i spună să vină lîngă el fără întîrziere.

Godfrey, gîndindu-se că negrul nu l-ar fi întrerupt din lucru dacă nu ar fi fost vorba de ceva serios, îşi luă luneta, se urcă în hornul interior, trecu prin deschizătură şi se aşeză în curînd călare pe una din ramurile mai groase. Carefinotu, îndreptînd atunci braţul către unghiul rotunjit pe care Phina îl făcea la nord-est, arătă un abur care se înălţa în aer ca un panaş prelung.

— Iarăşi ! exclamă Godfrey.

Şi îndreptîndu-şi luneta către acel punct, nu avu încotro şi trebui să constate că, de data asta, o eroare nu era cu putinţă, că era într-adevăr vorba de un fum ce trebuia că iese dintr-un foc mare fiindcă, deşi la o distanţă de cinci mile, se putea vedea foarte desluşit.

Godfrey se întoarse către negru.

Acesta îşi exprima surprinderea prin priviri, prin exclamaţii, în sfîrşit prin întreaga sa atitudine. Se vedea bine că nu era mai puţin uluit decît Godfrey de această apariţie.

De altfel, în larg nu se afla nici o corabie, nici o ambarcaţiune indigenă sau de alt fel, nimic care să arate că pe litoral s-ar fi făcut de curînd vreo debarcare.

— Ah, de data asta am să izbutesc să descopăr focul care produce acest fum ! strigă Godfrey.

Arătînd către unghiul din nord-est al insulei, apoi către partea inferioară a copacului, îi dădu de înţeles prin gesturi lui Carefinotu că vrea să se îndrepte fără întîrziere către acel loc.

Carefinotu îl înţelese. Mai mult decît atît, cu o mişcare a capului îl aprobă.

„Da, îşi spuse Godfrey, dacă este o fiinţă omenească, trebuie să ştim cine este, de unde a venit ! Trebuie să ştim de ce se ascunde ! Este vorba de siguranţa noastră, a tuturor !"

Peste o clipă, atît Carefinotu cît şi el coborîseă la picioarele Will-Tree-ului. Apoi Godfrey, punîndu-l şi pe Tartelett la curent cu cele ce văzuse şi cu ce aveau de gînd să facă, îi propuse să-i însoţească pînă în partea de nord a litoralului.

Zece mile, aproximativ, de parcurs într-o zi nu era ceva care să tenteze pe un om care-şi socotea picioarele ca cea mai preţioasă parte a corpului său, sortite numai unor exerciţii nobile.

Tartelett răspunse că preferă să rămînă la Will-Tree.

— Fie, o să mergem singuri, răspunse Godfrey, dar nu ne aştepta înainte de a se fi înnoptat !

Acestea fiind spuse, Carefinotu şi el, luîndu-şi ceva de-ale mîncării pentru a putea prînzi pe drum, după ce îşi luară la revedere de la profesor, a cărui părere personală era că nu vor găsi nimic şi că se vor osteni degeaba, plecară.

Godfrey îşi luă cu el puşca şi revolverul ; negrul, toporul şi cuţitul de vînătoare care devenise arma lui preferată. Trecură peste podul de scînduri pe malul drept al rîuleţului, apoi, tăind peste cîmpie, se îndreptară către acel punct de pe litoral din care se vedea înălţîndu-se printre stînci fumul.

Era mai la răsărit de locul în care zadarnic se dusese Godfrey în cea de a doua explorare a sa.

Mergeau amîndoi repede, nu fără a se asigura că drumul este fără primejdii, că în tufişuri şi mărăciniş nu se ascunde vreun animal al cărui atac ar fi fost de temut.

Nu avură nici o întîlnire neplăcută.

La prînz, după ce mîncară, fără a se opri vreun moment, ajunseră la primul rînd de stînci care mărgineau coasta. Fumul, care continua să se vadă, se înălţa la mai puţin de un sfert de milă depărtare de ei. Nu aveau decît să meargă în linie dreaptă ca să ajungă acolo.

Îşi grăbiră deci pasul, dar cu unele precauţii, cu gîndul de a surprinde şi nu de a fi surprinşi.

Două minute după asta, fumul dispăru ca şi cînd focul ar fi fost stins brusc.

Dar Godfrey calculase cu precizie locul deasupra căruia apăruse. Era în vîrful unei stînci de o formă ciudată, un fel de trunchi de piramidă, uşor de recunoscut. I-o arătă tovarăşului lui de drum, ducîndu-se drept spre ea.

Sfertul de milă fu repede parcurs ; apoi, după ce escaladară al doilea rînd de stînci, Godfrey şi Carefinotu se aflară pe plajă, la mai puţin de cincizeci de paşi de stîncă.

Dădură fuga într-acolo !... Nimeni !... Dar de data aceasta, un foc de-abia stins, cărbuni pe jumătate arşi dovedeau clar că în acel loc fusese aprins un foc.

— Cineva a fost aici ! exclamă Godfrey. Cineva, numai acum un minut ! Trebuie să aflu !...

Strigă... Nici un răspuns ! Carefinotu dădu drumul unui chiot răsunător... Nu apăru nimeni !

Iată-i pe amîndoi cercetînd stîncile învecinate, căutînd o grotă, care ar fi putut servi de adăpost unui naufragiat, unui băştinaş, unui sălbatic...

În zadar răscoliră cea mai mică înfundătură a litoralului. Nu exista nimic ce ar fi putut semăna cu o tabără mai nouă sau mai veche, nici măcar o urmă de trecere a unui om, oricare ar fi fost el.

Şi totuşi, de data aceasta nu era aburul unui izvor fierbinte ! Era cu adevărat fumul unui foc de lemne şi buruieni, şi acest foc nu s-a putut aprinde singur !

Zadarnice căutări. Aşa că, înspre orele două, Godfrey şi Carefinotu, pe cît de neliniştiţi tot pe atît de nedumeriţi că nu descoperiseră nimic, îşi reluară drumul către Will-Tree.

Nu este de mirare că Godfrey căzu pe gînduri. I se părea că insula lui era acum sub vraja unei puteri supranaturale. Reapariţia acestui fum, prezenţa fiarelor sălbatice, nu vădeau toate astea vreo complicaţie neobişnuită ?

Şi nu fu el silit să se convingă că are dreptate, cînd, o oră după ce ajunsese în cîmpie, auzi un zgomot ciudat, un fel de zăngănit sec ?... Carefinotu îl împinse în clipa în care un şarpe, încolăcit sub ierburi,se pregătea să se arunce asupra lui !

— Acum şi şerpi, pe insulă, nu erau de ajuns urşi şi tigri, acum şi şerpi ! exclamă Godfrey.

Da ! Era una din acele reptile, uşor de recunoscut după zgomotul pe care îl făcu fugind, un şarpe cu clopoţei din specia cea mai veninoasă, un uriaş din familia crotalilor !

Carefinotu se aruncase între Godfrey şi reptila care nu întîrzie să se facă nevăzută sub un tufiş des.

Dar negrul, urmărind-o, îi reteză capul cu o lovitură de topor. Cînd se apropie Godfrey, cele două bucăţi ale trupului reptilei se zbăteau pe pămîntul însîngerat.

Apoi, pe toată această parte a cîmpiei pe care rîuleţul o despărţea de Will-Tree, mai apărură numeroşi alţi şerpi, nu mai puţin primejdioşi.

Era deci, deodată, o invazie de reptile ? Insula Phina avea să rivalizeze cu acea veche Tenos pe care ofidienele sale de temut o făcuseră celebră în antichitate, dînd în acelaşi timp numele său viperei respective.

— Să mergem ! Să mergem ! strigă Godfrey, îndemnîndu-l pe Carefinotu să grăbească pasul.

Era neliniştit. Îl frămîntau presimţiri negre pe care nu şi le putea stăpîni. Influenţat de ele, simţind o nenorocire apropiată, era nerăbdător să ajungă la Will-Tree.

Şi într-adevăr, cînd se apropie de scîndura aruncată peste rîuleţ, îl mai aştepta ceva.

De sub pîlcul de sequoia se auzeau strigăte de spaimă. Cineva striga după ajutor, cu un glas asupra căruia nu puteai să te înşeli !

— Este Tartelett ! exclamă Godfrey. Nenorocitul a fost atacat ! Repede !... Repede !...

Douăzeci de paşi după ce trecuseră podul, îl zăriră pe Tartelett alergînd cît îl ţineau picioarele.

Un crocodil uriaş, ieşit din rîuleţ, îl urmărea cu fălcile deschise. Bietul om, zăpăcit, înnebunit de spaimă, în loc să se arunce la dreapta sau la stînga, fugea în linie dreaptă, riscînd astfel să fie ajuns !... Deodată se împiedică şi căzu... Era pierdut. Godfrey se opri. În faţa acestei primejdii de neînlăturat, sîngele rece nu-l părăsi nici o clipă. Duse puşca la umăr şi ţinti crocodilul sub un ochi.

Glonţul, bine îndreptat, trăsni monstrul care făcu un salt în lături şi recăzu nemişcat pe pămînt.

Atunci Carefinotu, alergînd la Tartelett, îl ridică de jos... Tartelett trăsese o spaimă bună ! Şi încă ce spaimă !

Erau ceasurile şase seara.

Cîteva clipe mai tîrziu, Godfrey şi cei doi tovarăşi ai lui erau din nou la Will-Tree.

Cît de amare reflecţii fură nevoiţi să facă în timpul acestei mese de seară ! Cîte nesfîrşite ore de nesomn îi aşteptau pe aceşti oaspeţi ai insulei Phina, împotriva cărora se înverşuna parcă soarta !

Cît despre profesor, chinuit de spaimă, nu găsea altceva de făcut decît să repete aceste cuvinte, care de fapt spuneau tot ce gîndea :

— Aş fi fericit să plec !

Capitolul XXI

CARE SE ÎNCHEIE CU O CUGETARE CU TOTUL SURPRINZĂTOARE A NEGRULUI CAREFINOTU

Venise în sfîrşit şi iarna, care la această latitudine e atît de aspră. Primele geruri se şi făceau simţite şi trebuiau să se aştepte la o şi mai mare scădere a temperaturii. Godfrey se felicită că instalase în încăpere o vatră. Se înţelege de la sine că lucrul la palisadă fusese terminat şi o uşă solidă asigura acum închiderea împrejmuirii.

În timpul celor şase săptămîni care urmară, adică pînă la jumătatea lui decembrie, avură multe zile cu vreme rea, în timpul că-

rora nu le fu cu putinţă să se aventureze afară. Primul asalt îl dădură cîteva vijelii grozave care zgîlţîiră pînă în rădăcini grupul de sequoia, umplură pămîntul de ramuri frînte, din care ei, de altfel, făcură o serioasă rezervă pentru foc.

Oaspeţii din Will-Tree se îmbrăcară atunci cît putură de călduros ; în timpul celor cîteva excursii pe care fură nevoiţi să le facă pentru a se aproviziona, folosiră stofele de lînă găsite în cufăr ; dar timpul deveni atît de rău încît se văzură siliţi să rămînă înăuntru.

Orice vînătoare deveni imposibilă şi în curînd începu să ningă atît de tare încît Godfrey ar fi putut să se creadă în ţinuturile prea puţin ospitaliere ale oceanului polar.

În adevăr, este ştiut că America septentrională, bîntuită de vînturile din nord, în calea cărora nu stă nici un obstacol, este una din ţările cele mai friguroase de pe glob. Iarna se prelungeşte aici pînă dincolo de luna aprilie. Sînt necesare precauţii deosebite ca să lupţi împotriva ei. Aceasta îl făcea pe Godfrey să creadă că insula Phina era situată la o latitudine mult mai mare decît presupusese el.

Din această cauză, necesitatea de a amenaja interiorul din Will-Tree cît mai confortabil cu putinţă ; dar avură de suferit cumplit din pricina frigului şi a ploii. Rezervele de alimente erau din nefericire insuficiente, carnea de broască ţestoasă conservată, încetul cu încetul, se consuma ; de mai multe ori trebuiră să sacrifice cîteva oi, aguti sau capre din turmă, care totuşi nu se înmulţiseră decît prea puţin de la sosirea lor pe insulă.

Cu prilejul acestor noi încercări, ce de gînduri triste îl chinuiră pe Godfrey !

Se mai întîmplă că, timp de cincisprezece zile, fu doborît de o febră foarte mare. Fără mica farmacie în care găsi medicamentele necesare, poate că nici nu s-ar fi putut însănătoşi. Tartelett era, de altfel, prea puţin priceput pentru a-i da îngrijirile potrivite în timpul acestei boli. Lui Carefinotu îi datora în primul rînd însănătoşirea.

Dar ce de aduceri aminte şi, de asemenea, ce de păreri de rău ! Mai ales că nu putea acuza pe nimeni altul decît pe el de faptul că se găseau în această situaţie al cărei sfîrşit nu prea îl vedea ! De cîte ori, în delirul său, nu o strigase pe Phina, pe care socotea că nu o s-o mai vadă niciodată, pe unchiul Will, de care se vedea despărţit pentru totdeauna !

Ah, abia acum putea să vadă în adevărata ei lumină această existenţă a Robinsonilor din care imaginaţia sa de copil îşi făcuse

un ideal ! Acum dădea piept cu realitatea ! Nici nu putea să spere măcar să se mai întoarcă vreodată acasă.

Astfel trecu toată această tristă lună a lui decembrie, la sfîrşitul căreia Godfrey abia începu să-şi recapete oarecum puterile.

Cît despre Tartelett, printr-un noroc deosebit, fără îndoială, el fu tot timpul sănătos. Dar ce de văicăreli neîntrerupte, ce de tînguiri fără de sfîrşit ! Asemenea grotei lui Calypso, după plecarea lui Ulysse, Will-Tree „nu mai răsuna de cîntul său", acela al viorii sale de buzunar bineînţeles, ale cărei corzi frigul le înţepenise !

Trebuie spus, de asemenea, că una din cele mai importante preocupări ale lui Godfrey era, odată cu apariţia animalelor primejdioase, teama de a-i vedea pe sălbatici revenind în număr mare pe insula Phina, a cărei poziţie le era cunoscută. Împotriva unei asemenea agresiuni, incinta împrejmuită de palisadă nu ar fi fost decît o barieră cu totul insuficientă.

După o cercetare atentă, tot adăpostul oferit de crengile înalte ale arborelui de sequoia părea a fi cel mai sigur, drept care încercă să facă accesul pînă la ele mai puţin dificil. Ar fi fost oricînd mai uşor să aperi deschizătura îngustă prin care trebuia să treci ca să ajungi în vîrful trunchiului.

Cu ajutorul lui Carefinotu, Godfrey izbuti să întocmească nişte cioturi regulat distanţate de la un perete la altul, ca treptele unei scări, şi care, unite printr-o frînghie lungă de ierburi, permiteau urcarea mai rapidă în interior.

— Ei bine, spuse zîmbind Godfrey cînd termină şi această treabă, ne-am ales jos cu o casă de oraş şi sus cu o casă de ţară !

— Aş prefera o pivniţă, numai să fie în Montgomery-Street ! răspunse Tartelett.

Veni Crăciunul, apoi Anul Nou, plin de amintiri din copilărie, care, din prima zi de ploaie amestecată cu zăpadă, friguros, întunecat, începu sub cele mai apăsătoare auspicii.

Se împlineau şase luni de cînd naufragiaţii de pe *Dream* erau cu totul rupţi de restul lumii.

Începutul acestui an nu fu foarte fericit. Erau semne că Godfrey şi tovarăşii lui aveau să fie supuşi unor încercări şi mai grele.

Pînă la 18 ianuarie ninse fără încetare. Trebuiseră să lase turma să pască afară, pentru a-şi găsi cum putea hrana.

La sfîrşitul zilei, o noapte foarte umedă şi foarte rece învăluia întreaga insulă, şi locul, şi aşa întunecat, de sub arborii de sequoia era cufundat într-un întuneric adînc.

Înăuntru, la Will-Tree, întinşi pe saltelele lor, Godfrey şi Carefinotu încercau zadarnic să doarmă. Godfrey, la lumina tremurătoare a unei torţe de răşină, răsfoia cîteva pagini din biblie. Către ora 10 se auzi dinspre partea de nord a insulei un zgomot îndepărtat care se apropia încetul cu încetul.

Nu era nici o îndoială. Erau fiare sălbatice care dădeau tîrcoale prin împrejurimi şi cu atît mai înspăimîntător era totul, cu cît urletele tigrului şi ale hienei, răgetul panterei şi ale leului se amestecau, de data aceasta, într-un concert teribil.

Godfrey, Tartelett şi negrul se sculară deodată, pradă unei nelinişti de nedescris. Dacă, în faţa acestei inexplicabile invazii de animale sălbatice, Carefinotu împărtăşea spaima tovarăşilor lui, trebuie menţionat că, în afară de asta, uluirea lui era cel puţin tot atît de mare ca şi groaza lui.

Timp de două ore nesfîrşite, toţi trei fură ţinuţi în alarmă. Uneori urletele izbucneau în apropiere ; apoi deodată încetau, ca şi cînd haita de fiare, necunoscînd ţinutul pe care îl cutreiera, mergea la întîmplare. Poate că, în acest caz, Will-Tree nu va fi atacat !

„Ce folos, se gîndea Godfrey. Dacă nu izbutim să distrugem aceste animale pînă la ultimul, pentru noi nu va mai fi nici o siguranţă pe insulă !"

Puţin după miezul nopţii, răgetele începură cu şi mai multă tărie, la o şi mai mică distanţă. Imposibil să te mai îndoieşti că haita urlătoare se apropia de Will-Tree.

— Da ! Din păcate, era mai mult ca sigur ! Şi totuşi, de unde veneau aceste animale sălbatice ? Nu se putea să fi debarcat de curînd pe insula Phina ! Probabil deci că erau aici încă înaintea sosirii lui Godfrey ! Dar atunci, cum a putut toată această haită să se ascundă atît de bine încît, în timpul excursiilor şi a vînătorilor precum şi la trecerea prin pădurea centrală ca şi pe meleagurile cele mai îndepărtate din sudul insulei, Godfrey să nu fi găsit nici o urmă ! Unde era deci acea misterioasă vizuină din care se revărsaseră aceşti lei, hiene, pantere, tigri ? Dintre toate întîmplările inexplicabile de pînă acum, aceasta nu era oare cea mai inexplicabilă ?

Lui Carefinotu nu-i venea să creadă cele ce auzea. Aşa cum s-a mai spus, chiar şi la el uluiala ajunsese la culme. La flacăra din vatră care lumina interiorul de la Will-Tree, s-ar fi putut observa pe faţa sa neagră cea mai ciudată dintre strîmbături.

În ce-l priveşte pe Tartelett, el gemea, se văicărea, bombănea în colţul lui. Voia să-l întrebe pe Godfrey despre toate astea ; dar

acesta nici nu ştia, nici n-avea chef să-i răspundă. Presimţea o mare primejdie şi încerca să găsească o scăpare.

O dată sau de două ori Carefinotu şi cu el merseră pînă către mijlocul împrejmuirii. Voiau să se asigure dacă poarta acesteia era solid fixată pe dinăuntru.

Deodată, o avalanşă de animale năvăli cu o larmă asurzitoare înspre Will-Tree.

Deocamdată nu era decît turma de capre, oi, aguti. Îngrozite la auzul urletelor fiarelor sălbatice, simţindu-le apropierea, animalele înnebunite de frică îşi lăsaseră păşunea şi veneau să se adăpostească după palisadă.

— Trebuie să le deschidem ! strigă Godfrey.

Carefinotu dădu din cap de sus în jos. Nu avea nevoie să vorbească aceeaşi limbă ca Godfrey pentru a-l înţelege.

Poarta fu deschisă şi întreaga turmă îngrozită năvăli în incintă. Dar, în aceeaşi clipă, prin intrarea liberă, apăru un fel de scînteiere a unor ochi în mijlocul acelui întuneric pe care arborii de sequoia îl făceau şi mai dens încă.

Nu mai aveau timp să închidă poarta !

Să se arunce asupra lui Godfrey, să-l tragă fără voia lui, să-l împingă în locuinţă, a cărei uşă o închise brusc, toate acestea fură făcute de Carefinotu fulgerător.

Alte răgete arătau că trei sau patru fiare sălbatice izbutiseră să treacă peste împrejmuire. Atunci, acele urlete groaznice se amestecară cu behăituri şi gemete de spaimă. Turma de animale domestice, prinsă ca într-o cursă, era ţinută în gheare, la cheremul asediatorilor.

Godfrey şi Carefinotu, care se căţăraseră pînă la cele două ferestre mici, tăiate în scoarţa arborelui de sequoia, încercau să vadă ce se petrece în întuneric.

Evident, fiarele, tigri sau lei, pantere sau hiene — nu se putea şti încă — se aruncaseră asupra turmei şi măcelărirea ei începuse. În acel moment, Tartelett, într-un acces de groază oarbă, înnebunit de spaimă, apucînd una din puşti, vru să tragă prin ambrazura uneia din ferestre, la întîmplare !

Godfrey îl opri.

— Nu ! spuse el. În acest întuneric, mai mult ca sigur că nu vei nimeri. Nu trebuie să ne risipim zadarnic muniţiile ! Să aşteptăm venirea zilei !

Avea dreptate. Gloanţele ar fi putut tot atît de bine să nimerească animalele domestice ca şi fiarele sălbatice — mai sigur chiar, fiindcă acelea erau în număr mai mare. Să le salvezi, era acum

imposibil. Ele sacrificate, poate că fiarele sătule ar fi părăsit incinta înainte de răsăritul soarelui. Şi atunci aveau să vadă cum ar fi fost mai potrivit să acţioneze pentru a se apăra de un nou atac.

Era, de asemenea, mai bine ca în timpul acestei nopţi atît de întunecoase — şi atît timp cît puteau — să nu le vestească acestor animale prezenţa unor fiinţe omeneşti pe care ar fi putut să le prefere unor animale domestice. Poate că aşa vor putea evita un atac direct împotriva Will-Tree-ului.

Cum Tartelett era incapabil să înţeleagă un asemenea raţionament şi nici vreun altul, Godfrey se mulţumi să-i ia arma. Profesorul se aruncă atunci pe patul său, blestemînd călătoriile, călătorii, maniacii care nu pot să stea liniştiţi acasă la ei ! Cei doi tovarăşi ai săi trecuseră din nou la ferestre, să observe ce se petrece. Asistau de acolo, fără să poată interveni, la acel oribil masacru în întuneric. Zbieretele oilor şi caprelor scădeau încetul cu încetul — fie că măcelărirea acestor animale era terminată, fie că cele mai multe izbutiseră să se salveze ieşind afară, unde le aştepta, de altfel, o moarte nu mai puţin sigură. Ar fi fost o pierdere ireparabilă pentru mica colonie ; dar Godfrey nu mai avea timp să se gîndească la viitor. Prezentul era destul de neliniştitor pentru a-i absorbi toate gîndurile.

Nu era nimic de făcut, nimic de încercat pentru a împiedica această operă de distrugere.

Erau probabil aproape orele 11 seara, cînd urletele turbate încetară pentru o clipă.

Godfrey şi Carefinotu continuau să privească ; li se părea că mai văd încă trecînd umbre mari, în timp ce un zgomot nou le ajungea la urechi.

Evident, unele fiare întîrziate, atrase de mirosul sîngelui care plutea în aer, adulmecau şi alte mirosuri în jurul Will-Tree-ului. Se duceau şi veneau, se învîrteau în jurul copacului, făcînd să se audă mormăituri răguşite şi înfundate de furie. Unele din aceste umbre făceau salturi pe pămînt ca nişte pisici uriaşe. Turma măcelărită nu ajunsese să le potolească turbarea.

Nici Godfrey, nici tovarăşii lui nu clinteau. Stînd cu totul nemişcaţi, poate că vor putea evita un atac direct. O întîmplare nefericită dezvălui deodată prezenţa lor şi îi expuse la cele mai mari primejdii. Pradă unei adevărate halucinaţii, Tartelett se sculase. Apucase un revolver şi, de data aceasta, înainte ca Godfrey şi Carefinotu să-l poată împiedica, nemaiştiind ce face, crezînd probabil că zăreşte în faţa lui un tigru, trăsese !...

Glonţul trecu prin uşa Will-Tree-ului.

— Nenorocitule ! strigă Godfrey aruncîndu-se asupra lui Tartelett, căruia negrul îi smulse arma.

Prea tîrziu. Alarma fusese dată. Afară izbucniră răgete şi mai violente. Se auzeau gheare formidabile rîcîind scoarţa copacului. Zgîlţîituri cumplite zguduiră uşa, care era prea şubredă pentru a rezista acestui asalt.

— Să ne apărăm ! strigă Godfrey.

Şi cu puşca în mînă, cu cartuşiera la centură, îşi reluă postul la una din ferestre. Spre marea lui surpriză, Carefinotu făcuse la fel ! Da ! Negrul, apucînd cea de a doua puşcă — o armă pe care totuşi nu o mînuise niciodată — îşi umplu buzunarele cu cartuşe şi-şi luă locul la cea de a doua fereastră. Atunci, prin ambrazuri, începură să răsune focurile de puşcă. La fulgerul împuşcăturii, Godfrey de o parte, Carefinotu de alta, puteau să vadă cu ce duşmani aveau de-a face.

Acolo, afară, urlînd de furie, mugind sub detunături, rostogolindu-se sub gloanţele care-i loveau pe unii dintre ei, săreau lei, tigri, hiene, pantere — cel puţin douăzeci la număr dintre aceste feroce animale ! La urletele lor, care răsunau pînă departe, aveau să răspundă, alergînd, alte fiare. Se şi puteau auzi răgete mai îndepărtate care se apropiau de împrejurimile Will-Tree-ului. S-ar fi crezut că pe insulă se golise deodată o întreagă menajerie de fiare sălbatice.

În acest timp, fără să se preocupe de Tartelett, care nu le putea fi de folos cu nimic, Godfrey şi Carefinotu, păstrîndu-şi tot sîngele rece, căutau să nu tragă decît atunci cînd erau siguri că au ochit bine. Nevrînd să piardă nici un cartuş, aşteptau să treacă vreo umbră. Atunci glonţul pornea şi nimerea, fiindcă, imediat, un urlet de durere demonstra că animalul fusese atins.

După un sfert de oră, fu parcă un răgaz. Fiarele se săturaseră de un atac care costase viaţa mai multora dintre ele, sau aşteptau ziua pentru a şi-l relua în condiţii mai favorabile. Oricum ar fi fost, nici Godfrey, nici Carefinotu nu vrură să-şi părăsească postul. Negrul nu se folosise de puşca lui cu mai puţină îndemînare decît Godfrey şi, dacă o făcea numai dintr-un instinct de imitare, trebuie să recunoaştem că era surprinzător.

Către orele două dimineaţă, o nouă alarmă — de data asta mai gravă decît celelalte. Primejdia era iminentă : poziţia din interiorul Will Tree-ului risca să nu mai reziste.

Atunci glonțul pornea și nimerea...

În adevăr, la rădăcina arborelui de sequoia izbucniră noi răgete. Nici Godfrey, nici Carefinotu, din pricina felului cum erau așezate ferestrele, tăiate lateral, nu-i puteau vedea pe asediatori, în consecință nu puteau nici să tragă cu șanse de a nimeri.

Acum, fiarele își îndreptau atacul asupra ușii, pe care era mai mult ca sigur că aveau fie să o scoată din balamale, fie că avea să cedeze sub ghearele lor. Godfrey și negrul coborîră în încăperea de jos. Ușa se și clătina sub loviturile de afară... Se simțea o răsuflare caldă trecînd printre crăpăturile scoarței.

Godfrey și Carefinotu încercară să consolideze această ușă, proptind-o cu parii pe care erau înjghebate paturile lor, dar asta nu era de ajuns.

Era evident că foarte repede avea să fie spartă, fiindcă fiarele se înverșunau asupra ei cu furie — mai ales de cînd gloanțele nu le mai puteau ajunge. Godfrey era deci redus la neputință. Dacă el și tovarășii lui ar mai fi fost în interiorul copacului în clipa cînd asediatorii aveau să năvălească, armele nu le-ar fi fost de ajuns ca să-i apere.

Godfrey își încrucișase brațele... Vedea scîndurile ușii desprinzîndu-se puțin cîte puțin... Nu avea nici o putere. Într-un moment de slăbiciune, își trecu mîna peste frunte, ca și cînd l-ar fi cuprins desperarea. Dar recăpătîndu-și aproape numaidecît stăpînirea de sine :

— Sus, spuse el, sus... cu toții !

Și arătă burlanul strîmt care, în interiorul copacului, ducea pînă acolo unde trunchiul se despărțea ca o furcă. Carefinotu și cu el, luînd puștile și revolverele, se aprovizionară cu cartușe.

Era vorba, acum, să-l silească pe Tartelett să-i urmeze pînă la acea înălțime la care el nu voise niciodată să se aventureze.

Dar Tartelett nu mai era acolo. O luase înainte, în timp ce tovarășii lui trăgeau.

— Sus ! repetă Godfrey.

Era un ultim refugiu, unde cu siguranță aveau să fie la adăpost de fiare. În orice caz, dacă vreuna din ele, panteră sau tigru, ar fi încercat să se urce pînă la ramurile arborelui, avea să fie ușor să apere deschizătura prin care urma să treacă.

Godfrey și Carefinotu nu ajunseseră la o înălțime de 30 de picioare, că urletele și izbucniră în interiorul Will-Tree-ului.

Numai cîteva minute dacă ar fi mai întîrziat și ar fi fost surprinși acolo. Ușa tocmai sărise din balamale.

Amîndoi se grăbiră să urce şi ajunseră în sfîrşit la deschizătura de sus a trunchiului. Îi întîmpină un strigăt de groază. Era Tartelett care crezuse că vede apărînd o panteră sau un tigru ! Nefericitul profesor îşi încleştase mîinile de o creangă, cu o îngrozitoare frică să nu cadă.

Carefinotu se duse la el, îl sili să se rezeme de o creangă mai mică, de care îl legă solid cu cureaua lui.

Apoi, în timp ce Godfrey se ducea să se posteze într-un loc de unde să supravegheze deschizătura, Carefinotu căută un alt loc potrivit, în aşa fel încît puşca lui să-şi poată încrucişa focul cu aceea a lui Godfrey.

Şi aştèptară.

În aceste condiţii, erau într-adevăr şanse ca cei asediaţi să fie la adăpost de orice atac.

Totuşi Godfrey încercă să vadă cele ce se petreceau sub ei, dar noaptea era încă prea adîncă. Atunci îşi ascuţi auzul, şi răgetele care se înălţau fără încetare arătau prea bine că asediatorilor nici nu le trecea prin gînd să părăsească locul.

Deodată, către orele patru dimineaţa, se făcu la temelia arborelui o lumină mare. În curînd această lumină pătrunse şi prin ferestre şi uşă. În acelaşi timp, un fum înecăcios se înălţă prin deschizătura de sus, pierzîndu-se în ramurile înalte.

— Ce mai este şi asta ? strigă Godfrey.

Nu era decît ceva foarte uşor de înţeles. Fiarele, pustiind totul în interiorul Will-Tree-ului, împrăştiaseră jeraticul din vatră. Focul se întinsese numaidecît la lucrurile din încăpere. Flacăra ajunsese la scoarţa copacului, a cărei uscăciune o făcea să ardă foarte uşor. Uriaşul sequoia ardea de la rădăcină.

Situaţia devenea şi mai îngrozitoare decît fusese pînă atunci. În acest moment, la flacăra incendiului care lumina violent pămîntul de sub grupul de arbori, se puteau vedea salturile fiarelor.

Aproape în aceeaşi clipă se produse o explozie înspăimîntătoare. Sequoia, groaznic zguduit, se cutremură din rădăcini pînă la ramurile cele mai din vîrf.

Nu era altceva decît rezerva de praf de puşcă ce tocmai explodase în interiorul Will-Tree-ului şi aerul, cedînd presiunii, izbucnise prin deschizătură ca nişte gaze expulzate dintr-o gură de foc.

Godfrey şi Carefinotu aproape că fură smulşi din locurile lor. Cu siguranţă că Tartelett, dacă nu ar fi fost solid legat, ar fi fost aruncat la pămînt.

Fiarele, înspăimîntate de explozie, mai mult sau mai puţin rănite, o luaseră la fugă.

Dar, în acelaşi timp, incendiul, alimentat de această bruscă aprindere a pulberei, luă o întindere considerabilă. Se înteţea înălţîndu-se prin trunchiul enorm ca printr-un horn care trage.

Din aceste flăcări mari care se întindeau pe pereţii interiori, cele mai înalte ajunseră în curînd pînă la furcă în mijlocul pîrîiturilor lemnului uscat, care semănau cu pocnetele unui revolver. O uriaşă văpaie lumina nu numai pîlcul de copaci uriaşi, dar, de asemenea, întreg litoralul de la Flag-Point pînă la partea de sud a Dream-Bay-ului.

În curînd incendiul avea să ajungă la primele ramuri ale arborelui de sequoia, ameninţînd să atingă şi partea unde se refugiaseră Godfrey şi cei doi tovarăşi ai săi. Aveau ei să fie mistuiţi de acest foc pe care nu-l puteau stăvili, sau nu le rămînea decît să se arunce din înaltul acestui arbore pentru a se salva din flăcări ?

În ambele cazuri, însemna moartea !

Godfrey mai căuta încă, dacă mai exista, o posibilitate de salvare. Nu vedea nici una ! Deja ramurile mai de jos ardeau şi un fum gros tulbura primele lumini ale zilei care începea să apară la răsărit.

În această clipă se auzi un trosnet năprasnic. Sequoia, ars acum pînă la rădăcină, trosnea violent, se apleca, cădea... Dar, în cădere, trunchiul lui le întîlni pe acelea ale copacilor din jur ; crengile lor puternice se amestecară cu ale lui şi el rămaşe aşa, culcat oblic, nefăcînd cu pămîntul un unghi mai mare de 45 grade.

În momentul cînd sequoia cădea, Godfrey şi tovarăşii lui se crezură pierduţi !...

— Nouăsprezece ianuarie ! strigă atunci o voce pe care Godfrey, uluit, o recunoscu totuşi !...

Era Carefinotu ! Carefinotu care tocmai pronunţase aceste cuvinte, şi în această limbă engleză pe care pînă atunci se părea că nu putea nici să o vorbească, nici o să înţeleagă !

— Ce spui ?... strigă Godfrey care se lăsase să alunece pînă la el printre ramuri.

— Spun, răspunse Carefinotu, că astăzi este ziua cînd trebuie să sosească unchiul dumneavoastră Will, şi că, dacă nu vine, sîntem pierduţi.

Capitolul XXII

CARE ÎNCHEIE, EXPLICÎND TOT CEEA CE A PĂRUT PÎNĂ ACUM INEXPLICABIL

Atunci, înainte ca Godfrey să fi putut răspunde, la o mică depărtare de Will-Tree izbucniră împuşcături. În acelaşi timp, începuse, la momentul potrivit, una din acele ploi iscate de furtună, care sînt adevărate cataracte. Turna cu găleata exact în clipa în care, după ce mistuiseră primele ramuri, flăcările ameninţau să se întindă la arborii pe care se sprijinea Will-Tree.

Ce putea Godfrey să gîndească despre această inexplicabilă serie de întîmplări ? Carefinotu vorbind englezeşte ca un englez din Londra, strigîndu-l pe nume, amintindu-i apropiata sosire a unchiului Will, apoi aceste detunături de armă care izbucniseră deodată ?

Se întrebă dacă nu îşi pierduse cumva minţile, dar nu avu decît răgazul să-şi pună aceste întrebări la care, de altfel, nu putea găsi răspuns.

În aceeaşi clipă — abia cinci minute după primele împuşcături — apăru un grup de marinari, strecurîndu-se la adăpostul arborilor.

Godfrey şi Carefinotu se lăsară numaidecît să lunece de-a lungul trunchiului, ai cărui pereţi interiori mai ardeau încă. Dar în momentul în care Godfrey punea piciorul pe pămînt, se auzi strigat, şi încă de două voci pe care, cu toată tulburarea sa, ar fi fost imposibil să nu le recunoască.

— Nepoate Godfrey, am cinstea să te salut !

— Godfrey ! Scumpe Godfrey !

— Unchiul Will !... Phina !... Voi !... strigă Godfrey zăpăcit.

Trei secunde după aceea, era în braţele unuia şi o strîngea pe cealaltă în braţele lui.

În acelaşi timp, la ordinul căpitanului Turcotte, care comanda micul grup, doi mateloţi se căţărau de-a lungul arborelui de sequoia ca să-l elibereze pe Tartelett şi îl „culeseră" cu toate menajamentele datorate persoanei sale.

Şi apoi veniră, rînd pe rînd, întrebările, răspunsurile, explicaţiile.

— Dumneata, unchiule Will ?

— Da ! Noi !

— Şi cum aţi putut descoperi insula Phina ?

— Unchiul Will!... Phina!...

— Insula Phina ! răspunse William W. Kolderup. Vrei să spui insula Spencer ! Ei, nu a fost greu, sînt şase luni de cînd am cumpărat-o !

— Insula Spencer !...

— Căreia tu i-ai dat numele meu, dragul meu Godfrey ? spuse tînăra fată.

— Acest nume nou îmi place şi o să-l păstrăm, răspunse unchiul, dar pînă atunci şi pentru geografie, ea mai este încă insula Spencer care nu se află decît la o distanţă de trei zile de San Francisco şi pe care am crezut că n-ar strica să te trimit să-ţi faci ucenicia de Robinson !

— Oh, unchiule ! Unchiule Will ! Ce spui dumneata ! exclamă Godfrey. Vai, dacă este adevărat, nu pot să-ţi răspund că n-am meritat această lecţie ! Dar atunci, unchiule Will, naufragiul corăbiei *Dream* ?

— Fals, replică William W. Kolderup, care nu fusese niciodată atît de bine dispus. *Dream* s-a scufundat liniştit urmînd instrucţiunile pe care i le dădusem lui Turcotte, umplîndu-şi cu apă camerele de balast. Tu ai crezut că vasul în adevăr se duce la fund, dar cînd a văzut că Tartelett şi cu tine vă îndreptaţi cu bine către coastă, căpitanul a făcut calea întoarsă. Trei zile mai tîrziu sosea la San Francisco, şi el este cel care ne-a adus astăzi pe insula Spencer, la data pe care o fixasem !

— Astfel că nimeni din echipaj nu a pierit în naufragiu ? întrebă Godfrey.

— Nimeni... dacă nu cumva acel nefericit pasager care se ascunsese la bord şi pe care nu l-au găsit !

— Dar acea pirogă ?

— Falsă, eu am pus să se construiască piroga !

— Dar sălbaticii ?...

— Falşi şi sălbaticii, pe care din fericire nu i-au atins focurile tale de armă !

— Dar Carefinotu ?...

— Şi el, Carefinotu, mai bine zis credinciosul meu Jup Brass, care şi-a jucat, după cum văd, minunat rolul lui de Vineri.

— Da ! răspunse Godfrey. Mi-a salvat viaţa de două ori într-o întîlnire cu un urs şi cu un tigru.

— Fals, ursul ! Fals, tigrul, strigă William W. Kolderup rîzînd din ce în ce mai tare. Amîndoi erau împăiaţi şi debarcaţi, fără ca tu să-i vezi, odată cu Jup Brass şi tovarăşii lui !

— Dar îşi mişcau capul şi labele !...

— Cu ajutorul unui resort pe care noaptea Jup Brass se ducea să-l pună în mişcare, cu cîteva ore înainte de întîlnirile pe care ţi le pregătea.

— Cum ! Toate astea ?... repeta Godfrey, ruşinat puţin de a se fi lăsat păcălit de aceste şiretlicuri.

— Da ! Mergeau toate prea bine pe insula ta, nepoate, şi trebuia să-ţi dăm şi emoţii !

— Atunci, răspunse Godfrey, care se hotărî să rîdă, dacă ai vrut să ne încerci aşa, unchiule Will, de ce ne-ai trimis un cufăr care conţinea toate obiectele de care aveam cea mai mare nevoie ?

— Un cufăr ? răspunse William W. Kolderup. Ce cufăr ? Nu ţi-am trimis niciodată vreun cufăr ! Nu cumva, din întîmplare ?...

Şi spunînd acestea, unchiul se întoarse către Phina care plecă ochii, întorcînd capul.

— Ah, într-adevăr... un cufăr !... Dar atunci Phina trebuie că l-a avut de complice...

Şi unchiul se întoarse către căpitanul Turcotte care izbucni într-un mare hohot de rîs.

— Ce vreţi, domnule Kolderup, răspunse el, uneori pot să vă rezist dumneavoastră... dar domnişoarei Phina... este prea greu !... Şi, acum patru luni, pe cînd m-aţi trimis să supraveghez insula, am lansat o barcă pe mare, cu susnumitul cufăr...

— Scumpă Phina, scumpa mea Phina ! spuse Godfrey, întinzînd tinerei fete mîna.

— Îmi promiseseşi că ai să păstrezi secretul, Turcotte ! răspunse Phina roşindu-se.

Şi unchiul William W. Kolderup, clătinînd din capul său mare, încercă zadarnic să ascundă cît era de mişcat.

Dar, dacă Godfrey auzind explicaţiile pe care i le dădea unchiul Will nu-şi putu reţine un zîmbet de bună dispoziţie, profesorul Tartelett nu rîdea deloc ! În ceea ce îl privea, era foarte uluit de cele ce afla ! Să fie obiectul unei asemenea înşelătorii, el, profesorul de dans şi ţinută ! Aşa că, înaintînd cu multă demnitate, spuse :

— Cred că domnul Kolderup nu va susţine că uriaşul crocodil, a cărui nefericită victimă era să fiu, era din carton şi pus în mişcare de un resort ?

— Un crocodil ? răspunse unchiul.

— Da, domnule Kolderup, răspunse atunci Carefinotu căruia, de altfel, se cuvine să-i redăm adevăratul său nume de Jup Brass,

da, un crocodil adevărat care s-a aruncat asupra domnului Tartelett, cu toate că eu nu adusesem așa ceva în colecția mea !

Godfrey povesti atunci cele ce se petreceau de cîtva timp : apariția bruscă a fiarelor sălbatice în număr mare, lei adevărați, tigri adevărați, pantere adevărate, apoi invazia de șerpi adevărați, din care timp de patru luni nu se zărise nici o mostră pe insulă !

La rîndul său, nedumerit, William W. Kolderup nu înțelese nimic din toate acestea.

Insula Spencer, și era un lucru știut de mult timp, nu era bîntuită de nici o fiară sălbatică și nu trebuia, conform chiar actului de vînzare, să aibă în cuprinsul ei nici un singur animal periculos.

Mai mult, nu înțelese nici cele ce îi povesti Godfrey despre toate încercările făcute în legătură cu un fum care se văzuse de mai multe ori în diferite puncte ale insulei. Așa că se arătă foarte intrigat auzind toate acestea și care îl făceau să creadă că nu totul se petrecuse după instrucțiunile sale, conform programului pe care numai el avea dreptul să-l stabilească.

Cît despre Tartelett, nu era el omul căruia să-i poți spune povești. În sinea lui nu voia să creadă nimic, nici despre falsul naufragiu, nici despre falșii sălbatici, nici despre falsele animale sălbatice, și mai ales nu voia să renunțe la gloria pe care și-o cîștigase doborînd din prima sa împușcătură pe șeful unui trib polinezian — unul din servitorii casei Kolderup, care, de altfel, era tot atît de sănătos ca și el !

Totul era lămurit, totul era explicat, în afară de grava problemă a fiarelor sălbatice adevărate și a fumului necunoscut. Asta fu cît pe-aci să-l pună pe unchiul Will pe gînduri. Dar, ca un om practic ce era, printr-un efort de voință, amînă dezlegarea acestor probleme și adresîndu-se nepotului său :

— Godfrey, spuse el, ai iubit totdeauna atît de mult insulele, încît sînt sigur că o să-ți fiu pe plac și o să-ți îndeplinesc dorințele, anunțîndu-te că aceasta este a ta, numai a ta ! Ți-o dăruiesc ! Poți să te bucuri de insula ta cît o să vrei ! Nici nu-mi trece prin gînd să te fac să o părăsești cu forța și nu înțeleg să te despart de ea. Fii, dacă tu vrei, toată viața, un Robinson, dacă ai poftă...

— Eu ? răspunse Godfrey. Eu ? ! Toată viața ? !

La rîndul ei, Phina se apropie :

— Godfrey, întrebă ea, vrei în adevăr să rămîi pe insula ta ?

— Mai bine mor ! strigă el, într-un elan a cărui sinceritate nu putea fi pusă la îndoială.

Dar se răzgîndi imediat :

— Ei bine, da, reluă el luînd mîna tinerei fete, da, vreau să rămîn aci, dar cu trei condiții : prima este ca tu să rămîi aici cu mine, scumpă Phina ; a doua, unchiul Will să ne promită că va rămîne cu noi și a treia ca preotul de pe *Dream* să vină să ne cunune chiar astăzi.

— Pe *Dream* nu este preot, Godfrey ! răspunse unchiul Will, o știi prea bine, dar cred că la San Francisco mai sînt încă, și o să găsim destui pastori dintre care unul să consimtă să ne facă acest mic serviciu ! Cred că ești de aceeași părere cu mine, ca să pornim chiar mîine la drum !

După aceea Phina și unchiul Will voiră ca Godfrey să le facă onorurile insulei lui. Iată-l deci plimbîndu-i pe sub pîlcul de sequoia, de-a lungul rîului, pînă la podeț.

Din păcate, din căminul de la Will-Tree nu mai rămăsese nimic. Incendiul mistuise cu totul locuința de la baza arborelui ! Dacă William W. Kolderup nu ar fi venit, Robinsonii noștri, cu iarna care se apropia, cu puținul lor avut distrus, cu autentice fiare sălbatice cutreierînd insula, ar fi fost într-adevăr de plîns.

— Unchiule Will, spuse Godfrey, dacă acestei insule i-am pus numele de Phina, dă-mi voie să adaug că arborele în care locuiam noi se numea Will-Tree !

— Ei bine, răspunse unchiul, o să luăm cu noi sămînță, să o semănăm în grădina mea din Frisco !

În timpul acestei plimbări, se zăriră în depărtare cîteva fiare, dar nu îndrăzniră să atace grupul numeros și bine înarmat al marinarilor de pe *Dream*. Cu toate acestea, prezența lor nu rămînea mai puțin un fapt cu totul de neînțeles.

Se întoarseră apoi la bord, nu înainte ca Tartelett să fi cerut permisiunea de a lua cu el „crocodilul lui“ ca dovadă — permisiune care-i fu acordată.

Seara toată lumea era adunată în careul corăbiei *Dream* și sărbătorea printr-o masă veselă sfîrșitul încercărilor prin care trecuse Godfrey Morgan și logodna sa cu Phina Hollaney.

A doua zi, 20 ianuarie, *Dream* pornea sub comanda căpitanului Turcotte. La ora opt dimineața, Godfrey, nu fără oarecare emoție, vedea la orizont, înspre apus, ștergîndu-se ca o umbră acea insulă pe care făcuse timp de cinci luni o școală ale cărei lecții nu avea să le uite niciodată.

Traversarea se făcu repede, pe o mare minunată, cu vînt favorabil. Ah, de data asta *Dream* mergea fără şovăire, drept la ţintă ! Nu mai căuta să înşele pe nimeni ! Nu mai făcea nenumărate ocoluri, ca în prima sa călătorie ! Şi nu mai pierdea noaptea ceea ce cîştigase ziua !

Aşa că, la 23 ianuarie, la prînz, după ce intrase prin Poarta de Aur în imensul golf San Francisco, se rînduia liniştit la cheiul Merchant-Street.

Şi atunci, ce le fu dat să vadă ?

Văzură ieşind din fundul calei un om care, după ce ajunsese înotînd la *Dream*, în noaptea cînd acesta era ancorat la ţărmul insulei Phina, izbutise să se ascundă acolo pentru a doua oară !

Şi cine era acest om ?

Era Seng-Vu, care făcuse călătoria de întoarcere aşa cum o făcuse şi pe aceea de la ducere.

Seng-Vu se îndreptă către William W. Kolderup.

— Să mă ierte domnul Kolderup, spuse el politicos. Cînd m-am suit la bordul corăbiei *Dream*, credeam că aceasta mergea direct la Shangai unde voiam să mă repatriez ; dar, deoarece *Dream* se întoarce la San Francisco, debarc.

Uluiţi în faţa acestei apariţii, cei din jur nu ştiau ce să răspundă intrusului care-i privea surîzînd.

— Dar, spuse în sfîrşit William W. Kolderup, presupun că nu ai rămas acolo, în fundul calei, timp de şase luni ?

— Nu ! răspunse Seng-Vu.

— Şi atunci, unde te-ai ascuns ?

— Pe insulă !

— Tu ? exclamă Godfrey.

— Eu !

— Atunci, înseamnă că acel fum...

— Trebuia să fac focul !

— Şi nu ai căutat să te apropii de noi, să împarţi cu noi totul ?

— Îmi place să trăiesc singur, răspunse liniştit Seng-Vu. Îmi ajung mie însumi şi nu am nevoie de nimeni !

Şi apoi, originalul individ, salutîndu-l pe William W. Kolderup, coborî de pe vas şi dispăru.

— Iată din ce aluat sînt făcuţi adevăraţii Robinsoni ! exclamă unchiul Will. Uită-te la el şi vezi dacă îi semeni !

— Bine, spuse atunci Godfrey, fumul se explică prin prezenţa lui Seng-Vu, dar fiarele sălbatice ?...

— Şi crocodilul meu ? adăugă Tartelett. Înţeleg să mi se dea o explicaţie în ceea ce priveşte crocodilul meu !

Unchiul William W. Kolderup, foarte încurcat, simţindu-se la rîndul lui înşelat în această privinţă, îşi trecu mîna peste frunte ca şi cînd ar fi vrut să alunge un nor.

— O să aflăm asta mai tîrziu, spuse el. Pentru cine ştie să caute, totul sfîrşeşte prin a fi descoperit !

Cîteva zile după aceste evenimente, se celebra cu mare pompă căsătoria nepotului şi a pupilei lui William W. Kolderup. Vă lăsăm să ghiciţi dacă cei doi tineri logodnici au fost răsfăţaţi şi sărbătoriţi de către toţi prietenii foarte bogatului negustor.

La această ceremonie, Tartelett a fost fără cusur ca prestanţă, distincţie şi „comme il faut" şi elevul, de asemenea, nu-l făcu de ruşine pe profesorul de dans şi ţinută.

Între timp, lui Tartelett îi veni o idee. Spre părerea lui de rău, neputîndu-şi monta crocodilul în chip de ac de cravată, se hotărî pur şi simplu să-l împăieze. În acest fel, animalul, bine dichisit, cu fălcile întredeschise, cu labele întinse, atîrnat de tavan, avea să fie cea mai frumoasă podoabă a odăii sale.

Crocodilul fu deci trimis la un meşter celebru care i-l aduse acasă cîteva zile mai tîrziu.

Şi rînd pe rînd, cei din jur veniră să admire „monstrul" căruia nu lipsise mult ca Tartelett să-i servească de cină !

— Dumneavoastră ştiţi, domnule Kolderup, de unde venea acest animal ? îl întrebă celebrul meşter de împăiat animale, pe cînd îi prezenta bogătaşului nota de plată.

— Nu, răspunse unchiul Will.

— Totuşi, avea o etichetă de metal prinsă pe carapace.

— O etichetă ! exclamă Godfrey.

— Iat-o ! răspunse vestitul meşter.

Şi-i arătă o bucată de piele pe care, cu cerneală specială, care nu se şterge, erau scrise aceste cuvinte :

Trimis de Hagenbeck din Hamburg, lui J. R. Taskinar din Stockton — U.S.A.

După ce citi aceste cuvinte, William W. Kolderup izbucni într-un uriaş hohot de rîs.

Înţelesese totul.

J. R. Taskinar, adversarul său, concurentul său învins, era cel care, pentru a se răzbuna, după ce cumpărase o întreagă încărcătură de fiare sălbatice, reptile şi alte animale primejdioase de la binecunoscutul furnizor al menajeriilor din cele două lumi, le debarcase peste noapte, în mai multe călătorii, pe insula Spencer.

Asta îl costase, fără îndoială, scump, dar reuşise să infesteze proprietatea rivalului său, aşa cum, dacă ar fi să credem legenda, făcuseră englezii cu Martinica înainte de a o preda Franţei.

Nu mai era acum nimic inexplicabil în întîmplările de neuitat de pe insula Phina.

— Bine jucat ! exclamă William W. Kolderup. Nici eu nu aş fi făcut mai bine decît acest bătrîn ticălos de Taskinar !

— Dar acum, spuse Phina, cu aceşti groaznici musafiri, insula Spencer...

— Insula Phina... răspunse Godfrey.

— Insula Phina, reluă surîzînd tînăra femeie, este absolut de nelocuit.

— Ei ! răspunse unchiul Will. O să aşteptăm pînă cînd ultimul leu o să sfîşie ultimul tigru, şi atunci o să ne ducem să locuim acolo.

— Şi atunci, scumpă Phina, întrebă Godfrey, nu o să-ţi fie teamă să petreci acolo cu mine un sezon ?

— Cu tine, dragul meu soţ, nu-mi va fi frică de nimic, nicăieri ! răspunse Phina. Şi fiindcă, de fapt, tu nu ţi-ai făcut călătoria ta în jurul lumii...

— O să o facem împreună ! exclamă Godfrey. Şi dacă ghinionul o să facă vreodată din mine un adevărat Robinson...

— Vei avea, cel puţin, lîngă tine pe cea mai devotată dintre soţiile de Robinson.

RAZA VERDE

Capitolul I

FRATEIE SAM ŞI FRATELE SIB

— Bet !
— Beth !
— Bess !
— Betsey !
— Betty !

Acestea fură numele care răsunară, unul după altul, în măreţul hol din Helensburgh — o manie a fratelui Sam şi a fratelui Sib de a-şi striga femeia de serviciu din vila de la ţară.

Dar, de data aceasta, aceste diminutive familiare ale numelui de Elisabeth nu avură darul să o facă pe această minunată doamnă să apară mai repede decît dacă ar fi strigat-o pe numele ei întreg.

Intendentul Partridge, în persoană, fu cel care, ţinîndu-şi boneta în mînă, se arătă în faţa holului. Partridge, adresîndu-se celor două persoane cu înfăţişare plăcută care stăteau în arcada unei ferestre, ale cărei trei părţi cu geamurile în formă de romb ieşeau în relief pe faţada locuinţei, spuse :

— Domnii au strigat-o pe doamna Bess ; dar doamna Bess nu este în casă.

— Dar unde este, Partridge ?

— O însoţeşte pe domnişoara Campbell, care se plimbă prin parc.

Şi grav, la un semn făcut de cele două persoane, Partridge se retrase.

Fraţii Sam şi Sib — pe adevăratul lor nume de botez Samuel şi Sebastian — erau unchii domnişoarei Campbell.

Scoţieni de viţă veche, scoţieni dintr-un străvechi clan din Ţinuturile de Sus, ei doi împreună numărau ca vîrstă o sută douăzeci de ani, cu o diferenţă doar de cincisprezece luni între Sam, cel mare, şi Sib, cel mai mic.

Pentru a schiţa numai în cîteva trăsături aceste prototipuri de bunătate, devotament, onoare, este de ajuns să amintim că întreaga lor existenţă şi-o închinaseră nepoatei lor. Erau fraţii mamei ei, care, văduvă la un an după căsătorie, muri curînd, secerată de o boală fulgerătoare. Sam şi Sib Melvill rămaseră deci pe lumea aceasta singurii păzitori ai micei orfane. Uniţi în aceeaşi dragoste, nu trăiau, nu gîndeau şi nu visau decît pentru ea.

Pentru ea rămăseseră burlaci, fără păreri de rău de altfel, fiind din acele fiinţe minunate care nu au de jucat alt rol aici, pe pămînt, decît pe acela de tutori. Şi încă cu asta nu am spus tot : cel mai mare devenise tatăl, cel mai mic devenise mama copilului. Astfel că uneori se întîmpla ca domnişoara Campbell să-i salute cu un foarte firesc :

— Bună ziua, tată Sam ! Ce mai faci, mamă Sib ?

Cu cine am putea să-i comparăm mai potrivit pe aceşti doi unchi — minus aptitudinile lor în afaceri — dacă nu cu fraţii Cheeryble, cu cei doi caritabili negustori, atît de buni, atît de uniţi, atît de afectuoşi, din cartierul negustoresc al Londrei, fiinţele cele mai perfecte care au ieşit din imaginaţia lui Dickens. Ar fi cu neputinţă să se găsească o mai potrivită asemănare şi chiar dacă autorul acestei povestiri ar trebui să fie acuzat de a fi împrumutat portretul lor din capodopera *Nicolas Nickleby*, nimănui nu ar avea de ce să-i pară rău.

Sam şi Sib Melvill, înrudiţi, prin căsătoria surorii lor, cu o ramură mai îndepărtată a vechii familii Campbell, nu s-au despărţit niciodată. Aceeaşi educaţie îi făcuse să semene şi din punct de vedere moral. Primiseră împreună aceeaşi învăţătură în acelaşi colegiu şi în aceeaşi clasă. Cum în general emiteau aceleaşi păreri asupra tuturor lucrurilor, în termeni identici, unul putea totdeauna să încheie fraza celuilalt cu aceleaşi expresii, subliniate cu aceleaşi gesturi. De fapt, aceste două fiinţe nu formau decît una singură, cu toate că în constituţia lor fizică existau unele diferenţe. În adevăr, Sam era puţin mai înalt decît Sib, Sib puţin mai gras decît Sam ; dar ar fi putut să schimbe între ei părul lor cărunt fără ca să ştirbească ceva din expresia onestă a chipurilor lor, pe care era întipărită toată nobleţea descendenţilor clanului Melvill.

Mai trebui să adăugăm că, în croiala hainelor lor — simple şi de modă veche — în alegerea stofelor, — postav bun, englezesc — aveau de asemenea gusturi înrudite, în afară de faptul că — şi cine ar putea explica această uşoară deosebire ? — Sam părea să prefere albastrul închis şi Sib maronul întunecat.

În adevăr, cine nu ar fi vrut să trăiască în intimitatea acestor demni gentlemeni ? Obişnuiţi să meargă cu acelaşi pas în viaţă, ei se vor opri, fără îndoială, la mică distanţă unul de celălalt, cînd va veni ceasul opririi definitive. În orice caz, aceşti doi din urmă stîlpi ai casei Melvill erau solizi. Mai aveau să susţină încă multă vreme bătrînul edificiu al neamului lor, care data din secolul al patrusprezecelea — timpurile epice ale lui Robert Bruce [1] şi Wallace [2], epocă eroică în timpul căreia Scoţia lupta cu englezii pentru independenţă.

Dar dacă Sam şi Sib Melvill nu mai avuseseră prilejul să lupte pentru binele ţării, dacă viaţa lor mai puţin agitată se depănase în liniştea şi belşugul dat de avere, nu trebuie să le facem vreo vină, nici să credem că ar fi degenerat. Ei continuaseră, săvîrşind binele, tradiţiile strămoşilor.

Astfel că, amîndoi sănătoşi, neavînd a-şi reproşa nici o singură abatere în existenţa lor, erau sortiţi să îmbătrînească fără ca vreodată să devină bătrîni la trup sau la minte.

Poate că aveau totuşi un defect — cine se poate lăuda că este perfect ? Acela de a-şi împodobi conversaţia cu imagini şi citate împrumutate de la celebrul castelan Abbotsford şi mai ales din poemele epice ale lui Ossian [3], după care se înnebuneau. Dar cine ar putea să le facă din asta o vină în ţara lui Fingal şi a lui Walter Scott ?

Pentru a le completa portretul cu o ultimă trăsătură, trebuie să amintim că erau mari amatori de a priza tutun. Or, toată lumea ştie că, în Regatul Unit, firma negustorilor de tutun reprezintă de cele mai multe ori un scoţian voinic cu tabachera în mînă, împăunîndu-se în costumul său tradiţional. Ei, bine, fraţii Melvill ar fi putut foarte bine figura pe una din acele firme mîzgălite, de tablă, care scîrţîie la streaşina debitelor. Prizau tot atît, ba chiar mai mult decît oricine de dincoace ca şi de dincolo de Tweed. [4] Dar, un amănunt caracteristic, nu aveau decît o singură tabacheră, într-adevăr uriaşă. Acest obiect mobil trecea pe rînd din buzunarul unuia în buzunarul celuilalt. Era ca o legătură în plus între ei. Nu mai este nevoie să o spunem că simţeau în aceeaşi clipă — de zece ori pe ceas, poate — nevoia de a trage pe nas minunata buruiană pe care o aduceau din Franţa. Cînd unul din ei îşi scotea tabachera din adîncurile buzunarelor sale, însemna că la amîndoi

[1] Robert Bruce — rege al Scoţiei.

[2] W. Wallace — erou popular al Scoţiei (1272—1305).

[3] Ossian — bard legendar scoţian, fiul regelui Fingal.

[4] Tweed — rîu care desparte Anglia de Scoţia.

le era dor de o priză bună şi, dacă strănutau, îşi spuneau reciproc : „Domnul să ne binecuvînteze !“

De fapt, în ceea ce priveşte realităţile vieţii, fraţii Sam şi Sib erau ca doi copii ; destul de puţin la curent cu lucrurile practice ale acestei lumi ; cu totul nepricepuţi în afacerile industriale, financiare sau comerciale şi neţinînd deloc să le cunoască ; în politică, în fond, poate, iacobini, păstrînd unele prejudecăţi împotriva dinastiei domnitoare de Hanovra, gîndindu-se la ultimul dintre Stuarţi aşa cum un francez ar fi putut să se gîndească la ultimul dintre Valois ; în sfîrşit, în probleme sentimentale încă şi mai puţin pricepuţi.

Cu toate acestea, fraţii Melvill nu aveau decît un gînd : să vadă limpede în inima domnişoarei Campbell, să-i ghicească cele mai ascunse gînduri, să le călăuzească dacă ar fi fost nevoie, să le dezvolte dacă ar fi fost necesar şi, în cele din urmă, să o mărite cu un băiat de treabă, ales de ei, care nu ar fi putut să o facă altfel decît fericită.

Dacă te-ai fi luat după ei, mai bine zis dacă i-ai fi auzit vorbind, puteai să crezi că şi găsiseră exact tînărul de treabă căruia i-ar fi revenit această plăcută sarcină pe lumea aceasta.

— Aşadar, frate Sib, Helena a ieşit ?

— Da, frate Sam ; dar este ora cinci şi nu poate să mai întîrzie mult...

— Şi îndată ce se va întoarce...

— Cred că ar fi potrivit, frate Sam, să avem o discuţie foarte serioasă cu ea.

— Peste cîteva săptămîni, frate Sib, fata noastră o să împlinească optsprezece ani.

— Vîrsta Dianei Vernon, frate Sam. Nu este ea oare tot atît de fermecătoare ca şi adorabila eroină a lui *Rob-Roy ?*

— Da, frate Sam, şi prin drăgălăşenia felului ei de a fi...

— Prin felul ei de a vorbi...

— Prin originalitatea ideilor ei...

— Ţi-o aminteşte mai curînd pe Diana Vernon decît pe Flora Mac Ivor, marea şi impunătoarea figură din *Waverley !...*

Fraţii Melvill, mîndri de scriitorul lor naţional, citară încă alte cîteva nume de eroine din *Anticarul*, din *Guy Mannering*, din *Frumoasa din Perth*, din *Kenilworth* [1] etc. ; dar pe toate, după părerea lor, le întrecea Miss Campbel.

— Este ca o trestie tînără care a crescut puţin cam repede şi căreia ar trebui...

---

[1] Romane de Walter Scott.

— Să-i dăm un tutore, frate Sam. Or, mi s-a spus că cel mai bun dintre tutori...

— Trebuie să fie, evident, un soţ, frate Sib, fiindcă, la rîndul lui, prinde şi el rădăcină în acelaşi pămînt...

— Şi, cum este şi firesc, frate Sam, creşte împreună cu trestia pe care o apără !

Cei doi fraţi-unchi Melvill găsiseră această metaforă, luată din *Cartea grădinarului perfect*. Fără îndoială, le părea cît se poate de potrivită, fiindcă le aduse acelaşi zîmbet de mulţumire pe chipul lor bun. Tabachera comună fu deschisă de fratele Sib care îşi adînci în ea, cu multă delicateţe, două degete ; apoi aceasta trecu în mîna fratelui Sam care, după ce luă din ea o priză serioasă, o puse în buzunar.

— Aşa că sîntem de acord, frate Sam ?

— Ca întotdeauna, frate Sib !

— Chiar şi asupra alegerii tutorelui ?

— S-ar putea găsi oare unul mai simpatic şi mai pe placul Helenei decît acel tînăr savant care, în diferite ocazii, ne-a arătat bunele sale sentimente ?

— Şi atît de temeinice faţă de ea ?

— Într-adevăr, ar fi greu. Instruit, titrat al universităţilor din Oxford şi Edimburg...

— Fizician ca Tyndall [1]...

— Chimist ca Faraday [2]...

— Cunoscînd temeinic raţiunea tuturor lucrurilor pe pămînt, frate Sam...

— Şi care nu ar putea fi luat prin surprindere în nici o privinţă, frate Sib...

— Descendent al unei excelente familii din comitatul Fife şi, de altfel, posesorul unei frumoase averi...

— Fără să mai vorbim de aspectul său foarte plăcut, după părerea mea, chiar dacă poartă ochelari cu ramă de aluminiu !

Să fi fost rama ochelarilor acestui erou din oţel, nichel sau chiar din aur şi fraţii Melvill tot nu ar fi văzut în asta un viciu respingător. Este adevărat, aceste aparate optice le stau bine tinerilor savanţi, a căror fizionomie, oricum un pic serioasă, o completează de minune.

Dar acest titrat al universităţilor mai sus menţionate, acest fizician, acest chimist avea să-i placă domnişoarei Campbell ? Dacă Miss Campbell îi semăna Dianei Vernon, Diana Vernon, precum

---

[1] John Tyndall — fizician irlandez (1820—1893).

[2] Michael Faraday — fizician englez (1791—1867).

se știe, nu avea pentru al său savant văr Rashleigh alt sentiment decît cel al unei pure prietenii și nicidecum nu se căsătorea cu el la sfîrșitul volumului.

Bun ! Asta însă nu avea, în adevăr, de ce să-i neliniștească pe cei doi frați. Ei veneau în această problemă cu întreaga lor lipsă de experiență de burlaci bătrîni, destul de nepricepuți în asemenea materie.

— S-au și întîlnit adesea, frate Sib, și tînărul nostru prieten nu a părut nepăsător la frumusețea Helenei !

— Cred și eu, frate Sam ! Divinul Ossian, dacă ar fi trebuit să-i cînte virtuțile, frumusețea și grația, ar fi numit-o Moina, adică iubită de toată lumea...

— În cazul în care nu ar fi numit-o Fiona, frate Sib, adică frumoasa fără de pereche a vremurilor legendare din Țara Galilor.

— Nu s-a gîndit la Helena noastră, frate Sam, cînd spunea : *Ea părăsește adăpostul în care suspina în taină și apare în toată frumusețea ei ca luna pe marginea unui nor din Orient...*

— *...Și strălucirea farmecelor ei o înconjoară ca niște raze de lumină,* frate Sib, *și zgomotul pașilor ei ușori încîntă auzul ca o muzică plăcută ?*

Din fericire, cei doi frați, oprindu-se din citatele lor, căzură din cerul puțin noros al barzilor în domeniul realităților.

— Cu siguranță, spuse unul din ei, dacă Helena îi place tînărului nostru savant, și el, la rîndul lui, nu poate să nu-i placă ei.

— Și dacă, în ceea ce o privește, frate Sam, ea nu a acordat încă atenția cuvenită nenumăratelor lui calități cu care a fost atît din belșug înzestrat de natură...

— Frate Sib, asta numai fiindcă noi încă nu i-am spus că a venit timpul să se gîndească la căsătorie...

— Dar în ziua în care îi vom sugera acest lucru, presupunînd că ar avea unele rezerve, dacă nu în ceea ce îl privește pe soț, atunci împotriva căsătoriei...

— Nu o să întîrzie să spună „da", frate Sam...

— Ca și acel minunat Benedict, frate Sib, care, după ce a rezistat mult timp...

— Sfîrși, în deznodămîntul piesei *Mult zgomot pentru nimic*, prin a se căsători cu Beatrix !

Iată cum cei doi unchi ai lui Miss Campbell potriveau lucrurile, și deznodămîntul acestei combinații le părea tot atît de firesc ca și acela din comedia lui Shakespeare.

Se ridicară amîndoi în același timp. Se priveau unul pe altul cu un zîmbet plin de înțeles. Își frecau mîinile în același ritm. Era

o afacere ca şi încheiată această căsătorie ! Ce dificultăţi ar fi putut să se ivească ? Tînărul le făcuse cererea. Tînăra o să le dea răspunsul de care nici nu le trecea prin gînd să se îndoiască. Toate convenienţele erau respectate. Nu mai rămăsese decît să se fixeze data.

În adevăr, avea să fie o frumoasă ceremonie. Va avea loc la Glasgow. Nu în catedrala Saint-Mungo, de exemplu, singura biserică din Scoţia care, împreună cu Saint Magnus of Orcades fusese respectată în epoca reformei. Nu ! Este prea masivă, prin urmare prea tristă pentru o căsătorie, care, în gîndul fraţilor Melvill, trebuia să fie ca o înflorire a tinereţii, o strălucire de dragoste. Vor alege mai curînd Saint Andrew sau Saint Enoch, sau chiar Saint George, care se află în cartierul cel mai select al oraşului.

Fratele Sam şi fratele Sib continuau să-şi desfăşoare planurile lor sub forma mai curînd a unui monolog decît a unui dialog, fiindcă era mereu aceeaşi depănare de idei, exprimată în aceeaşi formă. Tot vorbind, observau prin romburile vastului geamlîc copacii frumoşi pe sub care se plimba în acest moment Mis Campbell, brazdele verzi încadrînd mici pîrîiaşe, cerul acoperit de o brumă luminoasă, care pare că este caracteristică îndeosebi munţilor Highland din Scoţia centrală. Nu se priveau, ar fi fost inutil; dar, din cînd în cînd, printr-un fel de instinct afectuos, se luau de braţ, îşi strîngeau mîna, ca şi cînd ar fi vrut să întărească şi mai mult comunicarea gîndurilor lor cu ajutorul vreunui curent magnetic.

Da ! Va fi minunat ! Vor face lucrurile din plin şi cu grandoare. Oamenii sărmani din West-George Street — dacă erau, şi unde nu se găsesc astfel de oameni ? — nu vor fi uitaţi la această sărbătoare. Şi dacă prin absurd Miss Campbell ar vrea ca totul să se petreacă simplu şi o să-i facă să înţeleagă pe unchii ei acest lucru, unchii, pentru prima dată în viaţa lor, au să ştie prea bine să-i ţină piept. Şi, cu mare ceremonie, invitaţii la masa de logodnă vor bea, după vechiul obicei, „la stîlpul acoperişului". Şi braţul drept al fratelui Sam se înălţa pe jumătate, în acelaşi timp cu braţul drept al fratelui Sib, ca şi cînd ar fi rostit de pe acum faimosul toast scoţian.

În acea clipă uşa holului se deschise. Apăru o fată cu obrazul îmbujorat, fiindcă mersese prea repede. Flutura un ziar desfăcut. Se îndreptă către fraţii Melvill şi-i onoră pe fiecare cu cîte două sărutări.

— Bună ziua, unchiule Sam, spuse ea.

— Bună ziua, fată dragă.

— Cum îţi merge, unchiule Sib ?
— Minunat !
— Helena, spuse fratele Sam, vrem să punem ceva la cale...
— Să puneţi ceva la cale ! Ce anume ? Ce aţi complotat oare, unchilor ? întrebă Mis Campbell, ale cărei priviri, nu lipsite de şăgălnicie, treceau de la unul la altul.
— Îl cunoşti pe tînărul domn Aristobulus Ursiclos ?
— Îl cunosc.
— Îţi displace ?
— De ce mi-ar displace, unchiule Sam ?
— Atunci îţi place ?
— Pentru ce mi-ar place, unchiule Sib ?
— În sfîrşit, fratele meu şi cu mine, după o matură chibzuinţă, ne-am gîndit să ţi-l propunem ca soţ.
— Să mă mărit ! Eu ! strigă Miss Campbell, care izbucni în cel mai voios hohot de rîs pe care ecoul holului îl repetase vreodată.
— Nu vrei să te măriţi ? spuse fratele Sam.
— La ce bun ?
— Niciodată ?... spuse fratele Sib.
— Niciodată, răspunse Miss Campbell luîndu-şi un aer serios, dezminţit de gura ei zîmbitoare, niciodată, unchilor... cel puţin atît timp cît nu voi fi văzut...
— Ce ? exclamară fratele Sam şi fratele Sib.
— Atît timp cît nu voi fi văzut Raza Verde.

Capitolul II

HELENA CAMPBELL

Vila locuită de fraţii Melvill şi Miss Campbell era situată la trei mile de orăşelul Helensburgh, pe malurile Gare-Loch-ului, una din acele pitoreşti scobituri săpată la întîmplare pe malul drept al rîului Clyde.

În timpul iernii, fraţii Melvill şi nepoata lor locuiau la Glasgow, într-o casă veche din West-George Street, în cartierul aristocratic al oraşului nou, nu departe de Blythsvood Square. Rămîneau acolo şase luni pe an, în afară de cazul că un capriciu al Helenei — căruia ei i se supuneau fără să murmure — nu-i tîra în vreo călătorie de lungă durată, înspre Italia, Spania sau Franţa. În cursul acestor

călătorii, ei continuau să nu vadă decît prin ochii tinerei fete, mergînd unde-i plăcea ei să meargă, oprindu-se unde-i convenea ei să se oprească, neadmirînd decît ceea ce admira ea. Apoi, cînd domnişoara Campbell închidea albumul în care ea îşi consemna, fie dintr-o trăsătură de creion, fie dintr-una de peniţă, impresiile de călătorie, îşi reluau ascultători drumul spre Regatul-Unit şi se întorceau, nu fără oarecare satisfacţie, în confortabila locuinţă din West-George Street.

Cînd luna mai ajungea la înaintata vîrstă de trei săptămîni, fratele Sam şi fratele Sib simţeau o nestăpînită dorinţă de a merge la ţară. Aceasta o doreau exact în clipa cînd Miss Campbell manifesta ea însăşi dorinţa nu mai puţin nestăpînită de a părăsi, odată cu Glasgow-ul, zgomotul unui mare oraş industrial, de a evada din atmosfera agitată a afacerilor care uneori ajungea pînă în cartierul Blythswood Square, de a revedea, în sfîrşit, un cer mai puţin plin de fum, de a respira un aer mai puţin încărcat cu acid carbonic decît acela al cerului şi atmosferei străvechei metropole, a cărei importanţă comercială, lorzii tutunului — „Tobacco-Lords" — au întemeiat-o acum cîteva secole.

Toată casa deci — stăpîni şi servitori — pleca la vila de la ţară, la o depărtare de cel mult douăzeci de mile.

Era un loc frumos acest sat Helensburgh. A devenit o staţiune balneară, foarte frecventată de toţi acei cărora timpul liber le permitea să-şi varieze plimbările de la Clyde, prin excursii la lacul Katrine şi lacul Lomond, scumpe turiştilor.

La o milă de sat, pe malurile lui Gare-Lock, fraţii Melvill îşi aleseseră cel mai bun loc pentru a-şi înălţa căsuţa lor, dincolo de un desiş de copaci minunaţi, în mijlocul unui păienjeniş de ape curgătoare, pe un teren vălurit, cu un relief potrivit cu aşezarea oricărui fel de parc. Umbră răcoroasă, gazon înverzit, pîlcuri de arbori de tot soiul, brazde de flori, păşuni a căror „iarbă igienică" creşte special pentru oi privilegiate, eleştee cu pînză de apă de un negru limpede străbătut de lebede sălbatice, aceste graţioase păsări despre care Wordsworth a spus :

Lebăda-ndoit pluteşte, lebăda şi umbra ei !

În sfîrşit, toate minunăţiile pe care natura le poate aduna pentru ochi, fără ca mîna omului, prin intervenţiile sale, să se trădeze — aşa era reşedinţa de vară a acestei bogate familii.

Mai trebuie să adăugăm că, dinspre parc, situat mai sus de Gare-Loch, priveliştea era fermecătoare. La dreapta, dincolo de golful strîmt, privirea se oprea mai ales pe această peninsulă Rosenheat pe care se înălţa o frumoasă vilă italiană aparţinînd du-

celui Argyle. La stînga, tîrguşorul Helensburgh îşi desena linia şerpuitoare a caselor de pe ţărm, dominate de două sau trei clopotniţe, cu digul său elegant, prelungit pe apele lacului pentru a servi vapoarelor cu aburi, şi în fund colinele sale înveselite de cîteva locuinţe pitoreşti. În faţă, pe malul stîng al Clyde-ului, Port-Glasgow, ruinele castelului Newark, Greenok şi desişul catargelor, împodobite cu pavilioane multicolore, alcătuiau o priveliişte foarte variată, de care ochii nu se desprindeau uşor.

Şi dacă te urcai în turnul principal al vilei, această priveliişte era şi mai frumoasă încă, prin îndepărtarea celor două orizonturi.

Acest turn pătrat, cu metereze suspendate la trei unghiuri ale platformei sale, împodobit cu creneluri şi deschizături pentru aruncat obuzele, încins la parapet de o dantelă de piatră, se înălţa la cel de al patrulea unghi printr-o turelă octogonală. Acolo se afla catargul pavilionului care se ridică pe acoperişul tuturor locuinţelor ca şi la pupa tuturor corăbiilor Regatului-Unit. Acest soi de donjon de construcţie modernă domina astfel toate clădirile care constituiau locuinţa propriu-zisă, cu acoperişurile lor neregulate, cu ferestrele tăiate la întîmplare în ziduri, cu nenumăratele creneluri, faţada clădirii depăşind intrările, cu grilajele din faţa ferestrelor şi crestelor dantelate ale hornurilor, fantezii adesea graţioase cu care arhitectura anglo-saxonă se împodobeşte bucuros.

Or, tocmai pe ultima platformă a turelei, sub faldurile culorilor naţionale fluturînd în briza lui Firth of Clyde, îi plăcea domnişoarei Campbell să viseze ore întregi. Ea îşi aranjase acolo un plăcut loc de visare, deschis ca un observator, unde putea să scrie, să citească sau să doarmă pe orice timp, la adăpost de vînt, de soare sau de ploaie. De cele mai multe ori acolo trebuia să o cauţi. Dacă nu era acolo, însemna că fantezia ei o făcea să rătăcească pe aleile parcului, cîteodată singură, uneori însoţită de doamna Bess, în cazul în care calul ei nu o purta prin cîmpia înconjurătoare, urmată de credinciosul Partridge, care şi-l grăbea pe al lui ca să nu rămînă în urma tinerei lui stăpîne.

Între numeroasele slugi ale vilei, se cuvine să deosebim mai ales pe aceşti doi servitori, ataşaţi familiei Campbell din cea mai fragedă vîrstă.

Elisabeth — „Luckie", „mama", aşa cum i se spune unei femei de serviciu în Highland — număra în această epocă tot atîţia ani cîte chei avea în păstrare şi nu erau mai puţine de patruzeci şi şapte. Era o adevărată gospodină, serioasă, ordonată, pricepută, care ducea toată casa. Poate că îşi închipuia că îi şi crescuse pe cei doi fraţi Melvill, cu toate că ei erau cu mult mai în vîrstă

decît ea ; dar sigur era că pentru Miss Campbell fusese o mamă adevărată.

Alături de această prețioasă intendentă se afla scoțianul Partridge, un servitor cu totul devotat stăpînilor săi, totdeauna credincios vechilor obiceiuri ale clanului său. Purtînd tot timpul tradiționalul costum al oamenilor de la munte, avea o bonetă albastră, vărgată, un „kilt" din pătură care-i cobora pînă la genunchi peste fusta scurtă, un „pouch", un fel de gentuță cu franjuri, jambiere înalte susținute sub un romb de curele, brogs [1] din piele de vacă.

O doamnă Bess pentru conducerea casei, un Partridge ca să o păzească, ce-i trebuie mai mult cuiva care vrea să-i fie asigurată liniștea pe această lume ?

Ați remarcat desigur că atunci cînd Partridge răspunsese chemării fraților Melvill, a spus, vorbind de tînăra fată : Miss Campbell.

Asta înseamnă că dacă bravul scoțian i-ar fi spus Miss Helena, adică pe numele ei de botez, ar fi comis o abatere de la regulile treptelor ierarhice — abatere pe care o indică, ca atare, mai ales snobismul.

Într-adevăr, niciodată, fiicei mai mari sau fiicei unice a unei familii a clanului, chiar din leagăn, nu i se spune pe numele de botez. Dacă Miss Campbell ar fi fost fiica unui membru al Camerei lorzilor, i s-ar fi spus lady Helena ; or , această ramură a Campbell-ilor, căreia ea îi aparținea, nu era decît colaterală și îndepărtată de aceea directă a cavalerului Sir Colin Campbell, a cărui origine urcă pînă la cruciade. De multe secole, ramificațiile pornite din trunchiul comun se îndepărtaseră de gloriosul strămoș de care țineau clanurile Argyle, Breadalbane, Lochnell și alții ; dar oricît de îndepărtat ar fi fost acest strămoș, Helena, prin tatăl său, simțea curgînd în vinele ei un pic din sîngele acestei ilustre familii.

Totuși, deși nefiind decît Miss Campbell, ea nu era mai puțin o adevărată scoțiană, una din aceste nobile fiice din Thule, cu ochii albaștri și părul auriu, al cărei portret, gravat de către Findon sau Edwards și așezat în mijlocul unor Minna, Brenda, Amy, Robsart, Flora Mac Ivor, Diana Vernon, miss Vardour, Catherine Glover, Mary Avenel, nu ar fi lipsit de frumusețe acele albume în care englezilor le place să-și adune cele mai frumoase personaje feminine ale marelui lor romancier.

---

[1] Brogs — încălțări purtate în Scoția.

În adevăr, Miss Campbell era fermecătoare. Drăgălaşul ei chip cu ochi albaştri — albastrul lacurilor din Scoţia, cum se spune — era de admirat ; statura ei potrivită, dar elegantă, mersul puţin mîndru, expresia feţei de cele mai multe ori visătoare, dacă nu cumva se ivea o undă de ironie care să-i însufleţească trăsăturile, în sfîrşit, întreaga ei făptură era plină de graţie şi distincţie.

Şi nu numai că Miss Campbell era frumoasă, dar era şi bună. Bogată prin unchii ei, nu căuta să pară astfel. Milostivă, se silea să justifice vechiul proverb celtic : *Să fie totdeauna plină mîna care se deschide.*

Legată în primul rînd de ţinutul ei, de clanul, de familia ei, era cunoscută ca o scoţiană cu trup şi suflet. Ea i-ar fi dat întîietate celui mai neînsemnat Sawney [1] faţă de cel mai important John Bull [2]. Cînd glasul vreunui muntean îi trimitea peste cîmpie vreo melodie scoţiană, sentimentul ei patriotic vibra la fel cu coarda unei harpe.

De Maistre [3] a spus : *În noi sînt două fiinţe : eu şi celălalt. Eu*-l lui Miss Campbell era de a fi serioasă, socotită, privind viaţa mai mult din punctul de vedere al datoriilor decît al drepturilor sale.

Cealaltă parte a fiinţei ei era aceea de a fi romantică, puţin înclinată spre superstiţii, iubind povestirile fantastice care răsar atît de firesc în ţara lui Fingal ; un pic rudă cu Lindamirele, aceste adorabile eroine ale romanelor cavalereşti, cutreiera văile din apropiere ca să asculte „cimpoiul din Strathdearne", aşa cum numesc scoţienii de la munte vîntul care suflă prin cărările singuratice.

Fratele Sam şi fratele Sib iubeau în egală măsură cele două faţete ale lui Miss Campbel ; dar trebuie să recunoaştem totuşi că dacă prima îi fermeca prin chibzuinţă, cea de a doua se întîmpla să-i deruteze uneori prin ieşirile neaşteptate, prin evadările capricioase spre albastrul cerului, prin cavalcadele ei bruşte în ţara visurilor.

Şi nu era oare acest al doilea *eu* cel care, la propunerea celor doi fraţi, dăduse un răspuns atît de ciudat ?

„Să mă căsătoresc ? ar fi spus cel dintîi... Să-l iau în căsătorie pe domnul Ursiclos ? O să vedem... O să mai vorbim !"

„Niciodată, atîta timp cît nu voi fi văzut Raza Verde"! răspunsese celălalt .

---

[1] Poreclă pentru „scoţian".

[2] John Bull — compozitor englez (1562—1628).

[3] Joseph de Maistre — scriitor şi filozof francez (1753—1821).

Fraţii Melvill se priveau fără să înţeleagă şi, în timp ce Miss Campbell se instala în marele fotoliu gotic din arcada ferestrei :

— Ce înţelege ea prin Raza Verde ? întrebă fratele Sam.

— Şi de ce vrea ea să vadă această Rază ? răspunse fratele Sib. Pentru ce ? O să aflăm.

Capitolul III

ARTICOLUL DIN *MORNING POST*

Iată ce putuseră să citească amatorii de curiozităţi din domeniul fizicii în ziarul *Morning Post* din acea zi :

Aţi urmărit vreodată apusul soarelui pe un orizont de mare ? Da, fără îndoială. L-aţi urmărit pînă în clipa în care partea superioară a discului său, atingînd apa, este pe cale de a dispare ? Foarte probabil. Dar aţi remarcat fenomenul care se produce exact în clipa în care strălucitorul astru îşi aruncă ultima sa rază, dacă cerul, fără ceaţă, este atunci de o limpezime perfectă ? Nu, poate că nu. Ei bine, prima dată cînd veţi avea prilejul — se iveşte foarte rar — de a observa acest fenomen, nu va fi, cum s-ar putea crede, o rază roşie care vă va impresiona retina ochiului, ci va fi o rază v e r d e, dar de un verde minunat, de un verde pe care nici un pictor nu-l poate realiza pe paleta sa, de un verde pe care natura, nici în nuanţele atît de variate ale vegetaţiei, nici în culoarea mărilor celor mai limpezi, nu l-a reprodus vreodată ! Dacă în rai există culoarea verde, nu poate fi decît acest verde, care este, fără îndoială, adevăratul verde al speranţei !

Aşa suna articolul din *Morning Post*, ziarul pe care Miss Campbell îl ţinea în mînă atunci cînd intră în hol. Această notă o pasionase, pur şi simplu. În asemenea măsură încît, cu un glas entuziast, citi unchilor săi cele cîteva rînduri care, într-o formă lirică, cîntau frumuseţile Razei Verzi.

Dar, ceea ce Miss Campbell nu le spuse, era că, de fapt, Raza Verde se referea la o legendă străveche, al cărei sens adînc îi scăpase pînă atunci, o legendă ciudată printre multe altele, născută în Highlands şi care spune că această rază îl face pe cel care a văzut-o să nu se poată înşela în dragoste ; că apariţia sa are darul de a spulbera iluziile şi minciunile ; acel ce a avut fericirea să o zărească o dată, vede clar în inima lui şi a celorlalţi.

Să-i fie iertat unei tinere scoţiene din munţi credinţa plină de poezie pe care venise să o reînsufleţească în imaginaţia sa lectura acestui articol din *Morning-Post*.

Auzind-o pe Miss Campbell, fratele Sam şi fratele Sib făcură ochii mari, privindu-se cu un fel de uluială. Pînă acum ei trăiseră fără să fi văzut Raza Verde şi îşi închipuiau că se putea trăi aşa şi de acum încolo. Se părea însă că nu asta era şi părerea Helenei, care pretindea să lege cel mai important pas din viaţa sa de cercetarea acestui fenomen unic între toate.

— Ah, asta este ceea ce se cheamă Raza Verde ? spuse fratele Sam clătinînd uşor din cap.

— Da, răspunse Miss Campbell.

— Aceea pe care tu, cu orice preţ, vrei să o vezi ? spuse fratele Sib.

— Pe care o voi vedea cu voia voastră, unchilor, şi cît mai curînd posibil, dacă nu vă este cu supărare !

— Şi pe urmă, după ce vei fi văzut-o ?...

— După ce voi fi văzut-o, vom putea vorbi de domnul Aristobulus Ursiclos.

Privindu-se pe furiş, fratele Sam şi fratele Sib îşi zîmbiră cu tîlc.

— Să mergem să vedem Raza Verde, spuse unul din ei.

— Fără să pierdem o clipă ! adăugă celălalt.

În momentul în care se pregăteau să deschidă fereastra din hol, Miss Campbell îi opri cu un gest.

— Trebuie să aşteptăm să apună soarele, spuse ea.

— Atunci deseară... răspunse fratele Sam.

— Şi soarele să apună pe cel mai limpede orizont, adăugă Miss Campbell.

— Ei bine, după cină, vom merge toţi trei la vîrful Rosenheat... spuse fratele Sib.

— Sau vom urca foarte simplu în turnul vilei, adăugă fratele Sam.

— Din vîrful Rosenheat-ului ca şi din turnul vilei, răspunse Miss Campbell, nu este alt orizont decît acela al plajei lui Clyde. Or, soarele trebuie observat la apusul lui pe linia mării şi a cerului. Deci, aviz unchilor mei de a-mi oferi acest orizont în cel mai scurt timp.

Miss Campbell vorbea atît de serios, adresîndu-le în acelaşi timp zîmbetul ei cel mai drăgălaş, încît fraţii Melvill nu puteau să reziste unei somaţii formulată în aceşti termeni.

Vila din Helensburgh

— Poate că nu este urgent ?... crezu totuşi de datoria sa să observe fratele Sam.

Şi fratele Sib veni în ajutorul său, adăugînd :

— Vom avea tot timpul...

Dar Miss Campbell căltină cu drăgălăşenie din cap.

— Nu vom avea tot timpul răspunse ea, ci, dimpotrivă, este urgent !

— Pentru că... ar fi cumva în interesul domnului Aristobulus Ursiclos ?... spuse fratele Sam.

— A cărui fericire, s-ar părea, depinde de observarea Razei Verzi... spuse fratele Sib.

— Fiindcă sîntem de pe acum în luna august, unchilor, răspunse Miss Campbell, şi ceaţa o să întunece în curînd cerul Scoţiei noastre. Fiindcă trebuie să profităm de serile frumoase pe care sfîrşitul verii şi începutul toamnei ni le mai pot încă oferi ! Cînd plecăm ?

Era evident că dacă Miss Campbell voia cu orice chip să vadă anul acesta Raza Verde, nu mai era timp de pierdut. Să se ducă imediat în vreun punct al litoralului scoţian din partea de vest, să se instaleze cît mai confortabil cu putinţă, să vadă în fiecare seară apusul soarelui, apoi să pîndească ultima lui rază — asta era tot ce aveau de făcut, fără să mai aştepte nici măcar o zi.

Poate că atunci, cu puţin noroc, Miss Campbell va vedea îndeplinindu-i-se dorinţa puţin fantezistă, dacă cerul se va preta la observarea fenomenului — ceea ce este cu totul rar, aşa cum afirma foarte just *Morning Post*.

Şi avea dreptate bineinformatul ziar !

Mai întîi era vorba deci de a căuta şi alege o porţiune de pe coasta occidentală, de unde fenomenul putea să fie vizibil. Or, pentru a-l găsi, trebuia să ieşi din golful rîului Clyde.

În adevăr, gurile rîului, în largul lui Firth of Clyde, erau presărate de obstacole care îngrădeau cîmpul vizual. Sînt vîrfurile Kyles de pe insula Butc, insula Arrah, peninsulele Knapdale şi Cantyre, Jura, Islay — o imensă risipire de stînci sfărîmate în epoca geologică şi care fac un fel de arhipelag din toată partea occidentală a comitatului Argyle. Cu neputinţă de găsit acolo un segment de orizont de mare pe care privirea să poată surprinde vreun apus de soare.

Deci, pentru a nu părăsi Scoţia, era potrivit să meargă mai la nord sau mai la sud, în faţa unui spaţiu nelimitat, şi asta înaintea apusurilor ceţoase de toamnă.

Puţin o interesa pe Miss Campbell în ce loc vor merge. Pe coasta Irlandei, a Franţei, a Norvegiei, a Spaniei sau a Portugaliei, ea s-ar fi dus indiferent unde, acolo unde astrul strălucitor, apunînd, i-ar fi salutat cu ultimele sale raze — şi dacă aceasta ar fi fost sau nu pe placul fraţilor Melvill, ar fi trebuit totuşi să o urmeze !

Cei doi unchi, după ce se consultară din priviri, se grăbiră să ia cuvîntul. Dar ce priviri, însufleţite de o subtilă undă de diplomaţie !

— Ei bine, scumpa mea Helena, spuse fratele Sam, nimic mai uşor decît să-ţi satisfacem dorinţa ! Să mergem la Oban.

— Este evident că în nici o parte nu vom găsi ceva mai bun decît la Oban, adăugă fratele Sib.

— Fie şi Oban, răspunse Miss Campbell. Dar la Oban este un orizont de mare ?

— Mai e vorbă ! exclamă fratele Sam.

— Mai degrabă două decît unul ! exclamă fratele Sib.

— Ei bine, să plecăm !

— Peste trei zile, spuse unul din fraţi.

— Peste două zile, spuse celălalt, care socoti potrivit să facă această mică concesie.

— Nu, chiar mîine, răspunse Miss Campbell, ridicîndu-se în clipa în care suna clopoţelul pentru cină.

— Mîine... da... mîine ! adăugă fratele Sam.

— Am vrea să fim plecaţi ! replică fratele Sib.

Era adevărat. Şi pentru ce această grabă ? Fiindcă Aristobulus Ursiclos era exact de cincisprezece zile în vacanţă la Oban. Asta însemna că Miss Campbell, care nu ştia, se va afla în prezenţa acestui tînăr ales dintre cei mai savanţi şi, un lucru pe care fraţii Melvill nu-l bănuiau, dintre cei mai plicticoşi. Ceea ce, gîndeau cele două şirete personaje, o va face pe Miss Campbell, după ce îşi va fi ostenit zadarnic vederea urmărind apusul de soare, să renunţe la fantezia sa şi să-şi pună mîna în mîna logodnicului său. De altfel, chiar dacă Helena ar fi bănuit, ea tot ar fi plecat. Prezenţa lui Aristobulus Ursiclos n-ar fi avut darul să o stingherească.

— Bet !

— Beth !

— Bess !

— Betsey !

— Betty !

Şirul acestor nume răsună din nou în hol ; dar de data aceasta doamna Bess îşi făcu apariţia şi primi ordinul ca încă de a doua zi să fie pregătită pentru o plecare imediată.

Într-adevăr, trebuiau să se grăbească. Barometrul, care arăta treizeci degete şi trei zecimi (769 mm), promitea, pentru o anumită durată, un timp frumos. Plecînd a doua zi dimineaţă, aveau să ajungă încă destul de devreme la Oban, pentru a observa apusul soarelui.

Fireşte, în timpul acestor ore, doamna Bess şi Partridge fură cei mai ocupaţi în vederea acestei plecări. Cele patruzeci şi şapte de chei ale menajerei zăngăneau în buzunarul fustei ei, ca şi clopoţeii unui catîr spaniol. Ce de dulapuri, ce de sertare de deschis, şi mai ales de închis ! Poate că vila din Helensburgh o să rămînă mult timp goală. Nu trebuiau oare să se ţină seamă de capriciile lui Miss Campbell ? Şi dacă acestei fermecătoare persoane i-ar plăcea să alerge mult şi bine după a sa Rază Verde ? Şi dacă această Rază Verde, din cochetărie, s-ar ascunde ? Şi dacă orizonturile din Oban nu aveau să ofere toată limpezimea necesară acestui gen de observare ? Şi dacă va trebui să se caute un alt punct astronomic, pe un litoral mai meridional decît al Scoţiei, al Angliei, al Irlandei sau chiar al continentului ! Se pleca mîine, de acord, dar cînd aveau să se întoarcă la vilă ? Peste o lună, peste şase, peste un an, peste zece ani ?

— Şi de unde i-a venit această idee să vadă Raza Verde ? întrebă doamna Bess, pe care Partridge o ajuta cum putea mai bine.

— Nu ştiu, răspunse Partridge, dar asta trebuie să aibă o anumită importanţă, şi tînăra noastră stăpînă nu face nimic fără socoteală — de altfel, o ştii, mavourneen.

„Mavourneen" este o expresie care se foloseşte bucuros în Scoţia, ceva ce în Franţa ar fi egal cu „scumpa mea", şi minunatei menajere nu-i displăcea deloc ca bravul scoţian să i se adreseze cu acest apelativ.

— Partridge, răspunse ea, cred, ca şi dumneata, că această fantezie a lui Miss Campbell, de care habar n-aveam, ar putea foarte bine să ascundă vreun gînd tainic.

— Care ?

— Ei ! Cine ştie ? Dacă nu un refuz, cel puţin o amînare a proiectului unchilor săi !

— În adevăr, reluă Partridge, nu ştiu de ce domnilor Melvill le-a căzut cu tronc acest domn Ursiclos ! Este oare soţul cel mai potrivit pentru domnişoara ?

— Fii sigur, Partridge, replică doamna Bess, dacă numai pe jumătate nu o să-i fie pe plac, nu o să-l ia de bărbat. O să le spună un drăgălaş „nu“ unchilor ei, dîndu-le cîte o sărutare pe fiecare obraz, şi unchii săi vor fi foarte surprinşi că s-au putut gîndi măcar o clipă la acest pretendent, ale cărui pretenţii nu sînt deloc pe gustul meu.

— Nici mie, mavourneen !

— Vezi dumneata, Partridge, inima lui Miss Campbell este ca acest sertar bine închis cu o broască de siguranţă. Numai ea are cheia şi, ca să o deschizi, trebuie să ţi-o dea ea...

— Sau să-i fie luată ! adăugă Partridge, zîmbind oarecum cu înţeles.

— Nu o să i se ia, doar dacă o să vrea ea să lase să-i fie luată, răspunse doamna Bess, şi vîntul să-mi zboare boneta în vîrful clopotniţei din Saint-Mungo dacă tînăra noastră domnişoară se va mărita cu acest domn Ursiclos !

— Un meridional , exclamă Partridge, care, chiar dacă era născut în Scoţia, a trăit totdeauna la sud de Tweed !

Doamna Bess clătină din cap. Aceşti doi highlanderi se înţelegeau bine. Pentru ei doi, ţinuturile din sud abia dacă făceau parte din vechea lor Caledonie, în pofida tuturor tratatelor Uniunii. Hotărît lucru, ei nu erau deloc partizanii proiectatei căsătorii. Sperau ceva mai bun pentru Miss Campbell. Dacă în aparenţă existau toate condiţiile, nu părea ca acestea să-i mulţumească.

— Ah, Partridge, reluă doamna Bess, tot vechile obiceiuri ale celor de la munte erau mai bune şi cred că, făcute după datina vechilor noastre clanuri, căsătoriile de odinioară se bucurau de mai multă fericire decît cele de astăzi.

— Niciodată nu ai spus ceva mai adevărat, mavourneen ! răspunse grav Partridge. Atunci se punea mai mult preţ pe dragoste şi mult mai puţin pe pungă. Banii, fără îndoială, sînt foarte buni, dar dragostea este şi mai bună !

— Da, Partridge, şi, în afară de toate astea, trebuiau să se cunoască bine înainte de a se căsători ! Îţi aminteşti ce se petrecea la tîrgul de la Saint-Olla, în Kirkwall ? Tot timpul cît dura, de la începutul lunii august, tinerii se întovărăşeau în perechi şi aceste perechi erau numite „frate şi soră de întîi august“. Frate şi soră — asta nu te pregăteşte încetul cu încetul să devii soţ şi soţie ? Şi poftim, iată-ne exact în ziua în care altădată se deschidea tîrgul de la Saint-Olla.

— Să te audă Domnul ! răspunse Partridge. Chiar şi domnul Sam şi domnul Sib, dacă s-ar fi întovărăşit cu vreo drăguţă sco-

ţiană, nu ar fi scăpat deloc soartei obişnuite şi Miss Campbell ar fi numărat acum în familie două mătuşi mai mult.

— De acord, Partridge, răspunse doamna Bess, dar încearcă s-o întovărăşeşti astăzi pe Miss Campbell cu domnul Ursiclos, şi să curgă Clyde în sus de la Helensburgh la Glasgow dacă asocierea lor nu ar fi desfăcută după vreo opt zile !

Fără să insistăm asupra incovenientelor pe care le putea oferi această familiaritate autorizată de obiceiurile din Kirkwall, care de altfel acum a dispărut, trebuie să ne mărginim a spune că faptele ar fi putut da dreptate doamnei Bess. Dar, în sfîrşit, Miss Campbell şi Aristobulus Ursiclos nu erau deloc „frate şi soră de întîi august", şi dacă vreodată căsătoria lor avea să se facă, logodnicii nu aveau să se cunoască aşa cum s-ar fi cunoscut dacă ar fi trecut prin probele tîrgului de la Saint-Olla !

Orice ar fi, tîrgurile sînt făcute pentru afaceri şi nu pentru căsătorii. Trebuie să-i lăsăm cu regretele lor pe doamna Bess şi Partridge care, tot vorbind, nu pierdeau nici un minut.

Plecarea era hotărîtă. Locul de vilegiatură fusese ales. În ziarele high-life-ului, la rubrica „deplasări şi vilegiaturi" cei doi fraţi Melvill şi Miss Campbell aveau să figureze, de a doua zi, pentru staţiunea balneară Oban. Dar cum avea să se facă deplasarea ? Aceasta era problema care trebuia rezolvată.

Două căi diferite permit să ajungi la acest orăşel situat pe strîmtoarea Mull, cîteva sute de mile la nord-vest de Glasgow.

Prima este un drum pe pămînt. Te duci la Bowling, apoi prin Dumbarton şi malul drept al rîului Leven ajungi la Balloch, extremitatea Lomond-ului ; traversezi cel mai frumos lac al Scoţiei, cu cele treizeci de insule ale sale, între istoricele sale maluri pline de amintirea Mac-Gregor-ilor şi Mac-Farlane-ilor, în plină ţară a lui Rob-Roy şi Robert Bruce ; ajungi la Dalmaly ; de acolo, pe un drum care se desfăşoară pe o coastă a muntelui, cel mai adesea la jumătatea coastei, dominînd torente sau fiorduri peste primele înălţimi ale lanţului Grampianilor, în mijlocul văgăunilor năpădite de buruieni, presărate cu brazi, stejari, molifţi şi mesteceni, turistul fermecat coboară la Oban, al cărui litoral nu e cu nimic mai prejos decît cel mai pitoresc litoral din tot Atlanticul.

Este o excursie minunată, pe care orice călător în Scoţia a făcut-o sau ar trebui să o facă ; dar un orizont de mare nu se află pe acest parcurs. Aşa că fraţii Melvill, care îi propuseseră lui Miss Campbell să ia acest drum, rămaseră cu propunerea.

A doua cale este în acelaşi timp fluvială şi maritimă. Să cobori pe Clyde pînă la golful căruia îi dăduse numele, să navighezi între

insule şi insuliţe din acest capricios arhipelag ca o enormă mînă scheleletică aşezată pe această parte a oceanului, apoi să te întorci prin partea dreaptă a acestei mîini pînă la portul Oban, era ceva care putea să o ispitească pe Miss Campbell, pentru care minunatul ţinut al lacului Lomond şi al lacului Katrine nu mai avea vreun secret. De altfel, printre insule, departe de strîmtori şi golfuri, către apus, erau spaţii libere ; perimetrul era subliniat acolo printr-o dungă de apă. Ei bine, la apusul soarelui, în timpul ultimei ore ale acestei călătorii pe apă, dacă orizontul nu era înnegurat, ar fi fost oare cu neputinţă să zăreşti această Rază Verde a cărei proiecţie dura doar o cincime de secundă ?

— Înţelegi, unchiule Sam, spuse Miss Campbell, înţelegi, unchiule Sib, nu trebuie decît o clipă ! Deci, dacă am văzut ce vreau să văd, călătoria s-a terminat şi este inutil să mergem să ne instalăm la Oban.

Dar tocmai acest lucru nu convenea fraţilor Melvill. Ei voiau să se instaleze pentru cîtva timp la Oban — ştim pentru ce — şi nu ţineau ca o prea promptă apariţie a fenomenului să le strice planurile.

Totuşi, fiindcă Miss Campbell avea cuvîntul cel mai greu la acest capitol şi fiindcă ea se pronunţă pentru calea maritimă, fu aleasă această din urmă, preferată celei terestre.

— Să o ia dracu pe această Rază Verde ! spuse fratele Sam, cînd Helena părăsi holul.

— Şi cei care au inventat-o ! răspunse fratele Sib.

Capitolul IV

COBORÎND PE CLYDE

A doua zi, 2 august, la prima oră, Miss Campbell, însoţită de fraţii Melvill, urmată de Partridge şi de doamna Bess, se urca în tren la staţia de cale ferată din Helensburgh. Trebuia să se ducă la Glasgow să ia vaporul cu aburi care, în ruta sa zilnică de la metropolă la Oban, nu făcea escală în acest punct al coastei.

La ora şapte, trenul îi lăsa pe cei cinci călători în gara de sosire din Glasgow şi o trăsură îi conduse la Broomielaw Bridge.

Acolo steamerul *Columbia* îşi aştepta călătorii ; din cele două coşuri ale sale ieşea un fum negru care se amesteca cu ceaţa încă

deasă de pe Clyde ; dar toţi aceşti aburi matinali începeau să se destrame şi discul plumburiu al soarelui se şi colora cu cîteva nuanţe aurii. Ziua promitea să fie frumoasă.

Îndată ce bagajele le fură duse la bord, Miss Campbell şi tovarăşii săi se îmbarcară.

În acel moment clopotul îşi trimetea, pentru cei întîrziaţi, a treia şi ultima chemare. Apoi mecanicul îşi porni maşina, paletele roţilor, împinse înainte şi înapoi, stîrniră mari învolburări de apă gălbuie, răsună un şuierat prelung, odgoanele fură ridicate şi *Columbia* alunecă repede pe firul curentului.

În Regatul-Unit, nu ar fi frumos din partea turiştilor dacă s-ar plînge. Peste tot companiile maritime pun la dispoziţia lor vapoare minunate. Nu există un cît de subţire fir de apă, un cît de mic lac, un cît de infim golf care să nu fie brăzdat în fiecare zi de elegante vapoare cu aburi. Nu-i de mirare deci că din acest punct de vedere Clyde era cel mai favorizat. De asemeni, de-a lungul Broomielaw-Street-ului, în calele Steam-boat-quay-ului, steamerele, cu tambururile lor vopsite în cele mai vii culori, în care auriul se întrece cu roşul aprins, aşteaptă tot timpul sub presiune, gata oricînd să plece în toate direcţiile.

Columbia nu făcea excepţie de la această regulă. Foarte lungă, foarte ascuţită în partea din faţă, foarte elegantă în toate liniile ei, înzestrată cu o maşină puternică acţionînd roţi cu un mare diametru, era un vas de cursă lungă. În interior, saloane şi săli de mîncare cu tot confortul posibil, puntea, un imens spardeck [1] adăpostit de o prelată cu lambrechinuri înguste, cu bănci şi scaune cu perne moi, o adevărată terasă înconjurată de o elegantă balustradă, punte de pe care pasagerii aveau o minunată priveliişte şi aer curat.

Călătorii nu lipseau. Veneau cam de peste tot, din Scoţia ca şi din Anglia. Această lună august este prin excelenţă luna excursiilor. Între toate, cele de pe Clyde şi Hebride sînt alese cu precădere. Se aflau acolo nenumărate familii, tinere fete foarte vesele, tineri mai liniştiţi, copii obişnuiţi de mici cu surprizele turismului ; apoi pastori, totdeauna foarte numeroşi la bordul steamerelor, cu pălăriile lor tari pe cap, cu lunga lor redingotă neagră cu guler drept, cu dunga albă a cravatei la gulerul vestei ; apoi mai mulţi fermieri purtînd boneta scoţiană şi amintind prin felul lor de a fi puţin greoi pe vechii Bonnet-lairds [2] de acum şase-

[1] Spardeck — punte care se întinde de la un capăt la altul al vaporului (în limba engleză în text).

[2] Moşieri.

zeci de ani ; în sfîrşit, o jumătate de duzină de străini, din acei nemţi care nu pierd nimic din greutate chiar dacă sînt departe de Germania şi doi-trei din acei francezi care nu-şi părăsesc extraordinara lor amabilitate nici chiar în afara Franţei.

Dacă Miss Campbell s-ar fi asemănat celor mai mulţi dintre compatrioţii săi care, îndată ce se îmbarcau, se aşezau în vreun colţ şi nu se mai clinteau de acolo tot timpul călătoriei, nu ar fi văzut din malurile Clyde-ului decît ceea ce i-ar fi trecut prin faţa ochilor, fără măcar să-şi mişte capul. Dar ei îi plăcea să se ducă, să vină, cînd în partea din spate a steamerului, cînd în partea din faţă, privind oraşele, orăşelele, satele, cătunele cu care sînt presărate de la un capăt la altul aceste maluri. Din această pricină fratele Sam şi fratele Sib, care o întovărăşeau, răspunzîndu-i, aprobîndu-i observaţiile, confirmîndu-i remarcile, nu putură să se odihnească nici măcar un ceas între Glasgow şi Oban. De altfel, nici nu le trecea prin gînd să se plîngă, asta făcea parte din funcţia lor de păzitori şi o urmau din instinct, luînd din cînd în cînd cîte o priză bună de tutun ce-i ţinea bine dispuşi.

Doamna Bess şi Partridge, care se aşezaseră în partea din faţă a spardeck-ului, discutau prieteneşte despre timpurile trecute, despre obiceiurile pierdute, despre vechi clanuri în destrămare. Unde erau acele secole de altădată, apuse pentru totdeauna ? În acea epocă, orizonturile limpezi ale lui Clyde nu dispăreau în spatele fumului de cărbune al uzinelor, malurile lui nu răsunau de loviturile înfundate ale ciocanelor pneumatice, apele lui liniştite nu erau tulburate niciodată de efortul cîtorva mii de cai-aburi !

— O să se întoarcă acest timp, şi poate că mai curînd decît gîndim ! spuse doamna Bess pe un ton convins.

— Sper, răspunse grav Partridge, şi, odată cu venirea lui, vom revedea şi vechile tradiţii ale strămoşilor noştri.

În acest timp, malurile Clyde-ului alergau cu repeziciune prin faţa ochilor, în urma *Columbiei*, aidoma unui peisaj în mişcare. La dreapta se arăta satul Patrick, la gura rîului Kelvin, şi docurile imense, destinate construcţiei corăbiilor de fier care sînt gemenele celor din Govan, situate pe malul opus. Ce zgomot de fierărie, ce de trîmbe de fum şi aburi, atît de neplăcute urechilor şi ochilor lui Partridge şi ai tovarăşei sale !

Dar încetul cu încetul toată această larmă industrială şi toată această ceaţă de cărbune avea să ia sfîrşit. În locul şantierelor, al calelor acoperite, al coşurilor înalte de fabrici, al acelor uriaşe schelete de fier care se aseamănă cu cuştile unei menajerii de mastodonţi, apărură căsuţe cochete, vilişoare ascunse printre

Castelul Dumbarton

arbori, vile de tip anglo-saxon împrăştiate pe colinele verzi. Era ca o neîntreruptă înşiruire de case de ţară şi de castele, care se desfăşura de la un oraş la altul.

După vechiul burg regal Renfrew, aşezat pe stînga fluviului, se profilară, la dreapta colinele împădurite ale Kilpatrick-ului, deasupra satului cu acest nume, prin faţa căruia nici un irlandez nu poate să treacă fără să se descopere ; acolo s-a născut Sfîntul Patrice, protectorul Irlandei.

Clyde, din fluviul care era pînă atunci, începea să devină un adevărat braţ de mare. Doamna Bess şi Partridge salutară ruinele Dunglas-Castle, rechemînd în memorie unele vechi amintiri din istoria Scoţiei ; dar ei îşi întoarseră ochii de la obeliscul ridicat în cinstea lui Harry Bell, inventatorul primului vapor mecanic, ale cărui roţi tulburau aceste ape liniştite.

Cîteva mile mai departe, turiştii, cu Murray[1]-ul lor în mînă, contemplau castelul Dumbarton, care se înalţă la mai mult de cinci sute de picioare pe stînca lui de bazalt. Din cele două conuri ale vîrfului său, cel mai înalt poartă şi acum numele de „Tronul lui Wallace" unul din eroii luptelor pentru independenţă.

În acel moment, din înaltul pasarelei, un gentleman, fără ca să-l fi rugat cineva, dar şi fără ca cineva să fi gîndit că este nepotrivit, se crezu dator să ţină o mică conferinţă istorică pentru instruirea tovarăşilor lui de călătorie.

O jumătate de oră mai tîrziu, nu mai era permis nici unui singur călător de pe *Columbia* — doar dacă nu cumva era surd — să ignore faptul că, foarte probabil, romanii fortificaseră Dumbarton-ul ; că această stîncă istorică se transformase, la începutul secolului al treisprezecelea, în fortăreaţă regală ; că, beneficiind de pactul cu Uniunea, se număra printre cele patru cetăţi ale regatului Scoţiei, care nu pot fi dărîmate ; că din acest port a plecat în 1548 spre Franţa Maria Stuart, a cărei căsătorie cu Francisc al II-lea avea să o facă „regină pentru o zi" ; că, în sfîrşit, în 1815, pînă cînd guvernul Castlereagh să se hotărască să-l exileze pe insula Sfînta Elena, Napoleon a trebuit să fie închis aici.

— Iată ceva foarte instructiv, spuse fratele Sam.

— Instructiv şi interesant, răspunse fratele Sib. Acest gentleman merită toate elogiile noastre !

Şi de fapt, cei doi unchi socotiseră că nu trebuie să piardă nici un singur cuvînt din conferinţă. Aşa că se crezură datori să-i mulţumească profesorului improvizat.

---

[1] Murray John — editor englez (1778—1843) ; aici, în sens de ediţie.

Absorbită în gîndurile sale, Miss Campbell nu auzise nimic din această lecţie de istorie curentă. Asta, cel puţin deocamdată, nu avea darul să o intereseze. Nu aruncă nici măcar o privire, la dreapta fluviului, ruinelor castelului Cardross, unde a murit Robert Bruce. Un orizont de mare, iată ce căutau zadarnic ochii săi ; dar nu-l puteau zări, înainte ca vasul să se fi desprins din această succesiune de maluri, promontorii şi coaste care mărgineau golful Clyde. De altfel, steamerul trecea atunci prin dreptul orăşelului Helensburgh. Portul Glasgow, resturile castelului Newark, peninsula Rosenheat, toate acestea tînăra castelană le vedea în fiecare zi de la ferestrele vilişoarei sale. În asemenea chip încît se întreba dacă nu cumva steamerul nu plutea pe capricioasele ape din parc.

Şi de altfel, de ce ar fi rătăcit gîndurile ei printre sutele de corăbii care se îngrămădesc unele în altele în bazinurile Greenock, la gura fluviului ? Ce o interesa pe ea că nemuritorul Watt [1] se născuse în acest oraş de patruzeci de mii de locuitori, care este ca o anticameră industrială şi comercială a Glasgow-ului ? Pentru ce, trei mile mai departe, să-şi fi oprit privirile la stînga pe satul Gourock, la dreapta pe satul Dunoon, pe fiordurile dantelate şi sinuoase care muşcă atît de adînc cordoanele litoralelor comitatului Argyle, scobite ca şi coasta Norvegiei ?

Nu ! Miss Campbell căuta nerăbdătoare din ochi ruinele turnului Leven. Se aştepta ea să apară vreun spiriduş ? Nicidecum, dar voia ca ea să fie prima care să zărească farul Clock care luminează ieşirea din Firth of Clyde.

Farul apăru în sfîrşit, ca o lampă uriaşă, după cotitura ţărmului.

— Clock, unchiule Sam, spuse ea, Clock, Clock !

— Da, Clock ! răspunse fratele Sam cu promptitudinea unui ecou de munte.

— Marea, unchiule Sib !

— Într-adevăr, marea, răspunse fratele Sib.

— Cît este de frumoasă ! repetară cei doi unchi.

S-ar fi putut crede că o vedeau pentru prima dată !

Nu era cu putinţă să se înşele : la deschiderea golfului era într-adevăr un orizont de mare.

În acest timp, soarele nu depăşise încă jumătate din cursa lui zilnică. Sub a cincizeci şi şasea paralelă, trebuia să treacă deci cel puţin şapte ore înainte ca el să dispară în valuri, şapte ore de nerăbdare pentru Miss Campbell ! De altfel, acest orizont se de-

[1] James Watt — inginer scoţian (1736—1819).

sena în sud-vest, adică pe un segment de arc pe care strălucitorul astru îl atinge în treacăt în epoca solstiţiului de iarnă. Nu acolo deci trebuia căutată apariţia fenomenului ; mai degrabă la vest şi chiar puţin către nord, fiindcă primele raze din luna august preced cu şase săptămîni echinocţiul din septembrie.

Dar ce importanţă avea ! Marea era cea care se desfăşura acum în faţa privirii lui Miss Campbell. Peste spaţiul dintre insulele Cumbray, dincolo de marea insulă Bute, al cărei profil era îndulcit de o uşoară estompare, dincolo de micile creste ale Aisla-Craig-ului şi ale munţilor Arran, linia cerului şi a apei se înscria în larg, cu precizia unei linii făcută cu trăgătorul de compas.

Absorbită cu totul de gîndul său, Miss Campbell se uita într-acolo fără să scoată o vorbă. Cum sta pe pasarelă, nemişcată, soarele îi răsfrîngea la picioare o umbră foarte scurtă. Părea că măsoară lungimea arcului care o mai despărţea de punctul în care discul lui strălucitor se va înmuia în apele arhipelagului Hebridelor... Fie ca cerul, pînă în acea clipă atît de limpede, să nu fie tulburat de aburii apusului.

Un glas o trezi din visare.

— Este ora, spuse fratele Sib.

— Ora, care oră, unchilor ?

— Ora mesei, spuse fratele Sam.

— Să mergem să mîncăm ! răspunse Miss Campbell.

Capitolul V

DE PE UN VAPOR PE ALTUL

După prînzul cu mîncăruri şi reci, şi calde — o foarte bună masă după moda engleză — care fu servit în sufrageria de pe *Columbia*, Miss Campbell şi fraţii Melvill se urcară din nou pe punte.

Cînd îşi reluă locul pe spardeck, Helena nu-şi putu reţine o exclamaţie de dezamăgire.

— Şi orizontul meu ! spuse ea.

Trebuie să fim de acord, orizontul ei nu mai era acolo. Dispăruse de cîteva minute. Steamerul, întorcîndu-se către nord, urca în acel moment de-a lungul strîmtorii Kyles of Bute.

— Asta-i rău, unchiule Sam ! spuse Miss Campbell cu o mutrişoară mustrătoare. O s-o ţin minte, unchiule Sib !

Cei doi fraţi nu ştiau ce să răspundă ; şi cu toate acestea nu ei puteau fi învinuiţi dacă *Columbia*, după ce îşi schimbase direcţia, se îndrepta acum spre nord-vest.

În adevăr, erau două drumuri foarte diferite pentru a merge pe mare de la Glasgow la Oban.

Unul, cel pe care nu-l luase *Columbia*, era mai lung. După ce făcea escală la Rothesay, capitala insulei Bute, dominată de vechiul castel din secolul unsprezece, încadrată la vest de văi înalte care o apărau de vînturile aspre dinspre mare, steamerul continua să coboare golful Clyde, apoi să meargă de-a lungul litoralului de răsărit al insulei, să treacă prin faţa marei şi micii Cumbray şi să înainteze în această direcţie pînă la partea meridională a insulei Arran care aparţine aproape în întregime ducelui de Hamilton, de la baza stîncilor pînă la vîrful lui Goatfell, la aproape opt sute de metri deasupra nivelului mării. Atunci timonierul învîrtea o dată cîrma, linia fixă a compasului era pusă la unsprezece grade şi cincisprezece minute vest, iar vasul trecea pe lîngă insula Arran, ocolea peninsula Cantyre, care arată ca un deget, mergea în susul coastei occidentale, se înfunda în Gighapassage prin strîmtoarea Suud, săpată între insulele Islay şi Jura, şi ajungea la acel sector larg deschis a lui Firth of Lorn al cărui unghi îngustat se închide puţin mai sus de Oban.

În fond, dacă Miss Campbell avea unele motive să se plîngă că vaporul nu luase acest drum, poate că şi unchii, la rîndul lor, aveau ce să regrete. În adevăr, mergînd de-a lungul litoralului insulei Islay, le-ar fi apărut în faţă vechea reşedinţă a Mac Donald-ilor, care, la începutul secolului şaptesprezece, învinşi şi izgoniţi, trebuiră să cedeze locul Campbell-ilor. În faţa locului unde se petrecuse un fapt istoric care-i atingea atît de aproape, fraţii Melvill, fără să mai vorbim de doamna Bess şi de Partridge, şi-ar fi simţit inima bătînd la unison.

Cît despre Miss Campbell, acel orizont atît de regretat ar fi stăruit mai multă vreme în faţa privirilor sale.

În adevăr, de la vîrful Arran pînă la promontoriul Cantyre, marea este la sud. De la Mull din Cantyre pînă la extremitatea insulei Islay, marea este la vest, adică această imensitate lichidă pe care o mărgineşte, la o distanţă de trei mii de mile de acolo, numai coasta americană.

Dar acest drum este lung, uneori mai greu, dacă nu chiar periculos, şi a trebuit să se ţină seama de turiştii pe care-i înspăimîntă eventualitatea unei traversări, adesea neîndurătoare, cînd trebuie să înfrunţi o hulă puţin cam mare în aceste regiuni ale Hebridelor.

Așa că, inginerii — Lesseps [1], cel care vedea totul în mic — s-au gîndit să facă din această peninsulă, Cantyre, o insulă. Datorită lucrărilor lor a fost săpată partea de nord a canalului Crinan ; el scurtează călătoria cu cel puțin două sute de mile și pentru a-l traversa nu sînt necesare mai mult de trei, patru ore.

Pe această cale avea să-și termine *Columbia* călătoria de la Glasgow la Oban, între lacuri prelungi și strîmtori, neoferind alte priveliști decît țărmurile de prundiș, păduri, munți. Dintre toți călătorii, fără îndoială că Miss Campbell fu singura care regreta celălalt itinerariu ; dar fu nevoită să se resemneze. De altfel, acest orizont de mare nu avea ea să-l regăsească oare puțin mai departe, dincolo de canalul Crinan, cîteva ore mai tîrziu și mult mai înainte ca soarele să-l fi atins cu discul său ?

În clipa în care turiștii, care întîrziaseră în „livingroom", se urcau din nou pe punte, *Columbia,* la intrarea prelungului lac Ridden, trecu foarte aproape de micuța insulă Elbangreig, ultima fortăreață în care s-a refugiat ducele Argyle, înainte ca acest erou, zdrobit în lupta pentru eliberarea politică și religioasă a Scoției, să se fi dus la Edinburg să și ofere capul ghilotinei scoțiene. Apoi steamerul reveni către sud, coborî prin strîmtoarea Bute, în mijlocul acelei minunate priveliști de insule golașe sau împădurite, ale căror contururi aspre erau estompate de o ușoară ceață. În sfîrșit, după ce mersese de-a lungul capului Ardlamont, se îndreptă din nou spre nord, peste lacul Fyne, lăsă la stînga satul East-Tarbert pe coasta Cantyrei, depăși capul Ardnishaig și ajunse la tîrgușorul Lochgilphead, la intrarea pe canalul Crinan.

În acest loc trebuiră să părăsească *Columbia*, prea mare pentru a putea naviga pe canal. Această străpungere, ale cărei pante sînt compensate de cincisprezece ecluze, nu poate primi pe parcursul celor nouă mile lungime decît vase înguste, de mic tonaj.

Linnet, un vaporaș cu aburi, îi aștepta pe pasagerii de pe *Columbia*. Transbordarea se operă în cîteva minute. Fiecare se instală nu prea în voie pe spardeck-ul steamerului, în timp ce un „bagpiper", un cîntăreț din cimpoi, îmbrăcat în costum național, făcea să-i răsune instrumentul. Nimic mai melancolic decît aceste melodii ciudate pe fondul monoton al celor trei basi, a căror desfășurare nu folosește decît intervalele unei game majore căreia îi lipsește sensibila, ca în vechile melodii din secolul trecut.

Minunată este călătoria pe acest canal, cînd tăiat printre maluri înalte, cînd aruncîndu-se pe coasta unei coline acoperită cu bu-

[1] F. Lesseps — diplomat francez (1805—1894), cel care a inițiat săparea canalului de Suez.

ruieni, ici prelungindu-se în plină cîmpie, colo închis între pereţi strîmţi ca ai unui scoc de moară. În bazin vaporaşul se opreşte un moment. În timp ce pontonierii manevrează repede vasul dintr-un lac în altul, tinerii, băieţi şi fete, copii de prin acele locuri, vorbind acel idiom din Ţara Galilor de care se foloseau odinioară celţii, limbaj adesea cu neputinţă de înţeles chiar de către englezi, vin să ofere cuviincios turiştilor lapte proaspăt muls.

După şase ore — cu o întîrziere de două ore din pricina unei ecluze care nu funcţiona bine — cătunele, fermele din această regiune puţin tristă, nesfîrşitele mlaştini Add, care se întind pe partea dreaptă a canalului, erau lăsate în urmă. După ce trecea de satul Ballanoch, *Linnet* se oprea puţin. Se opera a doua transbordare. Călătorii de pe *Columbia*, deveniţi pasagerii de pe *Glengarry*, urcau din nou spre nord-vest pentru a ieşi din golful Crinan şi a trece apoi pe lîngă vîrful pe care se înalţă vechiul castel feudal Duntroon-Castle.

După apariţia de o clipă la cotitura insulei Bute, linia mării nu se mai ivise.

Uşor de ghicit cît de nerăbdătoare trebuie să fi fost Miss Campbell. Pe aceste ape înconjurate de toate părţile de uscat s-ar fi putut crede în plină Scoţie, în regiunea lacurilor, în mijlocul ţinuturilor lui Rob-Roy. Peste tot insule pitoreşti cu colinele lor domoale, cu desişurile de mesteceni şi molizi.

În sfîrşit, *Glengarry* depăşi vîrful din nord al insulei Jura şi marea se arătă pînă la temelia cerului, între acest vîrf şi mica insulă Scarba care se profilează clar.

— Iat-o, scumpa mea Helena ! spuse fratele Sam a cărui mînă se întinse spre vest.

— Nu este vina noastră, adăugă fratele Sib, dacă aceste blestemate insule au ascuns-o pentru un moment ochilor tăi !

— Sînteţi cu totul iertaţi, unchilor, răspunse Miss Campbell, dar să nu ni se mai întîmple !

Capitolul VI

VÎLTOAREA CORRYVREKAN

Erau orele şase seara. Soarele nu parcursese încă decît patru cincimi din drumul lui. *Glengarry* avea să ajungă cu siguranţă la Oban, înainte ca astrul zilei să se fi culcat în apele Atlanticului.

Miss Campbell era deci îndreptăţită să creadă că i se va împlini dorinţa chiar în acea seară. În adevăr, cerul fără nori sau ceaţă părea făcut exact pentru observarea acelui fenomen şi orizontul avea să mai rămînă vizibil între insulele Oronsay, Colonsay şi Mull, în timpul acestei ultime părţi a călătoriei.

Dar un incident cu totul neprevăzut avea să întîrzie puţin drumul steamerului.

Miss Campbell, obsedată de ideea ei fixă, nemişcată în acelaşi loc, nu pierdea din ochi linia circulară care se desfăşura între cele două insule. Acolo unde se întîlnea cu cerul, reverberaţia schiţa un triunghi de argint ale cărui ultime nuanţe se stingeau pe flancul steamerului *Glengarry*.

Fără îndoială că Miss Campbell era la bord singura ale cărei priviri erau cu încăpăţînare aţintite asupra acestei părţi a orizontului ; de aceea fu singura care să observe cît de agitată părea să fie apa între limba de pămînt care înainta în mare şi insula Scarba. În acelaşi timp ajungea pînă la ea un zgomot îndepărtat de valuri care se izbeau unele de altele. Cu toate acestea, suprafaţa apei, aproape vîscoasă, pe care o despica etrava steamerului, abia dacă era încreţită de briză.

— De unde vine oare acest zgomot şi această învolburare ? întrebă Miss Campbell adresîndu-se unchilor săi.

Fraţilor Melvill le-ar fi fost greu să răspundă, fiindcă nici ei nu pricepeau mai mult decît ea ce se petrecea în strîmtoarea îngustă, la o depărtare de trei mile.

Adresîndu-se atunci căpitanului vasului care se plimba pe pasarelă, Miss Campbell îl întrebă care era cauza că apa vuieşte şi fierbe.

— Un simplu fenomen de maree, răspunse căpitanul. Ceea ce auziţi este zgomotul vîltorii Corryvrekan.

— Dar este un timp minunat, remarcă Miss Campbell, şi briza abia dacă se face simţită !

— Dar acest fenomen nu depinde deloc de timp, răspunse căpitanul. Este un efect al mării care, urcînd la ieşirea din Jura-Sund, nu găseşte altă scăpare decît între cele două insule Jura şi Scarba. Aşa se face că talazul se precipită cu o violenţă extremă şi pentru o ambarcaţiune de mic tonaj ar fi foarte periculos să se aventureze acolo.

Abisul Corryvrekan este pe drept cuvînt temut pe aceste meleaguri şi cunoscut ca unul din cele mai ciudate părţi ale arhipelagului Hebridelor. Poate că ar putea fi comparat cu violentul curent din canalul Sein, format prin îngustarea mării între stînca

submarină cu același nume și golful Trépassés, pe coasta Bretaniei, și curentul din canalul Blanchart, în mijlocul cărui se varsă între Aurigny și ținutul Cherbourg. Legenda afirmă că abisul Corryvrekan își datorează numele unui prinț scandinav, a cărui corabie a pierit aici în epoca celtică. În realitate, este o trecere primejdioasă, în care multe vase au fost, spre pierzania lor, atrase și care, în ceea ce privește reputația curenților săi, poate să o concureze pe aceea a sinistrului Maelström de pe lîngă coastele Norvegiei.

În acest timp Miss Campbell continua să privească violentele zbuciumări ale talazurilor, cînd atenția îi fu atrasă în chip deosebit de un punct din strîmtoare.

S-ar fi putut crede că acolo, în mijlocul canalului, apărea o stîncă, dacă masa ei nu s-ar fi înălțat și nu ar fi coborît odată cu unduirile hulei.

— Uitați-vă, uitați-vă, căpitane, spuse Miss Campbell, dacă nu-i o stîncă ce ar putea fi oare ?

— În adevăr, răspunse căpitanul. Nu poate fi decît o epavă dusă de curent sau mai degrabă... Și luîndu-și luneta : O ambarcațiune! exclamă el.

— O ambarcațiune ! răspunse Miss Campbell.

— Da... nu mă înșel ! O șalupă în primejdie de moarte pe apele Corryvrekan-ului !

La aceste cuvinte ale căpitanului, călătorii veniră cu toții pe pasarelă. Priveau în direcția vîltorii. Că o ambarcațiune fusese tîrîtă în canal, nu mai încăpea nici o îndoială. Luată de curentul mareei care urca, prinsă în atracția vîrtejurilor, mergea la o pieire sigură.

Toate privirile erau ațintite în acel punct al abisului, la patru sau cinci mile de *Glengarry*.

— Nu este probabil decît o șalupă în derivă, observă unul din călători.

— Ba nu, zăresc un om, răspunse un altul.

— Un om... doi oameni ! exclamă Partridge, care venise lîngă Miss Campbell.

În adevăr, se aflau acolo doi oameni. Nu mai erau stăpîni pe ambarcațiune. Cu mica briză ce venea dinspre uscat, pînza ei nu ar fi putut să-i scoată din vîrtej și vîslele ar fi fost neputincioase să-i tragă în afara atracției Corryvrekan-ului.

— Căpitane, exclama Miss Campbell, nu-i putem lăsa pe acești nefericiți să piară !... Dacă-i părăsim, sînt pierduți !... Trebuie să le venim în ajutor !... Trebuie !...

Toate privirile erau aţintite în acel punct...

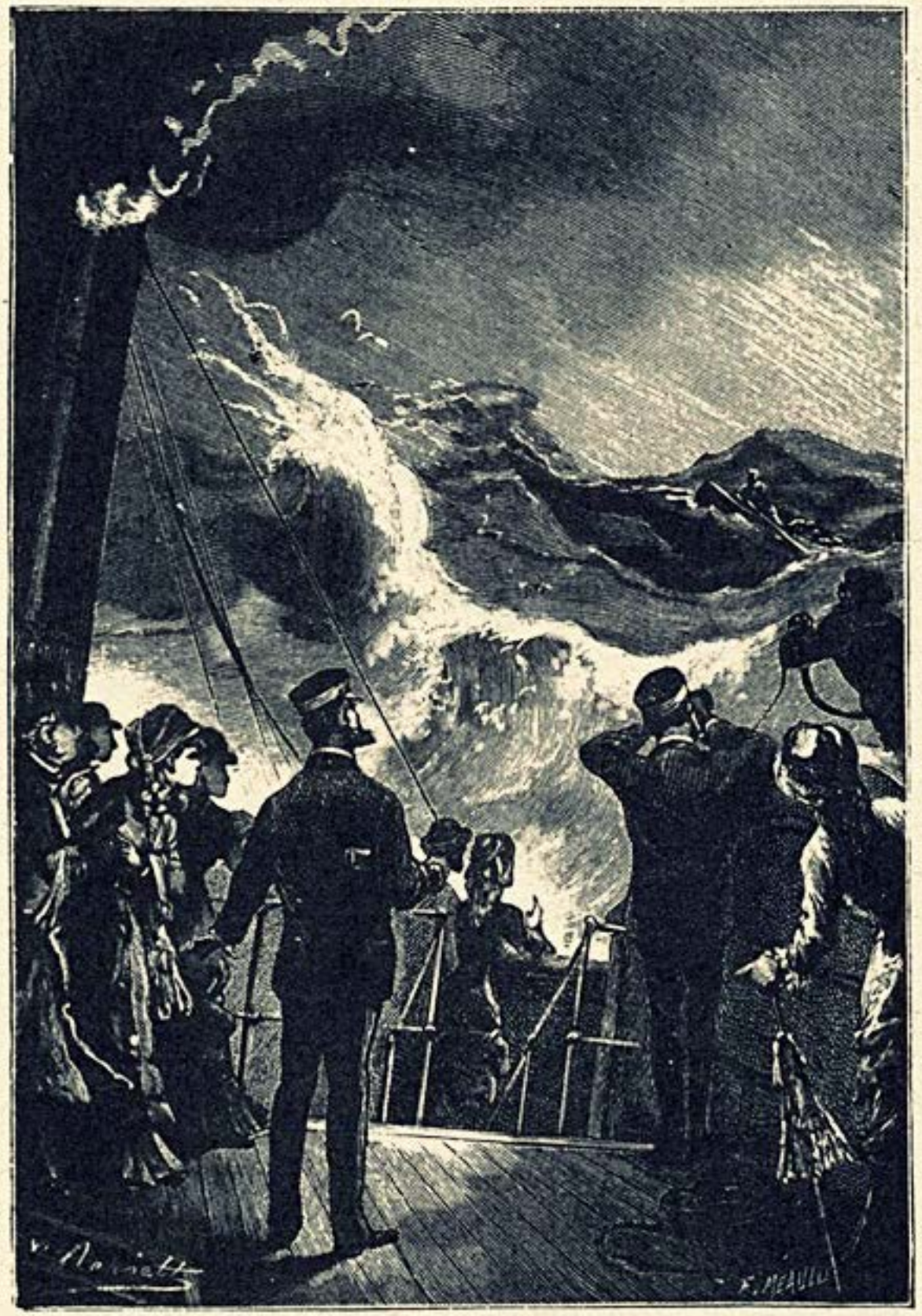

La bord, toţi erau de aceeaşi părere şi toţi aşteptau răspunsul căpitanului. Poate că, apropiindu-se, are să ajungă în preajma acestei şalupe !

Şi întorcîndu-se spre călători, acesta păru că le cere un semn de aprobare.

Miss Campbell se duse către el :

— Trebuie, căpitane, trebuie ! exclamă ea cu un glas fierbinte. Tovarăşii mei de drum, ca şi mine, vor vrea ! Este vorba de viaţa a doi oameni pe care poate îi veţi putea salva... Oh, căpitane... Vă rog !...

— Da !... Da ! strigară cîţiva pasageri, mişcaţi de călduroasa intervenţie a fetei.

Căpitanul îşi luă din nou luneta, cercetă cu atenţie direcţia curenţilor din canal ; apoi, adresîndu-se omului de la bară, aflat în apropierea lui, pe pasarelă :

— Atenţie la cîrmă ! spuse el. Bara la tribord !

Sub acţiunea cîrmei, steamerul se îndreptă către vest. Mecanicul primi ordinul să mărească presiunea şi în curînd *Glengarry* lăsă în stînga vîrful insulei Jura.

La bord nimeni nu vorbea. Toţi ochii erau aţintiţi cu îngrijorare asupra ambarcaţiunii, care acum se vedea mai bine.

Nu era decît o mică şalupă de pescuit, al cărei catarg fusese coborît cu scopul de a se evita şocurile zguduirilor provocate de izbitura violentă a valurilor.

Unul din cei doi oameni aflaţi în şalupă era întins la pupa ; celălalt, vîslind cu putere, încerca să iasă din centrul de atracţie al apei. Dacă nu izbutea, amîndoi erau pierduţi.

După o jumătate de oră, *Glengarry* ajungea la marginea vîltorii Corryvrekan şi începea să se legene puternic pe primele valuri ; dar la bord nimeni nu se plîngea, cu toate că violenţa curenţilor era de natură să sperie pe nişte simpli turişti.

În adevăr, în această parte a strîmtorii, marea era, de la un capăt la altul, albă, ca şi cînd ar fi suflat o briză pentru trei pînze. Nu se vedea decît o imensă întindere de spumă pe care apa, prea puţin adîncă, izbind fundul, o înălţa în mase enorme.

Şalupa nu mai era decît la o jumătate de milă. Dintre cei doi oameni, cel care se pleca peste vîsle făcea eforturi extraordinare ca să se desprindă din vîltoare. Îşi dădea seama că *Glengarry* îi venea în ajutor, dar înţelegea în acelaşi timp că steamerul nu va putea să înainteze şi că el trebuia să fie cel care să se apropie.

Cît despre tovarăşul lui, nemişcat acolo unde se afla, părea fără cunoştinţă.

Pradă celei mai puternice emoţii, Miss Campbell nu slăbea din ochi această ambarcaţiune în primejdie, pe care fusese prima care să o semnaleze în apele abisului şi către care, datorită rugăminţii sale fierbinţi, se îndrepta acum *Glengarry*.

Cu toate acestea situaţia se înrăutăţea. Era de temut că steamerul nu avea să ajungă la timp. Nu mai înainta decît cu o mică viteză, în aşa fel încît să evite vreo avarie gravă, şi totuşi valurile, năvălind prin faţă, ameninţau să ajungă în sala maşinilor ale căror focuri ar fi putut să le stingă — eventualitate primejdioasă în mijlocul acestor curenţi cumpliţi.

Rezemat de scăriţa pasarelei, căpitanul era atent să nu se îndepărteze de canal şi manevra cu îndemînare, în aşa fel încît să nu vină de-a curmezişul. Cu toate acestea şalupa nu reuşea să se desprindă din vîltoare ; în unele momente dispărea brusc în spatele unei imense stînci ce se înălţa din apă ; în altele, luată de curentele concentrice ale vîltorii, a căror viteză creştea invers proporţional cu raza lor, se rotea pe loc cu repeziciunea unei săgeţi sau mai degrabă cu aceea a unei pietre învîrtindu-se la capătul unei praştii.

— Mai repede ! Mai repede ! repeta Miss Campbell, care nu se putea stăpîni.

Dar, la vederea acestor mase uriaşe de apă care se spărgeau cu zgomot de steamer, unora dintre călători le şi scăpară strigăte de spaimă. Căpitanul, înţelegînd răspunderea pe care şi-o lua, ezita să-şi continuie drumul prin strîmtoarea Corryvrekan.

Şi totuşi, între şalupă şi *Glengarry* era o distanţă doar de o sută de metri, adică trei sute de picioare ; astfel că uşor puteai să-i vezi pe nefericiţii pe care această ambarcaţiune îi tîra la pieire.

Erau un marinar bătrîn şi un bărbat tînăr, primul culcat în partea din spate a şalupei, al doilea luptînd cu vîslele. În aceea clipă un val violent asaltă steamerul şi situaţia lui deveni destul de grea.

În adevăr, căpitanul nu putea să meargă mai departe pe canal şi trebui să manevreze, nu fără strădanie, cu cîteva învîrtituri de elice, în aşa fel încît să-şi menţină echilibrul în mijlocul curentului. Deodată, după ce se legănase pe creasta unui val, ambarcaţiunea alunecă pe o parte şi dispăru.

Un singur strigăt se auzi la bord, un singur strigăt de groază !... Se scufundase ? Nu. Reapăru pe coama unui alt val şi o nouă sforţare a vîslelor o aruncă spre steamer.

— Haideţi ! Haideţi ! strigară marinarii postaţi în partea din faţă. Şi legănau un colac de frînghii, pîndind clipa cînd să li-l arunce.

Deodată căpitanul, prinzînd între două vîrtejuri un calm relativ, dădu ordin maşinilor să mărească presiunea. Viteza lui *Glengarry* crescu şi el se angajă cu îndrăzneală între cele două insule în timp ce şalupa, la rîndul ei, mai cîştiga cîţiva metri.

Atunci frînghiile fură aruncate, prinse, înfăşurate de stîlpul catargului ; apoi *Glengarry* dădu înapoi, cu scopul de a scăpa cît mai repede, în timp ce barca îl urma la remorcă.

Numai atunci tînărul, lăsînd vîslele, se duse şi îşi ridică tovarăşul în braţe şi, cu ajutorul mateloţilor de pe steamer, bătrînul marinar fu urcat pe bord. Lovit de un talaz puternic, nu mai fusese în stare să ajute în nici un fel eforturile tînărului, care din acea clipă nu se mai putuse bizui decît pe el însuşi. Între timp, acesta se săltă şi el pe puntea lui *Glengarry*. Nu pierduse nimic din sîngele rece, chipul îi era calm şi întreaga sa atitudine arăta că avea un tot atît de firesc curaj moral ca şi cel fizic.

Îndată ce se află pe punte, se grăbi să roage să se dea îngrijiri tovarăşului său. Era proprietarul şalupei, pe care un pahar zdravăn de brandy nu întîrzie să-l pună pe picioare.

— Domnule Olivier ! spuse el.

— Ah, bătrîne marinar, răspunse tînărul, te-a lovit tare valul ?...

— O nimica toată ! Am văzut eu altele şi mai şi ! Nici nu se mai cunoaşte !...

— Slavă Cerului !... Dar imprudenţa mea de a vrea totdeauna să merg mai departe era să ne coste scump !... În sfîrşit, iată-ne salvaţi !

— Cu ajutorul dumneavoastră, domnule Olivier !

— Nu ! Cu ajutorul providenţei !

Şi tînărul, strîngîndu-l la piept pe bătrînul marinar, nu căuta deloc să-şi ascundă emoţia, împărtăşită de altfel de martorii acestei scene.

Apoi, întorcîndu-se către căpitanul lui *Glengarry*, în clipa cînd acesta cobora de pe pasarelă, îi spuse :

— Căpitane, nu ştiu cum să-ţi arăt recunoştinţa mea pentru serviciul pe care ni l-ai făcut.

— Nu mi-am făcut decît datoria, domnule, şi, ca să spun adevărul, călătorii mei au mai mult drept la mulţumirile dumitale.

Tînărul strînse cordial mîna căpitanului ; apoi, scoţîndu-şi pălăria cu un gest graţios, îi salută pe călători.

Dacă *Glengarry* nu ar fi sosit la timp, cu siguranţă că tovarăşul lui şi cu el, tîrîţi pînă în mijlocul Corryvrekan-ului, ar fi fost pierduţi.

În timpul acestor schimburi de politeţe, Miss Campbell crezuse de cuviinţă să se retragă mai la o parte. Nu voia să se vorbească de participarea ei la deznodămîntul acestei salvări dramatice. Astfel că se refugiase în partea din faţă a pasarelei, cînd deodată, ca şi cînd i s-ar fi trezit fantezia, îi scăpară aceste cuvinte, în clipa în care se întorcea către apusul soarelui.

— Şi Raza ?... Şi soarele ?...

— Nu mai este soare ! spuse fratele Sam.

— Nu mai este Raza ! spuse fratele Sib.

Era prea tîrziu. Discul, care tocmai dispărea dincolo de un orizont de o puritate minunată, îşi aruncase raza lui verde în spaţiu !

Dar în acest minut gîndul lui Miss Campbell fusese în altă parte şi ochiul ei distrat scăpase acest prilej cu care nu se va mai întîlni, poate, mult timp !

— Păcat ! murmură ea, fără o prea mare dezamăgire totuşi, gîndindu-se la cîte se întîmplaseră.

Între timp *Glengarry* manevra să iasă din canalul Corryvrekan şi îşi reluă drumul lui către nord. În acelaşi moment bătrînul marinar, după ce strînse încă o dată mîna tovarăşului lui, se întoarse la barca sa şi porni spre insula Jura.

Cît despre tînăr, al cărui „dorlach", un fel de geamantan de piele, fusese luat la bord, era un turist în plus pe care *Glengarry* îl transporta la Oban.

Lăsînd la dreapta insulele Shuna şi Luing, în care se sapă bogatele mine de ardezie ale marchizului de Breadalbane, steamerul trecu de-a lungul insulei Seil, care veghează această parte a coastei scoţiene ; curînd după asta, angajîndu-se pe Firth of Lorn, o luă între insula vulcanică Kerrera şi uscat ; apoi, în ultimele străluciri ale apusului, îşi aruncă odgoanele de acostare pe babalele din portul Oban.

Capitolul VII

ARISTOBULUS URSICLOS

Chiar dacă Oban ar fi atras tot atît de mulţi vilegiaturişti ca şi staţiunile foarte frecventate cum sînt Brighton, Margate sau Ramsgate, un personaj de valoarea lui Aristobulus Ursiclos nu ar fi putut trece neobservat.

Fără să ajungă la importanţa rivalelor sale, Oban era o staţiune balneară foarte căutată de trîndavii din Regatul-Unit. Aşezarea lui pe strîmtoarea Mull, la adăpost de vînturile din vest, a căror acţiune directă o opreşte insula Kerrera, atrage numeroşi străini. Unii vin să prindă noi puteri în apele sale salvatoare ; alţii se instalează aici ca într-un punct central, de unde pornesc ca nişte raze drumurile spre Glasgow, Inverness şi cele mai curioase insule din Hebride. Trebuie să adăugăm aceasta : Oban nu este deloc, aşa cum sînt atîtea alte staţiuni balneare, un fel de anticameră de spital ; cea mai mare parte din cei ce vor să petreacă aici sezonul cald sînt sănătoşi şi nu rişti ca în alte staţiuni balneare de a-ţi face whistul [1] cu doi bolnavi şi un „mort".

Oban numără numai o sută cincizeci de ani de existenţă. Are deci, în aşezarea pieţelor sale, în întocmirea caselor, în tăcerea străzilor, un aspect foarte modern. Cu toate acestea biserica, un fel de construcţie normandă străjuită de o clopotniţă frumoasă, vechiul castel Dunolly înveşmîntat în iederă, a cărui clădire se înalţă pe o stîncă desprinsă din vîrful din nord, priveliştea locuinţelor albe şi a vilelor multicolore care suie în trepte pe colinele din spate, în sfîrşit apele liniştite ale golfului său în care vin să acosteze iahturi de plăcere, elegante, toate la un loc alcătuiesc o priveliişte pitorească.

În acel an, în acea lună august, turiştii sau cei ce făceau băi de mare nu lipseau în micuţul orăşel Oban. De cîteva săptămîni, în registrul unuia dintre cele mai bune hoteluri se putea citi, printre alte nume mai mult sau mai puţin ilustre, numele lui Aristobulus Ursiclos, din Dumfries (Scoţia de Jos).

Era un personaj de douăzeci şi opt de ani, care nu fusese niciodată tînăr şi probabil nu avea să fie niciodată bătrîn. Se născuse, asta se vedea de la o poştă, la vîrsta pe care avea să o arate toată viaţa. Ca înfăţişare, nici urît, nici frumos ; chipul cu totul neinteresant, cu părul prea blond pentru un bărbat ; ascunşi de ochelari, ochii fără expresie ai miopului ; un nas scurt, care părea de împrumut. Din o sută treizeci de mii de fire de păr, pe care trebuie să le aibă după ultimile statistici orice cap omenesc, lui nu-i rămăseseră mai mult de şasezeci de mii. O barbă rotunjită îi încadra obrajii şi bărbia, lucru ce-i dădea un chip oarecum simiesc. Dacă ar fi fost o maimuţă, ar fi fost una frumoasă, — poate exact aceea care lipseşte scării darwiniste pentru a lega animalitatea de umanitate.

[1] Whist — joc de cărţi.

Aristobulus Ursiclos avea mulţi bani, şi idei şi mai multe. Prea instruit pentru un tînăr savant care nu se pricepe decît să-i plictisească pe ceilalţi cu cunoştinţele sale universale, licenţiat al Universităţilor din Oxford şi Edinburg, avea mai multe cunoştinţe în domeniul fizicei, chimiei, astronomiei şi matematicii decît în acela al literaturii. Foarte pretenţios în fond, nu-i lipsea aproape nimic ca să fie un prost. Mánia sa principală, mai bine zis monomania sa, după cum doriţi, era aceea de a da, fie că se brodea, fie că nu, o explicaţie oricărui fenomen natural ; în sfîrşit, un fel de pedant a cărui societate era cu totul neplăcută. Nu se făcea haz de el, fiindcă nu avea haz, dar, fiind ridicol, se putea întîmpla să fie luat în băşcălie. Nimănui nu i s-ar fi potrivit mai puţin deviza : *Audi, vidi, tace* [1]. Dar el nu asculta, nu vedea nimic, nu tăcea niciodată. Într-un cuvînt, pentru a folosi o comparaţie care este obişnuită în ţara lui Walter Scott, Aristobulus Ursiclos, cu roboteala sa calculată, amintea mult mai mult de judecătorul Nicol Jarvie decît de liricul său văr, Rob-Roy Mac Gregor.

Şi care fiică din Highland, fără a o excepta pe Miss Campbell, nu l-ar fi preferat pe Rob-Roy lui Nicol Jarvie ?

Aşa era Aristobulus Ursiclos. Cum a putut acest pedant să le cadă cu tronc fraţilor Melvill, în asemenea măsură încît să vrea să-l facă nepotul lor prin alianţă ? Cum a putut el să placă acestor sexagenari de treabă ? Poate că datorită faptului că fusese primul care le făcuse o propunere de acest gen în legătură cu nepoata lor. Într-un fel de naivă încîntare, fratele Sam şi fratele Sib, fără îndoială, îşi spuseseră :

„Iată un tînăr bogat, de familie bună, stăpîn pe averea pe care moştenirile de la părinţi şi rude i-au adus-o, şi, în afară de asta, extraordinar de instruit ! Ar fi o minunată partidă pentru scumpa noastră Helena ! Căsătoria asta o să meargă, se va face singură şi avem tot interesul, fiindcă tînărul ne convine !"

Acestea fiind spuse, îşi oferiră o priză de tutun, îşi închiseră apoi tabachera comună cu un mic zgomot sec, care părea să spună : „Iată o afacere încheiată !"

Aşa că fraţii Melvill se socoteau foarte şireţi de a fi adus-o, datorită acestei bizare fantezii cu Raza Verde, pe Miss Campbell la Oban. Acolo, fără a părea că totul fusese dinainte pregătit, ea ar fi putut să-şi reia cu Aristobulus Ursiclos întrevederile pe care absenţa acestuia le întrerupsese pentru un timp.

---

[1] Audi, vidi, tace — auzi, vezi, taci. (în limba latină în text).

Fraţii Melvill şi Miss Campbell schimbaseră conacul din Helensburgh cu cel mai frumos apartament din *Caledonian-Hotel*. Dacă şederea lor la Oban s-ar fi prelungit, ar fi fost poate mai potrivit să închirieze vreo vilă pe înălţimile care domină oraşul ; dar pînă atunci, cu ajutorul doamnei Bess şi al lui Partridge, se instalaseră cu toţii, confortabil, în hotelul jupînului Mac-Fyre. Mai tîrziu aveau să vadă ce era de făcut.

Din vestibulul lui *Caledonian-Hotel*, aşezat aproape de plajă în faţa cheiului, chiar a doua zi după sosirea lor îşi făcură apariţia, la ora nouă dimineaţa, fraţii Melvill. Miss Campbell se mai odihnea încă în camera ei de la etajul întîi, nedîndu-i prin gînd că unchii ei se duceau să-l caute pe Aristobulus Ursiclos.

Cei doi inseparabili coborîră deci pe plajă şi, ştiind că pretendentul lor locuia într-unul din hotelurile clădite în partea de nord a golfului, se îndreptară într-acolo.

Trebuie să admitem că îi călăuzea un fel de presentiment. În adevăr, zece minute mai tîrziu, Aristobulus Ursiclos, care-şi făcea plimbarea sa ştiinţifică de fiecare dimineaţă urmînd dunga rămasă de la ultima maree, îi întîlnea şi schimba cu ei una din acele banale şi cu totul automate strîngeri de mînă.

— Domnul Ursiclos ! spuseră fraţii Melvill.

— Domnii Melvill ! răspunse Aristobulus, cu acel ton prefăcut de falsă surpriză. Domnii Melvill... aici... la Oban ?

— De ieri seară ! spuse fratele Sam.

— Şi sîntem fericiţi, domnule Ursiclos, să vă găsim perfect sănătos, spuse fratele Sib.

— Ah, prea bine, domnilor. Aţi aflat, desigur, de telegrama care abia a sosit.

— Telegrama ? spuse fratele Sam. Oare guvernul Gladstone, să fi şi...

— Nu-i vorba de guvernul Gladstone, răspunse destul de dispreţuitor Aristobulus Ursiclos, ci de o telegramă meteorologică.

— Ah ! Într-adevăr ! răspunseră cei doi unchi.

— Da, se anunţă că depresiunea atmosferică de la Swinemunde a alunecat către nord, adîncindu-se vizibil. Centrul său este acum lîngă Stockholm unde barometrul, coborît de un deget, adică douăzeci şi cinci de milimetri, ca să întrebuinţăm sistemul decimal folosit de savanţi, marchează numai douăzeci şi opt de degete şi şase zecimi, adică şapte sute douăzeci şi şase milimetri. Dacă în Anglia şi în Scoţia presiunea variază puţin, la Valentia a coborît ieri cu o zecime, şi cu două zecimi la Stornoway.

— Şi pornind de la această depresiune ?... întrebă fratele Sam.

— Trebuie să conchidem ? adăugă fratele Sib.

— Că timpul frumos nu se va menţine, răspunse Aristobulus Ursiclos, şi că cerul, odată cu vînturile din sud-vest care vor mîna norii din nordul Atlanticului către noi, se va acoperi.

Fraţii Melvill îi mulţumiră tînărului savant de a le fi făcut cunoscute aceste interesante pronosticuri şi ajunseră la concluzia că Raza Verde ar putea să se facă aşteptată — un lucru care de altfel pe ei nu-i supăra, fiindcă această întîrziere va prelungi şederea lor la Oban.

— Şi dumneavoastră, domnilor, aţi venit ?... întrebă Aristobulus Ursiclos după ce luase de pe jos o piatră pe care o cerceta cu o deosebită atenţie.

Cei doi unchi se feriră să-l tulbure din acest studiu.

Doar cînd piatra îmbogăţi colecţia care de altfel umplea buzunarul tînărului savant, continuară :

— Noi am venit pur şi simplu să petrecem cîtva timp aici, spuse fratele Sib.

— Şi trebuie să adăugăm că Miss Campbell ne-a însoţit.

— Ah, Miss Campbell ! răspunse Aristobulus Ursiclos. Cred că acest silex este din epoca celtică. Se găsesc urme pe el... În adevăr, aş fi încîntat să o revăd pe Miss Campbell !... Urme de fier meteoric. Acest climat deosebit de blînd o să-i facă foarte bine.

— De altfel, se simte foarte bine, observă fratele Sam, şi n-are nici o nevoie să-şi refacă sănătatea.

— Nu are a face, reluă Aristobulus Ursiclos. Aerul este minunat aici. Zero douăzeci şi unu oxigen şi zero şaptezeci şi nouă azot, cu puţini vapori de apă, în cantitate higienică. Cît despre acid carbonic, abia nişte rămăşiţe. Îl analizez în fiecare dimineaţă.

Fraţii Melvill voiră să vadă în toate acestea o amabilă atenţie la adresa lui Miss Campbell.

— Dar, întrebă Aristobulus Ursiclos, dacă nu aţi venit la Oban din pricina sănătăţii dumneavoastră, aş putea să ştiu de ce v-aţi părăsit vila din Helensburgh ?

— Ţinînd seama de situaţia în care ne aflăm, n-avem nici un motiv să vă ascundem... răspunse fratele Sib.

— Trebuie să văd în această deplasare, reluă tînărul savant întrerupînd fraza începută de interlocutorul său, o dorinţă, cu totul firească de altfel, de a mă face să mă întîlnesc cu Miss Campbell în condiţii în care am putea învăţa să ne cunoaştem mai bine, adică să ne apreciem ?

— Fără îndoială, răspunse fratele Sam. Ne-am gîndit că, procedînd astfel, scopul va fi mai repede atins...

— Vă aprob, domnilor, spuse Aristobulus Ursiclos. Aici, pe acest teren neutru, Miss Campbell şi cu mine vom putea să discutăm din cînd în cînd despre fluctuaţiile mării, despre direcţia vîntului, despre înălţimea valurilor, despre variaţia mareelor şi alte fenomene fizice care trebuie că o interesează în cel mai înalt grad.

După ce schimbară între ei un zîmbet de satisfacţie, fraţii Melvill se înclinară în semn de încuviinţare. Adăugară că atunci cînd se vor întoarce la vila lor din Helensburgh vor fi fericiţi să-l primească pe amabilul lor oaspete, cu un titlu mai precis.

Aristobulus Ursiclos răspunse că va fi cu atît mai fericit, cu cît în acest moment guvernul pusese să se execute pe Clyde importante lucrări de dragaj, mai precis între Helensburgh şi Greenock, lucrări întreprinse în condiţii noi, cu maşini electrice. Deci, odată instalat în vila lor, ar putea să le observe cum funcţionează şi să calculeze randamentul util.

Fraţii Melvill nu putură decît să admită cît de favorabilă pentru proiectele lor era această coincidenţă. În timpul orelor libere tînărul savant va putea să urmărească diversele faze ale acestei foarte interesante lucrări.

— Dar, întrebă Aristobulus Ursiclos, fără îndoială că aţi inventat vreun pretext ca să veniţi aici, fiindcă probabil Miss Campbell nu se aşteaptă să mă întîlnească la Oban.

— În adevăr, răspunse fratele Sib, şi pretextul ni l-a furnizat chiar Miss Campbell.

— Ah, făcu tînărul savant, şi care este acesta ?

— Este vorba de observarea unui fenomen fizic, în anumite condiţii care nu existau la Helensburgh.

— În adevăr, domnilor, răspunse Aristobulus Ursiclos, potrivindu-şi ochelarii cu degetele. Asta dovedeşte de pe acum că între mine şi Miss Campbell există cîteva afinităţi ! Pot să ştiu care este fenomenul a cărui studiere nu se putea face acasă ?

— Acest fenomen este pur şi simplu Raza Verde, răspunse fratele Sam.

— Raza Verde ? exclamă Aristobulus Ursiclos, destul de surprins. Nu am auzit niciodată vorbindu-se despre ea ! Pot să îndrăznesc să vă întreb ce este Raza Verde ?

Fraţii Melvill îi explicară cît putură mai bine în ce constă acest fenomen pe care în ultimul timp *Morning Post* îl semnalase atenţiei cititorilor săi.

— Pfui ! făcu Aristobulus Ursiclos. Nu este decît o simplă curiozitate neinteresantă care face parte din domeniul puţin cam copilăros al fizicei amuzante !

— Miss Campbell nu-i decît o copilă, răspunse fratele Sib, şi se pare că acordă o importanţă exagerată acestui fenomen...

— Fiindcă nu vrea să se căsătorească, a spus ea, înainte de a fi văzut-o, adăugă fratele Sam.

— Ei bine, domnilor, răspunse Aristobulus Ursiclos, o să i se arate Raza ei Verde !

Apoi, urmînd poteca printre cîmpiile care mărginesc plaja, reveniră toţi trei spre *Caledonian-Hotel.*

Aristobulus Ursiclos nu pierdu nici această ocazie de a-i face pe fraţii Melvill să observe frivolităţile în care se complace spiritul femeilor şi schiţă în mare tot ce ar fi fost de făcut pentru a ridica nivelul educaţiei lor prost înţelese ; nu că ar fi fost vorba de creierul lor, mai puţin înzestrat cu materie cenuşie decît acel al bărbatului şi foarte diferit în întocmirea lobilor, care deci nu ar fi putut ajunge vreodată la înţelegerea speculaţiilor înalte ! Dar, fără a merge pînă acolo, poate că printr-un antrenament special s-ar reuşi o modificare ; cu toate că, de cînd există femei pe lume, nici una nu s-a distins vreodată printr-una din acele descoperiri care i-au făcut iluştri pe Aristotel, Euclid, Harvey [1], Hahnemann [2], Pascal, Newton, Laplace, Arago [3], Humphrey Davy [4], Edison, Pasteur etc. Se lansă apoi în explicaţia diverselor fenomene fizice şi trăncăni despre *Omni re scibili* [5], fără a mai pomeni de Miss Campbell.

Fraţii Melvill îl ascultau cuviincios, cu atît mai bucuroşi cu cît ar fi fost cu totul incapabili să strecoare un singur cuvînt prin acest monolog fără pauză pe care Aristobulus Ursiclos îl puncta cu un hm ! hm ! categoric şi pedagogic.

Ajunseră astfel cam la o sută de paşi de *Caledonian-Hotel* şi se opriră o clipă pentru a-şi lua rămas bun unii de la alţii.

În acest timp o tînără persoană stătea la fereastra camerei sale. Părea destul de preocupată, ba chiar descumpănită. Privea înainte, la stînga, la dreapta şi părea să caute din ochi un orizont pe care nu-l putea vedea.

---

[1] W. Harvey — fiziolog englez (1578—1657).
[2] S. Hahnemann — medic german, fondator al homeopatiei (1733—1848).
[3] F. Arago — fizician francez (1786—1853).
[4] H. Davy — chimist englez (1778—1829).
[5] Omni re scibili — Toate lucrurile pot fi cunoscute. (În limba latină în text.)

Deodată Miss Campbell — fiindcă ea era — îi zări pe unchii săi. Imediat fereastra fu închisă cu putere şi cîteva minute după asta tînăra fată ajungea pe plajă, cu braţele pe jumătate încrucişate, chipul sever, fruntea mustrătoare.

Fraţii Melvill se priviră. Pe cine era supărată Helena ? Prezenţa lui Aristobulus Ursiclos să fi fost cea care provoca simptomele acestei nervozităţi neobişnuite ?

Între timp, tînărul savant se apropiase şi, automat, o salută pe Miss Campbell.

— Domnul Aristobulus Ursiclos... spuse fratele Sam, prezentîndu-l cu oarecare ceremonie.

— Care prin cea mai neaşteptată întîmplare... tocmai se află la Oban !... adăugă fratele Sib.

— Ah !... Domnul Ursiclos ?

Şi Miss Campbell abia îi întoarse salutul.

Apoi, întorcîndu-se către fraţii Melvill, destul de încurcaţi şi neştiind ce atitudine să ia :

— Unchilor ? spuse ea sever.

— Scumpă Helena, răspunseră cei doi unchi cu o aceeaşi intonaţie, evident neliniştită, în glas.

— Sîntem într-adevăr la Oban ? întrebă ea.

— La Oban... desigur.

— Pe marea Hebridelor ?

— Cu siguranţă.

— Ei bine, peste o oră nu vom mai fi aici !

— Peste o oră ?...

— V-am cerut un orizont de mare ?

— Fără îndoială, dragă fată...

— Aţi avea bunătatea să mi-l arătaţi unde este ?

Uluiţi, fraţii Melvill se întoarseră.

În faţă, la sud-vest ca şi la nord-vest, între insulele din larg nu apărea nici măcar o singură bucăţică în care cerul şi marea să se întîlnească. Insulele Seil, Kerrera, Kismore formau ca o barieră continuă de la un pămînt la altul. Trebuiau într-adevăr să fie de acord, orizontul solicitat şi promis lipsea din peisajul Obanului.

În timpul plimbării lor pe malul mării, ei nici nu observaseră acest lucru. Astfel că lăsară să le scape două interjecţii cu adevărat scoţiene, care exprimă o adevărată dezamăgire amestecată cu puţină proastă dispoziţie :

— Pooh ! făcu unul.

— Pswha ! răspunse celălalt.

Capitolul VIII

UN NOR LA ORIZONT

Devenise necesară o explicaţie ; dar, cum Aristobulus Ursiclos n-avea nici un amestec în această explicaţie, Miss Campbell îl salută cu răceală şi se întoarse către *Caledonian-Hotel.*

Aristobulus Ursiclos răspunse nu mai puţin rece la salutul tinerei fete. Evident jignit că fusese pus în cumpănă cu o rază, de orice culoare ar fi fost ea, îşi reluă plimbarea pe malul mării, vorbindu-şi singur în termenii cei mai civilizaţi. Fratele Sam şi fratele Sib nu se simţeau deloc în apele lor. Aşa că, atunci cînd ajunseră în salonul hotelului, aşteptară stînjeniţi ca Miss Campbell să le adreseze cuvîntul.

Explicaţia fu scurtă, dar categorică. Veniseră la Oban pentru a vedea un orizont de mare şi nu vedeau nimic, sau atît de puţin încît nici nu merita să vorbeşti despre asta.

Cei doi unchi nu se apărară decît arătînd buna lor credinţă. Nu cunoşteau deloc Oban-ul ! Cine şi-ar fi închipuit ca marea, adevărata mare, să nu fie acolo, cînd cei ce se scăldau veneau cu droaia ! Poate că era singurul punct de pe coastă unde, datorită acestor nefericite Hebride, linia rotundă de apă nu se înscria pe cer !

— Ei bine, spuse Miss Campbell pe un ton pe care voia să-l facă pe cît putea de sever, era de ales cu totul alt loc decît Oban, chiar dacă ar fi trebuit să renunţăm la plăcerea de a ne întîlni aici cu domnul Aristobulus Ursiclos.

Plecînd instinctiv capul, fraţii Melvill nu avură ce să răspundă la această lovitură directă.

— O să ne pregătim de plecare, spuse Miss Campbell, şi chiar astăzi o să părăsim staţiunea.

— Să plecăm ! răspunseră cei doi unchi care nu-şi puteau răscumpăra zăpăceala decît printr-un act de totală supunere.

Şi numaidecît, conform obiceiului, răsunară aceste nume :

— Bet !

— Beth !

— Betsey !

— Betty !

Urmată de Partridge, doamna Bess apăru. Cei doi fură îndată preveniţi şi, ştiind că tînăra lor stăpînă trebuie să aibă totdeauna dreptate, nici măcar nu întrebară care este motivul acestei plecări grabnice.

Dar îşi făcuseră socoteala fără jupîn Mac-Fyne, proprietarul lui *Caledonian-Hotel*. Ar fi însemnat să nu-i cunoşti pe aceşti stimabili negustori, chiar în ospitaliera Scoţie, dacă i-ai crede capabili să lase să plece o familie compusă din trei stăpîni şi doi servitori, fără a încerca totul pentru a-i reţine. Ceea ce se întîmplă şi în această împrejurare.

Cînd fu pus la curent cu această importantă problemă, Mac-Fyne spuse că totul se putea aranja spre satisfacţia generală, fără să mai vorbească de satisfacţia personală pe care o va avea găzduind, timp cît mai îndelungat cu putinţă, călători atît de nobili.

Ce voia Miss Campbell şi, ca urmare, ce cereau domnii Sib şi Sam ? O vedere deschisă a mării pe un orizont cît mai larg ? Nimic mai uşor, fiindcă nu era vorba să se cerceteze acest orizont decît la apusul soarelui. Şi nu putea fi văzut de pe litoralul Obanului ? De acord ! Poate că ar reuşi dacă s-ar duce să se instaleze pe insula Kerrera ?... Nu. Marea insulă Mull nu ar lăsa să se zărească decît o mică parte, la sud-vest, din Atlantic. Dar coborînd din nou coasta, dădeai de insula Seil, unde un pod leagă capul său din nord cu litoralul scoţian. Acolo, pe două cincimi de compas, nu există nimic ce ar putea stingheri vederea spre vest.

Or, ca să ajungi la această insulă, nu aveai de făcut decît o plimbare de patru sau cinci mile, nu mai mult, şi, cînd va fi timpul potrivit, o trăsură confortabilă, cu cai buni, ar putea să conducă acolo într-o oră şi jumătate pe Miss Campbell şi suita ei.

În sprijinul spuselor sale, elocventul hotelier arătă harta mărită ce atîrna în vestibulul hotelului. Miss Campbell putu deci să-şi dea seama că jupînul Mac-Fyne nu încerca deloc să-i înşele. În adevăr, în largul insulei Seil se desfăşura un sector cuprinzător, conţinînd o treime din acest orizont, pe care soarele aluneca în timpul săptămînilor dinainte şi de după echinocţiu.

Spre marea satisfacţie a jupînului Mac-Fyne şi spre şi mai marea mulţumire a fraţilor Melvill, afacerea se aranjă. Miss Campbell le acordă generos iertarea sa şi nu mai făcu nici o aluzie neplăcută la prezenţa lui Aristobulus Ursiclos.

— Dar, spuse unchiul Sam, este cel puţin ciudat ca tocmai la Oban să nu fie un orizont de mare !

— Natura este uneori atît de bizară ! răspunse fratele Sib.

Aristobulus Ursiclos, fără îndoială, fu foarte fericit aflînd că Miss Campbell nu se va duce să caute în altă parte un loc potrivit pentru observaţiile sale meteorologice ; dar era atît de absorbit de profundele sale probleme încît uită să-şi exprime întreaga sa satisfacţie.

Zburdalnica fată îi fu probabil recunoscătoare pentru această rezervă, fiindcă, continuînd să rămînă indiferentă, îi făcu o primire mai puţin rece la prima lor întîlnire.

În acest timp starea atmosferei se modificase uşor. Dacă timpul continuă să se menţină frumos, cîţiva nori care risipeau arşiţa amiezii înceţoşau totuşi orizontul la răsăritul şi apusul soarelui. Era inutil deci să se ducă să caute un loc de observaţie pe insula Seil. Ar fi fost o osteneală zadarnică şi trebuiau să aibă răbdare.

În timpul acestor zile lungi, Miss Campbell, lăsîndu-şi unchii să se lupte cu logodnicul ales de ei, se ducea, cîteodată întovărăşită de doamna Bess, dar de cele mai multe ori singură, să rătăcească pe malurile golfului. Evita bucuroasă toată acea lume de trîndavi, care constituie populaţia trecătoare a oraşelor balneare, aproape peste tot la fel : familii a căror singură ocupaţie este aceea de a vedea cum urcă şi coboară marea, în timp ce fetiţele şi băieţii se rostogolesc pe nisip cu o libertate de mişcări foarte britanică ; gentlemeni gravi şi flegmatici în costumele lor de baie, adesea mult prea rudimentare, şi a căror importantă treabă era aceea de a se scufunda timp de şase minute în apa sărată ; bărbaţi şi doamne de mare „respectability", nemişcaţi şi ţepeni pe băncile verzi cu perne roşii, răsfoind cîteva pagini din acele cărţi cartonate şi îmbîcsite cu text compact de care se abuzează oarecum în ediţiile engleze. Cîţiva turişti în trecere, cu binoclul în bandulieră, cu cascheta pe frunte, cu jambiere şi cu umbrela sub braţ, care au venit ieri şi vor pleca mîine ; apoi, în mijlocul acestei mulţimi, se găseau negustorii al căror comerţ este cu deosebire ambulant, şi la colţul străzii, electricieni care pentru doi pence vînd, cui vrea să-şi plătească fantezia, curent electric ; artişti al căror pian mecanic, montat pe roţi, amestecă melodiile ţinutului cu motivele schilodite ale melodiilor din Franţa ; fotografi în aer liber care fac familiilor, grupate pentru această împrejurare, probe instantanee cu duzina ; precupeţi în redingote negre, precupeţe cu pălării împodobite cu flori împingîndu-şi micile căruţuri pe care îşi etalează cele mai frumoase fructe din lume ; în sfîrşit „minstrels", al căror obraz chinuit se descompune sub văcsuiala care-l acoperă, jucînd în diverse travestiuri scenete populare şi cîntînd din acele cîntece de jale locale, cu nenumărate cuplete, în mijlocul unui cerc de copii care reiau serioşi refrenul în cor.

Pentru Miss Campbell această experienţă din oraşele balneare nu mai avea nici secrete, nici farmec. Prefera să se îndepărteze de acest du-te-vino al trecătorilor, care păreau tot atît de străini

unii față de ceilalți ca și cînd ar fi venit din cele patru colțuri ale Europei.

Așa că, atunci cînd unchii săi voiau s-o întîlnească, trebuiau să se ducă s-o caute tocmai pe marginea plajei, la cîte un capăt al golfului.

Acolo o găseai șezînd, precum Minna din *Piratul*[1], cu cotul pe o ieșitură a stîncii, cu capul rezemat pe o mînă, cu cealaltă prefirînd seminte dintr-ale unui soi de mărar care crește printre pietre. Privirea ei distrată trecea de la un „stack", a cărui creastă stîncoasă se înălța ascuțită, la vreo cavernă întunecoasă, una din acele „helyers", cum se spune în Scoția, în care, pătrunzînd apele în timpul fluxului marin, se aud mugete puternice.

În depărtare, cormoranii erau așezați în rînduri, într-o nemișcare de animale hieratice, și ea îi urmărea cu ochii pînă departe cînd, tulburați în liniștea lor, zburau atingînd cu aripa creasta micilor valuri ce se izbeau de stînci.

La ce se gîndea tînăra fată ? Aristobulus Ursiclos fără îndoială ar fi avut impertinența și unchii naivitatea să creadă că se gîndea la el ; s-ar fi înșelat cu toții.

În amintirile ei, Miss Campbell revenea la scenele de la Corryvrekan. Revedea șalupa care mergea spre pieire, manevrele lui *Glengarry* aventurîndu-se în mijlocul canalului. Regăsea în adîncul sufletului ei acea emoție care o gîtuise atît de tare atunci cînd imprudenții dispăruseră în vîltoarea talazurilor !... Apoi fusese salvarea, frînghia bine aruncată, tînărul elegant apărut pe punte, calm, zîmbitor, mai puțin emoționat decît ea și salutîndu-i cu un gest pe călători.

Pentru o minte romantică putea fi începutul unui roman ; dar părea că romanul trebuia să se limiteze la acel prim capitol. Cartea începută se încheiase brusc în mîinile lui Miss Campbell. La ce pagină ar fi putut ea s-o mai deschidă vreodată ; fiindcă „eroul său", asemenea unui Wotan[2] din epopeile celtice, nu reapăruse.

Dar îl căutase ea în mijlocul acestei mulțimi de nepăsători care cutreiera plajele din Oban ? Poate că da. Îl întîlnise ? Nu. Fără îndoială că el nu ar fi putut să o recunoască. De ce ar fi băgat-o în seamă pe bordul lui *Glengarry* ? De ce să fi venit către ea ? Cum ar fi putut el să bănuie că, în parte, ei îi datora salvarea ? Și cu toate acestea, ea era cea care înaintea tuturor celorlalți zărise ambarcațiunea în primejdie ; ea, cea dintîi, îl implorase pe

[1] Minna — eroină din romanul **Piratul** de Walter Scott.
[2] Wotan — zeu din mitologia scandinavă.

căpitan să-i vină în ajutor ! Şi în realitate, aceasta poate că a costat-o în acea seară Raza Verde !

În adevăr, se temea că aşa a fost.

În timpul celor trei zile care urmară sosirii familiei Melvill la Oban, cerul l-ar fi făcut să despere pe un astronom de la observatoarele din Edinburg sau Greenwich. Era parcă vătuit cu un fel de abur, mai înşelător decît dacă ar fi fost nori. Lunete sau telescoape din cele mai puternice modele, reflectorul de la Cambridge ca şi cel din Parsontown nu ar fi izbutit să-l străbată. Numai soarele ar fi putut să aibă destulă putere ca să-l străpungă cu razele lui ; dar, cînd apunea, linia mării era estompată de o negură uşoară care înroşea apusul cu cele mai minunate culori. I-ar fi fost deci cu neputinţă Razei Verzi să ajungă la ochii unui observator.

Miss Campbell în visul său, cu imaginaţia ei înaripată, confunda atunci, în acelaşi gînd, pe naufragiatul din abisul Corryvrekan cu Raza Verde. Sigur era însă că unul nu apărea mai mult decît celălalt. Dacă Raza Verde era acoperită de nori, taina îl ascundea pe tînăr.

Fraţii Melvill, cînd îndrăzneau s-o îndemne pe nepoata lor să aibă răbdare, nu erau deloc bine primiţi. Miss Campbell nu se sfia defel să-i facă responsabili de aceste tulburări atmosferice. Atunci ei îşi vărsau necazul pe excelentul barometru aneroid, pe care avuseseră grijă să-l ia cu ei de la Helensburgh şi ale cărui ace continuau să nu se ridice.

În adevăr, şi-ar fi dat tabachera lor pentru a obţine la apusul astrului strălucitor un cer fără nori !

Cît despre savantul Ursiclos, discutînd într-o zi despre aceşti nori care tulburau orizontul, avu proasta inspiraţie de a găsi formarea lor foarte naturală.

De aici pînă a deschide un mic curs de fizică nu era decît un pas, şi el o făcu în prezenţa lui Miss Campbell. Vorbi despre nori în general, de mişcarea lor descendentă care-i aducea la orizont odată cu coborîrea temperaturii, despre nori transformaţi în picături de apă, de clasificarea lor ştiinţifică în nimbus, stratus, cumulus şi cirus ! Inutil să spunem că nu s-a ales cu nimic din erudiţia sa.

Şi lucrul era atît de evident încît fraţii Melvill nu ştiau ce atitudine să ia în timpul acestei cu totul deplasate conferinţe !

Da ! Miss Campbell i-o „tăie“ scurt — pentru a folosi expresia dandysmului modern — tînărului savant : mai întîi se făcu că se uită în cu totul altă parte, pentru a nu-l auzi ; apoi îşi îndreptă

cu îndărătnicie ochii spre castelul Dunolly, cu intenţia vădită de a părea că nu-l vede ; în sfîrşit, îşi privi vîrfurile pantofilor săi fini de vilegiaturistă — ceea ce era semnul indiferenţei celei mai puţin disimulate, dovada celui mai total dispreţ pe care o scoţiană poate să-l manifeste atît pentru cele ce spune interlocutorul său, cît şi pentru persoana acestuia.

Aristobulus Ursiclos, care niciodată nu se vedea şi nu se auzea decît pe el, care nu vorbea decît pentru el, nu băgă de seamă sau se făcu că nu bagă de seamă.

Aşa trecură, zilele de 3, 4, 5 şi 6 august, dar, în timpul acestei ultime zile, spre marea bucurie a fraţilor Melvill, barometrul urcă cu cîteva linii peste „variabil".

Ziua următoare se anunţă deci sub auspicii mai fericite. La orele zece dimineaţa, soarele strălucea puternic şi cerul îşi desfăşura deasupra mării azurul său de o limpezime perfectă.

Miss Campbell nu putea lăsa să-i scape o asemenea ocazie. În grajdurile de la *Caledonian-Hotel* era tot timpul ţinută la dispoziţia ei o trăsură. Acum sau niciodată era momentul de a o folosi.

Deci, la orele cinci după-amiaza, Miss Campbell şi fraţii Melvill luau loc în caleaşca condusă de un birjar, meşter în manevrarea „four in hand". Partridge se urcă pe scaunul din spate şi cei patru cai, mîngîiaţi de şfichiul biciului lung, se avîntară pe drumul care ducea de la Oban la Glackhan.

Spre marele său regret, dar nu şi acela al lui Miss Campbell, Aristobulus Ursiclos, prins de redactarea unui oarecare memoriu ştiinţific, nu putuse să ia parte la excursie.

Drumul fu minunat din toate punctele de vedere. Trăsura urma linia litoralului, de-a lungul strîmtorii ce desparte insula Kerrera de coasta Scoţiei. Această insulă de origine vulcanică era foarte pitorească, dar avea, în ochii lui Miss Campbell, o hibă : pe aceea de a ascunde orizontul mării.

Cu toate acestea, cum nu era de făcut decît patru mile şi jumătate în aceste condiţii, binevoi să admire armoniosul relief al cărui profil se contura, cu ruinele castelului danez care încununează capul meridional, pe un fond de lumină.

— A fost altădată reşedinţa Mac Douglas-ilor de Lorn, remarcă fratele Sam.

— Acest castel are importanţă istorică şi pentru familia noastră, adăugă fratele Sib, fiindcă a fost distrus de către Campbelli, care i-au dat foc.

După ce depăşi insula Kerrera, trăsura o luă pe un drum îngust, puţin rîpos, care ducea la satul Glackhan. Acolo trecu peste acel fals istm care, în chip de pod, păşeşte peste micul canal şi uneşte insula Seil cu continentul.

O jumătate de oră mai tîrziu, după ce lăsară trăsura într-o vîlcea, excursioniştii urcau panta destul de abruptă şi se aşezau pe bordura cea mai din margine a stîncilor, la liziera litoralului.

De data asta nimic nu mai putea să împiedice vederea observatorilor, privind către apus ; nici insuliţa Easdale, nici Inish, eşuate lîngă Seil.

Între vîrful Ardanalish de pe insula Mull la nord-est, una din cele mai mari dintre Hebride, şi insula Colonsay la sud-vest, se decupa o largă bucată de mare în care discul solar avea să-şi înece în curînd văpăile.

Miss Campbell, cu totul prinsă de gîndul ei, stătea un pic mai în faţă. Cîteva păsări de pradă, vulturi sau şoimi, singurii care însufleţeau această singurătate, pluteau deasupra „dens"-urilor, un fel de vîlcele săpate ca nişte pîlnii în pereţii stîncoşi.

Din punct de vedere astronomic, în această epocă a anului şi la această latitudine soarele trebuia să apună la orele şapte şi cincizeci şi patru de minute, exact în direcţia capului Ardanalish.

Dar cîteva săptămîni mai tîrziu ar fi fost imposibil să-l vezi dispărînd dincolo de linia mării, fiindcă masa insulei Colonsay l-ar fi ascuns privirilor.

În această seară, timpul şi locul erau deci bine alese pentru observarea fenomenului.

Soarele cobora printr-o traiectorie oblică pe orizontul limpede.

Ochii cu greu puteau suporta strălucirea discului său de un roşu arzător, pe care apele o reflectau ca o lungă dîră de lumină.

Şi cu toate acestea, nici Miss Campbell, nici unchii ei nu ar fi consimţit să-şi coboare pleoapele. Nu ! Nici măcar o clipă.

Dar, înainte ca marginea inferioară a astrului să fi muşcat din orizont, lui Miss Campbell îi scăpă un strigăt de dezamăgire !

Apăruse deodată un mic nor subţirel, ca o dungă, lung ca flamura unui vas de război. Tăia discul în două părţi inegale şi părea că se lasă odată cu el în jos, pînă la nivelul mării.

Se părea că o adiere, oricît de uşoară, ar fi fost deajuns ca să-l gonească, să-l împrăştie !... Adierea însă nu veni !

Şi cînd din soare nu mai rămase decît un arc minuscul, acel subţire nor fu cel care circumscrise, în locul lui, linia cerului şi a apei.

Raza Verde, pierdută în acest mic nor, nu putuse să ajungă pînă la ochiul celor ce o aşteptau.

Capitolul IX

VORBE DE ALE DOAMNEI BESS

Întoarcerea la Oban se făcu în tăcere. Miss Campbell nu vorbea ; fraţii Melvill nu îndrăzneau să vorbească. Ei nu aveau totuşi nici o vină dacă acest nefericit norişor apăruse exact la momentul potrivit pentru a înghiţi ultima rază de soare. La urma urmei, nu trebuiau să despere. Sezonul frumos avea să dureze mai mult de şase săptămîni. Dacă pe toată durata toamnei nu va veni şi vreo seară frumoasă să-şi ofere orizontul ei fără ceaţă, ar însemna ca într-adevăr să aibă ghinion.

Totuşi o minunată seară era pierdută şi barometrul nu părea să făgăduiască una asemănătoare — cel puţin nu prea curînd. În adevăr, în timpul nopţii, capriciosul ac al aneroidului reveni încetişor către „variabil". Dar ceea ce se considera încă timp frumos pentru toată lumea nu o putea mulţumi pe Miss Campbell.

A doua zi, 8 august, cîţiva nori uşori îmbrăcau razele soarelui. De data asta briza de amiază nu avu deloc destulă putere să-i împrăştie.

Către seară o culoare aprinsă împurpură cerul. Toate nuanţele topite, de la galben de crom pînă la albastru ultramarin, făcură din orizont o orbitoare paletă de culori. Sub vălul pufos al norişorilor, apusul soarelui picta fundalul litoralului cu toate nuanţele spectrului, în afară de aceea pe care fantezista şi superstiţioasa Miss Campbell ţinea să o vadă.

Şi aşa fu şi a doua zi, apoi a treia zi. Trăsura rămase aşadar în remiza hotelului. La ce bun să ieşi în calea unei cercetări pe care starea cerului o făcea imposibilă ? Înălţimile insulei Seil nu puteau fi mai favorizate decît plajele Obanului şi era mai bine să se evite o dezamăgire.

Fără a fi mai prost dispusă decît se cuvenea, la venirea serii Miss Campbell se mulţumea să se întoarcă în camera ei, îmbufnată din pricina acestui soare atît de puţin binevoitor. Se odihnea

atunci de lungile ei plimbări. Şi visa, trează fiind. La ce ? La acea legendă care se referea la Raza Verde ? Mai avea nevoie să o zărească pentru a vedea clar în inima ei ? În a ei poate că nu, dar în aceea a altora ?

În acea zi Helena, întovărăşită de doamna Bess, îşi plimbase dezamăgirea pe la ruinile Dunolly-Castle. Din acest loc, de la temelia unui perete rămas încă în picioare, căptuşit cu lungi fire de iederă, nimic nu era mai minunat decît priveliştea care se deschidea asupra golfului Oban — înfăţişarea sălbatică a Kerrerei, insuliţele risipite în marea Hebridelor şi această imensă insulă Mull, ale cărei stînci din partea de vest întîmpină primele asalturi ale furtunilor venite din vestul Atlanticului.

Şi atunci Miss Campbell privea minunata depărtare care se aşternea în faţa ochilor ei ; dar o vedea oare ? Nu cumva vreo altă amintire era pe cale să o distragă ? Se poate afirma în orice caz că nu era imaginea lui Aristobulus Ursiclos. În adevăr, nu ar fi fost deloc binevenit ca acest tînăr pedant să audă părerile pe care doamna Bess le emitea în acea zi, atît de deschis, la adresa lui.

— Nu-mi place ! repeta ea. Nu ! Nu-mi place ! Nu se gîndeşte decît să-şi placă lui însuşi ! Cum o să arate el în conacul de la Helensburgh ? Este din clanul „Mac-Egoiştilor", sau nu mă mai pricep eu la oameni ! Cum le-a putut trece prin gînd domnilor Melvill că le-ar putea fi vreodată nepot ? Partridge, nici el nu-l poate suferi mai mult decît mine şi Partridge se pricepe ! Serios, Miss Campbell, dumneavoastră vă place ?

— Despre cine vorbeşti ? întrebă tînăra, care nu auzise nimic din spusele doamnei Bess.

— Despre acela la care nu-i cu putinţă să vă gîndiţi... Măcar dacă nu aţi face-o decît pentru onoarea clanului.

— La cine crezi tu deci că nu pot să mă gîndesc ?

— Bineînţeles că la acest domn Aristobulus, care ar face mai bine să se ducă de cealaltă parte a Tweed-ului, să vadă dacă au fost vreodată Campbelli în căutare de Ursicloşi.

De obicei doamna Bess nu se sfia să spună deschis ce gîndeşte, dar trebuia să fie prea pornită pentru a-şi contrazice stăpînii — în interesul stăpînei sale, ce-i drept ! Simţea, de altfel, că Helena arăta pentru acest pretendent mai mult decît indiferenţă. De fapt, ei nu i-ar fi putut trece prin gînd că această indiferenţă era însoţită de un alt sentiment, mai viu, pentru altul.

Cu toate acestea, s-ar fi putut ca doamna Bess să fi avut o bănuială, fiindcă, atunci cînd Miss Campbell o întrebă dacă îl

revăzuse la Oban pe acel tînăr căruia *Glengarry* îi dăduse din fericire ajutor și îngrijire :

— Nu, Miss Campbell, răspunse doamna Bess, probabil că a plecat imediat, dar lui Partridge i s-a părut că-l zărește...

— Cînd asta ?

— Ieri, pe drumul de la Dalmaly. Se întorcea cu rucsacul în spate, ca un artist în călătorie. Ah ! Acest tînăr este un imprudent ! Să se ducă așa la pieire în vîltoarea Corryvrekan, nu-i un semn bun pentru viitor ! Nu o să se afle totdeauna prin apropiere vreun vapor care să-i vină în ajutor și o să i se întîmple o nenorocire !

— Crezi, doamnă Bess ? Chiar dacă a fost imprudent, s-a arătat cel puțin curajos și se pare că în această primejdie nu și-a pierdut nici o clipă cumpătul.

— Se poate, Miss Campbell, reluă doamna Bess, dar desigur că acest tînăr nu a știut că vă datorează salvarea, fiindcă, a doua zi după sosirea lui la Oban, ar fi venit cel puțin să vă mulțumească...

— Să-mi mulțumească ? răspunse Miss Campbell. Și de ce ? Nu am făcut pentru el decît ce aș fi făcut pentru oricare altul și, crede-mă, tot ce un altul ar fi făcut în locul meu !

— L-ați recunoaște ? întrebă doamna Bess privind-o pe tînăra fată.

— Da, răspunse sincer Miss Campbell, și mărturisesc că felul lui de a fi, curajul calm pe care l-a arătat cînd s-a urcat pe punte, ca și cînd nu scăpase de-abia de la moarte, cuvintele calde pe care i le-a spus tovarășului său strîngîndu-l la piept, toate acestea m-au impresionat foarte tare.

— Pe cinstea mea, replică vrednica femeie, cu cine seamănă nu aș putea spune, dar, în orice caz, nu-i seamănă acestui domn Aristobulus Ursiclos !

Miss Campbell zîmbi fără să răspundă nimic, se ridică, și rămase o clipă nemișcată, aruncînd o ultimă privire îndepărtatelor înălțimi ale insulei Mull ; apoi, urmată de doamna Bess, coborî pe cărarea aridă care ducea la drumul spre Oban.

În această seară soarele apunea într-un fel de pulbere luminoasă, ușoară ca o spumă de paiete, și ultima lui rază se destrăma în ceațurile serii.

Miss Campbell se întoarse deci la hotel, onoră prea puțin cina pe care unchii ei o comandaseră pentru ea și, după o scurtă plimbare pe malul mării, se duse în camera ei.

Capitolul X

O PARTIDĂ DE CROCHET

Fraţii Melvill, trebuie să o mărturisim, începuseră să numere zilele, chiar dacă nu apucaseră încă să numere ceasurile. Lucrurile nu mergeau cum voiau ei. Plictisul vizibil al nepoatei lor, această dorinţă care o apucase de a fi singură, primirea destul de rece pe care i-o făcea savantului Ursiclos şi de care acesta era poate mai puţin preocupat decît ei, toate acestea la un loc nu aveau darul să facă plăcută şederea la Oban. Nu ştiau ce să inventeze ca să rupă această monotonie. Pîndeau, inutil, cele mai mici variaţii atmosferice. Îşi spuneau că, după ce îi va fi satisfăcută dorinţa, Miss Campbell va redeveni fără îndoială mai înţelegătoare, cel puţin pentru ei.

Fiindcă de două zile Helena, şi mai absorbită încă, uita să le dea aceea sărutare de dimineaţă care îi făcea fericiţi pentru toată ziua.

În acest timp barometrul, nesimţitor la văicărelile celor doi unchi, nu se hotăra deloc să prezică o apropiată schimbare a timpului. Oricît ar fi avut ei grijă să-l lovească de zece ori pe zi cu o mică izbitură scurtă pentru a provoca o oscilaţie a acului, acul nu urca nici cu o linie. Oh, aceste barometre !

Totuşi fraţii Melvill avură o idee. În după-amiaza zilei de 11 august, le dădu în gînd să-i propună lui Miss Campbell, spre a o distra dacă era posibil, o partidă de crochet şi, cu toate că Aristobulus Ursiclos avea să fie şi el acolo, Helena nu refuză, ştiind cîtă plăcere le face.

Trebuie să spunem că fratele Sam şi fratele Sib se lăudau că la acest joc, la atît de mare cinste în Regatul-Unit, erau de prima forţă. Crochetul nu este, precum se ştie, decît vechiul „mail" englezesc, din fericire foarte potrivit pentru tinerele fete.

Or, la Oban erau cu siguranţă mai multe terenuri pentru jucat crochet. Dacă cele mai multe staţiuni balneare se mulţumesc cu un teren mai mult sau mai puţin nivelat, peluză sau prundiş, asta dovedeşte mai puţin exigenţa jucătorilor decît indiferenţa sau lipsa de interes pentru această nobilă distracţie. Aici terenurile erau nu cu nisip aşa cum se cuvine, ci cu gazon–ceea ce se numeşte „crocket-ground" — udat în fiecare seară cu stropitorile, bătătorit în fiecare dimineaţă cu o maşină specială, neted ca o catifea trecută prin laminor. Mici cuburi de piatră, ivindu-se din pămînt, erau destinate înfigerii potourilor şi arsourilor. În afară de acestea, un

şanţ adînc de cîteva şchioape mărginea fiecare teren şi îi asigura cele o mie două sute picioare pătrate, necesare operaţiunilor jucătorilor.

De cîte ori fraţii Melvill nu priviseră cu invidie pe băieţii şi fetele care jucau pe aceste terenuri luxoase ! Aşa că nu mică le fu satisfacţia cînd Miss Campbell le acceptă invitaţia. Aveau deci să o poată distra dedîndu-se în acelaşi timp jocului lor preferat, în mijlocul spectatorilor care, aici ca şi la Helensburgh, nu le vor lipsi. Vanitoşii !

Prevenit, Aristobulus Ursiclos consimţi să-şi întrerupă lucrările sale şi la ora anunţată se afla pe teatrul de luptă. Avea pretenţia de a fi, la crochet, tot atît de tare în teorie şi în practică, de a-l juca precum un savant geometru, fizician, matematician, într-un cuvînt prin A+B, aşa cum şade bine unui cap plin de x-uri.

Ceea ce nu-i era tocmai pe plac lui Miss Campbell, era faptul că avea să aibă, obligatoriu, ca partener pe acest tînăr pedant. Dar cum ar fi putut să fie altfel ? Putea să le facă unchilor ei supărarea de a-i despărţi în luptă, de a-l opune pe unul celuilalt, ei, atît de uniţi în gînd şi în inimă, trup şi suflet, pe ei care nu jucau niciodată decît împreună ! Nu ! Nu ar fi dorit !

— Miss Campbell, îi spuse din capul locului Aristobulus Ursiclos, sînt fericit de a vă secunda şi, dacă-mi permiteţi, să mă lăsaţi să vă explic cauza determinantă a loviturilor...

— Domnule Ursiclos, răspunse Helena luîndu-l la o parte, trebuie să-i lăsăm pe unchii mei să cîştige.

— Să cîştige ?...

— Da... fără ca ei să bage de seamă.

— Dar, Miss Campbell...

— Ar fi prea nefericiţi dacă ar pierde.

— Cu toate acestea... permiteţi !... răspunse Aristobulus Ursiclos. Pot să mă laud că acest joc de crochet îmi este geometric cunoscut. Am calculat combinaţia liniilor, valoarea curbelor şi cred că a avea unele pretenţii...

— Nu am altă pretenţie, răspunse Miss Campbell, decît aceea de a fi pe placul adversarilor noştri. De altfel, vă previn, ei sînt foarte tari la crochet şi nu cred ca toată ştiinţa dumneavoastră să poată lupta cu îndemînarea lor.

— O să vedem ! murmură Aristobulus Ursiclos, pe care nimic în lume nu l-ar fi putut hotărî să se lase bătut de bună voie, nici măcar pentru a-i plăcea lui Miss Campbell.

În acest timp, cutia în care erau fisele, potourile, arsourile, bilele, ciocanele de lemn fu adusă de băiatul de serviciu a „crocket-

ground"-ului. Arsourile, nouă la număr, fură așezate în romb pe micile dale și potourile se înălțară la fiecare extremitate a axei celei mari a acestui romb.

— La sorți ! spuse fratele Sam.

Fisele fură puse într-o pălărie. Fiecare jucător luă la întîmplare una.

Sorții dădură următoarele culori pentru desfășurarea partidei : o bilă și un ciocan albastru fratelui Sam ; o bilă și un ciocan roșu lui Ursiclos ; o bilă și un ciocan galben fratelui Sib ; o bilă și un ciocan verde lui Miss Campbell.

— În așteptarea razei de aceeași culoare ! spuse ea. Iată o prevestire bună.

Fratele Sam era cel care trebuia să înceapă și, după ce trase împreună cu partenerul său o priză zdravănă, începu.

Trebuia să-l vezi, cu corpul nici prea înclinat, nici prea drept, cu capul pe jumătate întors în așa fel încît să-și poată lovi bila exact unde trebuie, cu mîinile așezate una lîngă alta pe coada ciocanului de lemn, stînga dedesubt, drepta deasupra, picioarele ferme, genunchii ușor îndoiți, pentru a contrabalansa impulsul loviturii, piciorul stîng în fața bilei, piciorul drept adus nițel înapoi ! Tipul desăvîrșit al unui „gentleman-crocketer".

Atunci fratele Sam își ridică ciocanul, făcîndu-l să descrie o jumătate de cerc ; apoi lovi bila la optsprezece șchioape distanță de „fock", sub potoul de pornire, și nu fu nevoit să folosească dreptul pe care îl avea de a repeta de trei ori această primă lovitură.

În adevăr, bila, lovită îndemînatic, trecu pe sub primul arsou, apoi pe sub al doilea, o altă lovitură o făcu să treacă printr-al treilea și abia la al patrulea se lovi puțin de fierul arsoului și se opri.

Pentru un început era extraordinar. Așa că, printre spectatorii care stăteau dincolo de micuțul șanț al terenului cu gazon, trecu un murmur măgulitor.

Veni rîndul lui Aristobulus Ursiclos să joace. Acesta fu mai puțin norocos. Stîngăcie sau ghinion, nu se știe, dar el fu nevoit să repete lovitura de trei ori pentru ca bila să treacă pe sub primul arsou, iar pe al doilea nu-l mai nimeri.

— Probabil, îi atrase el atenția lui Miss Campbell, această minge nu este perfect calibrată. În acest caz, centrul de greutate, plasat în afara centrului ei, o face să se abată din drum.

— Este rîndul dumitale, unchiule Sib, spuse Miss Campbell, fără să asculte ceva din această științifică explicație.

Fratele Sib fu demn de fratele Sam. Bila lui trecu pe sub două arsouri şi se opri lîngă aceea a lui Aristobulus Ursiclos, fapt care o ajută să treacă şi pe sub al treilea, după ce o rocase, adică o lovise de la distanţă ; apoi îl rocă din nou pe tînărul savant, a cărui întreagă fizionomie părea să spună : „Noi vom face mai mult decît atîta“ ! În sfîrşit, cele două bile fiind lipite una de alta, el puse piciorul pe a sa, dădu o puternică lovitură de ciocan şi „făcu praf“ bila adversarului său, adică, printr-un efect de contralovitură, i-o trimise la şaizeci de paşi, mult dincolo de şanţul care mărginea terenul.

Aristobulus Ursiclos trebui să alerge după bila sa ; dar făcu acest lucru tacticos, ca un om chibzuit, şi aşteptă cu atitudinea unui general care puse la cale o mare lovitură.

Miss Campbell, la rîndul ei, luă bila verde şi trecu cu îndemînare prin primele arsouri.

Partida continuă în condiţii avantajoase pentru fraţii Melvill, care rocau şi „făceau praf“, pe săturate, bilele adversarilor. Ce masacru ! Îşi făceau mici semne, se înţelegeau dintr-o singură privire fără a mai avea nevoie să vorbească şi, în cele din urmă, se distanţară de ceilalţi doi spre marea satisfacţie a nepoatei lor, dar marea neplăcere a lui Aristobulus Ursiclos.

Miss Campbell, totuşi, văzîndu-se suficient distanţată, cinci minute după începutul partidei, începu să joace cu seriozitate şi dovedi mai multă abilitate decît partenerul său care, cu toate acestea, nu o scutea de sfaturile lui ştiinţifice.

— Unghiul de reflecţie, îi spunea el, este egal cu unghiul de incidenţă şi asta trebuie să vă indice direcţia pe care trebuie să o ia mingea, după lovitură. Trebuie deci să profitaţi...

— Dar profitaţi dumneavoastră înşivă, îi răspunse Miss Campbell. După cum vedeţi, domnule, sînt cu trei arsouri înainte !

Şi în adevăr, Aristobulus Ursiclos rămînea în urmă în chip jalnic. De zece ori încercase pînă acum să treacă prin arsoul dublu din centru, fără să izbutească. Se legă atunci de aceste unelte — le îndreptă, le modifică deschiderea şi îşi încercă din nou norocul.

Norocul nu îi zîmbi. Bila sa izbi de fiecare dată fierul şi nu izbuti să treacă mai departe.

Pe drept cuvînt, Miss Campbell ar fi fost îndreptăţită să se plîngă de partenerul ei. În ce o priveşte, ea juca foarte bine şi merita laudele cu care cei doi unchi erau atît de darnici. Nimic mai fermecător decît să o vezi dăruită cu totul acestui joc atît de potrivit pentru desvoltarea supleţii corpului ; piciorul său drept

pe jumătate ridicat de la vîrf, cu scopul de a reţine bila în momentul de a o lovi pe cealaltă, cele două braţe cochet rotunjite cînd îşi făcea ciocanul să descrie o jumătate de cerc, însufleţirea de pe chipul ei drăgălaş, uşor aplecat către pămînt, talia care i se legăna într-o mişcare graţioasă, toată făptura ei era adorabilă de privit ! Şi cu toate acestea Aristobulus Ursiclos nu vedea nimic.

Trebuie să mărturisim că tînărul savant era furios. În adevăr, fraţii Melvill aveau acum un asemenea avans că ar fi fost greu să-i ajungi din urmă. Şi totuşi, în jocul de crochet, fazele sînt atît de neaşteptate încît niciodată nu trebuie să desperi.

Partida continua deci în aceste condiţii inegale cînd se produse un incident.

Aristobulus Ursiclos găsi în sfîrşit ocazia de a roca bila fratelui Sam care tocmai trecuse prin arsoul central pe care Ursiclos nu izbutea cu nici un chip să-l treacă. Cu adevărat înciudat, făcînd eforturi în acelaşi timp să rămînă calm în faţa asistenţei, vru să dea o lovitură de maestru şi să-i plătească cu aceeaşi monedă adversarului său, trimiţîndu-l în afara limitelor terenului de joc. Îşi plasă deci bila lîngă cea a fratelui Sam, îi asigură stabilitatea bătătorind iarba din jur cu cea mai mare grijă, apăsă deasupra piciorul stîng şi descriind cu braţele aproape un cerc întreg, cu scopul de a da mai multă forţă şocului, îşi învîrti cu repeziciune ciocanul.

Ce strigăt lăsă să-i scape ! A fost de fapt un urlet de durere ! Ciocanul, greşit dirijat, atinsese nu bila, ci piciorul neîndemînaticului jucător şi iată-l sărind într-un picior, gemînd, cum era şi firesc, dar totodată puţin ridicol.

Fraţii Melvill alergară spre el. Din fericire pielea ghetei sale îndulcise violenţa loviturii, încît contuzia nu era gravă. Dar Aristobulus Ursiclos crezu de datoria lui să explice cum s-a putut întîmpla.

— Raza închipuită de ciocanul meu, spuse el profesoral, nu fără cîteva strîmbături, a descris un cerc concentric celui care ar fi trebuit să atingă tangenţial pămîntul ; fiindcă am făcut această rază puţin prea scurtă. Asta a pricinuit şocul respectiv.

— Şi atunci, domnilor, încheiem partida ? întrebă Miss Campbell.

— Să încheiem partida ?! strigă Aristobulus Ursiclos. Să ne declarăm învinşi ? Niciodată ! Luînd formulele calculului probabilităţilor, vom găsi încă...

— Fie , să continuăm ! răspunse Miss Campbell.

Miss Compbell juca foarte bine...

Dar toate formulele calculului probabilităţilor nu ar fi dat decît prea puţine şanse adversarilor celor doi unchi. Fratele Sam ajunsese „rover", adică bila sa, după ce trecuse prin toate arsourile, atinsese „besan"-ul sau potoul de sosire şi jocul său nu mai consta decît în a veni în ajutor partenerului său, spulberînd sau rocînd toate bilele după bunul său plac.

În adevăr, după cîteva lovituri, partida era definitiv cîştigată şi fraţii Melvill triumfau, dar modest, cum se cuvine maeştrilor. Cît despre Aristobulus Ursiclos, în ciuda pretenţiilor sale, nu izbutise nici măcar să treacă de arsoul central.

Fără îndoială că Miss Campbell, vrînd să pară mult mai înciudată decît era în realitate, cu o puternică lovitură de ciocan îşi lovi bila fără să-i calculeze prea mult direcţia.

Bila se avîntă în afara perimetrului circumscris, în micuţul şanţ înconjurător, înspre mare, se înălţă ricoşînd de un pietroi şi, cum ar fi spus Aristobulus Ursiclos, pentru că greutatea ei era înmulţită cu pătratul vitezei, depăşi marginea plajei.

Nefericită lovitură !

Aşezat în faţa şevaletului său, încercînd să schiţeze o vedere a mării hotărnicită de capătul meridional al radei Obanului, se afla acolo un tînăr artist. Bila, atingînd în plin pînza, îşi pătă culoarea ei verde cu toate culorile paletei pe care o atinsese în treacăt şi răsturnă şevaletul aruncîndu-l cîţiva paşi mai departe.

Pictorul se întoarse liniştit şi spuse :

— De obicei, înainte de începerea unui bombardament, se dă alarma ! Aici nu mai sîntem în siguranţă !

Miss Campbell, avînd presimţirea acestui accident înainte chiar de a se fi produs, alergase către plajă :

— Ah, domnule, spuse ea, adresîndu-se tînărului artist, vă rog să-mi iertaţi stîngăcia !

Acesta se rîdică, salută surîzînd pe frumoasa tînără, atît de stingherită, care tocmai se scuza...

Era „naufragiatul" din vîltoarea Corryvrekan.

Capitolul XI

OLIVIER SINCLAIR

Olivier Sinclair era „un bărbat bine", ca să întrebuinţăm o expresie folosită odinioară în Scoţia în ce-i priveşte pe băieţii curajoşi, prompţi şi sprinteni ; dar dacă această expresie se potrivea

De obicei, înainte de începerea unui bombardament, se dă alarma!

profilului său moral, trebuie să mărturisim că nu mai puţin se potrivea fizicului.

Ultimul vlăstar al unei familii onorabile din Edinburg, acest tînăr atenian din Atena de Nord era fiul unui fost consilier din capitala Mid-Lothian-ului. Fără tată, nici mamă, crescut de unchiul său, unul din cei patru judecători ai administraţiei municipale, făcuse studii serioase la Universitate ; apoi, la vîrsta de douăzeci de ani, un pic de avere asigurîndu-i cel puţin independenţa, curios să cunoască lumea, cutreierase principalele state din Europa, India şi America, şi celebra publicaţie *Revista Edinburgului* nu refuză, în cîteva ocazii, să-i publice notele de călătorie. Distins pictor, care ar fi putut să-şi vîndă operele, dacă ar fi vrut, cu preţuri mari, poet din cînd în cînd — şi cine nu ar fi la o vîrstă cînd toată viaţa îi surîde — inimă caldă, fire de artist, era făcut să placă şi plăcea fără poză sau înfumurare.

În capitala vechii Calendonii este uşor să te căsătoreşti. În adevăr, aici sexele sînt în proporţii foarte inegale şi cel slab îl depăşete cu mult ca număr pe cel tare. Aşa că un tînăr cult, amabil, cumsecade, plăcut la înfăţişare nu poate să nu găsească mai mult decît o moştenitoare după gustul său.

Şi totuşi, Olivier Sinclair, la douăzeci si şase de ani, nu părea încă să simtă nevoia de a trăi în doi. Cărarea vieţii i se părea oare prea strîmtă pentru a merge unul lîngă altul ? Nu, fără îndoială, dar este mai probabil că se simţea mai bine mergînd de unul singur, să apuce pe drumuri la întîmplare, să o ia pe unde îi trecea prin minte, mai ales cu gusturile sale de artist şi călător.

Totuşi, Olivier Sinclair era menit să inspire mai mult decît simpatie vreunei tinere şi blonde fiice a Scoţiei. Statura sa elegantă, chipul deschis, trăsăturile bărbăteşti, energice, aerul său sincer, blînd prin expresia ochilor, graţia mişcărilor, distincţia manierelor sale, replica vie şi spirituală, mersul său degajat, zîmbetul privirii, întreaga lui înfăţişare aveau darul de a fermeca. El nu se îngîmfa, nefiind un înfumurat, şi nu se gîndea la toate astea, nefiind dispus să-şi îngrădească libertatea.

De altfel, dacă din partea clanului feminin din Auld-Reeky [1] dobîndise aceste aprecieri măgulitoare pentru persoana sa, nu era mai puţin plăcut tovarăşilor săi de tinereţe şi colegilor de la Universitate : cum spune frumoasa zicală celtică, el era dintre acei care „nu întorc niciodată spatele, nici unui prieten, nici unui duşman".

---

[1] Bătrîna afumată — poreclă dată Edinburgului. (n.a.).

Ei bine, în acea zi, trebuie să convenim că în momentul atacului îi întorcea spatele lui Miss Campbell. Este adevărat, Miss Campbell nu-i era duşman, nici prieten. Astfel că, aşa stînd lucrurile, nu a avut cum să vadă bila venind, izbită atît de tare de ciocanul tinerei fete. De aici, efectul de ghiulea în plină pînză şi răsturnarea întregului bagaj de pictor.

De la prima aruncătură de ochi, Miss Campbell îşi recunoscuse „eroul" de pe Corryvrekan ; dar eroul nu o recunoscu deloc pe tînăra pasageră de pe *Glengarry*.

Abia dacă în ultima parte a traversării, de la insula Scarba la Oban, o zărise pe Miss Campbell la bord. Desigur, dacă ar fi ştiut care era partea ei în salvarea sa, măcar numai din politeţe, i-ar fi mulţumit în chip mai deosebit ; dar el nu ştia încă şi probabil că nu avea să o ştie niciodată.

Şi, în adevăr, chiar în această zi Miss Campbell interzicea - acesta este cuvîntul — interzicea atît unchilor săi cît şi doamnei Bess şi lui Partridge să facă în faţa acestui tînăr vreo aluzie la cele ce se petrecuseră la bordul lui *Glengarry* înainte de operaţia de salvare.

În acest timp, după accidentul cu bila, fraţii Melvill se alăturară nepoatei lor, mai încurcaţi decît ea, dacă asta era cu putinţă, şi încercară să-şi prezinte scuzele lor tînărului pictor, cînd, întrerupîndu-i, acesta spuse :

— Domnişoară... domnilor... vă rog... credeţi-mă că nu merită osteneala !

— Domnule... spuse fratele Sib, insistînd. Nu... sîntem într-adevăr dezolaţi...

— Şi dacă nenorocirea este ireparabilă, după cum îmi este teamă... adăugă fratele Sam.

— Nu-i decît un accident, nu este o nenorocire ! răspunse rîzînd tînărul. O măzgălitură, nimic mai mult, şi pe care această bilă răzbunătoare a pedepsit-o !

Olivier Sinclair spunea toate acestea cu atîta voie bună încît fraţii Melvill i-ar fi întins bucuroşi mîna, fără prea multă ceremonie. În orice caz, crezură de datoria lor să se prezinte reciproc, aşa cum se cuvine între gentilomi.

— Domnul Samuel Melvill, spuse unul.

— Domnul Sebastian Melvill, spuse celălalt.

— Şi nepoata lor, Miss Campbell, adăugă Helena, care nu crezu că se abate de la convenienţe prezentîndu-se singură.

Era, la adresa tînărului, o invitaţie de a-şi spune numele şi calitatea.

— Miss Campbell, domnilor Melvill, spuse el foarte serios aş putea să vă răspund că mă numesc „fock", ca unul din potourile crochetului dumneavoastră, fiindcă am fost lovit de bilă, dar mă numesc foarte simplu Olivier Sinclair.

— Domnule Sinclair, replică Miss Campbell care nu prea ştia cum să înţeleagă acest răspuns, vă rog încă o dată să primiţi toate scuzele mele.

— Şi ale noastre, adăugară fraţii Melvill.

— Miss Campbell, reluă Olivier Sinclair, vă repet că nu merită osteneala. Căutam să obţin un efect de valuri înspumate şi probabil că bila dumneavoastră de lemn, la fel cu buretele nu ştiu cărui pictor din antichitate aruncat peste tabloul său, ar fi produs efectul pe care în zadar penelul meu căuta să-l redea.

Acestea fură spuse pe un ton atît de amabil încît Miss Campbell şi fraţii Melvill nu se putură împiedica să zîmbească.

Cît despre pînza pe care Olivier Sinclair o adună de pe jos, era cu totul de nefolosit şi trebuia să o ia de la început.

E bine să remarcăm că Aristobulus Ursiclos nu venise să ia parte la acest schimb de scuze şi de politeţe. Partida odată terminată, tînărul savant, foarte jignit de a nu-şi fi putut pune cunoştinţele sale teoretice de acord cu aptitudinile practice, se retrăsese întorcîndu-se la hotel. Nu aveau să-l mai vadă înainte de trei sau patru zile, fiindcă avea să plece pe insula Luing, una din micile Hebride situată la sud de insula Seil, ale cărei mine de ardezie voia să le studieze din punct de vedere geologic.

Conversaţia nu putea fi deci stingherită de intervenţiile explicative pe care nu s-ar fi îndurat să nu le facă asupra tensiunii traectoriilor sau a altor probleme în legătură cu accidentul.

Olivier Sinclair află că el nu era cu totul un necunoscut pentru oaspeţii de la *Caledonian-Hotel* şi fu pus la curent cu incidentele călătoriei.

— Cum, Miss Campbell şi dumneavoastră, domnilor, exclamă el, eraţi pe bord cînd *Glengarry* m-a pescuit la momentul cel mai potrivit ?

— Da, domnule Sinclair.

— Şi ne-aţi tras o spaimă bună, adăugă fratele Sib, cînd din întîmplare am zărit ambarcaţiunea dumneavoastră, pierdută în vîltorile Corryvrekan-ului !

— Întîmplare providenţială ! adăugă fratele Sam, şi foarte probabil că fără intervenţia...

Aici însă Miss Campbell îl făcu dintr-un semn să înţeleagă că nu avea de gînd să pozeze în salvatoare. Nu voia cu nici un chip să-şi însuşească acest rol de protectoare a naufragiaţilor.

— Dar, domnule Sinclair, reluă atunci fratele Sam, cum a putut bătrînul pescar, care vă însoţea, să fie atît de imprudent încît să se aventureze în aceste curente...

— Ale căror primejdii trebuia să le cunoască bine, el fiind din ţinut, adăugă fratele Sib.

— Nu trebuie să-l acuzaţi, domnilor Melvill, răspunse Olivier Sinclair. Imprudenţa a fost a mea, numai a mea, şi o clipă am crezut că voi avea pe conştiinţă moartea acestui om de treabă ! Dar erau la suprafaţa acelor talazuri, acolo unde marea semăna cu o imensă dantelă aruncată pe un fond de mătase albastră, culori atît de uminitoare ! Aşa că, fără să mă neliniştesc de ce se va-ntîmpla, iată-mă pornit în căutarea cîtorva nuanţe noi în mijlocul acestor spume pătrunse de lumină. Şi atunci porneam mai departe, mereu mai departe ! Bătrînul meu pescar vedea bine pericolul, îmi atrăgea atenţia, voia să ne întoarcem prin partea insulei *Jura,* dar nu-i dam ascultare, încît barca noastră fu prinsă în cele din urmă într-un curent, apoi irezistibil tîrîtă spre abis ! Am vrut să rezistăm acestei atracţii !... O izbitură de val îl răni pe tovarăşul meu, care nu-mi mai putea ajuta, şi cu siguranţă că fără sosirea lui *Glengarry,* fără devotamentul căpitanului său, fără omenia călătorilor, noi, marinarul meu şi cu mine, am fi intrat în legendă şi am fi acum înscrişi în necrologul Corryvrekan-ului !

Miss Campbell asculta fără să spună un cuvînt şi cîteodată îşi ridica ochii ei frumoşi către tînărul care nu căuta deloc să o stingherească cu privirile lui. Nu se putu împiedica să nu zîmbească atunci cînd el vorbi de vînarea sau mai bine zis de pescuitul nuanţelor marine. Nu era oare şi ea în căutarea unei aventuri asemănătoare — un pic mai puţin periculoasă, totuşi — vînarea nuanţelor cereşti, vînarea Razei Verzi ?

Şi fraţii Melvill, menţionînd motivul care-i adusese la Oban, adică observarea unui fenomen fizic, a cărui natură o făcură cunoscută pictorului, fără voia lor făcură aceeaşi remarcă.

— Raza Verde ! exclamă Olivier Sinclair.

— Ai şi văzut-o cumva, domnule ? întrebă cu aprindere tînăra. Ai şi văzut-o cumva ?

— Nu, Miss Campbell, răspunse Olivier Sinclair. Nici nu ştiam că există o Rază Verde ! Nu ! Într-adevăr ! Ei bine, şi eu vreau să o văd ! Soarele nu o să mai dispară sub orizont fără să fiu

martor la apusul lui ! Şi, pe Sfîntul Dunstan, nu voi mai picta decît cu verdele ultimei sale raze !

Greu de ştiut dacă Olivier Sinclair vorbea cu o uşoară ironie sau dacă se lăsa antrenat de iubitorul de natură din el. Cu toate acestea un anumit presentiment îi spunea lui Miss Campbell că tînărul nu glumea.

— Domnule Sinclair, continuă ea, Raza Verde nu este proprietatea mea ! Străluceşte pentru toată lumea ! Şi nu pierde nimic din harul ei dacă se arată mai multor curioşi în acelaşi timp ! Vom putea deci, dacă doriţi, să încercăm să o vedem împreună.

— Foarte bucuros, Miss Campbell.

— Dar trebuie să avem multă răbdare.

— Vom avea...

— Şi să nu vă fie teamă că ne vor durea ochii, spuse fratele Sam.

— Raza Verde merită să riscăm asta pentru ea, replică Olivier Sinclair, şi nu voi pleca din Oban, vă făgăduiesc, înainte de a o fi zărit.

— Am şi fost o dată, spuse Miss Campbell, pe insula Seil ca să surprindem această rază, dar un nor micuţ a umbrit orizontul exact cînd apunea soarele.

— Ce fatalitate !

— O adevărată fatalitate, domnule Sinclair, fiindcă de atunci nu am mai avut niciodată un cer destul de limpede.

— O să mai avem, Miss Campbell ! Vara nu şi-a spus încă ultimul cuvînt şi, înainte de venirea vremii rele, credeţi-mă, soarele ne va fi dăruit Raza Verde.

— Pentru a-ţi mărturisi totul, domnule Sinclair, reluă Miss Campbell, noi cu siguranţă am fi zărit-o în seara de 2 august, chiar pe orizontul strîmtorii Corryvrekan, dacă atenţia noastră nu ar fi fost abătută de un anumit naufragiu...

— Cum, Miss Campbell, răspunse Olivier Sinclair, să fi fost atît de neîndemînatic încît să vă distrag, într-un asemenea moment, privirile ! Imprudenţa mea v-a costat Raza Verde ! În acest caz, eu sînt acela care trebuie să vă cer scuze şi vă exprim aici toate părerile de rău pentru intervenţia mea atît de nepotrivită ! Asta nu o să mi se mai întîmple !

Şi discutară aşa, de una de alta, reluînd drumul spre *Caledonian-Hotel*, unde trăsese exact în ajun şi Olivier Sinclair la întoarcerea sa dintr-o excursie în împrejurimile lui Dalmaly.

Acest tînăr, ale cărui maniere plăcute şi veselie comunicativă nu displăceau deloc — departe de asta — celor doi unchi, aduse

atunci vorba de Edinburg şi de unchiul său, judecătorul Patrick Oldimer. Se întîmplă că fraţii Melvill fuseseră cîţiva ani în legătură cu judecătorul Oldimer. Se stabiliseră altădată relaţii de prietenie între cele două familii, relaţii pe care numai depărtarea le întrerupsese. Se regăseau deci ca nişte vechi cunoştinţe. Aşa că Olivier Sinclair fu invitat să reia legăturile cu Melvill-ii şi, cum nu avea nici un motiv să prefere să-şi instaleze cortul lui de pictor în altă parte decît la Oban, se declară mai hotărît ca oricînd să rămînă aici, cu scopul de a participa la căutarea faimoasei raze.

Deci, în zilele următoare, Miss Campbell, fraţii Melvill şi el se întîlniră des pe plajele din Oban. Cercetau împreună dacă condiţiile atmosferice aveau tendinţa de a se schimba. De zece ori pe zi se uitau la barometru, care părea să aibă intenţia de a urca. Şi în adevăr, amabilul instrument, în dimineaţa de 14 august, depăşi treizeci de degete şi şapte zecimi.

Cu ce satisfacţie Olivier Sinclair îi aduse lui Miss Campbell, în acea zi, plăcuta veste ! Un cer limpede ca privirea unei madone ! Un azur care mergea în degradeuri de nuanţe, de la indigo pînă la ultramarin !

În spaţiu nici un nor de natură higrometrică ! Aveau perspectiva unei seri splendide şi a unui apus de soare care putea să-i minuneze pe astronomii unui observator :

— Dacă la apusul soarelui nu vom vedea raza noastră, spuse Olivier Sinclair, înseamnă că vom fi devenit orbi !

— Unchilor, răspunse Miss Campbell, aţi auzit, în seara asta !

Se conveni, deci, că se va pleca pe insula Seil înainte de cină. Ceea ce se şi făcu la orele 5. Caleaşca îi purtă pe pitorescul drum al Glackhan-ului pe Miss Campbell, radioasă, pe Olivier Sinclair, strălucind de bucurie, şi pe fraţii Melvill, care îşi luau şi ei partea din această luminoasă stare sufletească. S-ar fi spus, într-adevăr, că duceau cu ei, pe canapeaua trăsurii, soarele şi că cei patru cai ai echipajului erau hipogrifii [1] carului lui Apolon, zeul luminii !

Ajunşi la insula Seil, observatorii, dinainte entuziasmaţi, se aflară în faţa unui orizont ale cărui linii nu le altera nici un obstacol. Se duseră să ia loc la extremitatea capului îngust care separa cele două cricuri ale litoralului şi pătrundea o milă în mare. La vest, pe un sfert de orizont, nimic nu putea să împiedice vederea.

— O să observăm, în sfîrşit, această capricioasă rază, care face atîtea mofturi pînă să se lase văzută ! spuse Olivier Sinclair.

---

[1] Hipogrif — animal legendar, pe jumătate cal, pe jumătate dragon.

— Cred ! răspunse fratele Sam.

— Sînt sigur ! adăugă fratele Sib.

— Şi eu sper ! răspunse Miss Campbell, privind marea pustie şi cerul fără pată.

În adevăr, totul făcea să se prevadă că la apusul soarelui fenomenul se va arăta în toată splendoarea lui.

De pe acum, astrul radios, coborînd pe o linie oblică, nu era decît cu cîteva grade deasupra orizontului. Discul său roşu vopsea cu o culoare uniformă planul din fund al cerului şi arunca o lungă şi orbitoare trenă pe apele adormite din larg.

Muţi în aşteptarea apariţiei, cu toţii emoţionaţi în faţa acestui sfîrşit de zi frumoasă, urmăreau soarele care se scufunda puţin cîte puţin, asemenea unui imens bolid. Deodată, lui Miss Campbell îi scăpă fără voie un strigăt. Fu urmat de o exclamaţie neliniştită pe care nici fraţii Melvill, nici Olivier Sinclair nu şi-o putuseră reţine.

O şalupă depăşea insuliţa Easdale, eşuată la piciorul Seil-ului, şi înainta încet către apus. Pînza sa, întinsă ca un ecran, depăşea linia orizontului. Avea ea oare să ascundă soarele, în clipa cînd acesta se va stinge în valuri ?

Era vorba de secunde. Să te întorci, să te dai într-o parte sau alta, ca să te găseşti în faţa unui alt punct de contact, nu mai era timp ; îngustimea locului nu permitea să te îndepărtezi într-un unghi suficient de mare pentru a te situa pe axa soarelui.

Desperată de această întîmplare supărătoare, Miss Campbell se plimba enervată pe stînci. Olivier Sinclair făcea gesturi largi acestei ambarcaţiuni şi îi striga să-şi strîngă pînzele.

Zadarnice eforturi ! Cei din barcă nu-l vedeau, nu-l puteau auzi. Împinsă de o briză uşoară, şalupa continua să meargă în susul apei spre vest, odată cu valul care o purta.

În clipa în care marginea superioară a discului solar era gata să dispară, pînza trecu prin faţa lui şi îl ascunse în spatele trapezului său opac.

Decepţie ! De data aceasta Raza Verde pornise de la baza acestui orizont fără ceaţă, dar, înainte de a fi atins promontoriul pe care atîtea priviri îl pîndeau lacome, se izbise de pînză.

Miss Campbell, Olivier Sinclair, fraţii Melvill cu totul dezamăgiţi, mai enervaţi poate decît s-ar fi cuvenit pentru acest ghinion, rămaseră înlemniţi pe locurile lor, uitînd chiar să mai plece, blestemînd ambarcaţiunea şi pe cel care era în ea.

Între timp şalupa acostase într-un golfuleţ al insulei Seil, chiar la baza promontoriului.

În acel moment debarcă un pasager, lăsînd la bord pe cei doi marinari care-l aduseseră de pe insula Luing pe drumul mării ; apoi ocoli plaja, se cățără pe primele stînci, în așa fel încît să ajungă la extremitatea capului.

Cu siguranță, acest nepoftit trebuie că recunoscuse grupul observatorilor postați pe platou, fiindcă îi salută cu un gest plin de familiaritate.

— Domnule Ursiclos ! strigă Miss Campbell.

— Ei ! El este, răspunseră cei doi frați.

„Cine poate să fie acest domn ?" își spuse Olivier Sinclair.

Era într-adevăr Aristobulus Ursiclos în persoană, care se întorcea după un turneu științific de cîteva zile în insula Luing.

N-are rost să stăruim asupra felului cum a fost primit de către cei pe care îi tulburase în realizarea dorinței lor celei mai arzătoare.

Uitînd de toate convenientele, fratele Sam și fratele Sib nu se gîndiră nici măcar să-i prezinte pe unul celuilalt, pe Olivier Sinclair și Aristobulus Ursiclos. În fața nemulțumirii Helenei, coborîră privirile, pentru a nu-l mai vedea pe pretendentul ales de ei.

Încleștîndu-și mîinile mici, cu brațele încrucișate pe piept, cu ochii scăpărînd, Miss Campbell îl privea fără să spună nimic. Apoi lăsă în sfîrșit să-i scape aceste cuvinte :

— Ați fi făcut mai bine să nu sosiți la timpul atît de potrivit pentru a comite o stîngăcie, domnule Ursiclos !

Capitolul XII

NOI PROIECTE

Întoarcerea la Oban se făcu în condițiuni mult mai puțin plăcute decît ducerea la insula Seil. Erau convinși că merg la un succes și reveneau înfrînți.

Dacă decepția încercată de Miss Campbell putea fi atenuată într-o anumită măsură, era numai fiindcă Aristobulus Ursiclos o pricinuise. Avea dreptul să-l copleșească cu reproșuri pe acest mare vinovat, de a-l acoperi de blesteme. Și nu s-a sfiit deloc. Frații Melvill ar fi picat prost încercînd să-l apere. Nu ! Trebuise ca ambarcațiunea acestui neîndemînatic, la care nu se gîndea deloc, să sosească exact în momentul potrivit, pentru a ascunde orizontul în clipa în care soarele își trimitea ultima lui rază luminoasă. Acestea sînt lucruri de neiertat.

Se înţelege de la sine că după această ciocnire neplăcută, Aristobulus Ursiclos, care pentru a se scuza îşi mai şi permisese să ia în derîdere Raza Verde, se întorsese la şalupă pentru a pleca la Oban.

Procedase înţelept, fiindcă foarte probabil că în trăsură nu i s-ar fi oferit nici un loc, nici măcar pe scaunul din spate.

Aşadar, de două ori pînă acum apusul soarelui se făcuse în condiţii în care ar fi fost cu putinţă să observi fenomenul, şi de două ori ochiul arzător al lui Miss Campbell se expusese în zadar mîngîierilor sclipitoare ale razelor lui, care pentru cîteva ore îi lăsau privirea tulbure !

Mai întîi salvarea lui Olivier Sinclair, apoi trecerea lui Aristobulus Ursiclos îi făcuse să piardă prilejurile care poate nu se vor mai ivi mult timp ! Este adevărat că împrejurările nu fuseseră aceleaşi în amîndouă cazurile şi Miss Campbell pe cît o scuza pe una, pe atît o condamna pe cealaltă. Cine ar fi putut să o acuze de părtinire ?

A doua zi, Olivier Sinclair, destul de gînditor, se plimba pe plaja de la Oban. Cine era acest domn Aristobulus Ursiclos ? O rudă a lui Miss Campbell şi a fraţilor Melvill ? Sau numai un prieten ? Părea cel puţin un obişnuit al casei, numai după felul cum Miss Campbell îl mustrase pentru stîngăcia sa. Ei bine, ce îl interesa pe Olivier Sinclair ? Dacă voia să ştie despre ce este vorba, nu avea decît să-l întrebe pe fratele Sam sau pe fratele Sib... Şi era exact ceea ce îşi interzise să facă — şi nu o făcu.

Cu toate acestea, prilejurile nu-i lipsiră.

În fiecare zi, Olivier Sinclair îi întîlnea pe fraţii Melvill plimbîndu-se pe malul mării — cine s-ar fi putut lăuda vreodată că i-a văzut pe unul fără altul ? — uneori însoţiţi de nepoata lor.

Se discuta despre o mie de lucruri şi mai ales despre timp, ceea ce în situaţia dată nu era deloc un fel de a vorbi fără a spune nimic.

Se vor mai întîlni vreodată cu una din acele seri senine, a căror întoarcere era pîndită, pentru a reveni la insula Seil ?

Cam greu.

În adevăr, după cele două minunate zile senine, din 2 şi 14 august, cerul era tot timpul schimbător, cu nori de furtună, orizonturi brăzdate de fulgere, apusuri ceţoase, în sfîrşit tot ce putea să facă desperarea unui elev astronom, agăţat de obiectivul lunetei sale şi urmărind schimbarea unui colţ al hărţii cereşti !

De ce să nu mărturisim că tînărul pictor era acum îndrăgostit de Raza Verde, tot atît cît şi Miss Campbell ? În tovărăşia fru-

moasei fete alerga şi el acum după acelaşi ţel. Cutreiera cu ea cîmpiile spaţiului. Zbura pe aripile fanteziei nu cu mai puţină ardoare, ca să nu spunem nu cu mai puţină nerăbdare ca tînăra sa tovarăşă. Ah, el nu era un Aristobulus Ursiclos, cel cu capul pierdut în norii înaltei ştiinţe, plin de dispreţ pentru un simplu fenomen optic ! Amîndoi se înţelegeau şi amîndoi voiau să fie acele fiinţe privilegiate pe care Raza Verde i-ar fi onorat cu apariţia sa!

— O vom vedea, Miss Campbell, repeta Olivier Sinclair, o vom vedea, chiar dacă ar trebui eu însumi s-o aprind ! La urma urmei, din vina mea v-a scăpat prima dată, şi sînt la fel de vinovat ca acest domn Ursiclos... ruda dumneavoastră... cred ?

— Nu... logodnicul meu... s-ar părea... răspunse în acea zi Miss Campbell, îndepărtîndu-se cu o oarecare grabă pentru a se duce să-şi întîlnească unchii care mergeau înainte şi îşi ofereau reciproc cîte o priză de tabac.

Logodnicul său ! Efectul pe care îl produse asupra lui Olivier Sinclair acest răspuns simplu, şi mai ales tonul pe care fusese spus, fu ciudat ! În definitiv, de ce nu ar fi pedantul savant un logodnic ? Cel puţin în aceste condiţii se explica prezenţa lui la Oban. Faptul că fusese destul de prost inspirat de a se interpune între apusul soarelui şi Miss Campbell, nu însemna... Ce nu însemna ? Olivier Sinclair ar fi fost foarte încurcat să o spună.

De altfel, după o absenţă de două zile, Aristobulus Ursiclos reapăruse. Olivier Sinclair îl zări de mai multe ori în tovărăşia fraţilor Melvill, care nu putuseră să-i poarte pică. Părea să fie în cei mai buni termeni cu ei. Tînărul savant şi tînărul artist se întîlniseră de asemenea în diferite dăţi, fie pe plajă, fie în saloanele *Caledonian-Hotelului*.

Cei doi unchi crezuseră de datoria lor să-i prezinte pe unul celuilalt.

— Domnul Aristobulus Ursiclos din Dumfries !

— Domnul Olivier Sinclair din Edinburg !

Aceasta îi costase pe fiecare din cei doi bărbaţi un salut mediocru, o simplă înclinare a capului la care corpul ţeapăn peste măsură nu luase deloc parte. Evident, între aceste două caractere nu putea fi vorba de simpatie. Unul cutreiera cerul pentru a culege stele, celălalt pentru a-i calcula elementele ; unul, artist, nu căuta deloc să pozeze pe piedestalul artei ; celălalt, savant, îşi făcea din ştiinţă un piedestal pe care se aşeza.

Cît despre Miss Campbell, era cu totul îmbufnată împotriva lui Aristobulus Ursiclos. Dacă era acolo, se făcea că nu-i observă prezenţa ; dacă tocmai trecea, ea vizibil întorcea capul. Într-un

cuvînt, aşa cum s-a explicat mai sus, „i-o reteza“ cu toată fermitatea britanică. Fraţilor Melvill le era destul de greu să dreagă lucrurile. După părerea lor, orice ar fi fost, totul avea să se aranjeze, mai ales dacă această capricioasă rază voia în sfîrşit să apară.

În aşteptare, Aristobulus Ursiclos îl observa pe Olivier Sinclair pe deasupra ochelarilor săi — procedeu familiar tuturor miopilor care vor să privească fără să se bage de seamă. Şi ce vedea el : asiduităţile tînărului pe lîngă Miss Campbell, amabila primire pe care aceasta i-o făcea în toate ocaziile, ceea ce, fără îndoială, nu avea darul să-i facă plăcere. Dar, sigur pe sine, se ţinu deoparte.

În acest timp, în faţa acestui cer tulbure, în faţa acelui barometru al cărui ac mobil nu izbutea să se fixeze, toţi îşi simţeau răbdarea pusă la o foarte mare încercare.

Cu speranţa de a găsi un orizont fără ceaţă, măcar pentru cîteva minute, la apusul soarelui, făcură la insula Seil încă două sau trei excursii la care Aristobulus Ursiclos crezu de cuviinţă să nu ia parte. Zadarnică osteneală ! Veni şi 23 august fără ca fenomenul să binevoiască să apară.

Atunci această fantezie deveni o idee fixă, care nu mai lăsa loc nici unei alteia. Era pe cale să devină o obsesie. O visau ziua şi noaptea şi era de temut un nou gen de monomanie, într-o epocă în care ele nu mai puteau fi numărate. În această încordare a spiritului, culorile se reduceau la o culoare unică : cerul albastru era verde, drumurile erau verzi, prundişurile erau verzi, stîncile erau verzi, apa şi vinul erau verzi ca absintul. Fraţii Melvill îşi închipuiau că sînt îmbrăcaţi în verde şi se credeau doi mari papagali care prizau tutun verde dintr-o tabacheră verde ! Într-un cuvînt, trăiau nebunia verdelui ! Dăduse peste toţi un fel de daltonism, şi profesorii oculişti ar fi avut prilejul să publice interesante studii în revistele lor de oftalmologie. Asta nu mai putea dura mult timp.

Din fericire Olivier Sinclair avu o idee.

— Miss Campbell, spuse el în acea zi, şi dumneavoastră domnilor Melvill, mi se pare că, dacă ne gîndim bine, la Oban sîntem rău plasaţi pentru a observa fenomenul cu pricina.

— Şi cine este de vină ? răspunse Miss Campbell privindu-i drept în faţă pe cei doi vinovaţi, care plecară capul.

— Aici nu-i un orizont de mare ! reluă tînărul pictor. De aceea sîntem obligaţi să mergem să-l căutăm pe insula Seil, cu riscul de a nu fi acolo exact în momentul în care ar trebui să fim !

— Este evident ! răspunse Miss Campbell. În adevăr, nu ştiu pentru ce unchii mei au ales pentru experienţa noastră tocmai acest oribil loc.

— Scumpă Helena, răspunse fratele Sam, neştiind prea bine ce se spună, ne-am gîndit...

— Da... gîndit... la acelaşi lucru... adăugă fratele Sib pentru a-i veni în ajutor.

— Că soarele va binevoi să spună în fiecare seară la orizontul de la Oban...

— Fiindcă Oban este situat pe malul mării !

— Şi greşit v-aţi gîndit, unchilor, răspunse Miss Campbell, foarte greşit v-aţi gîndit, fiindcă el nu apune aici !

— În adevăr, reluă fratele Sam. Sînt aceste nenorocite insule care ne ascund priveliştea largului.

— Fără îndoială că nu aveţi pretenţia să le aruncaţi în aer ?... întrebă Miss Campbell.

— S-ar fi făcut pînă acum, dacă ar fi fost cu putinţă, răspunse fratele Sib pe un ton hotărît.

— Nu putem totuşi să ne ducem să ne stabilim pe insula Seil ! observă fratele Sam.

— Şi de ce nu ?

— Scumpă Helena, dacă tu vrei cu orice preţ...

— Cu orice preţ !

— Să plecăm deci ! răspunseră fratele Sib şi fratele Sam pe un ton resemnat.

Şi aceste două fiinţe, atît de supuse, se declarară gata să părăsească imediat Obanul.

Olivier Sinclair interveni.

— Miss Campbell, dacă doriţi, cred că ar fi ceva mai bun de făcut decît să vă instalaţi pe insula Seil.

— Spuneţi, domnule Sinclair şi, dacă propunerea dumneavoastră e acceptabilă, unchii mei nu vor refuza să fie de acord !

Fraţii Melvill se înclinară cu o mişcare de automat atît de identică încît niciodată poate nu s-au asemănat mai mult.

— Pe insula Seil, reluă Olivier Sinclair, nu se poate locui nici măcar cîteva zile şi, dacă tot trebuie să vă puneţi răbdarea la încercare, Miss Campbell, nu trebuie să o faceţi însă în detrimentul tihnei dumneavoastră. Am observat de altfel că şi la Seil vederea mării este destul de limitată de configuraţia coastei. Dacă, din nefericire, va trebui să aştepţăm mai mult decît ne gîndim, dacă şederea noastră se va prelungi timp de cîteva săptămîni, s-ar putea întîmpla ca soarele, care coboară acum către vest, să sfîr-

şească prin a apune în spatele insulei Colonsay sau a insulei Oronsay, sau chiar a marei insule Islay, şi iarăşi vom pierde obiectivul nostru, din lipsa unui orizont suficient de mare.

— În adevăr, răspunse Miss Campbell, ar fi ultima lovitură a ghinionului...

— Pe care putem, eventual, să o evităm căutînd o staţiune mult mai în afara acestui arhipelag al Hebridelor şi în faţa căreia să se deschidă întreg infinitul Atlanticului.

— Şi cunoaşteţi vreuna de acest fel, domnule Sinclair ? întrebă repede Miss Campbell.

Fraţii Melvill nu-şi desprindeau privirile de pe buzele tînărului. Ce avea să răspundă ? La care capăt al continentului Vechii Lumi vor trebui să se stabilească pentru a-i satisface dorinţa ?

Răspunsul lui Olivier Sinclair avu darul să-i liniştească numaidecît.

— Miss Campbell, spuse el, nu departe de aici se află o staţiune care îmi pare că îndeplineşte toate condiţiile favorabile. Este situată în spatele acestor înălţimi Mull, care închid orizontul la vest de Oban. Este una din micile Hebride, cele mai avansate la marginea Atlanticului, este fermecătoarea insulă Iona.

— Iona ! exclamă Miss Campbell, Iona, unchilor ! Şi noi nu sîntem încă acolo ?

— Mîine vom fi, răspunse fratele Sib.

— Mîine, înainte de apusul soarelui, adăugă fratele Sam.

— Să plecăm deci, reluă Miss Campbell, şi dacă la Iona nu vom găsi un spaţiu larg deschis, aflaţi, unchilor, că vom căuta un alt punct pe litoral, de la John O'Groats, la capătul de nord a Scoţiei, pînă la Land's End, la capul din sud al Angliei, şi dacă nici asta nu va fi deajuns...

— Este foarte simplu, răspunse Olivier Sinclair, vom face înconjurul lumii !

Capitolul XIII

MĂREŢIILE MĂRII

Aflînd de hotărîrea luată de oaspeţii săi, cine credeţi că se arătă desperat ? Hotelierul *Caledonian-Hotelului*. Dacă ar fi putut, cum le-ar fi aruncat jupîn Mac-Fyne în aer toate aceste insule şi insuliţe care ascund priveliştea mării din Oban. Se consolă de altfel destul

de repede, exprimîndu-şi doar toate părerile lui de rău că a găzduit o asemenea familie de maniaci.

La orele opt dimineaţa, fraţii Melvill, Miss Campbell, doamna Bess şi Partridge se îmbarcau pe *Swift steamer Pioneer* — precum scria în prospect — care face înconjurul insulei Mull cu escală la Iona, la Staffa, apoi se întoarce în aceeaşi seară la Oban.

Olivier Sinclair se afla înaintea tovarăşilor lui la cheiul de îmbarcare, pe platforma cu grilaj, aşteptîndu-i pe pasarelă.

De prezenţa lui Aristobulus Ursiclos nici nu putea fi vorba în această călătorie. Fraţii Melvill crezură totuşi de datoria lor să-l prevină de plecarea lor grabnică. Cea mai elementară politeţe impunea acest lucru şi ei erau oamenii cei mai politicoşi din lume.

Aristobulus Ursiclos primise destul de indiferent comunicarea celor doi unchi şi se mărginise pur şi simplu să le mulţumească, fără a pomeni ceva despre proiectele sale.

Fraţii Melvill se retrăseseră deci, repetîndu-şi că dacă protejatul lor se menţinea într-o extremă rezervă şi că dacă Miss Campbell îi purta puţină pică, asta avea desigur să treacă după o frumoasă seară de toamnă, după unul din acele minunate apusuri de soare cu care insula Iona nu se va arăta zgîrcită. Cel puţin aşa credeau ei.

Toţi călătorii fiind la bord, la al treilea şuier slobozit de sirena vaporului odgoanele fură desprinse şi *Pioneer* manevră în aşa fel încît să iasă din golf pentru a se îndrepta spre sud, spre strîmtoarea Kerrera.

Se aflau la bord un oarecare număr de turişti pe care-i atrage, de două-trei ori pe săptămînă, această excursie de douăsprezece ore în jurul insulei Mull ; dar Miss Campbell şi tovarăşii ei aveau să-i părăsească la prima escală.

În adevăr, erau nerăbdători să ajungă la Iona, acest nou cîmp deschis cercetărilor lor. Timpul era minunat, marea calmă ca un lac. Traversarea avea să fie frumoasă. Dacă această seară nu le va aduce realizarea dorinţei lor, ei bine, după ce se vor fi instalat pe insulă, vor aştepta cu răbdare. Cel puţin acolo cortina va fi ridicată, decorul neschimbat. Nu va fi „relache“ decît din pricina timpului.

Pe scurt, înainte de prînz aveau să ajungă la capătul călătoriei lor. Rapidul *Pioneer* coborî strîmtoarea Kerrera, merse de-a lungul capului meridional al insulei, se avîntă de-a curmezişul largei deschideri al lui Firth of Lorn, lăsă pe stînga Colonsay şi vechea sa mănăstire, întemeiată în secolul al patrusprezecelea de celebrii lorzi ai insulelor, şi trecu pe lîngă coasta meridională a insulei Mull. eşuată în plină mare ca un imens crab al cărui cleşte in-

ferior se curbează ușor către sud-vest. O clipă, Ben More se arătă la o înălțime de trei mii cinci sute de picioare deasupra îndepărtatelor coline — aspre și greu de urcat, al căror veșmînt natural sînt buruienile — și culmea lui rotunjită, pe care vîrful Ardanalish o taie brusc cu impunătorul său masiv, domina aceste pășuni împestrițate cu rumegătoare.

Către nord-vest, aproape la extremitatea cleștelui meridional al insulei Mull, se arătă atunci pitoreasca Iona. Oceanul Atlantic, imens, infinit, se întindea dincolo de ea.

— Vă place oceanul, domnule Sinclair ? îl întrebă Miss Campbell pe tînărul său tovarăș, care, așezat lîngă ea pe pasarela *Pioneer*-ului, contempla acest frumos spectacol.

— Dacă îmi place, Miss Campbell ! răspunse el. Da, și eu nu sînt din acei păcătoși care găsesc priveliștea monotonă ! În ochii mei, nimic nu-i mai schimbător decît aspectul oceanului, dar trebuie să știi să-l observi în diferitele lui fraze. De fapt, marea este făcută din atîtea nuanțe minunat topite unele într-altele, încît unui pictor îi este aproape mai greu să reproducă ansamblul, uniform și variat în același timp, decît să picteze un chip, oricît de mobilă i-ar fi fizionomia.

— Este adevărat, spuse Miss Campbell, ea se schimbă fără încetare sub cea mai mică adiere care trece și, depinzînd de lumina de care este străbătută, este mereu alta în toate ceasurile zilei.

— Priviți-o în acest moment, Miss Campbell ! reluă Olivier Sinclair. Este cu totul calmă ! Nu s-ar zice că este un frumos chip adormit, a cărui puritate admirabilă nimic nu o tulbură ? Nu are nici o cută, este tînără, este frumoasă ! Nu este decît o imensă oglindă care reflectă cerul și în care cerul își poate avea chipul !

— O oglindă pe care o întunecă prea des suflarea furtunilor ! adăugă Miss Campbell.

— Ei, răspunse Olivier Sinclair, tocmai aceasta face marea varietate a aspectelor oceanului ! Numai un pic de vînt să bată și chipul i se va schimba, se va zbîrci, hula îi va pune coamă albă, va îmbătrîni într-un minut, va avea cu o sută de ani mai mult, dar va rămîne totdeauna superb, cu fosforescențele lui capricioase și broderiile de spumă !

— Credeți dumneavoastră, domnule Sinclair, întrebă Miss Campbell, că nici un pictor, oricît de mare ar fi el, nu va putea să redea vreodată pe pînză toate frumusețile mării ?

— Nu cred, Miss Campbell, și cum ar putea să o facă ? Marea nu are de fapt o culoare proprie. Ea nu este decît o vastă reverberație a cerului ! Este albastră ? Nu cu albastru ar putea fi pic-

tată ! Este verde ? Nu cu verde ! Mai curînd ar putea fi surprinsă în furiile sale cînd este întunecată, lividă, rea, cînd se pare că cerul își amestecă în ea toți norii pe care îi ține atîrnați deasupra ei ! Ah, Miss Campbell, cu cît îl văd mai mult, cu atît găsesc mai sublim acest ocean ! „Ocean ! Acest cuvînt spune tot ! Este nesfîrșitul ! Acoperă adîncimi ce nu pot fi cercetate, cîmpii fără margini și alături de care ale noastre sînt pustii !" a spus Darwin. Ce sînt, față de el, cele mai vaste continente ? Simple insule pe care le înconjoară apele lui ! Acoperă patru cincimi din glob ! Printr-un fel de neîntreruptă circulație — ca o creatură vie a cărei inimă ar bate la Ecuator — se hrănește cu propriii lui aburi, cu care alimentează și izvoarele, aburi care se întorc apoi la el prin fluvii, sau pe care și-i ia înapoi direct, din ploile dăruite tot de el ! Da ! Oceanul este infinitul, infinitul care nu se vede, dar care se simte, așa cum spune un poet, infinit ca spațiul pe care îl reflectă în apele sale !

— Îmi place să vă aud vorbind cu atîta entuziasm, domnule Sinclair, răspunse Miss Campbell, și acest entuziasm îl împărtășesc ! Da ! Iubesc oceanul, așa cum și dumneavoastră îl puteți iubi !

— Și nu v-ați teme să-i înfruntați primejdiile ? o întrebă Olivier Sinclair.

— Nu, în adevăr, nu mi-ar fi frică ! Poți să te temi de ceea ce admiri ?

— Ați fi fost o călătoare îndrăzneață ?

— Poate, domnule Sinclair, răspunse Miss Campbell. În orice caz, din toate povestirile de călătorii citite, le prefer pe acelea care au avut ca țintă descoperirea mărilor îndepărtate. De cîte ori nu le-am parcurs cu marii navigatori ! De cîte ori nu m-am avîntat în acest adînc necunoscut — este adevărat, numai cu gîndul ; dar nu cunosc nimic mai de invidiat decît destinul eroilor care au săvîrșit lucruri atît de mari !

— Da, Miss Campbell, în istoria omenirii, ce poate fi mai frumos decît aceste descoperiri ! Să traversezi pentru prima dată Atlanticul cu Columb, Pacificul cu Magellan, mările polare cu Parry, Franklin, d'Urville și atîția alții, ce visuri ! Nu pot să văd o corabie, vas de război, vas de comerț sau o simplă șalupă de pescuit fără ca întreaga mea ființă să nu se îmbarce la bordul său ! Cred că sînt făcut ca să fiu marinar și dacă nu am îmbrățișat această carieră din copilărie, o regret în fiecare zi !

— Dar cel puțin ați călătorit pe mare ? întrebă Miss Campbell.

— Atît cît am putut, răspunse Olivier Sinclair ! Am cutreierat un pic Marea Mediterană, de la Gibraltar pînă la porturile Orientului, puţin Atlanticul pînă la America de Nord, apoi mările septentrionale ale Europei, şi cunosc toate aceste ape pe care natura le-a dăruit din belşug Angliei şi Scoţiei...

— Sînt atît de minunate, domnule Sinclair !

— Da, Miss Campbell, şi nu cunosc nimic ce s-ar putea compara cu meleagurile Hebridelor pe care ne poartă acest steamer ! Este un adevărat arhipelag, cu un cer mai puţin albastru decît acela al Orientului, dar cu mai multă poezie, poate, în înfăţişarea stîncilor sale sălbatice şi a orizonturilor sale înceţoşate. Arhipelagul grec a dat naştere unei întregi lumi de zei şi zeiţe. Fie ! Dar veţi observa că erau divinităţi foarte burgheze, foarte pozitive, înzestrate mai ales cu o viaţă materială, făcînd şi micile lor afaceri şi ţinîndu-şi contabilitatea cheltuielilor. După părerea mea, Olimpul era ca un salon cu oaspeţi mai mult sau mai puţin aleşi, unde se întîlneau zeii care semănau cam prea mult cu oamenii ale căror slăbiciuni le împărtăşeau ! Nu acelaşi lucru se întîmplă cu Hebridele noastre. Aici este lăcaşul fiinţelor supranaturale ! Zeităţile scandinave, imateriale, eterate, sînt duhuri nu trupuri ! Odin, Ossian, Fingal — tot acest stol de poetice fantome ieşite din cărţile înţeleptelor Saga ! Cît de frumoase sînt aceste chipuri a căror apariţie în mijlocul negurii mărilor arctice, prin zăpezile regiunilor hiperboreene, amintirea noastră le poate evoca ! Iată un Olimp într-altfel divin decît Olimpul grec. Acesta nu are nimic pămîntesc şi dacă ar trebui să-i hotărăşti un loc demn de oaspeţii săi, ar fi în mările noastre Hebride ! Da, Miss Campbell, aici chiar m-aş duce să slăvesc divinităţile noastre şi, ca un autentic copil al acestei antice Caledonii, nu aş schimba arhipelagul nostru, cu cele două sute de insule ale sale, cu cerul lui încărcat de nori, cu mareele lui impresionante, încălzite de curentul Gulf-Stream, pentru toate arhipelagurile mărilor din Orient !

— Şi este cu adevărat al nostru, al scoţienilor de la munte ! răspunse Miss Campbell, cu totul înflăcărată de arzătoarele cuvinte ale tînărului său tovarăş, al nostru, al scoţienilor din comitatul Argyle ! Ah, domnule Sinclair, ca şi dumneavoastră, sînt o pasionată a arhipelagului nostru caledonian. Este minunat, chiar şi cînd îşi dezlănţuie mînia.

— Este în adevăr sublim, răspunse Olivier Sinclair. Nimic nu opreşte violenţa vijeliilor care năvălesc aici după un parcurs de trei mii de mile ! Coasta scoţiană este exact în faţa coastei americane. Dacă acolo, de cealaltă parte a Atlanticului, se stîrnesc ma-

rile furtuni ale oceanului, aici se dezlănţuie primele asalturi ale valurilor şi vînturilor ce se reped asupra Europei occidentale ! Dar ce putere au ele împotriva Hebridelor noastre — mai îndrăzneţe decît acel om despre care vorbeşte Livingstone, care nu se temea de lei, dar căruia îi era frică de ocean — aceste insule solide pe temelia lor de granit, bătîndu-şi joc de violenţa uraganului şi a mării !...

— Marea ! O combinaţie chimică de hidrogen şi oxigen, cu doi şi jumătate la sută de clorură de sodiu ! În adevăr, nimic mai frumos decît furiile clorurii de sodiu !

Miss Campbell şi Olivier, auzind aceste cuvinte evident spuse la adresa lor şi ca un răspuns la entuziasmul lor, se întoarseră.

Aristobulus Ursiclos era acolo, pe pasarelă.

Inoportunul nu rezistase dorinţei de a părăsi Obanul în acelaşi timp cu Miss Campbell, ştiind că Olivier Sinclair o întovărăşea la Iona. Aşa că, îmbrăcat înaintea lor, după ce stătuse tot timpul călătoriei în salonul *Pioneer*-ului, se urcase pe punte cînd se apropiaseră de insulă.

Furiile clorurii de sodiu ! Ce cumplită lovitură de pumn dată visului lui Olivier Sinclair şi al lui Miss Campbell.

Capitolul XIV

VIAŢA PE IONA

În acest timp, Iona — pe vechiul său nume Insula Valurilor, înălţîndu-şi Colina Mănăstirii la o altitudine care nu depăşeşte patru sute de picioare deasupra nivelului mării — apărea din ce în ce mai mult şi steamerul se apropia de ea rapid.

Către prînz, *Pioneer* acostă de-a lungul unui mic stăvilar făcut din stînci abia cioplite, înverzite cu totul de ape. Călătorii coborîră, unii — cei mai mulţi — pentru a pleca din nou peste o oră şi să se întoarcă la Oban prin strîmtoarea Mull, ceilalţi — mai puţini şi ştim care — cu intenţia de a rămîne la Iona.

Insula nu are port propriu-zis. Un chei de piatră apără de valurile din larg unul din golfuleţe. Nimic altceva. Acolo se adăpostesc, pe timpul verii, cîteva iahturi de plăcere şi şalupe de pescuit care exploatează aceste locuri.

Miss Campbell şi tovarăşii săi, lăsîndu-i pe turişti în voia unui program care-i obligă să vadă insula în două ore, se îndeletniciră cu căutarea unei locuinţe convenabile.

Nu trebuiau să se aştepte ca la Iona să găsească confortul staţiunilor balneare bogate din Regatul-Unit.

În adevăr, Iona nu măsoară mai mult de trei mile în lungime, pe o lărgime de o milă, şi numără abia cinci sute de locuitori. Ducele Argyle, căreia îi aparţine, nu are de pe urma ei decît un venit de cîteva sute de livre. Acolo nu-i nici un oraş propriu-zis, nici măcar un orăşel, nici chiar un sat. Cîteva case răzleţe, cele mai multe simple cocioabe, pitoreşti, dacă vrei, dar rudimentare, aproape toate fără ferestre, cu lumina venind numai pe uşă, fără vatră, cu o spărtură în acoperiş, neavînd decît pereţi de paie şi pietre de pe malul mării, acoperişuri de trestie şi buruieni împletite cu fire groase de plante marine.

Cine ar fi putut să creadă, cu toate acestea, că Iona a fost leagănul religiei druizilor, în primele timpuri ale istoriei scandinave ? Cine şi-ar fi închipuit că după ei, în secolul al şaselea, sfîntul Columban-irlandezul, al cărui nume de asemeni îl poartă, avea să întemeieze aici, pentru a propovădui noua religie, prima mănăstire din toată Scoţia, călugării din Cluny venind să o locuiască pînă la reformă ! Unde să cauţi acum imensele clădiri de odinioară, ca seminarul episcopilor şi al marilor preoţi ai Regatului-Unit ? Unde să mai găseşti, în mijlocul ruinelor, biblioteca bogată în documente ale trecutului, în manuscrise despre istoria romană, la care veneau să se adape cu folos erudiţii epocii ? Nu ! Acum, acolo unde luase naştere civilizaţia care avea să schimbe atît de adînc nordul Europei, nu mai era nimic decît ruine. Din Saint-Columban de altădată nu rămase decît Iona de astăzi, cu cîţiva ţărani aspri care cu greu smulg pămîntului ei nisipos o recoltă slabă de orz, cartofi şi grîu, cu puţinii pescari ale căror şalupe îi hrănesc cu peştele din apele micilor Hebride !

— Miss Campbell, spuse cu dispreţ Aristobulus Ursiclos, după ce aruncase doar o singură privire în jurul lui, găsiţi că asta se poate compara cu Oban ?

— E mai bine aici ! răspunse Miss Campbell, cu toate că, fără îndoială, gîndea că acum o să fie un locuitor nedorit pe insulă.

În acest timp, în lipsa unui cazinou sau hotel, fraţii Melvill descoperiră un fel de han, aproape onorabil, unde trag turiştii care nu se mulţumesc numai cu răgazul pe care li-l dă vaporul ca să viziteze ruinele druidice şi creştine din Iona. Putură deci să se instaleze chiar în aceeaşi zi la *Armele lui Duncan,* în timp ce Olivier Sinclair şi Aristobulus Ursiclos îşi găsiră, de bine de rău, adăpost, fiecare într-o cabană de pescar.

Dar starea sufletească a lui Miss Campbell era de aşa natură încît, în micuţa ei cameră, în faţa ferestrei deschise la vest spre mare, se simţea tot atît de bine ca şi pe terasa înaltă a turnului din Helensburgh şi cu siguranţă mai bine decît în salonul *Caledonian-Hotelului*. De acolo orizontul se desfăşura în faţa ochilor fără ca vreo insuliţă să întrerupă linia rotundă a acestuia şi cu puţină imaginaţie ar fi putut vedea, la trei mile de acolo, de cealaltă parte a Atlanticului, coasta americană. Cu adevărat, soarele avea acolo o minunată scenă pentru a apune în toată splendoarea lui !

Viaţa în comun se organiză deci uşor şi simplu. Mesele le luau împreună în sala scundă a hanului. Conform vechii tradiţii, doamna Bess şi Partridge se aşezau la masa stăpînilor lor. S-ar putea ca Aristobulus Ursiclos să se fi arătat oarecum surprins, dar Olivier Sinclair nu avu nimic de spus. Îi îndrăgise pe cei doi servitori care, la rîndul lor, îl iubeau.

Abia atunci întreaga familie trăi viaţa scoţiană de altădată în toată simplitatea ei. După plimbările pe insulă, după discuţiile despre trecutele vremuri, în care Aristobulus Ursiclos nu pierdea niciodată prilejul să arunce nepotrivit nota modernă, se întîlneau la prînz şi la cina de la opt seara. Apoi venea apusul soarelui pe care Miss Campbell, chiar dacă cerul era acoperit, tot îl cerceta. Cine ştie ! Se putea ivi în zona de jos a norilor o spărtură, o mică deschizătură, un gol, ceva care să lase să treacă ultima rază !

Şi ce mese ! Cel mai caledonian dintre comesenii lui Walter Scott, la un dineu dat la Fergus Mac-Gregor, la un supeu dat de Olduck Anticarul, nu ar fi găsit nimic de zis la vederea mîncărurilor pregătite după moda bătrînei Scoţii. Doamna Bess şi Partridge, întorşi cu un secol în urmă, se simţeau fericiţi ca şi cînd ar fi trăit pe timpul strămoşilor lor. Fratele Sam şi fratele Sib savurau cu evidentă plăcere combinaţiile culinare obişnuite odinioară în familia Melvill.

iată şi replicile care se făceau auzite în sala scundă transformată în sufragerie.

— Mai dă-mi din acest „cakes" făcut cu făină de ovăz, mult mai gustos decît prăjiturile untoase din Glasgow !

— Ia puţin din acest „sowens", cu care muntenii din Highland se mai desfată şi astăzi !

— Mai dă-mi din acest „haggis" pe care marele nostru poet Burns l-a cîntat cum se cuvine în versurile sale ca pe cel dintîi, cel mai bun, cel mai autentic pudding dintre puddingurile scoţiene !

— Încă puţin din acest „cockylecky“ ! Dacă cocoşul este puţin cam tare, garnitura de praz este excelentă !

— Şi pentru a treia oară din acest „hotchpotch“, mult mai reuşit ca orice altă supă a bucătăresei din Helensburgh !

Ah, se mînca bine la *Armele lui Duncan,* cu condiţia de a te aproviziona la fiecare două zile din cămările steamerilor care circulă pe ruta micilor Hebride ! Şi se şi bea bine !

Trebuia să-i vezi pe fraţii Melvill, cu paharul în mînă, urîndu-şi sănătate şi ciocnind cu acele căni mari în care încap nu mai puţin de patru căni englezeşti şi în care albea spuma „usquebangh“-ului, berea autohtonă prin excelenţă, sau cel mai bun „hummok“ special fabricat pentru ei. Şi whisky-ul extras din orz, a cărui fermentare pare să se continue încă în stomacurile băutorilor ! Şi dacă berea tare ar fi lipsit, nu s-ar fi mulţumit ei cu simpla „mum“ din grîu obişnuit, fie chiar şi cu acel „two-penny“ pe care îl puteai oricînd face mai plăcut cu un păhăruţ de gin ? În adevăr, nici nu se gîndeau să regrete sherry-ul sau porto-ul din pivniţele de la Helensburgh şi Glasgow.

Dacă Aristobulus Ursiclos, obişnuit cu confortul modern, nu obosea plîngîndu-se mai mult decît se cuvenea, nimeni nu lua în seamă plîngerile sale.

Dacă timpul i se părea prea lung pe această insulă, pentru ceilalţi trecea repede şi Miss Campbell nu se mai supăra pe norii care înceţoşau în fiecare seară orizontul.

Desigur, Iona nu era mare, dar cui îi place să se plimbe în aer liber îi trebuie oare spaţii atît de vaste ? Imensităţile unui parc regal nu pot ele să încapă într-un petic de grădină ? Se plimbau, deci. Olivier Sinclair schiţa ici, colo cîteva peisaje. Miss Campbell îl privea pictînd şi aşa trecea timpul. Zilele de 26, 27, 28, 29 august trecură fără o clipă de plictiseală. Această viaţă aspră se potrivea cu această insulă sălbatică, ale cărei stînci pustii erau izbite fără încetare de mare.

Miss Campbell, bucuroasă de a fi scăpat de lumea curioasă, vorbăreaţă, inchizitorială a staţiunilor balneare, ieşea, aşa cum ar fi făcut-o în parcul de la Helensburgh, în „rokelay“ care o învăluia ca o pelerină, pe cap numai cu un „snod“, acea panglică trecută prin păr care stă atît de bine tinerelor scoţiene. Olivier Sinclair nu se sătura să admire graţia, farmecul făpturii ei, acea atracţie avînd asupra lui un efect de care, de altfel, îşi dădea foarte bine seama. Adeseori rătăceau amîndoi, vorbind, privind, visînd, pînă la marginea cea mai îndepărtată a ţărmului şi călcau în picioare ultimele plante marine aduse de valurile mării. La

apariţia lor, îşi luau zborul pe rînd cîrduri de scufundători scoţieni, acei „tamnie-nories" a căror singurătate o tulburau, acei „pictarnies" în căutare de mici peştişori aduşi de vîltoarea talazurilor izbite de stîncă şi acei nebuni de „bassani", păsări cu penele negre, cu vîrful aripilor albe, cu capul şi gîtul galben, care reprezintă mai ales clasa palmipedelor în ornitologia Hebridelor.

Apoi, la venirea serii, după apusul soarelui pe care unele ceţuri îl voalau mereu, ce fermecător era pentru Miss Campbell şi ai săi să petreacă împreună, pe vreo plajă pustie, primele ore ale nopţii ! Stelele se înălţau la orizont şi odată cu ele reveneau în amintire poemele lui Ossian.

În mijlocul tăcerii adînci, Miss Campbell şi Olivier Sinclair îi auzeau pe cei doi fraţi recitînd, cînd unul, cînd celălalt, strofele bătrînului bard, nefericitul fiu al lui Fingal. [1]

Stea, tovarăşă a nopţii, care te iveşti strălucitoare din norii apusului şi care îţi porţi paşii tăi maiestuoşi pe albastrul firmamentului, ce priveşti tu pe cîmpie ?

Vînturile vijelioase ale zilei tac ; valurile potolite se tîrăsc la picioarele stîncii ; musculiţele de seară, purtate iute pe aripile lor uşoare, umplu cu bîzîitul lor tăcerea cerurilor.

Strălucitoare stea, ce priveşti tu pe cîmpie ? Dar te văd coborînd surîzătoare la marginea zării. Adio, adio, tăcută stea !

Apoi fratele Sam şi fratele Sib tăceau şi toţi se întorceau în odăiţele de la han.

În acest timp, oricît de puţin clarvăzători ar fi fost fraţii Melvill, îşi dădeau bine seama că Aristobulus Ursiclos pierdea exact ceea ce Olivier Sinclair cîştiga în sufletul lui Miss Campbell. Cei doi tineri se ocoleau cît puteau. Aşa că, nu fără greutate, unchii se străduiau să reunească această mică societate, să provoace o apropiere, chiar cu riscul unei glume din partea lui Miss Campbell. Da, ei ar fi fost fericiţi de a-i vedea pe Ursiclos şi Sinclair căutîndu-se în loc să se evite, în loc să păstreze o rezervă dispreţuitoare unul faţă de celălalt. Îşi închipuiau oare că toţi oamenii sînt fraţi în felul în care erau ei ?

În sfîrşit, manevrară atît de iscusit, încît la 30 august fu convenit că vor merge împreună să viziteze ruinele bisericii, ale mănăstirii

---

[1] Această poezie a fost refăcută de Alfred de Musset, în evocarea atît de cunoscută :

Palidă stea a serii, depărtată solie
Ivindu-şi fruntea albă din văluri de amurg
Ce priveşti tu pe cîmpie ? (n.a.)

şi cimitirului, situate la nord-est şi la sud de Colina Mănăstirii. Această plimbare, care turiştilor le ia numai două ore, noii oaspeţi ai insulei Iona nu o făcuseră încă. Era în asta o lipsă de respect faţă de umbrele legendare ale acelor călugări sihaştri care locuiseră odată în colibele de pe litoral, o mare lipsă de atenţie faţă de aceşti mari morţi de familie regală, de la Fergus al II-lea [1] pînă la Macbeth. [2]

Capitolul XV

RUINELE DIN IONA

În acea zi, deci, Miss Campbell, fraţii Melvill şi cei doi tineri plecară după-masă. Era o frumoasă zi de toamnă. În fiecare clipă cîteva licăriri de lumină se strecurau prin spărtura norilor prea puţin groşi. Sub această mereu schimbătoare lumină, ruinele care încununează această parte a insulei, stîncile litoralului, fericit grupate, casele răzleţe pe terenul accidentat al Ionei, marea uşor brăzdată în depărtare de mîngîierile unei brize plăcute, toate păreau să-şi schimbe aspectul puţin trist şi să pară, sub mîngîierea soarelui, mai vesele.

Nu era o zi cu vizitatori. Steamerul debarcase în ajun vreo cincizeci ; avea să debarce, fără îndoială, tot atîţia a doua zi ; dar astăzi insula Iona aparţinea toată noilor ei locuitori. Ruinele vor fi deci cu totul pustii, cînd cei ce se plimbau vor sosi acolo.

Drumul fu vesel. Buna dispoziţie a fratelui Sam şi a fratelui Sib îi molipsise pe tovarăşii lor. Discutau, se duceau, veneau, se îndepărtau pe micile cărărui aspre între zidurile joase de piatră. Totul era cum nu se poate mai bine cînd se opriră mai întîi în faţa Calvarului lui Mac-Lean. Acest frumos monolit de granit roşu, înalt de patrusprezece picioare, care domină şoseaua Main-Street, este singura rămăşiţă din cele trei sute şasezeci de cruci care acoperiseră insula pînă în epoca Reformei, către mijlocul celui de al XVI-lea secol.

Olivier Sinclair, pe bună dreptate, vru să facă o schiţă a acestui monument bine meşterit şi impresionant în mijlocul unei cîmpii cu iarbă cenuşie.

---

[1] Fergus — nume al regilor Scoţiei din secolele IV, V şi VIII, despre a căror viaţă nu se ştia nimic precis. Fergus Mor cu ceata sa se stabili la sfîrşitul sec. V la Argyle şi întemeie regatul Dalriada.

[2] Macbeth — rege al Scoţiei (1040—1058).

Miss Campbell, fraţii Melvill şi el se grupară deci cam la cincizeci de paşi de monument, pentru a avea o privire de ansamblu. Olivier Sinclair se aşeză pe colţul unui mic zid şi începu să deseneze primele planuri de perspectivă ale terenului pe care se înălţa crucea lui Mac-Lean.

Cîteva minute mai tîrziu, li se păru tuturor că o formă omenească încearcă să urce primele pietre de la baza acestui monument.

— Bine, dar ce caută acest intrus aici ? spuse Olivier. Dacă cel puţin ar fi îmbrăcat ca un călugăr nu ar distona şi aş putea să-l prosternez la picioarele acestei cruci vechi !

— Este un simplu curios care desigur o să vă stingherească, domnule Sinclair, răspunse Miss Campbell.

— Dar nu este cumva Aristobulus Ursiclos, care ne-a luat-o înainte ? spuse fratele Sam.

— Este chiar el ! adăugă fratele Sib.

În adevăr, Aristobulus Ursiclos era. Se urcase pe postamentul crucii în care lovea cu un ciocan.

Miss Campbell, indignată de această lipsă de simţire a mineralogului, se şi îndreptă către el :

— Ce faceţi acolo, domnule ? întrebă ea.

— Precum vedeţi, Miss Campbell, răspunse Aristobulus Ursiclos, caut să desprind o bucată din acest granit.

— Dar la ce folosesc aceste manii ? Credeam că timpurile iconoclaştilor au trecut !

— Nu sînt deloc un iconoclast, răspunse Aristobulus Ursiclos. dar sînt geolog şi, ca atare, vreau să ştiu care este natura acestei pietre.

O violentă lovitură de ciocan puse capăt operei de distrugere : o piatră de la temelia monumentului se rostogoli la pămînt. Aristobulus Ursiclos o ridică de jos şi, dublînd puterea optică a ochelarilor săi cu o lupă groasă de naturalist pe care o scoase din teaca sa, şi-o apropie de nas.

— Este tocmai ce gîndeam ! spuse el. Iată un granit roşu, cu un grăunte foarte dens, foarte rezistent, care trebuie că a fost extras din insuliţa Călugăriţelor. În totul asemănător cu cel de care arhitecţii din secolul al XII-lea s-au folosit pentru a construi catedrala din Iona.

Şi Aristobulus Ursiclos nu pierdu o ocazie atît de binevenită pentru a se avînta într-o dizertaţie arheologică pe care fraţii Melvill — tocmai se apropiaseră şi ei — crezură că trebuie să o asculte.

Miss Campbell, fără să se sinchisească de el, se apropie de Olivier Sinclair şi cînd desenul fu terminat, se regăsiră cu toţii în tinda catedralei.

Acest monument este un edificiu complex, format din două biserici legate una de alta, ale căror pereţi groşi ca zidurile de cetate, ale căror stîlpi solizi ca stîncile au înfruntat asprimile acestui climat de treisprezece sute de ani.

Timp de cîteva minute vizitatorii se plimbară în prima biserică, romană prin arcul bolţilor sale şi curba arcadelor, apoi în cea de a doua, edificiu gotic din secolul al XII-lea, formînd partea de la uşa principală pînă la cor a bisericii şi partea care desparte naosul de cor. Treceau astfel, prin aceste ruine, de la o epocă la alta, călcînd pe marile dale pătrate, ale căror încheieturi lăsau să răzbească pămîntul. Aici erau lespezile mormintelor, dincolo, cîteva pietre funerare cu chipuri sculptate pe ele, îngrămădite într-un colţ, părînd că aşteaptă pomana trecătorului.

Tot acest ansamblu, masiv, sever, tăcut, respira poezia timpurilor trecute. Miss Campbell, Olivier Sinclair şi fraţii Melvill, neobservînd că preasavantul lor tovarăş rămînea în urmă, pătrunseră atunci sub apăsătoarea boltă a turnului pătrat — boltă care altădată domina portalul primei biserici şi se înălţa, mai tîrziu, la punctul de intersecţie dintre cele două edificii.

La un moment dat, pe pavajul sonor răsunară paşi atenţi, măsuraţi. S-ar fi putut crede că o statuie de piatră, însufleţită de vreun duh, mergea greoi, ca şi Comandorul în salonul lui Don Juan.

Era Aristobulus Ursiclos care, cu pasul său ca unitate de măsură, verifica dimensiunile catedralei :

— O sută şaizeci picioare de la est la vest, spuse el în clipa în care intră în cea de a doua biserică, notîndu-şi această cifră în carnet.

— Ah ! Dumneavoastră sînteţi, domnule Ursiclos ! spuse ironic Miss Campbell. După mineralog, geometrul ?

— Şi numai şaptezeci de picioare la încrucişarea care desparte naosul de cor, răspunse Aristobulus Ursiclos.

— Şi cîte şchioape ? întrebă Olivier Sinclair.

Aristobulus Ursiclos îl privi pe Olivier Sinclair ca cineva care nu ştie dacă trebuie să se supere sau nu. Dar fraţii Melvill, intervenind la momentul potrivit, îi chemară pe Miss Campbell şi pe cei doi tineri să viziteze mănăstirea.

Acest edificiu nu oferea decît rămăşiţe de nerecunoscut, cu toate că supravieţuise degradărilor Reformei. După această epocă,

servise chiar de comunitate unor călugărițe cu grad eclesiastic, ale căror venituri aparțineau ordinului Sfîntului Augustin, cărora Statul le dădu azil aici. Acum nu mai erau decît niște jalnice ruine ale unei mănăstiri devastată de furtuni, care nu mai avea nici bolți, nici stîlpi romani pentru a putea rezista fără stricăciuni intemperiilor unui climat nordic.

Cu toate acestea, vizitatorii, după ce exploraseră ceea ce rămăsese din această mănăstire atît de înfloritoare altădată, putură încă să admire capela mai bine păstrată, ale cărei dimensiuni Aristobulus Ursiclos crezu de cuviință că nu trebuie să le mai măsoare. Acestei capele, mai puțin veche sau mai solidă decît sălile de mese sau schiturile mănăstirii, îi lipsea numai acoperișul ; dar corul, care a rămas aproape intact, este o operă de arhitectură foarte apreciată de anticari.

Mormîntul celei care a fost ultima stareță a comunității se înalță în partea de vest. Pe lespedea sa de marmură neagră apare un chip de fecioară sculptat între doi îngeri și deasupra o madonă ținîndu-l pe copilul Isus în brațe.

— La fel cu „Madona șezînd" și „Madona de la capela Sixtină", singurele madone ale lui Rafael care nu-și pleacă pleoapele; și asta privește și se pare că ochii ei zîmbesc !

Această remarcă, foarte potrivit făcută de Miss Campbell, avu însă ca rezultat apariția pe buzele lui Aristobulus Ursiclos a unei strîmbături destul de ironice.

— Unde ați auzit dumneavoastră, Miss Campbell, spuse el, că vreodată ochii pot zîmbi ?

S-ar putea ca Miss Campbell să fi avut dorința să-i răspundă că în orice caz nu, privindu-l, ai ei vor avea vreodată această expresie, dar tăcu.

— Este o greșeală în general răspîndită, reluă Aristobulus Ursiclos, ca și cînd ar fi vorbit de la catedră, să se vorbească de ochi care zîmbesc. Aceste organe ale văzului sînt precis lipsite de orice expresie, așa cum ne învață oculistica. De exemplu : puneți o mască pe un chip, priviți ochii prin această mască și vă desfid să recunoașteți dacă acest chip este vesel, trist sau mînios.

— Ah, într-adevăr ? răspunse fratele Sam, pe care păru că îl interesează această mică lecție.

— Nu știam asta, adăugă fratele Sib.

— Cu toate acestea așa este, adăugă Aristobulus Ursiclos, și, dacă aș avea o mască...

Dar uluitorul tînăr nu avea o mască şi experienţa nu putu fi făcută în aşa fel încît să se îndepărteze orice îndoială în această privinţă.

În plus, Miss Campbell şi Olivier Sinclair părăsiseră schitul şi se îndreptau către cimitirul din Iona.

Această parte poartă numele de „Racla cu moaşte din Oban", în amintirea acelui tovarăş al sfîntului Columban căruia i se datorează zidirea capelei. Ruinele ei se înalţă în mijlocul acestui cîmp al morţilor.

Este o aşezare ciudată acest teren presărat cu pietre funerare, unde dorm patruzeci şi opt de regi scoţieni, opt viceregi ai Hebridelor, patru viceregi ai Irlandei şi un rege al Franţei, al cărui nume s-a pierdut, ca şi acela al unui şef din timpurile preistorice. Înconjurat de lungul său grilaj de fier, pavat cu dale juxtapuse, s-ar spune că este un fel de „cîmp Karnac", [1] ale cărui pietre ar fi funerare şi nu stînci druidice.

Între ele, culcată pe un aşternut verde, este aşezată statuia regelui Scoţiei, acel Duncan ilustrat de sumbra tragedie a lui Macbeth. Dintre aceste pietre, unele poartă doar ornamente cu un desen geometric ; celelalte, sculptate în reliefuri, reprezintă cîţiva din acei sălbatici regi celtici, întinşi acolo cu o rigiditate de cadavru.

Ce de amintiri rătăcesc pe deasupra acestei necropole din Iona ! Ce salt trebuia să facă imaginaţia în trecut, răscolind pămîntul acestui Saint-Denis [2] ale Hebridelor !

Şi cum să uiţi acea strofă a lui Ossian care pare să-i fi fost inspirată chiar de aceste locuri ?

Străine, calci aici pe pămînt acoperit cu eroi. Cîntă cîteodată gloria acestor morţi vestiţi. Umbrele lor uşoare să vină să se bucure în jurul tău !

Miss Campbell şi tovarăşii săi priveau în tăcere. Nu aveau de suportat plictiseala unui ghid autorizat, care să pună în discuţie pentru cîţiva turişti incertitudinile unei istorii atît de îndepărtate.

Li se părea că-i văd pe aceşti descendenţi ai lordului insulei, Angus Og, tovarăşul lui Robert Bruce, fratele de arme al acestui erou care a luptat pentru independenţa ţării sale.

— Mi-ar plăcea să vin aci pe înserate, spuse Miss Campbell. Mi se pare că ar fi un ceas mai potrivit pentru trezirea acestor

---

[1] Karnac — Celebrul Templu al lui Amon, din Egipt. Karnac — oraş ridicat pe ruinele Thebei, în Egipt.

[2] Saint-Denis — monument din Paris, ridicat în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea.

amintiri. Aş vedea aducîndu-se trupul nefericitului Duncan. Aş auzi cuvintele groparilor, aşezîndu-l în pămîntul sfinţit al strămoşilor lui. În adevăr, domnule Sinclair, nu ar fi momentul cel mai potrivit pentru a evoca spiriduşii care păzesc cimitirul regal ?

— Desigur, Miss Campbell, şi cred că la chemarea dumneavoastră nu ar refuza să se arate.

— Cum, Miss Campbell, dumneavoastră credeţi în spiriduşi ? exclamă Aristobulus Ursiclos.

— Cred, domnule, ca o adevărată scoţiană ce sînt, răspunse Miss Campbell.

— Dar, în realitate, dumneavoastră ştiţi bine că asta este o închipuire, că nimic din tot acest fantastic nu există !

— Şi dacă-mi place să cred ! răspunse Miss Campbell enervată de această inoportună contrazicere. Dacă îmi place să cred în „brownie" domestici care păzesc lucrurile din casă, în vrăjitoare ale căror descîntece se fac declamînd versuri runice, în Valkyrii, aceste fecioare fatale ale mitologiei scandinave care iau cu ele pe războinicii căzuţi în bătălii ; în acele zîne familiare, cîntate de obicei de poetul nostru Burns în versuri nemuritoare, pe care un adevărat fiu al scoţienilor din Highlands nu ar putea să le uite :

În această noapte zînele dansează pe Cassilis Dawnan's sau se îndreaptă către Golzean, în palida lumină a lunii, pentru a se duce să se piardă apoi în Coves, în mijlocul stîncilor şi pîraielor !

— Eh, Miss Campbell, reluă prostul încăpăţînat, vă închipuiţi deci că poeţii chiar cred în aceste visuri ale imaginaţiei lor !

— Sînt sigur, răspunse Olivier Sinclair, altfel poezia lor ar suna fals, ca orice operă care nu ia naştere dintr-o convingere adîncă.

— Şi dumneavoastră, domnule ? răspunse Aristobulus Ursiclos. Vă ştiam pictor, nu poet.

— Este acelaşi lucru, răspunse Miss Campbell. Arta nu este decît una singură, indiferent ce formă ia.

— Dar nu... nu !... Este inadmisibil, dumneavoastră nu puteţi crede în această mitologie a barzilor bătrîni, a căror minte tulburată evoca divinităţi închipuite !

— Ah, domnule Ursiclos, sări fratele Sam, nu vorbiţi astfel despre strămoşii noştri care au cîntat bătrîna noastră Scoţie !

— Şi binevoiţi a-i auzi, spuse fratele Sib, revenind la citatele din poemul lor favorit. *Îmi plac cîntecele barzilor. Îmi place să ascult povestirile din timpurile apuse. Sînt pentru mine ca şi liniştea dimineţii, şi răcoarea colinelor umezite de rouă...*

— *Cînd soarele nu mai aruncă pe povîrnişurile lor decît raze ostenite*, adăugă fratele Sam, *şi lacul este liniştit şi albăstrui în fundul vîlcelei !*

Fără îndoială, cei doi unchi ar fi continuat să se îmbete la nesfîrşit cu poezia ossianică, dacă Aristobulus Ursiclos nu i-ar fi întrerupt brusc, spunînd :

— Domnilor, aţi văzut dumneavoastră vreodată vreunul singur din aceste pretinse duhuri despre care vorbiţi cu atîta entuziasm ? Nu ! Şi pot fi văzuţi ? Nici pe-atît, nu-i aşa ?

— Vă înşelaţi, domnule, şi vă plîng că nu i-aţi văzut niciodată, reluă Miss Campbell, care nu i-ar fi cedat celui ce o contrazicea nici un fir de păr de al spiriduşilor săi. Sînt văzuţi apărînd în toţi munţii Scoţiei, alunecînd de-a lungul colinelor părăsite, înălţîndu-se din fundul văilor, fîlfîind pe suprafaţa lacurilor, zbenguindu-se în apele liniştite ale Hebridelor noastre, jucîndu-se în mijlocul furtunilor pe care le stîrneşte iarna boreală. Şi de pildă, această Rază Verde, pe care mă încăpăţînez să o urmăresc, nu ar putea fi eşarfa vreunei Valkyrii [1], ale cărei franjuri se tîrăsc în apele orizontului ?

— Ah, nu ! exclamă Aristobulus Ursiclos. Asta nu ! Şi am să vă spun ce este Raza dumneavoastră Verde.

— Nu-mi spuneţi ! exclamă Miss Campbell. Nu vreau să ştiu !

— Ba da, răspunse Aristobulus Ursiclos, cu totul enervat de discuţie.

— Vă interzic...

— O voi spune, totuşi, Miss Campbell. Această ultimă rază, pe care o aruncă soarele în clipa în care marginea superioară a discului său atinge orizontul, dacă este verde, poate înseamnă că, în clipa în care ea trece în stratul subţire de apă, împrumută culoarea acesteia.

— Tăceţi... domnule Ursiclos !

— În cazul în care acest verde nu urmează firesc roşul discului brusc dispărut, dar a cărui imagine a păstrat-o ochiul nostru fiindcă în optică verdele este o culoare complimentară !

— Ah, domnule, raţionamentele dumneavoastră fizice...

— Raţionamentele mele, Miss Campbell, sînt în acord cu natura lucrurilor, răspunse Aristobulus Ursiclos, şi tocmai mă pregătesc să public o comunicare cu acest subiect.

— Să plecăm, unchilor ! exclamă Miss Campbell, cu adevărat enervată. Cu explicaţiile sale, domnul Ursiclos va sfîrşi prin a-mi desfiinţa Raza Verde !

---

[1] Valkyrie — zeiţă din mitologia scandinavă.

Atunci interveni Olivier Sinclair :

— Cred că o comunicare a dumneavoastră, domnule, în legătură cu Raza Verde, ar fi cît se poate de ciudată ; dar permiteţi-mi să vă propun o alta asupra unui subiect mai interesant poate.

— Şi care, domnule ? întrebă Aristobulus Ursiclos, luînd o atitudine distantă şi bătăioasă.

— Ştiţi desigur, domnule, că unii savanţi au tratat ştiinţific această problemă, atît de palpitantă : Despre influenţa cozilor peştilor asupra valurilor mării.

— Eh, domnule...

— Ei, bine, domnule, iată o alta pe care o recomand cu deosebire savantelor dumneavoastră meditaţii : Despre influenţa instrumentelor de suflat asupra formării furtunilor.

Capitolul XVI

DOUĂ FOCURI DE PUŞCĂ

A doua zi şi în primele zile ale lui septembrie, nu-l mai revăzură pe Aristobulus Ursiclos. Să fi părăsit Iona cu vaporul turiştilor, după ce înţelesese că îşi pierdea timpul pe lîngă Miss Campbell ? Nimeni nu ar fi putut să o spună. În orice caz, bine făcea că nu se arăta. Îi inspira tinerei nu numai indiferenţă, ci chiar un fel de aversiune. Să răpească orice poezie razei sale, să-i materializeze visul, transformînd eşarfa unei Valkyrii într-un brutal fenomen optic ! Poate că i-ar fi iertat totul, în afară de asta.

Fraţilor Melvill nu li se permise nici măcar să se ducă să se intereseze ce se-ntîmplă cu Aristobulus Ursiclos.

De altfel, la ce bun ? Ce ar fi putut ei să-i spună şi ce mai sperau ei ? Mai puteau ei să se gîndească de acum înainte la căsătoria proiectată între două fiinţe atît de antipatice una alteia, despărţite de prăpastia care se sapă între proza vulgară şi poezia sublimă, unul cu mania sa de a reduce totul la formule ştiinţifice, celălalt netrăind decît pentru ideal, care dispreţuieşte cauzele şi se mulţumeşte cu impresiile? Cu toate acestea, Partridge, împins de doamna Bess, află că acest „tînăr savant bătrîn", aşa cum îl poreclise el, nu plecase încă şi că mai locuia în barca lui de pescar, unde îşi lua mesele de unul singur.

Important era în orice caz că Aristobulus Ursiclos nu se mai vedea. Adevărul este că, atunci cînd nu se închidea în casă, ocu-

pat fără îndoială cu vreo înaltă speculaţie ştiinţifică, pleca cu puşca la spinare pe ţărmul jos al litoralului şi acolo îşi potolea proasta dispoziţie în mijlocul unui adevărat măcel printre harle[1] negre şi pescăruşi nevinovaţi. Mai păstra el deci vreo speranţă ? Îşi spunea el oare că, odată satisfăcută fantezia Razei Verzi, Miss Campbell va reveni la sentimente mai bune ? Tot ce se putea, la urma urmei, ţinînd seama de felul ei de a fi.

Dar într-o zi avu o păţanie destul de neplăcută care, fără intervenţia pe cît de neaşteptată pe atît de generoasă a rivalului său, ar fi putut să se sfîrşească prost pentru el.

Era în după-amiaza zilei de 2 septembrie. Aristobulus Ursiclos se dusese să studieze stîncile care formau capul limbii de pămînt meridionale a Ionei. Una din aceste mase de granit, un „stack", îi atrase în special atenţia în asemenea măsură încît se hotărî să se caţăre în vîrful ei.

Or, era destul de imprudent să încerci, fiindcă stînca nu avea decît suprafeţe perfect netede şi pe care piciorul nu avea de ce să se sprijine. Cu toate acestea, Aristobulus Ursiclos nu vru să se facă de ruşine. Începu deci să se caţăre de-a lungul peretelui, ajutîndu-se de cîteva tufe de iarbă care creşteau ici-colo, şi putu să ajungă în sfîrşit, nu fără greutate, în vîrful acestui stack.

Odată sus, se dedică obişnuitei sale munci de mineralog. Dar cînd vru să coboare, fu mult mai greu. În adevăr, după ce cercetase cu grijă pe care parte a peretelui ar fi potrivit să se lase în jos, iată-l că-şi dădu drumul. În aceeaşi clipă piciorul îi alunecă, făcîndu-l să se rostogolească fără să se poată opri, şi ar fi căzut sigur în valurile mari care se izbeau de mal dacă la mijlocul căderii sale nu s-ar fi agăţat de o tulpină ruptă.

Aristobulus Ursiclos se afla deci într-o situaţie periculoasă şi în acelaşi timp ridiculă. Nu putea să urce, nu putea să coboare.

Trecu aşa un ceas şi nu se ştie ce s-ar fi întîmplat dacă Olivier Sinclair, cu uneltele lui de pictor în spate, nu ar fi trecut în acel moment pe acolo. Auzind strigăte, se opri. Cînd îl văzu pe Aristobulus Ursiclos agăţat la treizeci de picioare deasupra pămîntului, zbătîndu-se ca unul din acei omuleţi de răchită atîrnaţi în galantarul unei taverne, îi veni mai întîi să rîdă ; dar, aşa cum era de aşteptat, nu stătu nici o secundă pe gînduri şi, cu orice risc, încercă să-l scoată de acolo.

Nu era deloc uşor. Olivier Sinclair trebui să se urce mai întîi pînă în vîrful stack-ului, şi apoi să-l tragă din nou în sus pe cel

[1] Harle — specie de raţă sălbatică.

spînzurat, ca numai după aceea să-l ajute să coboare pe partea cealaltă.

— Domnule Sinclair, spuse Aristobulus Ursiclos îndată ce se află la loc sigur, am calculat greşit unghiul de înclinaţie pe care îl făcea acest perete cu verticala. De aici se trage alunecarea şi suspendarea...

— Domnule Ursiclos, răspunse Olivier Sinclair, sînt fericit că întîmplarea mi-a permis să vă vin în ajutor !

— Daţi-mi totuşi voie să vă mulţumesc...

— Nu-i nevoie, domnule. Şi dumneavoastră aţi fi făcut acelaşi lucru pentru mine.

— Fără îndoială !

— Ei bine, poate veţi avea prilejul !

Şi cei doi se despărţiră.

Olivier Sinclair nu crezu că trebuie să vorbească de acest incident care nu era deosebit de important. Cît despre Aristobulus Ursiclos, cu atît mai puţin : dar, în fond, cum ţinea mult la propria sa piele, îi era recunoscător rivalului său de a-l fi scos din acest impas.

Ei bine, şi faimoasa Rază ? Trebuie să fim de acord că se lăsa rugată deosebit de mult ! Cu toate acestea nu mai era timp de pierdut. Toamna nu avea să întîrzie să acopere cerul cu vălul ei de brumă. Atunci nu aveau să mai fie seri senine, seri cu care septembrie se arată atît de zgîrcit sub latitudinile ridicate. Nu vor mai fi nici orizonturi clare, care par mai curînd trase de compasul unui geometru decît de penelul unui artist. Vor trebui deci să renunţe la observarea acestui fenomen, cauza atîtor deplasări ? Vor fi nevoiţi să amîne cercetarea pînă la anul viitor, sau se vor încăpăţîna să-l urmărească sub alte ceruri ?

În adevăr, era un motiv de supărare atît pentru Miss Campbell, cît şi pentru Olivier Sinclair. Amîndoi, văzînd orizontul Hebridelor întunecat sub vaporii fluxului, se înfuriau foarte tare.

Aşa trecură primele patru zile din aceea ceţoasă lună septembrie.

În fiecare seară, Miss Campbell, Olivier Sinclair, fratele Sam, fratele Sib, doamna Bess şi Partridge, aşezaţi pe vreo stîncă scăldată de micile valuri ale mareei, asistau conştiincioşi la apusul soarelui pe minunatul fond de lumină, mai frumos fără îndoială decît dacă limpezimea cerului ar fi fost perfectă.

Un artist ar fi aplaudat aceste magnifice apoteoze care se desfăşurau la căderea zilei, în faţa acestei orbitoare game de culori schimbîndu-se de la un nor la altul, de la violetul zenitului pînă

la roşul de aur al zării, în faţa orbitoarei cascade a focului săltînd pe stînci aeriene ; dar aici stîncile erau nori şi aceşti nori, muşcînd discul solar, absorbeau, odată cu ultimele raze, şi pe aceea pe care în zadar o căutau ochii observatorilor.

Atunci, după amurgul astrului, se ridicau toţi dezamăgiţi, ca spectatorii unei feerii al cărei ultim efect nu a reuşit din vina unui maşinist ; apoi, pe drumul cel mai lung, se întorceau la hanul *Armele lui Duncan*.

— Pe mîine, spunea Miss Campbell.

— Pe mîine, răspundeau cei doi unchi. Avem o presimţire că mîine...

Şi în toate serile fraţii Melvill aveau o presimţire, care de fiecare dată sfîrşea printr-o decepţie.

Totuşi, ziua de 5 septembrie începu cu o dimineaţă superbă. Aburii răsăritului se topiră la căldura primelor raze de soare.

Barometrul, al cărui ac, de cîteva zile, mergea către timp frumos, mai urcă încă şi se opri la „frumos". Nu mai era atît de cald pentru ca cerul să fie îmbibat de acea abureală tremurătoare a arzătoarelor zile de vară. La nivelul mării atmosfera era tot atît de uscată ca şi pe un munte, la cîteva mii picioare altitudine, într-un aer rarefiat.

Ar fi imposibil să spunem cu cîtă nelinişte urmăriră toţi această zi. Inutil să încercăm a reda cu ce bătăi de inimă observau dacă nu cumva în spaţiu se înălţa vreun nor. Să descriem cu ce spaime, chiar, nu-şi desprindeau privirea de traiectoria soarelui, în drumul lui zilnic, ar depăşi cu totul puterile noastre.

Din fericire, dinspre uscat venea o briză uşoară, dar continuă. Care, trecînd peste munţii din est, alunecînd pe suprafaţa lungilor cîmpii din fund, nu se încărca cu acele umede molecule pe care le degajează vastele întinderi de apă şi care, odată cu seara, aduc şi vînturile din larg.

Dar cît de greu trecu această zi ! Miss Campbell nu-şi mai găsea locul. Înfruntînd arşiţa, se ducea de colo pînă colo, în timp ce Oliver Sinclair cutreiera înălţimile insulei, pentru a putea cerceta un orizont cît mai întins. Cei doi unchi goliră pe din două o întreagă tabacheră şi Partridge, ca şi cînd ar fi făcut de strajă, arăta ca un pîndar pus să supravegheze cîmpiile cereşti.

Se hotărîse că în acea zi se va cina la ora 5, tocmai pentru a fi mai devreme la postul de observaţie. Soarele nu avea să dispară decît la orele şase şi patruzeci şi nouă de minute şi aveau să aibă tot timpul să-l urmărească pînă la apusul lui.

— Cred că de data asta nu o să ne mai scape ! spuse fratele Sam frecîndu-şi mîinile.

— Şi eu cred, răspunse fratele Sib, care execută aceeaşi pantomimă.

Cu toate acestea, către orele trei traseră o spaimă. La est se înălţase, ca un mare puf de nor, un început de cumulus şi, împins de briza de pe pămînt, înainta spre ocean.

Miss Campbell fu cea care îl zări mai întîi. Nu îşi putu stăpîni o exclamaţie de dezamăgire.

— Este un singur nor, unul singur, şi nu avem de ce ne teme, spuse unul din unchi. O să se destrame repede.

— Sau o să se ducă mai repede decît soarele, răspunse Olivier Sinclair, şi o să dispară în spatele orizontului înaintea lui.

— Dar acest nor nu este cumva prevestitorul unei îngrămădiri de neguri ? întrebă Miss Campbell.

— Trebuie să vedem.

Şi Olivier Sinclair se duse alergînd la ruinele mănăstirii. De acolo îşi putu arunca privirea cît mai departe spre răsărit, pe deasupra munţilor Mull.

Aceştia se conturau cu o foarte mare precizie ; creasta lor semăna cu o linie tremurătoare, trasă cu creionul pe un fond de o perfectă albeaţă.

Nu era alt nor pe cer şi Ben More, clar profilat la trei mii de picioare deasupra nivelului mării, nu avea nici o cuşmă de negură.

După o jumătate de oră, Olivier Sinclair se întoarse şi cu cîteva cuvinte îi linişti. Acest nor nu era decît un copil pierdut în spaţiu ; nu va găsi nici măcar cu ce să se hrănească în această atmosferă uscată şi pe drum va pieri de inaniţie.

În acest timp puful albicios înainta către zenit. Spre marea neplăcere a tuturor, urma drumul soarelui de care se apropia împins de briză. Alunecînd prin spaţiu în vîrtejul curenţilor de aer, i se schimbă profilul. Din forma unui cap de cîine pe care o avea la început, o luă pe aceea a unui peşte, a unui calcan uriaş ; apoi se rotunji ca o minge, întunecată la mijloc, strălucitoare pe margini, şi în acest moment atinse discul solar.

Miss Campbell îşi întinse braţele către cer lăsînd să-i scape un strigăt.

Ascuns în spatele acestui ecran de vapori, astrul strălucitor nu mai trimitea insulei nici una din razele sale.

Iona, plasată în afara zonei de împrăştiere a razelor luminoase, fu învăluită într-o mare umbră. Dar în curînd această mare umbră se deplasă. Soarele reapăru în toată strălucirea lui. Norul

coborî către orizont. Nici nu ajunse să-l atingă ; o jumătate de oră mai tîrziu, dispărea ca şi cînd ar fi fost sorbit de cer.

— În sfîrşit, iată-l împrăştiat, strigă tînăra, şi măcar de nu ar urma altul.

— Nu, fiţi liniştită, Miss Campbell, răspunse Olivier Sinclair, dacă acest nor a dispărut atît de repede şi în acest chip, asta înseamnă că nu a întîlnit vapori în atmosferă şi că, spre vest, tot spaţiul este în întregime senin.

La orele şase seara, grupaţi într-un loc bine situat, observatorii îşi ocupau posturile.

Era extremitatea septentrională a insulei, pe creasta superioară a Colinei Mănăstirii. Din acest vîrf privirea putea îmbrăţişa de jur împrejur în est întreaga porţiune a insulei Mull. La nord insuliţa Staffa apărea ca o enormă carapace de broască ţestoasă, eşuată în apele Hebridelor. Dincolo de asta Elva şi Gometra se desprindeau de litoralul prelungit al insulei. La vest-sud-vest şi nord-vest se întindea marea nesfîrşită.

Soarele cobora grăbit pe o traiectorie oblică. Perimetrul orizontului se desena cu o linie neagră, pe care ai fi crezut-o trasă cu tuş chinezesc. Pe partea opusă, toate ferestrele caselor din Iona se aprindeau, ca şi cînd ar fi fost mistuite de un incendiu ale cărui flăcări erau de aur.

Impresionaţi de acest spectacol, Miss Campbell, Olivier Sinclair, fraţii Melvill, doamna Bess şi Partridge nu scoteau o vorbă.

Închizînd ochii pe jumătate, ei priveau acest disc care îşi pierdea forma, lăţindu-se paralel cu linia apei, şi lua înfăţişarea unui enorm mongolfier stacojiu. În larg nu se vedea nici un singur nor.

— Cred că de data asta nu ne mai scapă, spuse din nou fratele Sam.

— Şi eu, răspunse fratele Sib.

— Linişte, unchilor ! exclamă Miss Campbell.

Şi ei tăcură şi îşi reţinură pînă şi respiraţia, ca şi cînd s-ar fi temut ca aceasta să nu se condenseze sub forma unui norişor care ar fi putut să acopere discul soarelui.

Astrul muşcase în sfîrşit din orizont cu marginea sa inferioară. Creştea, creştea mereu, ca şi cînd s-ar fi umplut înăuntrul lui cu un fluid luminos. Cu toţii sorbeau din ochi ultimele lui raze.

Aşteptau ca Arago care, instalat în deşerturile Palma de pe coasta Spaniei, pîndea semnalul de foc care trebuia să apară în vîrful insulei Iviça, semnal care să-i permită să închidă ultimul triunghi ale meridianului său !

În sfîrşit, un micuţ segment din arcul superior, asta fu tot ce rămase din disc la atingerea apelor. În mai puţin de cincisprezece secunde, suprema rază avea să fie slobozită în spaţiu şi va oferi ochilor pregătiţi să o primească această nuanţă de un verde paradisiac !...

Deodată, în mijlocul stîncilor litoralului, mai jos de colină, răsunară două detunături. Se înălţă un fum şi printre rotocoalele lui se desfăşura un întreg nor de păsări, pescăruşi goelanzi, petrele, înspăimîntaţi de aceste focuri de puşcă neaşteptate.

Norul se înălţă drept în sus, apoi, interpunîndu-se ca un ecran între orizont şi insulă, trecu prin faţa astrului care se stingea în clipa cînd îşi trimitea pe suprafaţa apelor ultima sa suliţă de lumină.

În acest moment, pe un colţ al falezei îl putură zări, cu puşca fumegînd încă în mînă şi urmărind din ochi tot stolul de păsări, pe inevitabilul Aristobulus Ursiclos.

— Ah ! De data asta m-am săturat ! strigă fratele Sib.

— E prea de tot ! strigă fratele Sam.

„Ar fi trebuit să-l fi lăsat agăţat de stîncă, îşi spuse Olivier Sinclair. Cel puţin ar mai fi fost şi acum acolo".

Miss Campbell, cu buzele strînse, cu privirile fixe, nu scoase un singur cuvînt.

O dată în plus şi din vina lui Aristobulus Ursiclos, pierduse Raza Verde !

Capitolul XVII

LA BORDUL *CLORINDEI*

A doua zi, încă de la orele şase dimineaţa, un micuţ iaht fermecător de patruzeci şi cinci—cincizeci de tone, *Clorinda*, părăsea micul port al Ionei şi sub o uşoară briză din nord-est, cu frînghiile de la tribord legate cît mai aproape de direcţia din care bătea vîntul, pleca în larg.

Clorinda îi luă pe Miss Campbell, Olivier Sinclair, pe fratele Sam, fratele Sib, doamna Bess şi Partridge.

Se înţelege de la sine că nefericitul Aristobulus Ursiclos nu era la bord. După întîmplarea din ajun, iată ce se convenise şi se executase imediat : părăsind Colina Mănăstirii ca să se întoarcă la han, Miss Campbell spusese cu o voce seacă :

— Unchilor, fiindcă domnul Aristobulus Ursiclos are oricum intenţia să rămînă la Iona, îi vom lăsa Iona domnului Aristobulus Ursiclos. Din vina lui, o dată la Oban, a doua oară aici, nu am putut vedea Raza Verde. Nu vom mai rămîne nici o zi aici, unde acest nechemat are privilegiul de a-şi exersa stîngăcia.

La această propunere atît de categoric formulată, fraţii Melvill nu găsiseră nimic de spus. Şi ei împărtăşeau nemulţumirea generală şi-l blestemau pe Aristobulus Ursiclos. Hotărît, situaţia pretendentului lor era compromisă pentru totdeauna. Nimic nu i-o va mai readuce pe Miss Campbell, trebuia de acum înainte să renunţe la împlinirea unui proiect devenit irealizabil.

— În definitiv, aşa cum fratele Sam îi atrase atenţia fratelui Sib, pe care îl luase deoparte, făgăduielile imprudent făcute nu sînt cătuşe de fier !

Ceea ce, cu alte cuvinte, înseamnă că niciodată nu poţi să fii legat printr-un veşnic jurămînt, şi fratele Sib, cu un gest foarte categoric, dăduse întreaga lui aprobare acestui dicton scoţian.

În momentul în care în sala scundă a hanului *Armele lui Duncan* îşi urau noapte bună, Miss Campbell spuse :

— Vom pleca mîine. Nu voi mai rămîne aici nici o zi !

— Am înţeles, scumpa mea Helena, răspunse fratele Sam, dar unde să mergem ?

— Acolo unde vom fi siguri că nu-l vom mai întîlni pe acest domn Ursiclos ! Trebuie deci ca nimeni să nu ştie nici că părăsim Iona, nici unde mergem.

— De acord, răspunse fratele Sib ; dar, draga mea fetiţă, cum să plecăm şi unde să mergem ?

— Ce ? strigă Miss Campbell. Nu o să găsim cu ce să plecăm chiar în zori de pe această insulă ? Pe tot litoralul scoţian nu o să aflăm un punct nelocuit, nelocuibil chiar, unde să ne putem continua liniştiţi experienţa noastră ?

Cu siguranţă că numai ei doi, fraţii Melvill, nu ar fi putut răspunde la această dublă întrebare, rostită pe un ton care nu lăsa nici o portiţă de scăpare, nu îngăduia nici un subterfugiu.

Din fericire Olivier Sinclair era acolo.

— Miss Campbell, spuse el, iată cum se poate aranja totul. Aproape de aici este o insulă, mai degrabă o simplă insuliţă, foarte potrivită pentru observaţiile noastre, şi pe această insuliţă nici un inoportun nu va veni să ne deranjeze.

— Care insuliţă ?

— Staffa, pe care o puteţi zări la cel mult două mile la nord de Iona.

— Sînt mijloace de trai şi posibilităţi de a ne duce acolo ? întrebă Miss Campbell.

— Da, răspunse Olivier Sinclair, şi foarte uşor. În portul Ionei am văzut unul din acele iahturi care se găsesc în timpul sezonului în toate porturile englezeşti, gata totdeauna să pornească pe mare. Căpitanul şi echipajul lor sînt la dispoziţia primului turist care ar vrea să le folosească serviciile pentru Marea Mînecii, Marea Nordului sau Marea Irlandei. Ei bine, cine ne împiedică să închiriem acest iaht, să îmbarcăm provizii pentru vreo cincisprezece zile, fiindcă Staffa nu oferă nici o resursă, şi să plecăm chiar mîine, în primele ceasuri ale zilei ?

— Domnule Sinclair, răspunse Miss Campbell, dacă mîine am părăsi în taină insula, vă rog să mă credeţi că vă voi fi profund recunoscătoare !

— Mîine, înainte de prînz, numai să fie un pic de briză dimineaţa, vom fi la Staffa, răspunse Olivier Sinclair, şi în afară de vizita turiştilor, care de două ori pe săptămînă nu durează mai mult de o oră, nu vom fi stingheriţi de nimeni.

Conform obiceiului fraţilor Melvill, prenumele femeii de serviciu se auzi numaidecît.

— Bet !

— Beth !

— Bess !

— Betsey !

— Betty !

Doamna Bess apăru imediat.

— Mîine dimineaţă plecăm ! spuse fratele Sam.

— Mîine în zori ! adăugă fratele Sib.

Acestea fiind zise, doamna Bess şi Partridge, fără să mai aştepte, se îngrijiră numaidecît de pregătirile de plecare.

În acest timp, Olivier Sinclair se îndrepta către port şi discuta cu John Olduck.

John Olduck era căpitanul *Clorindei*, un adevărat marinar, purtînd mica şapcă tradiţională cu vipuşcă de aur, îmbrăcat cu o jachetă cu nasturi de metal şi cu un pantalon de postav gros, albastru. Îndată ce tîrgul fu încheiat, împreună cu cei şase oameni ai săi — şase din acei mateloţi pricepuţi care, de meserie pescari în timpul iernii, fac pe timpul verii serviciul pe iahturi, cu o su-

perioritate incontestabilă asupra tuturor marinarilor din alte ţări — se ocupă de toate pregătirile pentru plecare.

La orele şase dimineaţa, noii pasageri ai *Clorindei* se îmbarcară, fără a spune cuiva care este destinaţia iahtului. Se luaseră toate alimentele, carne proaspătă sau conservată, precum şi băuturile necesare. De altfel, bucătarul *Clorindei* avea totdeauna posibilitatea de a se aproviziona de la steamerul care face cu regularitate cursa de la Oban la Staffa.

Deci, încă din zorii zilei, Miss Campbell luase în primire o cochetă şi fermecătoare cabină, situată la pupa iahtului. Cei doi fraţi ocupaseră cuşetele din „main-cabin“ [1], dincolo de salon, confortabil instalată în partea cea mai lată a micului vas. Olivier Sinclair se aranjă într-o cabină aşezată în cotul scării celei mari care ducea la salon. De ambele părţi ale sufrageriei, prin care trecea partea de jos a catargului mare, doamna Bess şi Partridge aveau la dispoziţie două cuşete, una la stînga, cealaltă la dreapta, în spatele oficiului şi al cabinei căpitanului. Mai în faţă era bucătăria, unde locuia şeful bucătar. Şi mai în faţă încă, cabina echipajului, înzestrată cu hamacele sale pentru cei şase marinari. Nimic nu-i lipsea acestui drăgălaş iaht, construit de Ratsey din Cowes. Pe o mare bună şi cu o drăguţă de briză, îşi păstrase totdeauna un loc onorabil în întrecerile *Royal Thames Yacht-Club*-ului.

Fu pentru toţi o adevărată bucurie cînd *Clorinda*, pregătită de plecare, cu ancora ridicată, începu să-şi desfăşoare în vînt vela mare, vela artimon, focurile şi săgeata. Se înclină graţios în briză, fără ca puntea sa albă din lemn de brad de Canada să fie udată de o singură picătură de apă din bura micilor valuri pe care le despica o etravă, tăiată perpendicular pe linia apei.

Distanţa care desparte aceste două Hebride, Iona şi Staffa, este foarte mică. Cu un vînt bun din spate, douăzeci pînă la douăzeci şi cinci de minute ar fi fost de ajuns, pentru un iaht care făcea uşor opt mile pe oră, să o străbată fără a forţa prea tare. Dar în acest moment avea vîntul slab — cel mult o briză uşoară. În afară de asta, marea se retrăgea şi iahtul trebuia să treacă printre maluri, împotriva unui reflux destul de puternic, înainte de a ajunge în dreptul Staffei.

De altfel, puţin o interesa pe Miss Campbell. Important era că *Clorinda* plecase. Iona se pierdea în ceţurile dimineţii şi, odată cu ea, imaginea atît de detestată a acelui indiscret, căruia Helena voia să-i uite pînă şi numele.

---

[1] Main-cabin — cabina principală.

Şi o spuse foarte sincer unchilor săi :

— Nu am dreptate, papa Sam ?

— Toată dreptatea, scumpa mea Helena.

— Mama Sib nu este de acord cu mine ?

— Cu totul de acord.

— Haide, adăugă ea îmbrăţişîndu-i, să convenim că unchii care voiau să-mi dea un asemenea soţ nu aveau, în adevăr, o idee prea faimoasă !

Şi amîndoi fură de acord.

În fond, făcură o călătorie minunată, care nu avu decît neajunsul de a fi fost prea scurtă. Şi cine îi împiedica să o prelungească, să lase iahtul să alerge astfel înaintea Razei Verzi, să meargă să o caute în plin Atlantic ? Dar nu ! Se stabilise că se va merge la Staffa şi John Olduck îşi luă toate măsurile ca, odată cu începerea fluxului, să ajungă la această insuliţă, renumită între toate Hebridele.

Către orele opt, micul dejun, compus din ceai şi sandvişuri, fu servit în sufrageria *Clorindei.* Comesenii, bine dispuşi, sărbătoriră veseli masa de la bord, fără păreri de rău pentru prînzurile de la hanul din Iona. Ingraţii !

Cînd Miss Campbell se urcă din nou pe punte, iahtul cîrmise şi schimbase poziţia pînzelor. Se întorcea tocmai către minunatul Far construit pe stînca Skerryvore, care îşi înalţă la o sută cincizeci de picioare deasupra nivelului mării lumina sa cea mare. Briza scăzînd, *Clorinda,* sub marile ei pînze albe, lupta acum împotriva refluxului înaintînd cu greu către Staffa. Şi cu toate acestea ea „tăia pana", adică, după o expresie scoţiană, îşi mărea viteza.

Miss Campbell era pe jumătate culcată, la pupa vaporului, pe una din acele perne de pînză groasă care sînt folosite la bordul vapoarelor de agrement de origine britanică. Se îmbăta de această viteză netulburată de zdruncinăturile unui drum de uscat, nici de trepidaţiile unor şine, viteza patinatorului purtat pe suprafaţa unui lac îngheţat. Nimic mai graţios de privit, pe aceste ape uşor înspumate, decît această elegantă *Clorinda,* puţin înclinată, înălţîndu-se şi coborînd pe val. Cîteodată părea că pluteşte în aer, ca o imensă pasăre pe care o înalţă puternicele ei aripi.

Această mare, împestriţată de uriaşele Hebride de nord şi de sud, adăpostită la est de o coastă, era ca un bazin interior, căruia briza nu-i putuse tulbura apele.

Iahtul alerga oblic către insula Staffa, uriașă stîncă izolată, în preajma insulei Mull, care nu se înalță la mai mult de o sută de picioare deasupra mareelor. S-ar fi putut crede că ea era aceea care se deplasa arătîndu-și cînd falezele de bazalt la vest, cînd sgrunțuroasa îngrămădire de roci de pe coasta sa orientală. Ca urmare a unei iluzii optice, ea părea să se învîrtească în jurul propriului ei ax, la discreția unghiurilor pe care le deschidea sau le închidea *Clorinda*.

Cu toate acestea, în ciuda refluxului și a brizei, iahtul înainta. Cînd o lua către vest, în afara colților de stîncă ale insulei Mull, marea îl zgîlțîia mai tare, dar el rezista vitejește împotriva primelor valuri din larg ; apoi, la următoarea mică schimbare de direcție, regăsea ape liniștite care îl clătinau ca pe un prunc în leagăn. Către orele unsprezece *Clorinda* mersese destul de mult spre nord și nu-i mai rămînea acum decît să se lase purtată către Staffa. Parîmele fură slăbite, pînzele de sus fură coborîte și căpitanul se pregăti să ancoreze.

La Staffa nu este un port, dar pe orice vînt este ușor să te strecori de-a lungul falezei de est, în mijlocul stîncilor înșirate la întîmplare de vreo convulsie a epocilor geologice. Totuși, pe un timp neprielnic, locul nu ar fi potrivit pentru o ambarcație de un anumit tonaj.

Clorinda se rîndui deci destul de aproape de aceste semănături de bazalt negru. Manevră destul de îndemînatic, lăsînd deoparte stînca Bonchaillie, ale cărei trunchiuri prismatice, grupate în mănunchi, marea — acum scăzută — le lăsa să apară la suprafață, și de cealaltă parte șoseaua care mărginește litoralul stîng. Acolo este cel mai potrivit loc de ancorat din insuliță ; tot de acolo ambarcațiile care i-au adus pe turiști vin să-i ia după plimbarea lor pe înălțimile Staffei.

Clorinda pătrunse într-un mic golf, aproape de intrarea grotei Clam-Shell ; artimonul se lăsă sub parîmele slobozite, trincheta fu strînsă, ancora lăsată.

Un minut după aceea, Miss Campbell și tovarășii ei debarcau pe primele trepte de bazalt, la stînga grotei. Era acolo o scară de lemn, asigurată cu o balustradă, care urca de la primele pietre pînă pe spinarea rotunjită a insulei.

Le suiră cu toții și ajunseră pe platoul superior. Erau în sfîrșit la Staffa, tot atît de departe de lumea civilizată, ca și cînd o furtună i-ar fi aruncat pe cea mai pustie insuliță din Pacific.

Capitolul XVIII
ŞTAFFA

Dacă Staffa nu este decît o simplă insuliţă, în schimb natura a făcut-o cea mai ciudată din arhipelagul Hebridelor. Această uriaşă stîncă de formă ovală, lungă de o milă, lată de o jumătate, ascunde sub carapacea ei minunate grote de origine bazaltică.

Astfel că acolo este locul de întîlnire atît al geologilor cît şi al turiştilor. Cu toate acestea, nici Miss Campbell, nici fraţii Melvill nu vizitaseră Staffa. Numai Olivier Sinclair îi cunoştea minunăţiile. Erau deci cei mai indicaţi să facă onorurile acestei insule, căreia veniseră să-i ceară o ospitalitate de cîteva zile.

Această stîncă se datoreşte numai cristalizării unui enorm cucui de bazalt, care s-a închegat acolo în primele perioade de formare a scoarţei pămînteşti. Şi asta s-a întîmplat demult. În adevăr, după observaţiile lui Helmholtz [1], pe baza experienţelor lui Bischof asupra răcirii bazaltului, care nu s-a putut topi decît la o temperatură de două mii de grade, nu i-au trebuit acestei stînci, pentru a se realiza în întregime răcirea ei, mai puţin de trei sute cincizeci de milioane de ani. Înseamnă deci că solidificarea globului, după trecerea din starea gazoasă în cea lichidă, a început să se producă într-o epocă extraordinar de îndepărtată.

Dacă Aristobulus Ursiclos s-ar fi aflat acolo, ar fi avut material pentru o frumoasă disertaţie asupra fenomenelor istoriei geologice. Dar el era departe, Miss Campbell nu se mai gîndea la el şi, aşa cum îi spunea fratele Sam fratelui Sib : „Să lăsăm musca asta în pace pe murrille !" — o locuţiune întru totul scoţiană şi care ar corespunde proverbului francez : „Să nu trezeşti pisica adormită", adică, să lăsăm lucrurile aşa cum sînt.

Apoi, priviră şi se priviră.

— În primul rînd, spuse Olivier Sinclair, se cuvine să ne luăm în primire acest nou domeniu.

— Fără să uităm motivul pentru care am venit aici, răspunse surîzînd Miss Campbell.

— Cred şi eu, fără să-l uităm ! exclamă Olivier Sinclair. Să mergem deci să căutăm un post de observaţie şi să vedem ce orizont de mare se desenează la vest de insula noastră.

— Să mergem, răspunse Miss Campbell ; dar timpul este puţin ceţos astăzi şi nu cred că soarele o să apună în condiţii favorabile pentru noi.

---

[1] Hermann von Helmholtz — fizician german (1821—1894).

— Vom aştepta, Miss Campbell, vom aştepta, dacă trebuie, pînă la timpul rău al echinocţiului.

— Da, vom aştepta ! răspunseră fraţii Melvill... atît timp cît Helena nu ne va ordona să plecăm.

— Ei, nu-i nici o grabă, unchilor, răspunse tînăra fată, foarte fericită de la plecarea de pe insula Iona, nu, nu-i nici o grabă, aşezarea acestei insule este fermecătoare. O vilă care s-ar construi în mijlocul acestei cîmpii, aruncată ca un covor înverzit pe suprafaţa ei, nu ar fi neplăcut de locuit chiar cînd vijeliile, atît de generos trimise nouă de America, se abat pe stîncile Staffei.

— Hm, făcu unchiul Sib, trebuie să fie teribile pe această extremă margine a Oceanului !

— Într-adevăr, sînt, răspunse Olivier Sinclair. Staffa este în bătaia tuturor vînturilor din larg şi nu oferă adăpost decît pe litoralul de est, acolo unde este ancorată *Clorinda* noastră. În această parte a Atlanticului, sezonul rău durează aproape nouă luni din douăsprezece.

— Iată de ce, răspunse fratele Sam, nu vedem pe aici nici un copac. Îndată ce se ridică la cîteva picioare deasupra solului, orice vegetaţie trebuie să piară pe acest platou.

— Ei bine, nu ar merita să trăieşti pe această insulă două sau trei luni de vară ? exclamă Miss Campbell. Unchilor, ar trebui să cumpăraţi Staffa, dacă Staffa este de vînzare.

Fratele Sam şi fratele Sib, ca unchi care nu refuză nici o fantezie nepoatei lor, îşi şi duseră mîna la buzunar, ca şi cînd ar fi fost vorba să-şi achite pe loc achiziţia.

— Cui aparţine Staffa ? întrebă fratele Sib.

— Familiei Mac-Donald, răspunse Olivier Sinclair. O arendează cu douăsprezece livre pe an ; dar nu cred că ar vrea să o cedeze, oricare ar fi preţul oferit.

— Păcat ! spuse Miss Campbell care, din fire foarte entuziastă, precum o ştim, era atunci într-o stare sufletească ce o făcea şi mai înflăcărată.

Tot discutînd, oaspeţii Staffei parcurgeau suprafaţa inegală acoperită de largi ondulaţii de verdeaţă. Acea zi nu era una din zilele rezervate de Societatea de vapoare din Oban pentru vizitarea micilor Hebride. Aşa că Miss Campbell şi ai săi nu aveau deloc a se teme de indiscreţia turiştilor. Erau singuri pe această insulă pustie. Cîţiva cai de rasă mică şi cîteva vaci negre păşteau iarba pipernicită de pe platoul pe care, din loc în loc, străbăteau, prin stratul subţire de pămînt, urmele de lavă. Nici un cioban nu era însărcinat cu paza lor şi dacă această turmă de insulari patrupezi era supra-

vegheată, asta se făcea de departe, poate că de la Iona sau chiar de pe litoralul insulei Mull, la cincisprezece mile în răsărit.

De asemeni, nici o locuință. Numai rămășițele unei colibe, dărîmată de înspăimîntătoarele furtuni ce se dezlănțuie aici, între echinocțiul din septembrie și echinocțiul din martie. În adevăr, douăsprezece livre pentru cîțiva acri de cîmpie, a cărei iarbă este măruntă ca o veche catifea uzată pînă la urzeală, este o arendă frumoasă.

Explorarea insuliței la suprafață fu deci repede făcută și nu se mai ocupară apoi decît de cercetarea orizontului.

Era cu totul evident că în acea seară nu era nimic de așteptat de la apusul soarelui. Cu starea schimbătoare care caracterizează zilele de septembrie, cerul, atît de limpede în ajun, se întunecase din nou. Către orele șase, cîțiva nori roșietici, din acei care anunță o apropiată tulburare a atmosferei, acoperiră partea din vest. Frații Melvill putură chiar să constate cu părere de rău că aneroidul *Clorindei* cobora către „variabil", cu oarecare tendință de a-l depăși.

Deci, după dispariția soarelui în spatele unei linii dantelate de valurile din larg, se întoarseră cu toții pe bord. Noaptea trecu liniștită în acest mic golfuleț, format de stîncile grotei Clam-Shell.

A doua zi, 7 septembrie, hotărîră să facă o recunoaștere mai completă a insuliței. După ce exploraseră suprafața, se cuvenea să exploreze interiorul. Nu trebuiau să facă într-un fel să treacă timpul, fiindcă un adevărat ghinion, a cărui vină o purta numai Aristobulus Ursiclos, împiedicase pînă atunci observarea fenomenului ? De altfel nu avură de ce să regrete această excursie la grote care, tocmai ele, făcuseră celebră această neînsemnată insuliță din arhipelagul Hebridelor.

Acea zi fu folosită deci pentru a explora mai întîi „pivnița Clam-Sheel", în fața căreia era ancorat iahtul. Bucătarul șef, la îndemnul lui Olivier Sinclair, se pregătea chiar să servească masa de prînz acolo. Comesenii s-ar fi putut crede închiși în cala unei corăbii. În adevăr, prismele, lungi de patruzeci-cincizeci de picioare, care formează osatura bolții, se aseamănă destul de bine cu lemnăria interioară a unui vapor.

Această grotă, înaltă de aproximativ treizeci de picioare, largă de cincisprezece, adîncă de o sută, este ușor accesibilă. Aproape deschisă la est, adăpostită de vînturile aspre, în ea nu pătrund acele uriașe valuri pe care uraganele le aruncă asupra celorlalte caverne din insuliță. Dar, în același timp, poate că ea este mai puțin ciudată decît celelalte.

Cu toate acestea, felul în care sînt așezate aceste curbe de bazalt, care pare mai curînd să indice intervenția omului decît a naturii, este într-adevăr făcut să minuneze.

Miss Campbell fu foarte încîntată de vizitarea ei. Olivier Sinclair îi dădea prilejul să admire frumusețile Clam-Shell-ului, fără îndoială cu mai puține amănunte științifice fără rost de cum ar fi făcut-o Aristobulus Ursiclos, dar, cu siguranță, cu mai mult simț artistic.

— Mi-ar plăcea să păstrez o amintire de la vizita noastră la Clam-Shell, spuse Miss Campbell.

— Nimic mai ușor, spuse Olivier Sinclair.

Și din cîteva trăsături de creion făcu o schiță a acestei grote, luată de pe stînca ce ieșea din apă la capătul drumului de bazalt. Deschiderea grotei, acest aspect de mamifer marin redus la starea de schelet pe care-l schițau pereții săi, scara ușoară care urcă în vîrful insuliței, apa atît de liniștită și atît de limpede de la intrare, totul fu redat cu multă artă pe pagina albumului.

Jos, pictorul adăugă această mențiune care nu dăuna cu nimic întregului ansamblu :

Olivier Sinclair lui Miss Campbell
Staffa, 7 septembrie 1881.

Prînzul odată terminat, căpitanul John Olduck dădu dispoziții să se echipeze cea mai mare dintre cele două bărci ale *Clorindei;* călătorii săi luară loc în ea și, mergînd de-a lungul pitorescului contur al insulei, se duseră la Grota Vaporului, numită astfel fiindcă întreg interiorul este inundat de mare și nu poate fi vizitată mergînd pe jos.

Această grotă este situată pe partea de sud-vest a insuliței. Oricît de puțin puternică ar fi hula, nu ar fi prudent să pătrunzi aici în timpul ei, cînd apele clocotesc ; dar în acea zi, cu toate că cerul era foarte amenințător, vîntul încă nu se răcorise și explorarea nu era deloc primejdioasă.

În clipa în care barca *Cloridei* ajungea în fața cavității adînci, steamerul încărcat cu turiști din Oban tocmai ancora lîngă insulă. Din fericire, această oprire de două ore, în timpul căreia Staffa aparține vizitatorilor de pe *Pioneer*, nu tulbură cu nimic plăcerea lui Miss Campbell și alor săi. Rămaseră nevăzuți în Grota Vaporului, în timpul plimbării reglementare a acestora, care nu se face decît la grota lui Fingal și la suprafața Staffei. Nu avură deloc prilejul să suporte prezența acestei lumi puțin cam zgomotoase — lucru pentru care se felicitară și aveau de ce. În adevăr, pentru

ce Aristobulus Ursiclos, după dispariţia subită a tovarăşilor săi, nu ar fi luat, ca să se întoarcă la Oban, steamerul care făcuse escală la Iona ? Era oricum o întîlnire care trebuia evitată.

Chiar dacă pretendentul respins ar fi fost sau nu printre turiştii din 7 septembrie, la plecarea steamerului nu mai rămăsese nimeni. Cînd Miss Campbell, fraţii Melvill şi Olivier Sinclair ieşiră din acest lung horn, un fel de tunel fără sfîrşit care pare să fi fost forat într-o mină de bazalt, regăsiră obişnuita linişte a stîncii Staffa, izolată la marginea Atlanticului.

Se citează un anumit număr de peşteri celebre în mai multe părţi ale golfului, dar mai ales în regiunile vulcanice. Ele se disting prin originea lor care este neptuniană sau plutonică.

În adevăr, dintre aceste cavităţi, unele au fost săpate de ape care puţin cîte puţin muşcă, rod, golesc pe dinăuntru chiar mase de granit, în asemenea măsură încît le transformă în excavaţiuni imense ; astfel sînt grotele Crozen în Bretania, Bonifacio din Corsica, Morghatten în Norvegia, Saint-Michel la Gibraltar, Saratchel pe litoralul insulei Wight.

Celelalte, de formaţie plutonică, se datoresc contractării pereţilor de granit sau bazalt, produsă de răcirea rocilor fierbinţi şi, în structura lor, prezintă un aspect de duritate care lipseşte grotelor de formaţie neptuniană.

Pentru primele, natura, credincioasă principiilor sale, a economist eforturile ; pentru celelalte, a economisit timpul.

Celebra grotă a lui Fingal — Fingal's Cave, conform prozaicei expresii englezeşti — aparţine excavaţiunilor a căror materie a clocotit în focul epocilor geologice.

Explorării acestei minunăţii a globului pămîntesc avea să-i fie consacrată ziua următoare.

Capitolul XIX

GROTA LUI FINGAL

Căpitanul *Clorindei*, dacă s-ar fi aflat de douăzeci şi patru de ore într-unul din porturile Regatului-Unit, ar fi luat cunoştinţă de un buletin meteorologic puţin liniştitor pentru corăbiile navigînd pe Atlantic.

În adevăr, se anunţase telegrafic de la New York o vijelie. După ce traversase oceanul de la vest la nord-est, ameninţa să se arunce

sălbatic pe litoralul Irlandei şi Scoţiei, înainte de a se pierde dincolo de coastele Norvegiei.

Dar, în lipsa acestei telegrame, barometrul iahtului arăta pe curînd o mare tulburare atmosferică, de care un marinar prudent trebuia să ţină seama.

Deci, în dimineaţa acelui 8 septembrie, John Olduck, puţin neliniştit, se duse pe brîul stîncos care mărgineşte Staffa spre vest, cu scopul de a cerceta starea cerului şi a mării.

Nori cu formă nehotărîtă, mai mult zdrenţe de vapori decît nori, se fugăreau cu o mare viteză. Briza devenea mai puternică şi peste puţin avea să se transforme în furtună. Marea spumegîndă se înălbea în larg ; valurile se spărgeau cu vuiet de stîlpii de bazalt care se ridicau la baza insuliţei.

John Olduck nu se simţi deloc liniştit. Cu toate că *Clorinda* era relativ adăpostită în golfuleţul Clam-Sheli, nu era o ancorare sigură nici chiar pentru un vapor de dimensiuni mai mici. Presiunea apelor, pătrunzînd cu furie între insuliţe şi stăvilarul din est, avea să ridice talazuri de temut, care ar fi fost destul de periculoase pentru siguranţa iahtului. Se cuvenea deci să ia o hotărîre şi mai ales să o ia înainte ca celelalte canale să devină impracticabile.

Cînd se întoarse la bord, căpitanul îşi găsi acolo călătorii cărora le împărtăşi, odată cu temerile sale, şi părerea lui despre locul unde credea el că trebuie neapărat să acosteze cît mai curînd. Dacă întîrziau cu numai cîteva ore, riscau să găsească o mare dezlănţuită în această strîmtoare de cincisprezece mile care desparte Staffa de insula Mull. Or, în spatele acestei insule, şi mai ales în micul port Achnagraig, era cel mai potrivit să se refugieze, căci acolo *Clorinda* nu ar fi avut să se teamă deloc de vînturile din larg.

— Să plecăm din Staffa ?! exclamă în primul moment Miss Campbell. Să pierdem un orizont atît de extraordinar ?!

— Cred că ar fi foarte periculos să rămînem ancoraţi la Clam-Shell, răspunse John Olduck.

— Dacă trebuie, scumpa mea Helena... spuse fratele Sam.

— Da, dacă trebuie ! adăugă fratele Sib.

Olivier Sinclair, văzînd cît de neplăcută era pentru Miss Campbell această plecare precipitată, se grăbi să întrebe :

— Cît timp credeţi dumneavoastră, căpitane Olduck, că poate să dureze această furtună ?

— În această epocă a anului, cel mult două sau trei zile, răspunse căpitanul.

— Şi credeţi că este necesar să plecăm ?
— Necesar şi urgent.
— Care ar fi planul dumneavoastră ?
— Să pornim chiar în această dimineaţă. Cu vîntul care se înteţeşte, vom putea fi înainte de a se însera la Achnagraig şi ne vom întoarce la Staffa îndată ce timpul rău se va fi potolit.
— De ce să nu ne întoarcem la Iona unde *Clorinda* ar putea fi într-o oră ? întrebă fratele Sam.
— Nu... nu... nu la Iona ! răspunse Miss Campbell, în faţa căreia se şi înălţa umbra lui Aristobulus Ursiclos.
— Nu vom fi mult mai mult în siguranţă în portul Iona decît ancoraţi la Staffa, remarcă John Olduck.
— Ei bine, spuse Olivier Sinclair, plecaţi imediat, căpitane, la Achnagraig şi lăsaţi-ne la Staffa.
— La Staffa, răspunse John Olduck, unde nu aveţi nici măcar o casă în care să vă adăpostiţi ?!
— Grota de la Clam-Schell nu ar putea ajunge pentru cîteva zile ? reluă Olivier Sinclair. Ce ne va lipsi ? Nimic ! Avem la bord provizii suficiente, rufăria cuşetelor noastre, haine de schimb pe care le putem debarca şi, în sfîrşit, un bucătar care ar vrea bucuros să rămînă cu noi !
— Da !... Da !... răspunse Miss Campbell bătînd din palme. Plecaţi, căpitane, plecaţi imediat cu iahtul dumneavoastră la Achnagraig şi lăsaţi-ne pe Staffa. Vom fi acolo ca nişte oameni părăsiţi pe o insulă pustie. Şi vom duce o viaţă de naufragiaţi voluntari. Vom pîndi întoarcerea *Clorindei* cu emoţiile, spaimele, neliniştile acelor Robinsoni care zăresc un vapor în largul insulei lor. De fapt, ce am venit să facem noi aici ? Ceva romantic, nu-i aşa, domnule Sinclair ? Şi ce ar putea fi mai romantic decît această situaţie, unchilor ? Şi de altfel, o furtună, o vijelie pe această poetică insuliţă, furiile unei mări nordice, lupta ossianică a elementelor dezlănţuite — întreaga mea viaţă mi-aş reproşa de a mă fi lipsit de acest spectacol sublim ! Plecaţi, deci, căpitane Olduck ! Vom rămîne aici să vă aşteptăm.
— Cu toate acestea... spuseră fraţii Melvill, cărora le scăpară aproape în acelaşi timp aceste cuvinte.
— Mi se pare că unchii mei au vorbit, răspunse Miss Campbell, dar cred că voi găsi un mijloc să-i fac să fie de aceeaşi părere cu mine.
Şi ducîndu-se să dea fiecăruia sărutarea de dimineaţă :
— Asta pentru dumneata, unchiule Sam. Asta pentru dumneata, unchiule Sib. Acum pariez că nu mai aveţi nimic de spus.

Fraţilor Melvill nici prin gînd nu le mai trecu să facă cea mai mică obiecţie. De vreme ce nepoatei lor îi convenea să rămînă la Staffa, de ce să nu rămînă la Staffa, şi cum de nu au avut de la bun început această idee atît de simplă, atît de firească şi care rezolva toate problemele ?

Dar ideea venea de la Olivier Sinclair şi Miss Campbell crezu de datoria ei să-i mulţumească în chip deosebit.

Hotărîrea fiind luată, marinarii debarcaseră lucrurile necesare unei şederi pe insulă. Clam-Shell fu repede transformat în locuinţă provizorie, sub numele de Melvill-House. Aveau să se simtă tot atît de bine ca la hanul din Iona, şi chiar mai bine. Bucătarul îşi luă sarcina să găsească în acest scop un loc potrivit la intrarea grotei, într-o cotitură destinată parcă activităţii culinare.

Apoi, Miss Campbell şi Olivier Sinclair, fraţii Melvill, doamna Bess şi Partridge părăsiră *Clorinda*, după ce John Olduck lăsase la dispoziţia lor mica barcă a iahtului, care le putea fi utilă în excursiile lor de la o stîncă la alta.

O oră după aceasta, *Clorinda*, cu toate pînzele ridicate, se pregătea să pornească, ocolind nordul insulei Mull, pentru a ajunge la Achnagraig prin strîmtoarea care desparte insula de uscat. Pasagerii ei o urmăriră cu privirea de pe înălţimile Staffei cît putură de departe. Aplecată de briză ca un pescăruş a cărui aripă atinge valurile, o jumătate de oră mai tîrziu dispăru în spatele insuliţei Gometra.

Dar, dacă timpul era ameninţător, cerul încă nu se posomorîse. Soarele mai pătrundea încă prin spărturile mari ale norilor pe care vîntul le deschidea la zenit. Te puteai plimba pe insulă şi să urmăreşti, ocolindu-le, poalele falezei de bazalt. Aşa că, prima grijă a lui Miss Campbell şi a fraţilor Melvill conduşi de Olivier Sinclair, fu aceea de a se duce la grota lui Fingal.

Turiştii care vin de la Iona obişnuiesc să viziteze această grotă cu bărcile steamerului din Oban ; dar debarcînd pe stîncile din dreapta, unde se află un fel de chei practicabil, poţi să pătrunzi astfel pînă la cea mai mare adîncime.

În acest fel se hotărî Olivier Sinclair să o exploreze, fără să folosească barca *Clorindei*.

Ieşiră deci din Clam-Shell. O luară pe brîul care mărgineşte litoralul la estul insulei. Extremităţile stîlpilor scunzi, înfipţi vertical, ca şi cînd vreun inginer ar fi bătut acolo ţăruşi de bazalt, formau un caldarîm solid şi uscat la picioarele stîncilor mari. Această plimbare de cîteva minute se făcu discutînd, admirînd insuliţele mîngîiate de valuri, prin a căror apă verde puteai să

vezi pînă în adînc. Nu ţi-ai fi putut închipui un drum mai minunat care să ducă la această grotă, demnă de a fi locuită de vreun erou din *O mie şi una de nopţi.*

Ajunşi la cotul de sud-est al insulei, Olivier Sinclair îi făcu pe tovarăşii săi să urce cîteva trepte naturale, care nu ar fi ştirbit prin nimic frumuseţea scării unui palat.

Stîlpii exteriori, grupaţi pe lîngă pereţii grotei ca aceia ai micului templu al zeitei Vesta din Roma, se înălţau tocmai la colţul de sud-est al palierului, dar atît de apropiaţi unul de celălalt încît ascundeau cea mai mare parte din construcţie. Pe culmea lor se sprijină enormul masiv din care este format acest colţ al insuliţei. Despicătura oblică a acestor stînci, care par a fi aşezate ca şi cupa geometrică a pietrelor de pe faţa concavă a unei bolţi, contrastează ciudat cu avîntarea verticală a coloanelor care o suportă.

La picioarele scărilor, marea, mai puţin calmă, făcînd să se presimtă agitaţia din larg, se înălţa şi cobora uşurel, ca şi cînd ar fi făcut un efort să respire. Acolo se reflecta întreaga temelie a masivului, a cărui umbră negricioasă se legăna sub ape.

Ajuns la palierul de sus, Olivier Sinclair se întoarse spre stînga şi îi arătă lui Miss Campbell un fel de chei îngust, mai bine zis o banchetă naturală care mergea de-a lungul peretelui pînă în fundul grotei. O balustradă de fier, cu cele două capete ale sale fixate în bazalt, servea de sprijin între zid şi colţul ascuţit, ieşit în afară, al micului chei.

— Ah, spuse Miss Campbell, această balustradă îmi strică oarecum palatul lui Fingal.

— În adevăr, răspunse Olivier Sinclair, este amestecul mîinii omului în opera naturii.

— Dacă ne ajută, trebuie să o folosim, spuse fratele Sam.

— Şi o folosesc ! adăugă fratele Sib.

Cînd să intre în Fingal's Cave, vizitatorii, sfătuiţi de ghidul lor, se opriră o clipă.

În faţa lor se deschidea un fel de tindă de biserică înaltă şi adîncă, plină de o misterioasă umbră.

Distanţa dintre cei doi pereţi laterali, la nivelul mării, măsura în jur de treizeci şi patru de picioare. La dreapta şi la stînga, stîlpi de bazalt, înghesuiţi unii în alţii, ascundeau, ca în anumite catedrale din ultima perioadă gotică, masa pereţilor susţinători. Pe capitelele acestor stîlpi se sprijinea marginea unei bolţi ogivale, care în partea cea mai de sus se înălţa cu cincizeci de picioare deasupra apelor mijlocii.

Miss Campbell şi tovarăşii săi, încîntaţi de acest prim aspect, trebuiră în cele din urmă să se smulgă contemplaţiei lor şi să urmeze acel relief care formează bancheta interioară.

Acolo se rînduiau într-o ordine perfectă sute de coloane prismatice, dar de diferite mărimi, părînd a fi rezultatul unei uriaşe cristalizări. Încheieturile lor subţiri se conturau atît de precis, ca şi cînd foarfeca unui decorator le-ar fi decupat liniile. Unghiurile adînci ale unora se potriveau geometric cu colţurile în relief ale celorlalte. Una avea trei faţete, cealaltă patru, altele cinci, şase, pînă la şapte sau opt — şi care în uniformitatea generală a stilului puneau o variaţie ce pleda în favoarea simţului artistic al naturii.

Lumina, venită din afară, juca pe toate aceste unghiuri şi faţete. Reluată de apa dinăuntru, reflectată ca într-o oglindă, izbindu-se în pietrele de sub apă, în ierburile marine cu nuanţe verzi, roşu-închis sau galben-închis, ea aprindea în mii de raze reliefurile bazaltului care constituia — cu motive ornamentale neregulate — plafonul acestei construcţii subterane fără rival în lume.

Înăuntru domnea un fel de tăcere sonoră — dacă putem pune alături aceste două cuvinte — acea tăcere specifică excavaţiilor adînci, tăcere pe care vizitatorii nu se gîndeau să o tulbure. Doar vîntul îşi plimba pe acolo adierea acordurilor sale prelungi, care, părînd că sînt făcute dintr-o melancolică serie de septime diminuate, puţin cîte puţin urcau şi se stingeau. Ai fi crezut că auzi, sub suflul lui puternic, răsunînd toate aceste prisme, ca şi clapele unei uriaşe armonice. Oare nu acestui bizar efect acustic se datorează numele de „Grota melodioasă", aşa cum era numită această grotă în limba celtică ?

— Şi ce nume i s-ar potrivi mai bine ? spuse Oliver Sinclair, fiindcă Fingal era tatăl lui Ossian, al cărui geniu a ştiut atît de bine să contopească într-o singură artă muzica şi poezia.

— Fără îndoială, răspunse fratele Sam ; dar aşa cum spunea chiar Ossian : *Cînd vor auzi urechile mele cîntul barzilor ? Cînd va bate inima mea ascultînd povestirile despre isprăvile strămoşilor mei ? Harfa nu mai face să răsune pădurile din Sebora !*

— Da, adăugă fratele Sib : *Palatul este acum pustiu şi ecourile nu vor mai repeta cîntecele de altădată !*

Adîncimea totală a grotei este apreciată la aproximativ o sută cincizeci de picioare. În fundul tindei apare un fel de corp de orgă

pe care se profilează un oarecare număr de coloane, cu un volum mai mic decît al celor de la intrare, dar la fel de perfecte ca linii.

Acolo Olivier Sinclair, Miss Campbell şi cei doi unchi ai săi vrură să se oprească un minut.

Din acest punct, perspectiva, deschizîndu-se în plin cer, era minunată. Apa, care filtra lumina, lăsa să se vadă fundul submarin format din capete de coloane avînd de la patru pînă la şapte faţete, îmbucate una în alta ca pătratele unui mozaic. Pe pereţii laterali dansau uluitoare jocuri de umbră şi lumină. Dacă trecea vreun nor prin faţa deschizăturii grotei, ca o perdea de voal subţire pe avanscena unui teatru, totul se stingea. Dimpotrivă, totul strălucea şi se însufleţea de cele şapte culori ale spectrului solar cînd o undă de soare, răspîndită de cristalul din fund, se urca în prelungi plăci luminoase pînă la capătul tindei.

Dincolo de asta, se spărgea de primele trepte ale arcului uriaş marea. Acest cadru, negru ca o ramă de abanos, lăsa întreaga lor valoare planurilor din spate. Mai departe orizontul cerului şi al apei apărea în toată splendoarea sa, cu depărtările Ionei care, la două mile în larg, îşi decupa în alb ruinele mănăstirii.

Toţi, în extaz în faţa acestui decor, nu ştiau cum să-şi exprime impresiile.

— Ce palat fermecat ! spuse în sfîrşit Miss Campbell, şi ce spirit prozaic ar fi acela care ar refuza să creadă că a fost creat de un zeu pentru ondine şi silfi ! Pentru cine vor vibra la suflarea vîntului corzile acestei harfe eoliene ? Oare nu această muzică supranaturală o auzea Waverley în visurile sale, această voce a Selmei, a cărei acorduri romancierul nostru le-a notat pentru a-şi legăna eroii ?

— Aveţi dreptate, Miss Campbell, răspunse Olivier, şi fără îndoială că atunci cînd Walter Scott îşi căuta imaginile în acest poetic trecut al scoţienilor de la munte, se gîndea la palatul lui Fingal.

— Aici aş vrea să evoc umbra lui Ossian ! reluă entuziastă tînăra fată. De ce, după cincisprezece secole de tăcere, bardul invizibil nu s-ar arăta la auzul glasului meu ? Îmi place să cred că nefericitul, orb ca Homer, poet ca şi el, cîntînd marile fapte de arme ale timpului său, nu o dată s-a refugiat în acest palat care poartă încă numele tătălui său ! Acolo, fără îndoială, ecourile din grota lui Fingal au repetat adesea inspiraţiile sale epice şi lirice,

în cel mai curat accent al idiomurilor din Ţara Galilor ! Nu credeţi, domnule Sinclair, că bătrînul Ossian a putut să se aşeze chiar pe locul unde sîntem noi şi că sunetele harfei sale s-au amestecat poate cu asprele accente ale glasului Selmei ?

— Cum să nu cred cele ce spuneţi, Miss Campbell, răspunse Olivier Sinclair, cînd le spuneţi cu un asemenea accent convingător ?

— Dacă l-aş invoca ? murmură Miss Campbell.

Şi cu glasul ei tînăr, prin vibraţiile vîntului, strigă de mai multe ori numele bătrînului bard.

Dar oricare ar fi fost dorinţa lui Miss Campbell şi cu toate că îl strigă de trei ori, răspunse numai ecoul. În palatul părintesc umbra lui Ossian nu apăru.

În acest timp, soarele dispăruse în spatele unor vapori deşi, grota se umplea de umbre apăsătoare, afară marea începuse să se agite ; valurile sale prelungi începuseră să se spargă cu vuiet pe ultimele bazalturi din fund.

Vizitatorii se întoarseră deci pe bancheta îngustă, pe jumătate acoperită de stropii valurilor ; ocoliră acest colţ expus de care se izbea vîntul din larg ; apoi se regăsiră pentru un moment la adăpost, pe şosea.

De două ore, timpul se înrăutăţise simţitor. Vijelia creştea din ce în ce, aruncîndu-se pe litoralul Scoţiei şi ameninţînd să se transforme în uragan.

Dar Miss Campbell şi tovarăşii ei, apăraţi de falezele de bazalt, putură să se întoarcă uşor la Clam-Shell.

A doua zi, cînd coloana barometrului coborî din nou, vîntul se dezlănţui cu o mare putere. Nori mai groşi, mai palizi, umplură întreg spaţiul, atîrnînd parcă mai jos. Încă nu ploua, dar soarele nu se mai arăta, nici măcar din cînd în cînd.

Miss Campbell nu păru atît de contrariată cît s-ar fi putut crede, de acest contratimp. Această existenţă pe o insulă pustie, biciuită de furtună, se potrivea firii sale. Ca unei eroine a lui Walter Scott, îi plăcea să rătăcească, cufundată în gînduri, de cele mai multe ori singură, printre stîncile de pe Staffa, şi fiecare îi respecta singurătatea. De asemenea, de mai multe ori reveni la acea grotă a lui Fingal, a cărei ciudăţenie poetică o atrăgea. Acolo îşi petrecea, visătoare, ceasuri întregi şi nu ţinea prea mult seama de sfaturile ce i se dădeau să nu se aventureze neprevăzător acolo.

A doua zi, 9 septembrie, cea mai scăzută presiune atmosferică se abătu asupra coastelor Scoţiei. În centrul vijeliei, curenţii de aer se deplasau cu o violenţă fără egal. Era, de fapt, un uragan. Pe platoul insulei ar fi fost imposibil să-i reziști.

Către orele 8 seara, în clipa în care la Clam-Shell îi aştepta cina, Olivier Sinclair şi fraţii Melvill începură să fie foarte neliniştiţi.

Miss Campbell, plecată de trei ceasuri fără să spună unde, nu se întorsese încă.

Aşteptaseră cu răbdare, nu fără o nelinişte crescîndă, pînă la orele şase... Miss Campbell nu reapăruse.

Olivier Sinclair se urcă de mai multe ori pe platoul insulei... Nu văzu pe nimeni.

Furtuna se dezlănţuia atunci cu o furie de nedescris şi marea, ridicată în valuri uriaşe, izbea fără oprire toată partea expusă la sud-vest a insuliţei.

— Sărmana Miss Campbell ! exclamă deodată Olivier Sinclair. Dacă mai este încă în grota lui Fingal, trebuie să o smulgem de acolo, altfel este pierdută !

Capitolul XX

PENTRU MISS CAMPBELL !

Cîteva minute mai tîrziu, Olivier Sinclair, după ce traversase şoseaua cu un pas grăbit, ajungea în faţa intrării grotei, în partea în care se înălţa scara de bazalt.

Fraţii Melvill şi Partridge îl urmaseră îndeaproape.

Doamna Bess rămăsese la Clam-Shell aşteptînd cu o nespusă îngrijorare, pregătind totul pentru a o primi pe Helena la întoarcerea ei.

Marea, care se şi înălţase atît cît să acopere palierul superior, se năpustea acum peste balustradă şi făcea imposibilă orice trecere spre banchetă.

Pe cît era de imposibil de a pătrunde în grotă, tot atît de cu neputinţă ar fi fost să ieşi din ea. Dacă Miss Campbell se afla

înăuntru, era prizonieră ! Dar de unde să știi, cum să ajungi pînă la ea ?

— Helena ! Helena !

Acest nume, aruncat în bubuitul continuu al valurilor, putea el să fie auzit ? Era ca un trăsnet de vînt și talazuri care se prăvălea în grotă. Nici glasul, nici privirea nu erau atît de puternice ca să pătrundă pînă în adîncul grotei.

— Poate că Helena nu este acolo ? spuse fratele Sam, care voia să se agațe de această speranță.

— Unde să fie ? răspunse fratele Sib.

— Da, atunci unde să fie ? exclamă Olivier Sinclair. Nu am căutat-o eu în zadar pe platoul insulei, pe litoral, printre stînci, peste tot ? Nu s-ar fi întors lîngă noi dacă ar fi putut să se întoarcă ? Acolo este !... Acolo !

Și își aminteau entuziasta și îndrăzneața dorință, mărturisită de mai multe ori de tînăra imprudentă, de a asista la vreo furtună în grota lui Fingal. Să fi uitat oare că marea dezlănțuită de uragan va inunda grota pînă sus, făcînd din ea o închisoare a cărei ușă nu ar fi fost cu putință să o forțezi ?

Ce s-ar fi putut încerca acum ca să se ajungă la ea și să fie salvată ?

Ridicate de uraganul care bătea cu toată furia în acest colț al insuliței, valurile se înălțau uneori pînă la vărful bolții. Acolo se spărgeau cu un vuiet asurzitor. Preaplinul de apă, respins de izbitură, recădea în pînze spumegînde, ca și cataractele Niagarei, dar partea de jos a valurilor, împinse de hula din larg, se arunca înăuntru cu violența unui torent al cărui baraj s-ar fi rupt brusc. Însemna deci că marea se izbea chiar de fundul grotei.

În ce loc ar fi putut Miss Campbell să găsească un refugiu care să nu fi fost asediat de valuri ? Capătul din fund al grotei era direct expus loviturilor lor și, în fluxul și în refluxul lor, trebuie neapărat că măturau bancheta.

Și, în același timp, cei ce o căutau refuzau să creadă că îndrăzneața tînără era acolo ! Cum ar fi putut ea să reziste năvălirii unei mări furioase în această fundătură ? Oare trupul său mutilat, sfîșiat, izbit de colo-colo de vîltoare, nu va fi fost aruncat pînă acum în afară ? Oare curentul mareei care înainta nu-l va fi tîrît de-a lungul brîului și a stîncilor pînă la Clam-Shell ?

— Helena Helena !

Acest nume era tot timpul aruncat cu încăpățînare în larma vîntului și a valurilor.

Nu răspundea și nu putea să răspundă nici un strigăt.

— Nu ! Nu ! Nu poate să fie în această grotă ! repetau desperați frații Melvill.

— Aici este ! spuse Olivier Sinclair.

Și arătă cu mîna o fîșie de stofă pe care un val, în retragerea lui, o aruncase pe una din treptele de bazalt.

Olivier Sinclair se repezi asupra fîșiei.

Era „snod"-ul, panglica scoțiană pe care Miss Campbell o purta în păr.

Se mai puteau îndoi acum ?

Dar atunci, dacă această panglică îi putuse fi smulsă, s-ar fi putut întîmpla totodată ca Miss Campbell să nu fie zdrobită de pereții lui Fingal's Cave ?

— Am să aflu ! exclamă Olivier Sinclair.

Și profitînd de un reflux care degajase pe jumătate bancheta, apucă prima bară a balustradei, dar o masă de apă îl smulse și-l răsturnă peste palier.

Dacă Partridge nu s-ar fi aruncat cu riscul vieții sale asupra lui, Olivier Sinclair s-ar fi rostogolit pînă la ultima treaptă și ar fi fost tîrît de mare, fără putința de a i se da ajutor.

Olivier Sinclair se ridicase. Nu renunță să intre în grotă.

— Miss Campbell este acolo ! repeta el. Trăiește, fiindcă corpul ei nu a fost aruncat afară ca acest petic de stofă ! S-ar putea să fi găsit un refugiu în vreo cotitură ! Dar puterile o vor lăsa repede ! Nu va putea rezista pînă cînd se vor retrage apele !... Trebuie deci să ajungem pînă la ea !

— O să mă duc eu ! spuse Partridge.

— Nu !... Eu ! răspunse Olivier Sinclair.

Avea să folosească, pentru a ajunge la Miss Campbell, un mijloc desperat, care, totuși, abia dacă îi lăsa o șansă dintr-o sută, de reușită.

— Așteptați-mă aici, domnilor, le spuse el fraților Melvill. În cinci minute voi fi înapoi. Vino, Partridge !

Cei doi unchi rămaseră în unghiul exterior al insuliței, la adăpostul falezei, în acea parte în care marea nu putea ajunge, în timp ce Olivier Sinclair și Partridge se întorceau cît mai repede la Clam-Shell.

Erau orele opt şi jumătate seara.

După cinci minute, Olivier Sinclair şi bătrînul servitor reapăreau tîrînd de-a lungul şoselei mica barcă de pe *Clorinda*, pe care le-o lăsase căpitanul John Olduck.

Avea deci Olivier Sinclair de gînd să se lase aruncat de mare în grotă, fiindcă trecerea pe uscat era cu neputinţă ?

Da, avea să încerce ! Îşi risca viaţa. Ştia asta. Nu ezită.

Barca fu adusă la piciorul scării, la adăpost de talaz, la cotul uneia din treptele de bazalt.

— Merg cu dumneavoastră, spuse Partridge.

— Nu, Partridge, răspunse Olivier Sinclair, nu ! Nu trebuie să încărcăm o ambarcaţiune atît de mică ! Dacă Miss Campbell este încă în viaţă, voi fi deajuns eu singur !

— Olivier, strigară cei doi fraţi care nu-şi puteau stăpîni lacrimile, Olivier, salvează-ne fata !

Tînărul le strînse mîna ; apoi, sărind în barcă, se aşeză pe locul din mijloc, apucă cele două vîsle, se plasă cu îndemînare în vîltoare şi aşteptă o clipă refluxul unui val uriaş care-l tîrî în faţa lui Fingal's Cave.

Acolo curentul încercă să ia barca pe sus, dar Olivier Sinclair, printr-o manevră dibace, izbuti să o menţină stabilă pe apă ; dacă ar fi deviat de-a curmezişul, inevitabil s-ar fi răsturnat.

Mai întîi marea înălţă şubreda ambarcaţiune aproape la nivelul bolţii. S-ar fi putut crede că această cochilie avea să se spargă de masivul stîncos ; dar, retrăgîndu-se, valul, printr-o mişcare înapoi căreia nu i se putea rezista, o duse din nou în larg.

De trei ori barca fu astfel balansată, apoi aruncată spre grotă, pe urmă trasă înapoi, fără să fi găsit vreo trecere prin apele care barau deschiderea. Olivier Sinclair, stăpîn pe el, îi menţinea echilibrul cu vîslele.

În sfîrşit, o creastă mai înaltă împinse barca, făcînd-o să oscileze o clipă pe această coamă lichidă aproape la înălţimea platoului insulei ; apoi o prăpastie adîncă se căscă pînă la picioarele grotei şi Olivier Sinclair fu lansat oblic, ca şi cînd ar fi coborît pantele unei cataracte.

Martorilor acestei scene le scăpă un strigăt de groază. Se părea că barca avea să fie neapărat zdrobită de stîlpii din stînga, la colţul intrării.

Dar cutezătorul tînăr, printr-o lovitură de vîslă, îşi îndreptă barca ; deschiderea era atunci liberă şi, cu iuţeala unei săgeţi, puţin înainte ca marea să se ridice ca o enormă masă, el dispăru în interiorul grotei.

O secundă mai tîrziu, pînzele lichide se prăbuşeau ca o avalanşă, se desfăşurau şi se spărgeau pînă la partea cea mai înaltă a insuliţei.

Avea oare să se sfărîme barca de fundul grotei şi trebuiau să numere acum două victime, nu una ?

Nimic din toate acestea. Olivier Sinclair trecuse repede, fără să se izbească de plafonul inegal al bolţii. Culcîndu-se pe spate în barcă, se ferise astfel de ţurţurii de bazalt ce atîrnau de acest plafon. Într-o clipă ajunsese la peretele opus, neavînd decît o teamă, aceea de a nu fi scos afară odată cu vîltoarea, fără să se fi putut agăţa de vreo asperitate din fund.

Din fericire, barca, printr-o lovitură pe care ondularea inversă o mai îndulci, se izbi de stîlpii acelui soi de corp de orgă care se înălţa la capătul lui Fingal's Cave ; se sfărîmă pe jumătate, dar Olivier Sinclair putu să apuce o bucată de bazalt, să se agaţe de ea cu desperarea omului care se îneacă, apoi să se caţăre la adăpost de mare.

O clipă mai tîrziu, barca, făcută bucăţi, reluată de un val care ieşea, era aruncată afară şi fraţii Melvill şi Partridge, văzînd că apare epava, gîndiră că îndrăzneţul salvator pierise.

Capitolul XXI

O ADEVĂRATĂ FURTUNĂ ÎNTR-O GROTĂ

Olivier Sinclair era teafăr, sănătos şi deocamdată în siguranţă. Întunericul era destul de adînc pentru a nu putea vedea nimic în interior. Ziua, a cărei lumină scădea, nu pătrundea decît în intervalul dintre două valuri, cînd intrarea se elibera pe jumătate de masele de apă.

În acest timp, Olivier Sinclair încerca să descopere în care loc se putuse refugia Miss Campbell... Fu zadarnic.

Strigă :

— Miss Campbell ! Miss Campbell !

Cum să descriem ce se petrecu cu el, cînd auzi un glas răspunzîndu-i :

— Domnule Olivier ! Domnule Olivier !

Miss Campbell trăia.

Dar în ce parte se putuse adăposti ca să nu poată fi ajunsă de asaltul valurilor ? Olivier Sinclair, tîrîndu-se pe banchetă, ocoli fundul grotei.

În peretele din stînga, o retragere a bazaltului făcuse o scobitură ca o nişă. Acolo stîlpii se despărţiseră. Refugiul, destul de larg la intrarea lui, se strîmta în aşa fel încît nu lăsa loc decît pentru o persoană. Legenda botezase această scobitură „fotoliul lui Fingal". În acest colţişor, surprinsă de năvala mării, se refugiase Miss Campbell.

Cu cîteva ore mai devreme, marea fiind în reflux, intrarea în grotă fusese destul de uşoară şi imprudenta venise să-şi facă vizita zilnică. Acolo, cufundată în reveriile sale, nu se gîndise la pericolul cu care o ameninţa apa crescîndă, nu observase nimic din cele ce se petreceau afară. Cînd voise să iasă, care nu-i fusese spaima cînd nu mai găsise nici o ieşire prin această năvală de ape !

Cu toate acestea, Miss Campbell nu-şi pierduse capul ; căutase să se pună la adăpost şi, după două sau trei încercări de a ajunge pe palierul exterior, putuse, nu fără să rişte să fie luată de apă, să ajungă la acest „fotoliu al lui Fingal".

Acolo unde valurile nu o puteau ajunge, o găsi ghemuită Olivier Sinclair.

— Ah, Miss Campbell ! strigă el. Cum aţi putut fi atît de imprudentă ca să vă expuneţi astfel, înaintea unei furtuni? Noi v-am crezut pierdută !

— Şi dumneavoastră aţi venit să mă salvaţi, domnule Olivier, răspunse Miss Campbell, mult mai impresionată de curajul tînărului decît înspăimîntată de pericolele prin care mai putea să treacă încă !

— Am venit să vă scot din încurcătură, Miss Campbell şi, cu ajutorul providenţei, am să reuşesc ! Nu vă este frică ?

— Nu mi-e frică... nu ! De vreme ce sînteţi aici, nu mai mi-e teamă de nimic... Şi de altfel, pot eu să am alt sentiment decît acela de admiraţie în faţa unui asemenea spectacol ?... Priviţi !

Miss Campbell se retrăsese pînă în fundul strîmtului colţişor. În picioare în faţa ei, Olivier Sinclair căută să o apere cît mai bine, cînd cîteva valuri, mai furios înalte, ameninţau să ajungă la ea.

Tăceau amîndoi. Mai avea nevoie Olivier Sinclair să vorbească pentru a se face înţeles ! La ce ar folosi vorbele ca să exprime tot ce simţea Miss Campbell ?

În acest timp, tînărul vedea cu o nelinişte de nedescris, nu pentru el ci pentru Miss Campbell, crescînd ameninţările din afară. Auzind urletele vîntului, vuietul mării, nu înţelegea el că furtuna se dezlănţuia cu o furie tot mai mare ? Nu vedea el nivelul apelor înălţîndu-se odată cu marea, care timp de mai multe ore avea să le umfle ?

Unde se va opri fluxul mării, căruia hula din larg avea să-i dea o înălţime neobişnuită ? Nu se putea prevedea ;dar ceea ce nu era decît prea evident, era că grota se umplea din ce în ce mai mult. Întunericul nu era încă total, fiindcă crestele valurilor mai erau încă difuz impregnate de lumina zilei. În afară de aceasta, petice largi, fosforescente, aruncau ici şi colo un fel de incandescenţă electrică care se agăţa de colţurile de bazalt, aprindea muchiile prismelor, lăsînd în urma ei o vagă şi lividă dîră de lumină.

În timpul rapidei apariţii ale acestor fulgere, Olivier Sinclair se întoarse către Miss Campbell. O privea cu o emoţie care nu se datora numai primejdiei.

Miss Campbell surîdea, cu totul cucerită de spectacolul sublim: o furtună în această cavernă !

În acel moment, o hulă mai puternică se înălţă pînă la scobitura „fotoliului lui Fingal". Olivier Sinclair crezu că ea şi cu el vor fi smulşi din adăpostul lor.

O luă în braţe, ca pe o pradă pe care marea voia să i-o răpească.

— Olivier ! Olivier !... exclamă Miss Campbell cu o tresărire de spaimă pe care nu şi-o putu stăpîni.

— Nu te teme de nimic, Helena ! răspunse Olivier Sinclair. Am să te apăr, Helena !... Eu...

Aşa spunea. Că o va apăra ! Dar cum ? Cum ar fi putut el să o apere de violenţa valurilor, dacă furia lor creştea, dacă apele se înălţau şi mai mult şi dacă locul din acest colţişor nu mai putea fi păstrat ? În care altă parte ar putea să se refugieze ? Unde ar putea găsi un adăpost în care să nu-i poată ajunge această mon-

struoasă răscoală a mării ? Toate aceste eventualităţi îi apărură în teribila lor realitate.

În primul rînd trebuia să rămînă calm. Din toate puterile, Olivier Sinclair se strădui să fie stăpîn pe el. Şi trebuia cu atît mai mult, cu cît, chiar dacă din punct de vedere moral ar rezista, fizic însă, pe tînăra fată în cele din urmă o vor părăsi puterile. Epuizată de o prea îndelungată luptă, ar fi venit reacţia. Olivier Sinclair simţea de pe acum că, puţin cîte puţin, puterile ei slăbeau. Ar fi vrut să o îmbărbăteze, cu toate că simţea că şi el îşi pierde orice speranţă.

— Helena... scumpa mea Helena ! murmură el. La întoarcerea mea la Oban... am aflat... că dumneata eşti... că datorită dumitale am fost salvat din vîltoarea Corryvrekan !

— Olivier... ştiai !... răspunse Miss Campbell cu un glas aproape stins.

— Da... şi astăzi îmi voi plăti datoria !... Te voi salva din grota lui Fingal !

Cum putea Olivier să vorbească de salvare în acest moment în care apele se spărgeau chiar la picioarele colţişorului în care se refugiaseră ! Nu putea decît prea puţin să o apere de ele. De douătrei ori fu cît pe ce să fie luat de ape... Şi dacă rezistă, nu fu decît cu un efort supraomenesc, simţind braţele lui Miss Campbell ca înnodate în jurul mijlocului său şi înţelegînd că marea ar fi tîrît-o odată cu el.

Putea să fie ora nouă şi jumătate seara. Furtuna trebuie că atinsese atunci maximum de intensitate. În adevăr, apele care urcau intrau în grota lui Fingal cu impetuozitatea unei avalanşe. Din cauza izbiturii lor de pereţii laterali şi de fund, răsuna un vuiet asurzitor şi furia lor era atît de mare încît din pereţi se rupeau bucăţi de bazalt care, căzînd, săpau goluri negre în spuma fosforescentă.

Supuşi acestui asalt a cărui violenţă nimic nu poate să o redea, stîlpii aveau deci să se scufunde, piatră cu piatră ? Risca oare bolta să se dărîme ? Olivier Sinclair se putea teme de orice. Şi el se simţea cuprins de o toropeală de neînvins, împotriva căreia încerca să reacţioneze. Adevărul era că uneori lipsea aerul şi dacă odată cu valurile intra din plin, se părea că tot valurile îl aspirau atunci cînd refluxul le tîra afară.

În aceste condiţii, Miss Campbell, epuizată, părăsind-o puterile, leşină.

— Olivier !... Olivier !... murmură ea lăsîndu-se în braţele lui.

Olivier Sinclair se ghemuise cu tînăra fată în partea cea mai adîncă a colţişorului. O simţea rece, neînsufleţită. Voia să o încălzească, ar fi vrut să-i transmită toată căldura pe care o mai avea el. Dar apele îi şi ajungeau pînă la mijloc şi dacă, la rîndul lui, îşi pierdea cunoştinţa, se sfîrşea cu ei amîndoi !

Cu toate acestea, îndrăzneţul tînăr avu tăria să mai reziste încă mai multe ore. O susţinea pe Miss Campbell, o apăra de loviturile valurilor, lupta proptindu-se în asperităţile de bazalt — şi asta în mijlocul unui întuneric pe care stingerea fosforescenţelor îl făcea şi mai adînc, în mijlocul acelor tunete întrerupte făcute din izbituri, urlete, şuierături. Nu mai era acum glasul Selmei răsunînd în palatul lui Fingal ! Erau acele lătrături împrăştiate ale cîinilor din Kamciatka, şi aceşti cîini, spune Michelet [1] : *În haite mari, cu miile, în nopţile lungi, urlă împotriva talazului care mugeşte şi se întrec în furie cu Oceanul de Nord !*

În sfîrşit, fluxul începu să coboare. Olivier Sinclair îşi putu da seama că, odată cu scăderea apelor, hula din larg se potolise puţin. Aici întunericul era atît de adînc, încît afară părea relativ lumină. În această penumbră, deschizătura grotei, pe care nu o mai astupau talazurile mării, se schiţa nelămurit. În curînd ajunseră pînă în pragul „fotoliului lui Fingal" numai stropii valurilor care se retrăgeau. Acum nu mai era acel laţ sugrumător al talazurilor care strîng şi smulg. În sufletul lui Olivier Sinclair reveni speranţa.

Calculînd timpul după largul mării, se putea aprecia că era trecut de miezul nopţii. Încă două ore şi bancheta nu va mai fi spălată de crestele valurilor care se spărgeau. Va putea fi atunci folosită. Asta trebuia să caute să vadă în obscuritate, şi în sfîrşit izbuti.

Venise momentul să părăsească grota.

În acest timp, Miss Campbell nu-şi recăpătase încă cunoştinţa. Olivier Sinclair o luă cu totul inertă în braţe ; apoi, strecurîndu-se din „fotoliul lui Fingal", începu să meargă pe îngusta proeminenţă căreia valurile mării îi răsuciseră, îi smulseseră şi-i sfărîmaseră barele protectoare.

Cînd un val alerga către el, se oprea o clipă sau se dădea un pas înapoi.

---

[1] Jules Michelet — istoric francez (1798—1874).

În sfîrşit, în momentul cînd Olivier Sinclair tocmai ajungea la unghiul exterior, o ultimă răscoală a apelor îl învălui cu totul... Crezu că Miss Campbell şi el au să fie zdrobiţi de perete sau aruncaţi în acea prăpastie urlătoare de la picioarele lor...

Cu un ultim efort izbuti să reziste şi, profitînd de retragerea valului, se repezi afară din grotă.

Într-o clipă atinse colţul falezei unde fraţii Melvill, Partridge şi doamna Bess, care li se alăturase, rămăseseră toată noaptea. Ea şi el erau salvaţi.

Acolo, culmea energiei morale şi fizice la care ajunsese Olivier Sinclair îl părăsi ; după ce o depuse pe Miss Campbell în braţele doamnei Bess, căzu nemişcat la picioarele stîncilor.

Fără devotamentul şi curajul său, Helena nu ar fi ieşit vie din grota lui Fingal.

Capitolul XXII

RAZA VERDE

Cîteva minute mai tîrziu, în răcoarea aerului din interiorul Clam-Shell-ului, Miss Campbell îşi revenea ca dintr-un vis în care chipul lui Olivier Sinclair ocupase toate fazele. De primejdiile la care o expusese imprudenţa ei nici nu-şi mai amintea măcar.

Nu putea vorbi încă ; dar la vederea lui Olivier Sinclair i se umplură ochii de lacrimile recunoştinţei şi îi întinse mîna salvatorului ei.

Fratele Sam şi fratele Sib, fără să poată scoate un cuvînt, îl strîngeau pe tînăr într-o singură îmbrăţişare. Doamna Bess îi făcea reverenţă după reverenţă, iar Partridge l-ar fi strîns bucuros în braţe.

Apoi, răpuşi de oboseală, după ce fiecare îşi schimbase cu haine uscate îmbrăcămintea udă leoarcă de apele mării şi ale cerului, adormiră cu toţii şi noaptea se termină în linişte.

Dar emoţia pe care o simţiseră nu avea să se şteargă niciodată din amintirea eroilor şi martorilor acestei scene care avusese ca teatru legendara grotă a lui Fingal.

A doua zi, pe cînd Miss Campbell se odihnea pe cuşeta care-i fusese rezervată în interiorul Clam-Shell-ului, fraţii Melvill, braţ

la braţ, se plimbau pe partea şoselei învecinate. Nu vorbeau, dar aveau ei nevoie de cuvinte pentru a exprima aceleaşi gînduri? Amîndoi, în acelaşi moment, mişcau capul de sus în jos cînd afirmau ; de la dreapta la stînga cînd negau. Şi ce puteau ei afirma decît că Olivier Sinclair îşi riscase viaţa pentru a o salva pe tînăra imprudentă? Şi ce negau ei ? Că primele lor proiecte s-ar mai putea realiza. În această conversaţie de muţi îşi spuneau şi multe alte lucruri, a căror împlinire fratele Sam şi fratele Sib o prevedeau pe curînd. În ochii lor, Olivier nu mai era Olivier ! Nu era mai puţin decît Amin, cel mai perfect erou al epopeilor Ţării Galilor.

În ceea ce îl priveşte, Olivier Sinclair era în prada unei frămîntări cu totul fireşti. Un fel de delicateţe îl îndemna să vrea să fie singur. S-ar fi simţit stingherit faţă de fraţii Melvill, ca şi cînd numai simpla sa prezenţă ar fi părut că pretinde preţul devotamentului său.

Aşa că, după ce părăsi grota de la Clam-Shell, se plimba pe platoul de la Staffa.

În acest moment, toate gîndurile lui se îndreptau, fără voia lui, către Miss Campbell. De pericolele prin care trecuse, pe care bucuros le împărtăşise cu ea, nici măcar nu-şi mai aducea aminte. Ce îşi amintea din această noapte îngrozitoare erau ceasurile petrecute lîngă Helena, în acel colţişor întunecat, cînd el o înconjura cu braţele lui pentru a o salva de furia valurilor. Revedea în luminile fosforescente chipul acestei tinere frumoase, palid mai mult de oboseală decît de frică, înălţîndu-se în faţa furiilor mării ca duhul furtunilor ! O auzea răspunzînd cu o voce mişcată : „Cum, ştiai ?“ cînd el îi spusese : „Ştiu ce ai făcut, cînd era să pier în vîltoarea de la Corryvrekan !“

Se regăsea în fundul acelui îngust adăpost, acea nişă, făcută mai mult să adăpostească vreo statuie rece de piatră, în care două fiinţe tinere, iubitoare, suferiseră, luptaseră una lîngă alta, timp de ceasuri atît de lungi. Acolo, nici măcar nu mai erau Miss Campbell şi Sinclair. Îşi spuseseră Olivier şi Helena, ca şi cînd, în clipa în care îi ameninţa moartea, ar fi vrut să reînceapă o viaţă nouă !

Astfel se înlănţuiau în mintea tînărului, pe cînd se plimba pe platoul Staffei, ideile cele mai arzătoare. Oricît de mare ar fi fost dorinţa sa de a se întoarce lîngă Miss Campbell, o putere de neînvins îl reţinea fără voia lui, fiindcă în prezenţa ei poate că ar fi vorbit, şi el voia să tacă.

Într-o clipă ajunsese la peretele opus...

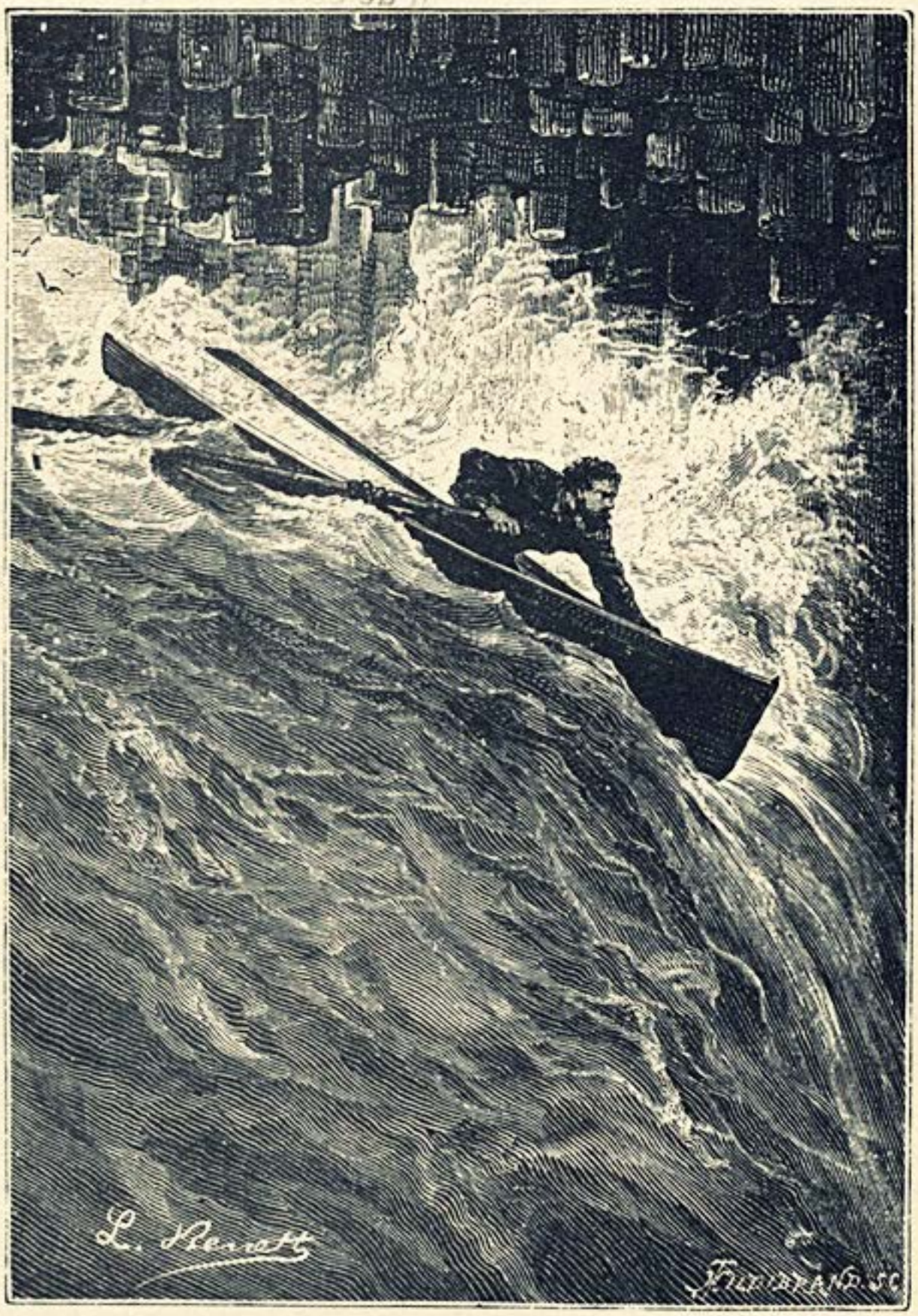

În acest timp, aşa cum se întîmplă cîteodată după o tulburare atmosferică violent dezlănţuită, violent dispărută, timpul devenise admirabil, cerul de o perfectă puritate. De cele mai multe ori, această mare măturătură făcută de vînturile din sud-est nu lasă nici o urmă şi dă spaţiului de dincolo de mare o incomparabilă transparenţă.

Soarele depăşise cel mai înalt punct al său, fără ca orizontul să se fi acoperit de cel mai subţire văl de ceaţă.

Olivier Sinclair, cu capul arzînd, mergea astfel prin această imensă strălucire reflectată de platoul insulei. Scăldat în efluviile calde, respira briza marină, se cufunda în această atmosferă dătătoare de viaţă.

Deodată, un gînd — gînd uitat cu totul în vîltoarea acelora care-i bîntuiau acum sufletul — îi reveni, cînd se văzu în faţa zării largului.

— Raza Verde ! exclamă el. Dacă vreodată vreun cer a fost potrivit pentru cercetarea noastră, ăsta este ! Nici un nor, nici un abur ! Şi s-ar putea nici să nu vină, după groaznica vijelie de ieri care trebuie că i-a aruncat departe, în est. Şi Miss Campbell care nici nu bănuieşte că poate seara acestei zile pregăteşte un minunat apus de soare !... Trebuie... trebuie să o previn... Fără întîrziere !...

Olivier Sinclair, fericit de a avea acest motiv ca să se întoarcă lîngă Helena, reveni către grota Clam-Shell.

Cîteva minute mai tîrziu, se găsea din nou în prezenţa lui Miss Campbell şi a celor doi unchi care o priveau drăgăstos, în timp ce doamna Bess îi ţinea mîna.

— Miss Campbell, îi spuse el, vă simţiţi mai bine ?... Văd... v-au revenit puterile ?

— Da, domnule Olivier, răspunse Miss Campbell care tresări la vederea tînărului.

— Cred că v-ar face bine, reluă Olivier Sinclair, să veniţi pe platou să respiraţi puţin din această briză uşoară, purificată de furtună. Soarele este minunat, o să vă încălzească.

— Are dreptate domnul Sinclair, spuse fratele Sam.

— Întru totul, adăugă fratele Sib.

— Şi apoi, mai trebuie să vă spun că, dacă presimţirile mele nu mă înşeală, reluă Olivier Sinclair, cred că în cîteva ore o să vedeţi îndeplinindu-vi-se cea mai scumpă dintre dorinţe.

— Cea mai scumpă dintre dorinţele mele ? murmură Miss Campbell, ca şi cînd ei însăşi şi-ar fi dat un răspuns.

— Da... cerul este de o limpezime deosebită şi probabil că soarele va apune pe un orizont fără nori !

— Ar fi cu putinţă ? exclamă fratele Sam.

— Ar fi cu putinţă ? repetă fratele Sib.

— Şi am toate motivele să cred, adăugă Olivier Sinclair, că veţi putea, chiar în această seară, să zăriţi Raza Verde.

— Raza Verde !... răspunse Miss Campbell.

Şi se părea că cerceta în memoria sa, puţin neclară, despre ce rază era vorba.

— Ah... exact ! adăugă ea. Am venit aici ca să vedem Raza Verde !

— Haideţi ! Haideţi ! spuse fratele Sam, încîntat de prilejul care li se oferea de a smulge pe tînăra fată din toropeala în care părea că recade. Să mergem de partea cealaltă a insulei.

— Şi o să cinăm mai cu poftă la reîntoarcere, adăugă vesel fratele Sib.

Erau atunci orele cinci după-amiază.

Sub conducerea lui Olivier Sinclair, întreaga familie, împreună cu doamna Bess şi Partridge, părăsi imediat grota Clam-Shell, urcă scara de lemn şi ajunse la marginea platoului superior.

Ar fi trebuit să vezi bucuria pe care o arătau cei doi unchi privind cerul magnific pe care cobora încet astrul strălucitor. Poate că exagerau, dar niciodată, nu, niciodată nu se arătaseră atît de entuziaşti în privinţa fenomenului. Se părea că pentru ei în primul rînd, nu pentru Miss Campbell, făcuseră atîtea deplasări şi trecuseră prin atîtea încercări de la plecarea de la conacul din Helensburgh pînă la Staffa, trecînd prin Iona şi Oban !

În realitate, în seara asta apusul soarelui făgăduia să fie atît de frumos încît cel mai puţin sensibil, cel mai cu picioarele pe pămînt, cel mai prozaic dintre negustorii din City sau dintre negustorii din Canongate ar fi admirat priveliştea mării care se desfăşura sub ochii lor.

Miss Campbell se simţea renăscînd în această atmosferă îmbibată de emanaţii saline pe care o briză blîndă, venită din larg, le filtra. Ochii săi frumoşi se deschideau nespus de mari asupra priveliştii Atlanticului. În obrajii ei palizi de oboseală reveneau bujorii tenului său de scoţiană ! Cît de frumoasă era aşa ! Cît farmec răspîndea fiinţa ei ! Olivier Sinclair mergea puţin în urma

fetei admirînd-o în tăcere, şi el, care pînă atunci o însoţea fără nici o stinghereală în lungile ei plimbări, acum, tulburat, cu inima plină de nelinişte, abia îndrăznea să o privească !

Cît despre fraţii Melvill, ei erau categoric tot atît de radioşi ca şi soarele. Îi vorbeau acestuia cu entuziasm. Îl pofteau să apună pe un orizont fără ceaţă. Îl implorau să le trimită ultima lui rază la sfîrşitul acestei zile.

Şi amintirile poeziei ossianice îi făceau să schimbe între ei strofă după strofă.

O, tu care te rostogoleşti deasupra capetelor noastre, rotund ca şi scutul părinţilor noştri, spune-ne de unde izvorăsc razele tale, o soare divin ! De unde vine lumina ta eternă ?

Înaintezi în măreaţa ta frumuseţe ! Stelele dispar pe firmament! Palidă şi rece, luna se ascunde în undele apusului ! Tu singur, o soare !

Cine ar putea să fie tovarăşul tău de drum ? Luna se pierde în ceruri ; tu singur rămîi mereu acelaşi ! Te bucuri neîncetat pe parcursul drumului tău strălucitor !

Cînd trăsnetul bubuie şi zboară fulgerul, tu ieşi dintre nori în toată frumuseţea ta şi rîzi de furtună !

În această dispoziţie entuziastă merseră cu toţii către capătul platoului din Staffa, care dădea spre largul mării. Acolo se aşezară pe ultimele stînci, în faţa unui orizont a cărui linie subţire, desenată de o dungă de apă şi cer, părea că nimic nu trebuie să o tulbure.

Şi de data aceasta nu va mai fi nici un Aristobulus Ursiclos care să-şi interpună pînza unei ambarcaţiuni sau să stîrnească un cîrd de păsări de apă între apus şi insuliţa Staffa !

În acest timp, odată cu noaptea scădea şi briza,şi ultimele valuri mureau la picioarele stîncilor. Mai în larg, marea netedă ca o oglindă avea acea aparenţă uleioasă, pe care cea mai mică încreţitură ar fi fost suficient să o tulbure.

Toate împrejurările se pretau de minune la apariţia fenomenului.

Dar iată, o jumătate de oră mai tîrziu, Partridge, întinzînd mîna spre sud, exclamă :

— O pînză !

O pînză ! O să vină şi de această dată să treacă prin faţa discului solar, în clipa în care el va dispărea în valuri ? În adevăr, ar fi fost mai mult decît ghinion !

Ambarcaţiunea ieşea din canalul strîmt care desparte insula Iona de limba de pămînt Mull. Alerga cu vîntul în spate, mai mult sub acţiunea fluxului decît împinsă de o briză ale cărei slabe suflări abia puteau să-i umfle pînzele.

— Este *Clorinda*, spuse Olivier Sinclair, şi cum merge ca să ancoreze în partea de răsărit a Staffei, ea va trece prin cealaltă parte şi nu ne va stingheri cu nimic.

În adevăr, era *Clorinda* care, după ce ocolise insula Mull prin sud, venise să-şi reia locul în golfuleţul Clam-Shell.

Toate privirile se îndreptară atunci către orizontul din vest. Soarele cobora cu repeziciunea care pare că îl însufleţeşte la apropierea mării. Pe suprafaţa apelor tremura abia văzut o dîră largă de argint, trimisă de disc, ale cărui radiaţii erau încă greu de suportat. În curînd, de la această nuanţă de aur vechi, pe care o luase în căderea lui, trecu la un aur care bătea în roş-aprins. În faţa ochilor lor, cînd şi-i acopereau cu pleoapele, scînteiau romburi roşii, cercuri galbene, care se întretăiau ca fugarele culori ale caleidoscopului. Uşoare linii ondulate dungau acest soi de coadă de cometă pe care reverberaţia o desena pe suprafaţa apelor.

Era ca o ninsoare de fluturaşi argintii, a căror strălucire, apropiindu-se de mal, pălea.

Nori, ceaţă, aburi, oricît de subţiri, nu se zăreau pe întreg perimetrul orizontului. Nimic nu tulbura claritatea acestei linii circulare, pe care un compas nu ar fi putut să o tragă mai subţire pe albeaţa unei coli veline.

Cu toţii nemişcaţi, mai emoţionaţi decît s-ar fi putut crede, priveau globul care, mişcîndu-se oblic la orizont, coborî încă şi rămase ca suspendat o clipă deasupra abisului. Apoi deformarea discului, modificat de refracţie, începu încetul cu încetul să se facă simţită ; se lăţi în paguba diametrului său vertical şi reaminti de forma unui vas etrusc cu pîntecul rotunjit, al cărui picior se scufunda în apă.

Nu mai încăpea îndoială asupra apariţiei fenomenului. Nimic nu va tulbura acest admirabil apus al astrului strălucitor ! Nimic nu va veni să intercepteze ultimele sale raze !

În curînd soarele dispăru pe jumătate în spatele liniei orizontale. Cîteva jeturi luminoase, lansate ca nişte săgeţi de aur, se izbiră pe primele stînci din Staffa.

În fund, falezele insulei Mull şi vîrful lui Ben More se împurpurau ca de o atingere de foc.

Nici Olivier, nici Helena nu văzuseră Raza Verde...

În sfîrşit, nu mai fu decît un subţire segment de arc superior la nivelul mării.

— Raza Verde ! Raza Verde ! strigară într-un singur glas fraţii Melvill, Bess şi Partridge ale căror priviri, timp de un sfert de secundă, se pătrunseseră de această incomparabilă nuanţă de jad lichid.

Numai Olivier şi Helena nu văzuseră nimic din fenomenul care în sfîrşit apăruse după atît de puţin fructuoase căutări !

În momentul în care soarele îşi arunca prin spaţiu ultimele raze, privirile lor se încrucişară, se pierdură amîndoi în aceeaşi contemplare !...

Dar Helena văzu raza neagră pornită din ochii tînărului ; Olivier, raza albastră pornită din ochii fetei !

Soarele dispăru cu totul : nici Olivier, nici Helena nu văzuseră Raza Verde !

Capitolul XXIII

CONCLUZIE

A doua zi, 12 septembrie, *Clorinda* pornea pe o mare frumoasă cu o briză favorabilă şi, aproape zburînd, alerga spre sud-vestul Hebridelor. În curînd Staffa, Iona, capul insulei Mull dispăreau în spatele falezei înalte ale insulei mari. După o călătorie plăcută, pasagerii iahtului debarcară în micul port al Obanului, apoi, pe calea ferată de la Oban la Dalmaly şi de la Dalmaly la Glasgow, străbătînd cel mai pitoresc ţinut al Scoţiei muntoase, se întoarseră la Helensburgh.

Optsprezece zile mai tîrziu, la biserica Sf. George din Glasgow, se celebra, cu mare ceremonie, o căsătorie ; dar trebuie să mărturisim că nu era aceea a lui Aristobulus Ursiclos şi a lui Miss Campbell. Cu toate că logodnicul era Olivier Sinclair, fratele Sam şi fratele Sib nu se arătară mai puţin mulţumiţi decît nepoata lor.

Este inutil să insistăm că această căsătorie, încheiată în asemenea împrejurări, îndeplinea toate condiţiile fericirii. Întreg conacul de la Helensburgh, toată casa din West-George Street la Glasgow, lumea întreagă abia ar fi ajuns să cuprindă toată această fericire, care se cuibărise totuşi în grota lui Fingal.

Dar din această ultimă seară petrecută pe platoul Staffei, Olivier Sinclair, cu toate că nu văzuse fenomenul atît de căutat, ţinu să-şi fixeze amintirea într-un fel mai durabil. Astfel că, într-o zi, expuse un „Apus de soare" de un efect cu totul deosebit, în care se admiră mai mult un fel de Rază Verde, de o foarte mare intensitate, ca şi cînd ar fi fost pictată cu smarald lichid.

Acest tablou stîrni în acelaşi timp admiraţie şi discuţii, unii pretinzînd că surprinde un efect natural, minunat reprodus, alţii susţinînd că era doar închipuire şi că natura nu producea niciodată un asemenea efect.

De unde, marea mînie a celor doi unchi, care văzuseră această Rază şi îi dădeau dreptate tînărului pictor.

— Şi este chiar mai recomandabil să vezi Raza Verde în pictură, spuse fratele Sam.

— Decît în natură, continuă fratele Sib, fiindcă, stînd să urmăreşti unul după altul atîtea apusuri de soare, asta face destul de rău ochilor.

Şi fraţii Melvill aveau dreptate.

Două luni mai tîrziu, tinerii căsătoriţi şi unchii lor se plimbau pe malul Clyde-ului, în faţa parcului vilei lor, cînd se întîlniră pe neaşteptate cu Aristobulus Ursiclos.

Tînărul savant, care urmărea cu interes lucrările de dragare a fluviului, se îndrepta către gara din Helensburgh cînd îşi zări vechii tovarăşi din Oban.

A spune că Aristobulus Ursiclos suferise fiindcă îl părăsise Miss Campbell, ar însemna să nu-l cunoşti. Nu se simţi deloc încurcat în prezenţa doamnei Sinclair.

Se salutară.

Aristobulus Ursiclos îi felicită politicos pe noii căsătoriţi.

Fraţii Melvill, văzînd că nu era deloc indispus, nu-i putură ascunde cît de fericiţi îi făcea această căsătorie.

— Atît de fericiţi, spuse fratele Sam, încît atunci cînd sînt cîteodată singuri, mă surprind zîmbind...

— Şi eu plîngînd, spuse fratele Sib.

— Ei bine, domnilor, le atrase atenţia Aristobulus Ursiclos, trebuie să fiţi de acord că pentru prima dată nu sînteţi de aceeaşi părere. Unul zîmbeşte, altul plînge...

— Este exact acelaşi lucru, domnule Ursiclos, observă Olivier Sinclair.

— Exact, spuse tînăra femeie, întinzînd mîna unchilor săi.

— Cum, acelaşi lucru ? răspunse Aristobulus Ursiclos, cu acel ton de superioritate care i se potrivea atît de bine. Dar nu... deloc! Ce este zîmbetul ? O expresie voluntară şi deosebită a muşchilor feţei, căreia fenomenele respiraţiei îi sînt aproape străine, în timp ce plînsul...

— Plînsul ?... întrebă doamna Sinclair.

— Nu este decît o umezeală care înmoaie globul ochiului, un compus de clorură de sodiu, de fosfat de calciu şi clorat de sodiu !

— În chimie, aveţi dreptate, domnule, spuse Olivier Sinclair, dar numai în chimie.

— Nu înţeleg această deosebire, răspunse cu acreală Aristobulus Ursiclos.

Şi salutînd băţos ca un geometru, îşi reluă cu pas măsurat drumul spre gară.

— Iată-l pe domnul Ursiclos, spuse doamna Sinclair, care are pretenţia să explice pornirile inimii cum a explicat şi Raza Verde !

— Dar, de fapt, scumpa mea Helena, răspunse Olivier Sinclair, noi nu am văzut-o, această Rază pe care atît de mult am vrut să o vedem !

— Noi am văzut ceva mai mult ! spuse tînăra femeie. Noi am văzut chiar fericirea — aceea pe care legenda o atribuia observării acestui fenomen !... Fiindcă noi am găsit fericirea, scumpul meu Olivier, să ne mulţumim cu ea şi să lăsăm căutarea Razei Verzi pe seama celor ce nu o cunosc şi ar vrea să o cunoască !

CUPRINS

ŞCOALA ROBINSONILOR

CAPITOLUL I	În care cititorul, dacă dorește, va avea ocazia să cumpere o insulă în Oceanul Pacific . .	5
CAPITOLUL II	Cum William W. Kolderup din San Francisco se luptă cu J. R. Taskinar din Stockton . .	10
CAPITOLUL III	În care discuția între Phina Hollaney și Godfrey Morgan este acompaniată de pian .	17
CAPITOLUL IV	În care T. Artelett, zis Tartelett, este prezentat cititorului, așa cum se cuvine	24
CAPITOLUL V	În care se fac pregătiri de plecare și la sfîrșitul căruia se pleacă de-a binelea	28
CAPITOLUL VI	În care cititorul este invitat să facă cunoștință cu un nou personaj	35
CAPITOLUL VII	În care vom vedea că William W. Kolderup poate că nu a făcut rău că și-a asigurat corabia	39
CAPITOLUL VIII	Care îl face pe Godfrey să ajungă la amare reflecții asupra maniei călătoriilor	47
CAPITOLUL IX	În care se demonstrează că nu totul este trandafiriu în meseria de Robinson	54
CAPITOLUL X	În care Godfrey procedează așa cum oricare naufragiat ar fi procedat în asemenea împrejurare	61
CAPITOLUL XI	În care problema locuinței este rezolvată în măsura în care poate fi rezolvată	68
CAPITOLUL XII	Care se încheie exact cînd trebuie, printr-un minunat și fericit trăsnet	74
CAPITOLUL XIII	Unde Godfrey vede încă o dată, înălțindu-se dintr-un alt punct al insulei, un fum ușor .	82

CAPITOLUL XIV În care Godfrey găsește o epavă, căreia el și tovarășul lui îi fac o călduroasă primire . . 90
CAPITOLUL XV În care se întîmplă ceea ce se întîmplă cel puțin o dată în viața oricărui Robinson, autentic sau închipuit 96
CAPITOLUL XVI În care se produce un incident ce nu va surprinde pe cititor 102
CAPITOLUL XVII În care pușca profesorului Tartelett face într-adevăr minuni 108
CAPITOLUL XVIII Care tratează despre educația morală și fizică a unui simplu indigen din Pacific 114
CAPITOLUL XIX În care situația, și așa grav compromisă, se complică din ce în ce mai mult 122
CAPITOLUL XX În care Tartelett repetă pe toate tonurile că vrea să plece 129
CAPITOLUL XXI Care se încheie cu o cugetare cu totul surprinzătoare a negrului Carefinotu 136
CAPITOLUL XXII Care încheie, explicînd tot ceea ce a părut pînă acum inexplicabil 147

RAZA VERDE

CAPITOLUL I Fratele Sam și fratele Sib 156
CAPITOLUL II Helena Campbell 163
CAPITOLUL III Articolul din *Morning Post* 168
CAPITOLUL IV Coborînd pe Clyde 176
CAPITOLUL V De pe un vapor pe altul 182
CAPITOLUL VI Viltoarea Corryvrekan 185
CAPITOLUL VII Aristobulus Ursiclos 192
CAPITOLUL VIII Un nor la orizont 200
CAPITOLUL IX Vorbe de ale doamnei Bess 207
CAPITOLUL X O partidă de crochet 210
CAPITOLUL XI Olivier Sinclair 216
CAPITOLUL XII Noi proiecte 225
CAPITOLUL XIII Mărețiile mării 230
CAPITOLUL XIV Viața pe Iona 235

CAPITOLUL XV Ruinele din Iona 240
CAPITOLUL XVI Două focuri de pușcă 247
CAPITOLUL XVII La bordul *Clorindei* 253
CAPITOLUL XVIII Staffa 259
CAPITOLUL XIX Grota lui Fingal 263
CAPITOLUL XX Pentru Miss Campbell ! 271
CAPITOLUL XXI O adevărată furtună într-o grotă 275
CAPITOLUL XXII Raza Verde 280
CAPITOLUL XXIII Concluzie 288

♦ Proiectul RI 2010 ♦ ♦ Jules Verne 2010 ♦

Proiect RI
2010

JULES VERNE

Colecția Editurii Ion Creangă

REDACTOR : ECATERINA ȘIȘMANIAN
TEHNOREDACTOR : FLORICA WEIDLE

DAT LA CULES 23.I.1975. BUN DE TIPAR 13.III.1975. APĂRUT 1975.
COMANDA NR. 987. TIRAJ 80 000 LEGATE 1/1

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 50 083
LA COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII",
PIAȚA SCÎNTEII NR. 1, BUCUREȘTI
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010